

ព្រះ
ច្បាប់ប្រជុំកងច្បាប់

និង

សេចក្តីប្រកាសនានានៃ

អភិបាលប្រជុំក

កម្ពុជា បឋមភាគ

៨៤

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០៨

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំភ័យគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុចទីណា ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

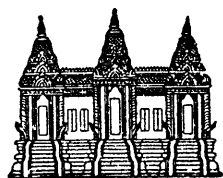
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្តានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សារ៉េត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើកលែង

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីប៊ែរ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូប សារ៉ា ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និង ឧបាសិកា យុន សុនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រ ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និង លោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យ៉ឺន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេន (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា រ៉ាវី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៊ាន សុគន្ធានី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីរាជ, ចាន់ណា សុធានីរាជ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូរហង់ (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និង លោក ខួន សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា សេ សុផារី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យ៉ឺម សុផារី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និង លោកស្រី ធួរៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះចៅ ព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា រ៉ាន់ លុយ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុខ័ណ្ឌ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រាប់កាសាង
អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុ បឋមភាគ
៨៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព, ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្ដល់សារពីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵經を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

ការម្នាក់

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាប័រអាស !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចក្រប្រតិភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិដប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រកដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីការព្រះបរមគ្រូ មិត្តព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិដប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិដប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្យ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曽有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッタの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team :

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មបិដក

កថាវត្ថុ បឋមភាគ

៨៤

ព. ស. ២៥០៨

អភិធម្មបិដកេ

កថាវត្ថុ បរិមេ ភាគោ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បុគ្គលកថា

[១] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខតដ្ឋបរមដ្ឋ-
នាតិ^(១) ។ អាមត្តា ។ យោ សង្ខតដ្ឋោ បរមដ្ឋា
តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខតដ្ឋបរម-
ដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អាជាណាហិ និក្ខ-
ហំ ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខតដ្ឋបរមដ្ឋន
តេន វត វេ វត្ថុព្វេ យោ សង្ខតដ្ឋោ បរមដ្ឋា
តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខតដ្ឋបរមដ្ឋ-
នាតិ យំ តត្ថ វនេសិ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គលោ
ឧបលត្តតិ សង្ខតដ្ឋបរមដ្ឋន នោ ច វត្ថុព្វេ
យោ សង្ខតដ្ឋោ បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ

១ ឧ. ម. សង្ខតដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ សព្វត្ថ ទិស្សតិយេវ ។ សង្ខតដ្ឋបរមត្ថនាតិ នត្ថ
សង្ខតដ្ឋនាតិ មាយាមរិចិអាទយោ វិយ អក្កតាការេន អត្តហេតព្វោ ភូតដ្ឋោតិ អដ្ឋិកថា ។

អភិធម្មបិដក

កថាវត្ថុ បឋមភាគ

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

បុគ្គលកថា

(១) (សករាជី សួរថា) បុគ្គល គេដឹងបានដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ (បរាជី ឆ្លើយថា) អើ ។ (សករាជី សួរថា) បុគ្គលណា មានអត្តដ៏ពិត មានអត្តដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបានដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ (បរាជី ឆ្លើយថា) អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ (សករាជី ពោលថា) អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបានដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្តដ៏ពិត មានអត្តដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ

អភិធម្មបំណិកេ កថាវត្ថុ

ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ មិច្ឆា នោ ច បន
 វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គ-
 លោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ នោ វត រេ(១)
 វត្ថុព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ
 យំ តត្ថ វិទេសំ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិក-
 ដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ មិច្ឆា ។

អនុលោមបញ្ចកំ ។

[២] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ។
 អាមត្តា ។ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អាជានាហិ បដិកម្មំ ហត្ថំ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន តេន វត រេ

១ ឧ.ម. នោ ច វត វេតិ សព្ភតិ វិស្សតិ យេវ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្ឆេទ ព្រោះជាពាក្យខុស
 ម្យ៉ាងទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត
 មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្ឆេទ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកក៏មិនគួរពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្ឆេទដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេ
 ដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះគេ
 ដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្ឆេទ ព្រោះជាពាក្យខុស ។

ចប់ អនុលោមបញ្ចកៈ ។

[២] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបានដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិន
 ដឹងបានដោយអត្ថដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏ទុក្ខមទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ

បុគ្គលកថា

វត្តព្រៃ យោ សង្ឃករដ្ឋា បរមរដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ឃករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិទេសិ
 វត្តព្រៃ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ឃករដ្ឋបរមរដ្ឋន
 នោ ច វត្តព្រៃ យោ សង្ឃករដ្ឋា បរមរដ្ឋា តតោ សោ
 បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ឃករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ មិច្ឆា នោ
 ចេ បន វត្តព្រៃ យោ សង្ឃករដ្ឋា បរមរដ្ឋា តតោ
 សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ឃករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ
 នោ វត រេ វត្តព្រៃ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ឃករដ្ឋ-
 បរមរដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិទេសិ វត្តព្រៃ ខោ បុគ្គ-
 លោ ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ឃករដ្ឋបរមរដ្ឋន នោ ច វត្តព្រៃ
 យោ សង្ឃករដ្ឋា បរមរដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ឃករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ។

ចតុក្កន្ថិទ្ទេស

អកត្ថពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុត្តម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុត្តម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អកត្ថពោលនូវពាក្យ
 ណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទុត្តម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត
 មានអត្ថដ៏ទុត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏ទុត្តម ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុត្តម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏
 ទុត្តមដូច្នេះទេ ម្ចាស់អក្ខដ៏ចំរើន អ្នកក៏មិនគួរពោលថា បុគ្គលគេ
 មិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏ទុត្តមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អកត្ថពោលនូវពាក្យណា អ្នកគួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏ទុត្តម តែអ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏ទុត្តមដូច្នេះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។

អភិធម្មបទិកេ កថាវគ្គ

[៣] ត្វោ បន មញ្ញសី វត្តោ ខោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សង្កកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ ច វត្តោ យោ
 សង្កកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិប-
 លព្ភតិ សង្កកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ តេន ភ្នំ^(១) តត្ថ ហេ-
 តាយ បដិញ្ញាយ ហេវំ បដិដានន្តំ ហេវំ និក្ខហេ-
 តោ អថ តំ និក្ខណ្ហាម សុនិក្ខហិតោ ហោសិ
 ហញ្ញំ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្កកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន
 វត រេ វត្តោ យោ សង្កកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ
 សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្កកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ យំ
 តត្ថ វេទសី វត្តោ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្ក-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ ច វត្តោ យោ សង្កកដ្ឋោ បរ-
 មដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្កកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេនាតិ មិច្ឆា នោ ច បន វត្តោ យោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣) ប្រសិនបើ អ្នកសំគាល់ថា អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលគេ
 មិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ដូច្នេះទេ ព្រោះ
 ហេតុនោះ កាលអ្នកប្តេជ្ញាយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យប្តេជ្ញានេះ ក្នុងចំណែក
 នៃពាក្យថា គេមិនដឹងនោះ^(១) ត្រូវយើងសង្កត់សង្កិន យ៉ាងនេះឯង
 កាលបើ យើងសង្កត់សង្កិនអ្នក អ្នកឈ្មោះថា យើងសង្កត់សង្កិនត្រឹម
 ត្រូវហើយ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័
 ទត្តម ម្ចាស់អ្នកដំបើង ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
 ណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេ
 មិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេមិនដឹង
 បាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា

១ ក្នុងចំណែកនៃពាក្យថា គេមិនដឹង ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ។ អដ្ឋកថា ។

បុគ្គលកថា

សង្ឃិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ធូប-
 លព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ នោ វត្ថុ វេ វត្ថុព្វ
 បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ
 វេទេសិ វត្ថុព្វ ខោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋន នោ ច វត្ថុព្វ យោ សង្ឃិកដ្ឋា បរមដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ឥទំ តេ មិច្ឆា ។

និក្ខេបបទ ។

(២) ឯសេ ចេ ទុដ្ឋិក្ខហិតេ ហោវមេវ តត្ថ
 ទក្ខ វត្ថុព្វ ខោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋប-
 រមដ្ឋន នោ ច វត្ថុព្វ យោ សង្ឃិកដ្ឋា បរមដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ

បុគ្គលកថា

មានអត្ថជ័តិក មានអត្ថជ័ទតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន
ដោយអត្ថជ័តិក និងអត្ថជ័ទតមដូច្នេះទេ មាលអក្កដ៍ចំរើន អក្កមិនគួរ
ពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិក និងអត្ថជ័ទតមដូច្នេះដែរ
បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យ
នោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិក និងអត្ថជ័ទតម តែអ្នក
មិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិក មានអត្ថជ័ទតម ព្រោះ
ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិក និងអត្ថជ័ទតម
ដូច្នេះទេ ព្រោះពាក្យរបស់អ្នកនេះ ជាពាក្យខុស ។

ចប់ និព្វហចក្កៈ ។

(២) បើកទៈរបស់អ្នកនេះ យើងសន្មត់សន្និដ្ឋានដោយលំបាក អ្នក
ចូរឃើញក្នុងពាក្យសន្មត់សន្និដ្ឋានយើងនោះ យ៉ាងនេះថា អ្នកគួរពោល
ថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិក និងអត្ថជ័ទតម តែអ្នកមិនគួរ
ពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិក មានអត្ថជ័ទតម ព្រោះហេតុនោះ
បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិក និងអត្ថជ័ទតម ដូច្នេះឡើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

នោ ច បយំ តយា តត្ថ ហេតាយ បដិញ្ញាយ
ហេវំ បដិដានន្តា ហេវំ និក្ខហេតព្វា អថ មំ
និក្ខណ្ហាសិ នុនិក្ខហិតាវ^(១) ហោម ហញ្ចី បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត វេ វត្ថព្វ
យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
វត្ថព្វ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋេន នោ ច វត្ថព្វ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ
តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋប-
រមដ្ឋេនាតិ មិន្នា នោ ច បន វត្ថព្វ យោ សច្ចិ-
កដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ នោ វត វេ វត្ថព្វ បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
វត្ថព្វ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន

១ ឧ. ម. សព្វត្ថ ចសទ្ធោ ទិស្សតិយេវ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

តែយើង កាលប្តេជ្ញា យ៉ាងនេះ ដោយពាក្យប្តេជ្ញានេះ ក្នុងពាក្យថា
 អើ ក្នុងអនុលោមបញ្ចក្កនោះ អ្នកមិនត្រូវសង្កត់សង្កិន យ៉ាងនេះទេ
 កាលបើ អ្នកសង្កត់សង្កិនយើង យើងឈ្មោះថា អ្នកសង្កត់សង្កិន មិន
 ត្រឹមត្រូវឡើយ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និង
 អត្តជីទុក្ខម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
 ណា មានអត្តជីពិត មានអត្តជីទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេ
 ដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេ
 មិនដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម តែអ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្តជីពិត មានអត្តជីទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម ដូច្នេះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា
 មានអត្តជីពិត មានអត្តជីទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេ
 ដឹងបានដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម ដូច្នេះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នក
 ក៏មិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបានដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម
 ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគួរ
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម

បុគ្គលកថា

នោ ច វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ
 សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 វទំ តេ មិច្ឆា ។

ឧបនយនបក្កំ ។

(៥) ន ហេរិ និក្ខហេតព្វេ តេន ហិ យំ និក្ខ-
 ណ្ហាសិ ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរ-
 មដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វេ ទោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន នោ ច វត្តព្វេ
 យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា នោ ច
 បន វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ
 សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ

បុគ្គលកថា

តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័
ទត្ថម ដូច្នេះទេ ព្រោះពាក្យរបស់អ្នកនេះ ជាពាក្យខុស ។

ចប់ ឧបនយនបត្តក្កៈ ។

[៥] ខ្ញុំមិនត្រូវអ្នកសង្កត់សង្កិន យ៉ាងនេះទេ ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកសង្កត់សង្កិនខ្ញុំថា ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត
និងអត្ថជ័ទត្ថម ដោយហេតុណា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ហេតុនោះ អ្នក
គប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម ព្រោះ
ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម
ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោល
តែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម
តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័
ទត្ថម ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
ពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម ព្រោះហេតុ
នោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម ដូច្នេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

នោ វត រេ វត្ថេ បុគ្គលោ ឧបលត្ថតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិទេសំ វត្ថេ ទោ បុគ្គលោ
 ឧបលត្ថតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ធា ច វត្ថេ យោ
 សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលត្ថតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ វេទំ តេ មិច្ឆា តេន ហិ
 យេ កតេ និក្ខហេ សេ និក្ខហេ ទុក្ខដេ សុកតេ
 បដិកម្មេ សុកតា បដិចាទនាតិ ។

និព្វេកបញ្ញំ ។

បរមោ និព្វេកោ ។

[៦] បុគ្គលោ ឧបលត្ថតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។

អាមត្តា ។ យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ
 បុគ្គលោ ឧបលត្ថតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវិ
 វត្ថេ ។ អាជានាហិ និក្ខហំ ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបល-
 ត្ថតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត រេ វត្ថេ យោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកក៏មិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្ឆេទដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មាន
អត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹង
បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមដូច្នេះទេ ដ្បិតពាក្យរបស់អ្នកនេះ
ជាពាក្យខុស ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីសន្តត់សន្តិនណា ដែលអ្នកធ្វើ
ហើយ សេចក្តីសន្តត់សន្តិននោះ គឺអ្នកធ្វើមិនត្រឹមត្រូវទេ អំពើផ្ទុយ
ខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ការញ៉ាំងរបៀបពាក្យឲ្យសម្រេច ខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយ ។

ចប់ និក្ខមបក្កក្កៈ ។

ចប់ និក្ខហៈ ទី ១

[៦] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។
អើ ។ បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ
បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។
អ្នកមិនត្រូវពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកបូជីដ៏ នូវកំហុសចុះ
ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមទេ
មាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលណា

បុគ្គលកថា

សង្ខិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិប-
 លព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិទេសំ វត្តព្វ
 ទោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ជា
 ច វត្តព្វ យោ សង្ខិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ
 បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា
 ជា ច បន វត្តព្វ យោ សង្ខិកដ្ឋា បរមដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ជា វត រ វត្តព្វ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្ខិក-
 ដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិទេសំ វត្តព្វ ទោ បុគ្គ-
 លោ ទ្ធិបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ជា ច វត្តព្វ
 យោ សង្ខិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ។

បុគ្គលកថា

មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវត្ថម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹង
បាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន
ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា
មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវត្ថម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិន
ដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត
មានអត្ថជីវត្ថម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថ
ជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបើង អ្នកមិនគប្បីពោលថា
បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមដូច្នេះដែរ បណ្តា
ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បី
ពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវត្ថម ព្រោះហេតុនោះ
បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមដូច្នេះទេ
ព្រោះជាពាក្យខុស ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៧] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេ-
 នាតិ ។ អាមត្តា ។ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ
 តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេ-
 នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អាជាណាហិ បដិកម្មំ
 ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេន តេន
 វត វេ វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេនាតិ យំ តត្ថ
 វិនេសិំ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជ-
 បរមជ្ជេន នោ ច វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ
 តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេ-
 នាតិ មិន្នា នោ ច បន វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ
 បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមជ្ជេនាតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិំ វត្ថុព្វេ ខោ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៧] បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ។
 អើ ។ បុគ្គល មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវត្ថម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជីវនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេជីវ
 បាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ម្ចាស់អ្នកដំបើង ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវត្ថម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថ
 ជីវត្ថមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និង
 អត្ថជីវត្ថម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មាន
 អត្ថជីវត្ថម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេជីវបាន ដោយអត្ថ
 ជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវត្ថម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថ
 ជីវត្ថមដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបើង អ្នកក៏មិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះ ថា

បុគ្គលកថា

បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន នោ ច
 វត្ថុញ យោ សច្ចិកជ្ជោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ មីធា ។

បដិកម្មចក្កំ ។

[៨] ត្វញ្ចេ បន មញ្ញាសិ វត្ថុញ ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថុញ យោ
 សច្ចិកជ្ជោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ តេន ភំ តត្ថ ហេតាយ
 បដិញ្ញាយ ហេវំ បដិដានន្តំ ហេវំ និក្ខហេតញ្ច
 អថ តំ និក្ខណ្ឌាម សុនិក្ខហិតោវ ហោសិ ហញ្ច
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន តេន វត
 រេ វត្ថុញ យោ សច្ចិកជ្ជោ បរមដ្ឋោ តតោ
 សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ
 យំ តត្ថ វេទេសិ វត្ថុញ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ

បុគ្គលកថា

បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ
គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។

ចប់ បដិកម្មចតុក្កៈ ។

[៨] ប្រសិនបើ អ្នកសំគាល់ថា អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គល
គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោល
ថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ
បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នេះទេ ព្រោះ
ហេតុនោះ កាលអ្នកប្តេជ្ញាយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យប្តេជ្ញានេះ ក្នុងចំណែក
នៃពាក្យថា គេមិនដឹងនោះ ត្រូវយើងសង្កត់សង្កិន យ៉ាងនេះឯង
កាលបើយើងសង្កត់សង្កិនអ្នក អ្នកឈ្មោះថា យើងសង្កត់សង្កិនត្រឹមត្រូវ
ហើយ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម
ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលណា
មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹង
បាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជេន នោ ច វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋា
 បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមជ្ជេនាតិ មិន្នា នោ ច បន វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិ-
 កដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជេនាតិ នោ វត រេ វត្ថុព្វេ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជេនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្ថុព្វេ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជេន
 នោ ច វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ
 សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជេនាតិ
 សំទំ តេ មិន្នា ។

និព្ពហបក្កំ ។

[៧] ឯសេ ច ទុដ្ឋិត្តហិតេ ហោវមេវ តត្ថ ទក្ខ
 វត្ថុព្វេ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជេន

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា
 មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹង
 បាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថមដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត
 មានអត្ថជ័ទត្ថម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថមដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបូង អ្នកក៏មិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថមដូច្នេះដែរ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលខូចពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
 បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថមដូច្នេះទេ ព្រោះ
 ពាក្យរបស់អ្នកនេះ ជាពាក្យខុស ។

ចប់ និព្វហចក្កៈ ។

(៩) បើវាទៈរបស់អ្នកនេះ⁺ យើងសន្តត់សន្តិនបានដោយលំបាក
 អ្នកចូរឃើញ ក្នុងពាក្យសន្តត់សន្តិន របស់យើងនោះ យ៉ាងនេះចុះថា
 អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម

បុគ្គលកថា

ដោ ច វត្តព្វ យោ សង្ឃិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ
 សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ដោ
 ច បយំ តយា តត្ថ ហេតាយ បដិញ្ញាយ ហេរំ
 បដិដានន្តា ហេរំ ធិក្កហេតព្វា អថ មំ ធិក្កណ្ណាសិ
 ទុធិក្កហិតាវ ហោម ហញ្ចិ បុគ្គលោ ធូបលព្ពតិ
 សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋោ តេន វត វេ វត្តព្វ យោ សង្ឃិ-
 កដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ពតិ
 សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ យំ តត្ថ វនេសិ វត្តព្វ ហោ
 បុគ្គលោ ធូបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋោ ដោ ច
 វត្តព្វ យោ សង្ឃិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ
 បុគ្គលោ ធូបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ មិច្ឆា
 ដោ ច បន វត្តព្វ យោ សង្ឃិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ
 តតោ សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ

បុគ្គលកថា

តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថ-
 ជ័ទត្ថម ដូច្នេះទេ តែយើងកាលប្តេជ្ញាយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យប្តេជ្ញានេះ
 ក្នុងពាក្យថា អើ ក្នុងអនុលោមបញ្ចកៈនោះ អ្នកមិនត្រូវសង្កត់សង្កិន
 យ៉ាងនេះទេ កាលបើអ្នកសង្កត់សង្កិនយើង យើងឈ្មោះថា អ្នកសង្កត់
 សង្កិន មិនត្រឹមត្រូវឡើយ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បី
 ពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថមដូច្នេះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម តែអ្នក
 មិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម ព្រោះ
 ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម
 ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទត្ថម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថមដូច្នេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ឆោ វត រេ វត្ថុព្វេ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋោតិ យំ តត្ថ វទេសំ វត្ថុព្វេ ឆោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ឆោ ច វត្ថុព្វេ យោ
 សង្ខិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ
 សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ វទំ តេ មិច្ឆា ។

ឧបសម្ព័ន្ធភ្នំ ។

[១០] ន ហេវំ ទិក្ខុហេតុព្វេ តេន ហិ យំ
 ទិក្ខុណាសិ ហព្វំ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេន តេន វត រេ វត្ថុព្វេ យោ សង្ខិកដ្ឋោ
 បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ខិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋោតិ យំ តត្ថ វទេសំ វត្ថុព្វេ ឆោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ឆោ ច វត្ថុព្វេ យោ
 សង្ខិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមដ្ឋច្នៃដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មាន
 អត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹង
 បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមដ្ឋច្នៃទេ ព្រោះពាក្យរបស់អ្នកនេះ
 ជាពាក្យខុស ។

ចប់ ឧបនយនចក្កៈ ។

(១០) ខ្ញុំមិនត្រូវសង្កត់សង្កិនយ៉ាងនេះទេ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកសង្កត់សង្កិនខ្ញុំថា ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏
 ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ដោយហេតុណា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ហេតុនោះ
 អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះ
 ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ដ្ឋច្នៃដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយ

បុគ្គលកថា

សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ឆោ ច បន វត្ថុព្វ
 យោ សង្ឃិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ
 ទូបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ឆោ វត វេ
 វត្ថុព្វ បុគ្គលោ ទូបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 យំ តត្ថ វិទេសំ វត្ថុព្វ ឆោ បុគ្គលោ ទូបលព្ពតិ
 សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋន ឆោ ច វត្ថុព្វ យោ សង្ឃិក-
 ដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទូបលព្ពតិ
 សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ឥទំ តេ មិច្ឆា តេន ហិ
 យេ កតេ ធិក្កហោ សេ ធិក្កហោ ទុក្កជេ សុកតេ
 បដិកម្មេ សុកតា បដិចាទនាតិ ។

និព្ពេកបញ្ញា ។

ទុតិយោ និព្ពេកោ ។

(១១) បុគ្គលោ ទូបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។

បុគ្គលកថា

អត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតមជ្ឈដ្ឋានទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវិតម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និង
 អត្ថជីវិតមជ្ឈដ្ឋានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតមជ្ឈដ្ឋានដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវិតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតមជ្ឈដ្ឋានទេ ព្រោះ
 ពាក្យរបស់អ្នកនេះ ជាពាក្យខុស ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីសង្កត់សង្កិន
 ណា ដែលអ្នកធ្វើហើយ សេចក្តីសង្កត់សង្កិននោះ គឺអ្នកធ្វើមិនត្រឹម
 ត្រូវទេ អំពើផ្ទុយ ខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ការញ្ចាំងរបៀបពាក្យឲ្យសម្រេច ខ្ញុំ
 បានធ្វើល្អហើយ ។

ចប់ និក្ខមបក្កក្កៈ ។

ចប់ និក្ខហៈ ទី ២ ។

[១១] បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ សព្វត្ថ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ អាជាជាហិ
 និក្ខហំ ហព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋេន តេន វត វេ វត្ថុព្វ សព្វត្ថ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វិទេសំ វត្ថុព្វ
 ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ
 ច វត្ថុព្វ សព្វត្ថ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេនាតិ មិន្នា នោ ចេ បន វត្ថុព្វ សព្វត្ថ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ នោ វត
 វេ វត្ថុព្វ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ
 យំ តត្ថ វិទេសំ វត្ថុព្វ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថុព្វ សព្វត្ថ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ មិន្នា ។ បេ ។

ភតិយោ និក្ខហោ ។

អភិធម្មបដិក កថាវត្ថុ

អើ ។ បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្តជីវិត និងអត្តជីវត្ថុម ក្នុងទីទាំង
 ពួងឬ ។ អ្នកមិនគប្បីពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជីវិតកុំហុស
 ចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្តជីវិត និងអត្តជីវត្ថុម ម្នាល
 អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគេជីវបាន
 ដោយអត្តជីវិត និងអត្តជីវត្ថុម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេជីវបាន ដោយអត្តជីវិត និងអត្តជីវត្ថុម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្តជីវិត និងអត្តជីវត្ថុម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នេះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេជីវបាន ដោយអត្តជីវិត និងអត្តជីវត្ថុម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នេះទេ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្តជីវិត
 និងអត្តជីវត្ថុមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យ
 ណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្តជីវិត
 និងអត្តជីវត្ថុម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ត
 ជីវិត និងអត្តជីវត្ថុម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ។

បុគ្គលកថា

[១២] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អាមត្តា ។ សព្វនា បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អា-
 ជានាហំ និក្ខហំ ហព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋេន តេន វត រេ វត្ថុព្វេ សព្វនា បុគ្គ-
 លោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ
 វិនេសិ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជ-
 បរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថុព្វេ សព្វនា បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ មិន្នា នោ ចេ បន វត្ថុព្វេ
 សព្វនា បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ
 នោ វត រេ វត្ថុព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គ-
 លោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថុព្វេ
 សព្វនា បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ
 មិន្នា ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១២] បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ។
 អើ ។ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ក្នុងកាល
 ទាំងពួង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងឲ្យកំហុសចុះ
 ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ម្ចាស់អ្នក
 ដំបំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អ្នកពោលឲ្យពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹង
 បាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នេះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នេះទេ
 ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 ឲ្យពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នេះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។ បេ ។ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៣] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេស្ម បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ អាជ្ជា-
 នាហិ និក្ខហំ ហព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្ថព្វេ សព្វេស្ម បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្ថព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 នោ ច វត្ថព្វេ សព្វេស្ម បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា នោ ច បន វត្ថព្វេ សព្វេស្ម
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ នោ
 វត វេ វត្ថព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្ថព្វេ ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន នោ ច វត្ថព្វេ សព្វេស្ម
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា
 ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៣] បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ។
 អើ ។ បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ក្នុងធម៌ទាំង
 ពួង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជីវនូវកំហុសចុះ
 ប្រសិនបើ បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយ
 អត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំង
 ពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នេះ
 ទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ក្នុងធម៌ទាំងពួង
 ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេជីវបាន
 ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេជីវបាន
 ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេជីវ
 បាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ក្នុងធម៌ទាំងពួងទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១២] បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វត្ថ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ អា-
 ជានាហិ និក្ខហំ ហញ្ច បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្ថុព្វ សព្វត្ថ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្ថុព្វ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 នោ ច វត្ថុព្វ សព្វត្ថ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា នោ ចេ បន វត្ថុព្វ សព្វត្ថ
 បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ នោ វត
 វេ វត្ថុព្វ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ
 យំ តត្ថ វិនេសិ វត្ថុព្វ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន នោ ច វត្ថុព្វ សព្វត្ថ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៤) បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ។
 អើ ។ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ក្នុងទី
 ទាំងពួង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុស
 ចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
 ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនេះ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិន
 ដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នេះដែរ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
 បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ក្នុងទី
 ទាំងពួងដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ក្នុងទី
 ទាំងពួងដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនេះ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំង
 ពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខមដូច្នេះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៥] បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមត្តា ។ សព្វនា បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អាជាតា-
 ហំ និក្ខហំ ហព្វំ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋន តេន វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វនា បុគ្គលោ ទ្ធិប-
 លព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសំ វត្ថុព្វេ
 ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តោ
 ច វត្ថុព្វេ សព្វនា បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា តោ ចេ បន វត្ថុព្វេ សព្វនា
 បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ តោ វត
 វេ វត្ថុព្វេ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 យំ តត្ថ វិនេសំ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តោ ច វត្ថុព្វេ សព្វនា បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៥] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ។
 អើ ។ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ក្នុង
 កាលទាំងពួង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវ
 កំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័
 ទត្តម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នេះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោល
 តែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម
 តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថ
 ជ័ទត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និង
 អត្ថជ័ទត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិន
 គប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម
 ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័
 ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត
 និងអត្ថជ័ទត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[១៦] បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេសុ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ អា-
 ជានាហំ និក្ខហំ ហព្វំ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្ថុព្វ សព្វេសុ បុគ្គ-
 លោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ
 វនេសិ វត្ថុព្វ ខោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជ-
 បរមដ្ឋន នោ ច វត្ថុព្វ សព្វេសុ បុគ្គលោ ធូប-
 លព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ មិន្នា នោ ចេ បន
 វត្ថុព្វ សព្វេសុ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋនាតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វនេសិ វត្ថុព្វ ខោ
 បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន នោ ច វត្ថុព្វ
 សព្វេសុ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ
 មិន្នា ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៦] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ក្នុងធម៌ទាំងពួងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹង
 នូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ក្នុងធម៌ទាំង
 ពួងដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជីពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជីពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជីពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ។

ចប់ អដ្ឋកថា ៖ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(១៧) បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន
 រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។
 អញ្ចំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។
 អាជ្ជាជាហិ និក្ខហំ ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន
 តេន វត រេ វត្ថុញ្ច អញ្ចំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 យំ តត្ថ វិទេសំ វត្ថុញ្ច ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋេន នោ ច វត្ថុញ្ច អញ្ចំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 មិច្ឆា នោ ចេ បន វត្ថុញ្ច អញ្ចំ រូបំ អញ្ញោ
 បុគ្គលោតិ នោ វត រេ វត្ថុញ្ច បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វិទេសំ វត្ថុញ្ច ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថុញ្ច អញ្ចំ រូបំ អញ្ញោ
 បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៧] បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម
 ទាំងរូបគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថមឬ ។ អើ ។
 រូបដទៃ បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគប្បីពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរ
 ដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និង
 អត្ថជីវត្ថម ទាំងរូបគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថ
 ជីវត្ថម ទាំងរូបគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែអ្នក
 មិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេជីវ
 បាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំងរូបគេជីវបាន ដោយអត្ថជី
 វិត និងអត្ថជីវត្ថម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយ
 អត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំងរូបគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថ
 ជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះ
 ជាពាក្យខុស ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៨) បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
 វេទនា ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ។ បេ ។
 សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារា ច ឧ-
 បលត្តន្តិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ វិញ្ញាណំ អញ្ចា
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អាជានាហិ និក្ខហំ
 ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន វិញ្ញា-
 ណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត វេ
 វត្ថុព្វេ អញ្ចំ វិញ្ញាណំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ
 វេទសិ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
 នោ ច វត្ថុព្វេ អញ្ចំ វិញ្ញាណំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ
 មិន្នា នោ ចេ បន វត្ថុព្វេ អញ្ចំ វិញ្ញាណំ អញ្ចា
 បុគ្គលោតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វេទសិ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គលោ

បុគ្គលកថា

[១៨] បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម
 ទាំងវេទនាគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ។ បេ ។
 ទាំងសញ្ញាគេជីវបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារគេជីវបាន ។ បេ ។
 ទាំងវិញ្ញាណគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ។ អើ ។
 វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នក
 ចូរជីវនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត
 និងអត្ថជីវត្ថម ទាំងវិញ្ញាណគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវ
 ត្ថម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណ
 ដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវ
 ពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេជីវបាន ដោយអត្ថ
 ជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំងវិញ្ញាណគេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថ
 ជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះ
 ទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា
 វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេជីវបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំងវិញ្ញាណគេជីវបាន
 ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេជីវបាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវិគ្គ

ឧបលត្តតិ សន្និកដ្ឋបរមជ្ឈេន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ
 សន្និកដ្ឋបរមជ្ឈេន តោ ច វត្ថុញ្ច អញ្ចំ វិញ្ញាណំ
 អញ្ចោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

[១៩] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សន្និកដ្ឋបរមជ្ឈេន
 ចក្ខុយននញ្ច ឧបលត្តតិ សន្និកដ្ឋបរមជ្ឈេន ។ បេ ។
 សោតាយននញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ យាធាយននញ្ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ជីវ្ហាយននញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 កាយាយននញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ រូបាយននញ្ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សន្ធាយននញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 តន្តាយននញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ រសាយននញ្ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយននញ្ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ មនាយននញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មា-
 យននញ្ច ឧបលត្តតិ សន្និកដ្ឋបរមជ្ឈេន ។ បេ ។

[២០] ចក្ខុធាតុ ច ឧបលត្តតិ សន្និកដ្ឋ-
 បរមជ្ឈេន ។ បេ ។ សោតធាតុ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ យានធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
ដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ ឬគ្រួលដទៃ
ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[១៩] ឬគ្រួល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំង
ចក្ខុយានៈគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ ទាំង
សោតាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងឃានាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។
ទាំងជីវ្ហាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងកាយាយានៈ គេដឹងបាន
។ បេ ។ ទាំងរូបាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខាយានៈ គេ
ដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងគន្ធាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេសា-
យានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងផោដ្ឋញ្ញាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។
ទាំងមនាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មាយានៈគេដឹងបាន ដោយ
អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[២០] ចក្ខុធាតុគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។
ទាំងវេសាធាតុគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងឃានធាតុគេដឹងបាន ។ បេ ។

ជីវិតធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ កាយធាតុ ច ឧប-
 លត្តតិ ។ បេ ។ រូបធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សន្តិ-
 ធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ កន្ធុធាតុ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ រាសធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វធាតុ ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 យានវិញ្ញាណធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ជីវិតវិញ្ញា-
 ណធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណធាតុ
 ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មនោធាតុ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 ធម្មធាតុ ច ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

(២០) ចក្កន្ទ្រិយញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋន ។ បេ ។ សោតន្ទ្រិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 យានន្ទ្រិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ជីវិតន្ទ្រិយញ្ច ឧ-
 បលត្តតិ ។ បេ ។ កាយន្ទ្រិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 មនន្ទ្រិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ជីវិតន្ទ្រិយញ្ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ទាំងជីវ្ហនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងកាយនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងរូបនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសទ្ធិនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងគន្ធនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវសនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងផោដ្ឋព្វនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងចក្ខុវិញ្ញាណនាគុ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងសោតវិញ្ញាណនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងយាន-
 វិញ្ញាណនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងជីវ្ហវិញ្ញាណនាគុ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងកាយវិញ្ញាណនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនោនាគុ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនោវិញ្ញាណនាគុ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងធម្មនាគុ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

(២១) ចក្ខុន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ឬ ។ បេ ។ ទាំងសោតន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងយានន្ទ្រិយ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងជីវ្ហន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 កាយន្ទ្រិយគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងជីវិតន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវសន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវត្ថុ

បុរិស្ថិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សុខិយ្យោ
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ទុក្ខិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 សោមនស្សិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ឆោមន-
 ស្សិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខិយ្យោ
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សទ្ធិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 វិរិយិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សតិយ្យោ ឧ-
 បលត្តតិ ។ បេ ។ សមាធិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 បញ្ញិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អនញ្ញតញ្ញស្សា-
 មិតិយ្យោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញិយ្យោ ឧ-
 បលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញាតារិយ្យោ ឧបលត្តតិ សង្ខ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ្ញំ អញ្ញា-
 រិយ្យំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។
 អាជានាហំ និក្ខហំ ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សង្ខកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញាតារិយ្យោ ឧបលត្តតិ
 សង្ខកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អញ្ញំ អញ្ញា-
 តារិយ្យំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វិនេសិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ទាំងបុរិស្រ្ទិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសុខ្យន្ទិយ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងទុក្ខន្ទិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសោមនស្សន្ទិយ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងទោមនស្សន្ទិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 ឧបេក្ខន្ទិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខន្ទិយ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងវិរិយន្ទិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសត្វន្ទិយ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសមាធិន្ទិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងបញ្ញាទ្ទិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអនុញ្ញាតស្សមីត្តន្ទិយ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាទ្ទិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញា-
 តាទ្ទិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ឧត្តម ។ អើ ។
 អញ្ញាតាទ្ទិយដ៏ទៃ បុគ្គលដ៏ទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។
 អ្នកចូរជឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ឧត្តម ទាំងអញ្ញាតាទ្ទិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ឧត្តម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 អញ្ញាតាទ្ទិយដ៏ទៃ បុគ្គលដ៏ទៃ ឬច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ

បុគ្គលកថា

វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 អញ្ញាតាវុទ្ធិយញ្ច ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 នោ ច វត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាតាវុទ្ធិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 មិន្នា នោ ច បន វត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាតាវុទ្ធិយំ
 អញ្ញោ បុគ្គលោតិ នោ វត រេ វត្តព្វ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញាតាវុទ្ធិយញ្ច ឧ-
 បលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 អញ្ញាតាវុទ្ធិយញ្ច ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋន នោ
 ច វត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាតាវុទ្ធិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 មិន្នា ។ បេ ។

[២២] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្តំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបដ្ឋោ រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋប-
 រមដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ អាជាជាហិ បដិកម្មំ ហញ្ញំ

បុគ្គលកថា

អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម ដូច្នេះដែរ តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតា-
 វិន្ទ្រិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត
 ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយដទៃ បុគ្គលដទៃទេ
 ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយដទៃ
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(២២) បុគ្គល គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថ
 ជ័ទុតមឬ ។ អើ ។ រូបដទៃ បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

វត្ថុ^០ ភកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ
 រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន តេន វត
 រេ វត្ថព្វ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ
 វនេសិ វត្ថព្វ ខោ វត្ថុ^០ ភកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជប-
 រមដ្ឋន នោ ច វត្ថព្វ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ
 មិច្ឆា នោ ចេ បន វត្ថព្វ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គ-
 លោតិ នោ វត រេ វត្ថព្វ វត្ថុ^០ ភកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិក-
 ជ្ជបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វនេសិ វត្ថព្វ ខោ វត្ថុ^០
 ភកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ រូបញ្ច
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន នោ ច វត្ថព្វ អញ្ចំ
 រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។
 វត្ថុ^០ ភកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែ
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងរូប
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំង
 រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។
 បុគ្គល គេមិនដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ អើ ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន

បុគ្គលកថា

វេទនា ច ឧបលត្ថតិ ។ បេ ។ សញ្ញា ច ឧបលត្ថតិ
 ។ បេ ។ សង្ខារ ច ឧបលត្ថតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច
 ឧបលត្ថតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ច
 វិញ្ញាណំ អញ្ច បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។
 អាដាណាហំ បដិកម្មំ ហញ្ចំ វត្ថំ កកវតា អត្ថំ
 បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ វិញ្ញាណញ្ច ឧប-
 លត្ថតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្ថុព្វ អញ្ច
 វិញ្ញាណំ អញ្ច បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វេទេសំ វត្ថុព្វ ខោ
 វត្ថំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្ថតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋន នោ ច
 វត្ថុព្វ អញ្ច វិញ្ញាណំ អញ្ច បុគ្គលោតិ មិន្នា នោ
 បេ បន វត្ថុព្វ អញ្ច វិញ្ញាណំ អញ្ច បុគ្គលោតិ នោ
 វត វេ វត្ថុព្វ វត្ថំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថ-
 ហិតាយ បដិបន្នោ វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្ថតិ សង្ខតកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វេទេសំ វត្ថុព្វ ខោ វត្ថំ កកវតា

បុគ្គលកថា

ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងសង្ខារទាំងឡាយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន
 ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។ អើ ។ វិញ្ញាណដ៏ទៃ បុគ្គល
 ដ៏ទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងឲ្យអំពីផ្ទុយចុះ
 ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ខ្លួន ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដ៏ទៃ
 បុគ្គលដ៏ទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលឲ្យពាក្យ
 ណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដ៏ទៃ បុគ្គល
 ដ៏ទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា វិញ្ញាណដ៏ទៃ បុគ្គលដ៏ទៃ ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលឲ្យ
 ពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា

អភិធម្មបទិកោ កថាវគ្គ

អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ វិញ្ញាណោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថេ
 អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលាតិ មន្វា ។ បេ ។

[២៣] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្ថំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថ-
 ហិតាយ បដិបន្នោ ចក្ខាយតនេវា ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេន ។ បេ ។ សោតាយតនេវា ឧបលព្ភតិ
 ។ បេ ។ ធម្មាយតនេវា ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋេន ។ បេ ។

[២៤] ចក្ខុធាតុ ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេន ។ បេ ។ កាយធាតុ ច ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។
 រូបធាតុ ច ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វធាតុ ច
 ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ច ឧបលព្ភតិ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ច ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។
 ធម្មធាតុ ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណ
 ដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(២៣) បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងចក្ខុយានៈ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និង
 អត្ថជីទុក្ខមឬ ។ បេ ។ ទាំងសោតាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 ធម្មាយានៈ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខមឬ ។ បេ ។

(២៤) ចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
 ឬ ។ បេ ។ ទាំងកាយធាតុគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូបធាតុ គេ
 ដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទ្យធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងចក្ខុ-
 វិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនោវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងធម្មធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
 ឬ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(២៥) ចក្ខុវិស័យញា ឧបលត្តតិ សង្ខតក្ខន្ធមរ-
មជ្ជន ។ បេ ។ សោតិវិស័យញា ឧបលត្តតិ សង្ខ-
តក្ខន្ធមរមជ្ជន ។ បេ ។ អញ្ញាតាវិស័យញា ឧបលត្តតិ
សង្ខតក្ខន្ធមរមជ្ជន ។ បេ ។ បុគ្គលោ នូបលត្តតិ
សង្ខតក្ខន្ធមរមជ្ជនាតិ ។ អាមត្តា ។ វុត្ថំ ភក្កវតា
អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាតាវិស័-
យញា ឧបលត្តតិ សង្ខតក្ខន្ធមរមជ្ជនាតិ ។ អាមត្តា ។
អញ្ញំ អញ្ញាតាវិស័យំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ
វុត្ថេ ។ អាជាណាហិ បដិកម្មំ ហញ្ញំ វុត្ថំ ភក្កវតា
អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាតាវិស័-
យញា ឧបលត្តតិ សង្ខតក្ខន្ធមរមជ្ជន តេន វុត្ថ រេ
វុត្ថេ អញ្ញំ អញ្ញាតាវិស័យំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ
តត្ថ វិនេសំ វុត្ថេ ខោ វុត្ថំ ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
អត្តហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាតាវិស័យញា ឧបលត្តតិ
សង្ខតក្ខន្ធមរមជ្ជន នោ ច វុត្ថេ អញ្ញំ អញ្ញាតា-
វិស័យំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ មិន្នា នោ ច បន វុត្ថេ

បុគ្គលកថា

(២៥) ចក្ខុទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ឬ ។ បេ ។ ទាំងសោតិទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខមឬ ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។ បេ ។ បុគ្គល គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាន
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រុយ គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។ អើ ។ អញ្ញាតាវិទ្រុយដទៃ
 បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើ
 ផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិទ្រុយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះ
 ថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិទ្រុយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អញ្ចំ អញ្ចាតាវុទ្ធិយំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ នោ វត្ថុ រេ
 វត្ថុព្វ វត្ថុំ ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលា អត្ថហិតាយ
 បដិបន្នោ អញ្ចាតាវុទ្ធិយញ្ច ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ យំ វត្ថុ វេទសំ វត្ថុព្វ ខោ វត្ថុំ ភក្កវតា
 អត្ថំ បុគ្គលា អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ចាតាវុទ្ធិ-
 យញ្ច ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន នោ ច វត្ថុព្វ
 អញ្ចំ អញ្ចាតាវុទ្ធិយំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ មិន្ទា ។ បេ ។

សុទ្ធិកសំសន្តតា ។

[២៦] រូបំ ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 វេទនា ច ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ
 អញ្ចា វេទនាតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលា ឧបលព្ពតិ
 សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា បុគ្គ-
 លោតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វ ។ អាជាណាហិ និក្ខហំ
 ហញ្ចំ រូបំ ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន វេទនា
 ច ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា
 វេទនា បុគ្គលា ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន

អភិធម្មបដិក កថាវត្ថុ

អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយដវៃ បុគ្គលដវៃទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និង
 អត្ថជ័ទុតម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យ
 ណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាន
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតា-
 វិន្ទ្រិយដវៃ បុគ្គលដវៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

ចប់ សុទ្ធករសំសន្តតា ។

[២៦] រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម ទាំង
 វេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម តែរូបដវៃ វេទនា
 ដវៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័
 ទុតម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតមឬ ។ អើ ។
 រូបដវៃ បុគ្គលដវៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នក
 ចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និង
 អត្ថជ័ទុតម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម តែ
 រូបដវៃ វេទនាដវៃ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុតម

បុគ្គលកថា

រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន តេន វត វេ
 វត្ថុព្វ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វេទសិ
 វត្ថុព្វ ខោ រូបំ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 វេទនា ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ
 អញ្ចា វេទនា បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន ខោ
 ច វត្ថុព្វ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ មីដ្ឋា ខោ
 ចេ បន វត្ថុព្វ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ ខោ
 វត វេ វត្ថុព្វ រូបំ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 វេទនា ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ
 អញ្ចា វេទនា បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ យំ
 តត្ថ វេទសិ វត្ថុព្វ ខោ រូបំ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជ-
 បរមដ្ឋន វេទនា ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន

បុគ្គលកថា

ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដ៏ទៃ បុគ្គល
 ដ៏ទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម ទាំងវេទនាគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែ
 រូបដ៏ទៃ វេទនាដ៏ទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិន
 គប្បីពោលថា រូបដ៏ទៃ បុគ្គលដ៏ទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដ៏ទៃ បុគ្គលដ៏ទៃទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខម តែរូបដ៏ទៃ វេទនាដ៏ទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏
 ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុក្ខម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម

អភិធម្មបំណិកេ កថាវត្ថុ

អញ រូបំ អញ វេទនា បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
នោ ច វត្ថុព្វេ អញ រូបំ អញ បុគ្គលោតិ មិន្នា
។ បេ ។

(២៧) រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន សញ្ញា
ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ រូបំ
អញ វិញ្ញាណតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ឧប-
លត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ រូបំ អញ
បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ អាជានាហិ
និក្ខហំ ហញ្ច រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ រូបំ
អញ វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន
វត្ថុ វេ វត្ថុព្វេ អញ រូបំ អញ បុគ្គលោតិ យំ វត្ថុ
វេទសិ វត្ថុព្វេ ខោ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្តដ៍ទុក្ខម
ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្តដ៍ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោល
ថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[២៧] រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្តដ៍ទុក្ខម ទាំង
សញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្តដ៍ទុក្ខម តែរូបដទៃ
វិញ្ញាណដទៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និង
អត្តដ៍ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្តដ៍ទុក្ខមឬ ។
អើ ។ រូបដទៃ បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។
អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត
និងអត្តដ៍ទុក្ខម ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្តដ៍ទុក្ខម
តែរូបដទៃ វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្ត
ដ៍ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្តដ៍ទុក្ខម ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ
ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោល
តែពាក្យនោះថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៍ពិត និងអត្តដ៍ទុក្ខម

បុគ្គលកថា

វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន អញ្ច
 រូបំ អញ្ច វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 នោ ច វត្ថុព្វ អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ មិន្នា
 នោ ចេ បន វត្ថុព្វ អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ នោ
 វត រេ វត្ថុព្វ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន អញ្ច រូបំ
 អញ្ច វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជប-
 រមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ យំ
 តត្ថ វិនេសិ វត្ថុព្វ ខោ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជ-
 បរមដ្ឋន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 អញ្ច រូបំ អញ្ច វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិក-
 ជ្ជបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន នោ
 ច វត្ថុព្វ អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ មិន្នា ។ ថេ ។

បុគ្គលកថា

ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែរូបដទៃ
 វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងរូប
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែរូបដទៃ
 វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នេះដែរ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
 រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងវិញ្ញាណ គេ
 ដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែរូបដទៃ វិញ្ញាណដទៃ
 បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន
 ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៨] វេទនា ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារ ច ឧប-
 លត្តតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២៩] សញ្ញា ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 សង្ខារ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧប-
 លត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វេទនា
 ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[៣០] សង្ខារ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ វេទនា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សញ្ញា
 ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[៣១] វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 រូបញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វេទនា ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារ ច
 ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញា
 សង្ខារតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៨] វេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
 ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ឧត្តម ។ បេ ។

[២៩] សញ្ញា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
 ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ឧត្តម ។ បេ ។

[៣០] សង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
 ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 វេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ឧត្តម ។ បេ ។

[៣១] វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 សញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និង
 អត្តដ៏ឧត្តម តែវិញ្ញាណដទៃ សង្ខារដទៃ ។ អើ ។ បុគ្គលគេដឹងបាន

បុគ្គលកថា

សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ឃិកដ្ឋប-
 រមជ្ជនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលា-
 តិ ។ ន ហេវី វត្ថុព្វ ។ អាជានាហំ និក្ខហំ ហញ្ញំ
 វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន សង្ខារ ច
 ឧបលត្តន្តិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ
 សង្ខារ បុគ្គលា ឧបលត្តតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន តេន វត្ថុ
 រេ វត្ថុព្វ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលាតិ យំ
 តត្ថ វិនេសំ វត្ថុព្វ ខោ វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សង្ឃិ-
 កដ្ឋបរមជ្ជន សង្ខារ ច ឧបលត្តន្តិ សង្ឃិកដ្ឋបរម-
 ជ្ជន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ សង្ខារ បុគ្គលា
 ឧបលត្តតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ
 សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន នោ ច វត្ថុព្វ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ
 អញ្ញោ បុគ្គលាតិ មិច្ឆា នោ ចេ បន វត្ថុព្វ អញ្ញំ
 វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលាតិ នោ វត្ថុ រេ វត្ថុព្វ
 វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន សង្ខារ ច
 ឧបលត្តន្តិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ

បុគ្គលកថា

ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយ
អត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ។ អើ ។ វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល
ដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ
ប្រសិនបើ វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែវិញ្ញាណ
ដទៃ សង្ខារដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល
ដទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា វិញ្ញាណគេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និង
អត្ថជីទុក្ខម ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
តែវិញ្ញាណដទៃ សង្ខារដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត
និងអត្ថជីទុក្ខម ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថ
ជីទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃដូច្នេះ
ទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោល
ថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិន
គប្បីពោលថា វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែវិញ្ញាណដទៃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អញ្ចេ សុត្តន្ត បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេន
 វិញ្ញាណោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេនាតិ យំ
 តត្ថ វនេសិ វត្តោ ខោ វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមជ្ជេន សុត្តន្ត ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរម-
 ជ្ជេន អញ្ចេ វិញ្ញាណំ អញ្ចេ សុត្តន្ត បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេន វិញ្ញាណោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជ-
 បរមជ្ជេន នោ ច វត្តោ អញ្ចេ វិញ្ញាណំ អញ្ចេ
 បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

(៣២) ចក្ខាយតនំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរម-
 ជ្ជេន សោតាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មាយ-
 តនញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេន ។ បេ ។

(៣៣) សោតាយតនំ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មា-
 យតនំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេន ចក្ខាយត-
 នញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មនាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេន ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សង្ខារេវំទេ បុគ្គល គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម
 ទាំងវិញ្ញាណ គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ដូច្នេះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា វិញ្ញាណ គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំង
 សង្ខារ គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែវិញ្ញាណដទៃ
 សង្ខារេវំទេ បុគ្គលគេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំង
 វិញ្ញាណ គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស ។ បេ ។

[៣២] ចក្ខុយតនៈ គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវ
 ត្ថម ទាំងសោតាយតនៈ គេជីវីបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មាយតនៈ
 គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ។ បេ ។

[៣៣] សោតាយតនៈ គេជីវីបាន ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ
 គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំងចក្ខុយតនៈ គេជីវី
 បាន ។ បេ ។ ទាំងមនាយតនៈ គេជីវីបាន ដោយអត្ថជីវិត និង
 អត្ថជីវត្ថម ។ បេ ។

(៣៤) ចក្ខុធាតុ ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន
សោតធាតុ ច ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។ ធម្មធាតុ ច ឧប-
លព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

(៣៥) សោតធាតុ ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។ ធម្មធាតុ
ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ចក្ខុធាតុ ច ឧបលព្ភ-
តិ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ច ឧបលព្ភតិ សង្ខិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

(៣៦) ចក្ខុទ្រ្តិយំ ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋន សោតទ្រ្តិយំ ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។ អញ្ញាតា-
វិទ្រ្តិយញ្ច ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

(៣៧) សោតទ្រ្តិយំ ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។ អញ្ញា-
តាវិទ្រ្តិយំ ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ចក្ខុទ្រ្តិ-
យញ្ច ឧបលព្ភតិ ។ បេ ។ អញ្ញាទ្រ្តិយញ្ច ឧបលព្ភតិ
សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញំ អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយំ អញ្ញំ អញ្ញ-
ទ្រ្តិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខិក-
ដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយញ្ច ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋ-
បរមដ្ឋនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ្ញំ អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយំ

បុគ្គលកថា

(៣៤) ចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម
 ទាំងសោតធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មធាតុ គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ។ បេ ។

(៣៥) សោតធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ធម្មធាតុ គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ទាំងចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 មនោវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ។ បេ ។

(៣៦) ចក្ខុន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម
 ទាំងសោត្តន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ។ បេ ។

(៣៧) សោត្តន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ទាំងចក្ខុន្ទ្រិយ គេដឹង
 បាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាត្តន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និង
 អត្ថជ័ទត្តម តែអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយដទៃ អញ្ញាត្តន្ទ្រិយដទៃ ។ អើ ។ បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ គេដឹង
 បាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តម ។ អើ ។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយដទៃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អញ្ចោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ អាជាតាហិ
 ធិក្កហំ ហញ្ច អញ្ញាតាវិន្ទ្រយំ ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេន អញ្ញាវិន្ទ្រយញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋេន អញ្ញំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រយំ អញ្ញំ អញ្ញាវិន្ទ្រយំ បុគ្គលោ
 ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ញាតាវិន្ទ្រយញ្ច
 ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត វេ វត្ថុញ
 អញ្ញំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ
 វិនេសិ វត្ថុញ ខោ អញ្ញាតាវិន្ទ្រយំ ឧបលត្តតិ សង្ខ-
 តកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ញាវិន្ទ្រយញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេន អញ្ញំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រយំ អញ្ញំ អញ្ញាវិន្ទ្រយំ
 បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ញាតា-
 វិន្ទ្រយញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ ច
 វត្ថុញ អញ្ញំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ មិន្ទា
 នោ ច បន វត្ថុញ អញ្ញំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រយំ អញ្ញោ
 បុគ្គលោតិ នោ វត វេ វត្ថុញ អញ្ញាតាវិន្ទ្រយំ ឧប-
 លត្តតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ញាវិន្ទ្រយញ្ច ឧបលត្តតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុស
 ចុះ ប្រសិនបើ អញ្ញតាវិន្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថ
 ជ័ទត្ថម ទាំងអញ្ញតាវិន្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម
 តែអញ្ញតាវិន្ធិយដទៃ អញ្ញតាវិន្ធិយដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម ទាំងអញ្ញតាវិន្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត
 និងអត្ថជ័ទត្ថម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 អញ្ញតាវិន្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា អញ្ញតាវិន្ធិយ
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម ទាំងអញ្ញតាវិន្ធិយ គេដឹង
 បាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម អញ្ញតាវិន្ធិយដទៃ អញ្ញតាវិន្ធិយ
 ដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម ទាំងអញ្ញ-
 តាវិន្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា អញ្ញតាវិន្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញតាវិន្ធិយដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នេះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញតាវិន្ធិយ
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្ថម ទាំងអញ្ញតាវិន្ធិយ គេដឹងបាន

សង្ខតក្នុងបរមជ្ជន អញ អញតាវន្ត្រ័យំ អញ អញត្រ័-
 យំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរមជ្ជន អញតា-
 វន្ត្រ័យញ្ច ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរមជ្ជនាតិ យំ តត្ថ
 វេទសិ វត្ថុព្វ ខោ អញតាវន្ត្រ័យំ ឧបលព្ភតិ សង្ខ-
 តក្នុងបរមជ្ជន អញត្រ័យញ្ច ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរ-
 មជ្ជន អញ អញតាវន្ត្រ័យំ អញ អញត្រ័យំ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរមជ្ជន អញតាវន្ត្រ័យញ្ច ឧប-
 លព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរមជ្ជន នោ ច វត្ថុព្វ អញ
 អញតាវន្ត្រ័យំ អញ បុគ្គលោតិ មិន្នា ។ បេ ។

[៣៨] រូបំ ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរមជ្ជន វេទនា
 ច ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរមជ្ជន អញ រូបំ អញ
 វេទនាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្ថុំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សង្ខ-
 តក្នុងបរមជ្ជនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ រូបំ អញ
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ អាជានាហិ បដិកម្ពំ
 ហញ្ច រូបំ ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរមជ្ជន វេទនា ច
 ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្នុងបរមជ្ជន អញ រូបំ អញ វេទនា

បុគ្គលកថា

ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយដទៃ អញ្ញាវិន្ទ្រិយដទៃ
 បុគ្គល គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ
 គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា អញ្ញា-
 តាវិន្ទ្រិយ គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ទាំងអញ្ញាវិន្ទ្រិយ
 គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយដទៃ
 អញ្ញាវិន្ទ្រិយដទៃ បុគ្គល គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
 ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ គេមិនជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម
 តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[៣៨] រូប គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ទាំងវេទនា
 គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ ។
 អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងរូប គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ។ អើ ។ រូបដទៃ
 បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជីវនូវអំពើ
 ផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ រូប គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម ទាំង
 វេទនា គេជីវបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទុក្ខម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

វុត្ថំ ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ
 រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន តេន វត រេ
 វត្ថេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វិទេសិ
 វត្ថេ ខោ រូបំ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន វេទនា
 ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ
 វេទនា វុត្ថំ ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ
 បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ធា
 ច វត្ថេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ធា
 ចេ បន វត្ថេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ ធា
 វត រេ វត្ថេ រូបំ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន វេទនា
 ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ
 វេទនា វុត្ថំ ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ
 បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ
 យំ តត្ថ វិទេសិ វត្ថេ ខោ រូបំ ឧបលព្ភតិ

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីឧត្តម ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីឧត្តម ទាំងវេទនា
 គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីឧត្តម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីឧត្តម តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយ
 ទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះ
 ទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូប គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តជីពិត និងអត្តជីឧត្តម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និង
 អត្តជីឧត្តម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាន
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តជីពិត និងអត្តជីឧត្តម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា រូប គេដឹងបាន

សង្ឃិកជ្ជបរមជ្ជេន វេទនា ច ឧបលត្តតិ សង្ឃិកជ្ជ-
បរមជ្ជេន អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា វេទនា វត្ថុំ ភក្កវត្ថា អត្ថំ
បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ
សង្ឃិកជ្ជបរមជ្ជេន ធា ច វត្ថុព្វ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា
បុគ្គលោតិ មិន្ទា ។ បេ ។

[៣៩] រូបំ ឧបលត្តតិ សង្ឃិកជ្ជបរមជ្ជេន សញ្ញា
ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារ ច ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។
វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ឃិកជ្ជបរមជ្ជេន ។ បេ ។

[៤០] វេទនា ឧបលត្តតិ សង្ឃិកជ្ជបរមជ្ជេន
សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារ ច ឧបលត្តន្តិ
។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧប-
លត្តតិ សង្ឃិកជ្ជបរមជ្ជេន ។ បេ ។

[៤១] សញ្ញា ឧបលត្តតិ សង្ឃិកជ្ជបរមជ្ជេន
សង្ខារ ច ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧប-
លត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វេទនា
ច ឧបលត្តតិ សង្ឃិកជ្ជបរមជ្ជេន ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
 ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងរូប គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[៣៩] រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម
 ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ។ បេ ។

[៤០] វេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម
 ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ។ បេ ។

[៤១] សញ្ញា គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថម ទាំង
 សង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 រូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត
 និងអត្ថជីវត្ថម ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាហវគ្គ

[៤២] សង្ខារ ឧបលត្តន្តិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន
វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧបលត្តន្តិ
។ បេ ។ វេទនា ច ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។ សញ្ញា ច
ឧបលត្តន្តិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ។ បេ ។

[៤៣] វិញ្ញាណំ ឧបលត្តន្តិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន
រូបញ្ច ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។ វេទនា ច ឧបលត្តន្តិ
។ បេ ។ សញ្ញា ច ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។ សង្ខារ
ច ឧបលត្តន្តិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ។ បេ ។

[៤៤] ចក្ខាយតនំ ឧបលត្តន្តិ សច្ចិកជ្ជបរម-
ដ្ឋេន សោតាយតនញ្ច ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។ ធម្មាយ-
តនញ្ច ឧបលត្តន្តិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ។ បេ ។

[៤៥] សោតាយតនំ ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។ ធម្មា-
យតនំ ឧបលត្តន្តិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ចក្ខាយតនញ្ច
ឧបលត្តន្តិ ។ បេ ។ មនាយតនញ្ច ឧបលត្តន្តិ សច្ចិ-
កជ្ជបរមដ្ឋេន ។ បេ ។

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

[៤២] សង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 វេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏
 ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៣] វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 សញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៤] ចក្ខុយានៈ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ទាំងសោតាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មាយានៈ គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៥] សោតាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ធម្មាយានៈ គេដឹង
 បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងចក្ខុយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងមនាយានៈ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[២៦] ចក្ខុធាតុ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន
សោតធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មធាតុ ច
ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២៧] សោតធាតុ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរម-
ដ្ឋន ។ បេ ។ ធម្មធាតុ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន
ចក្ខុធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មាណវិញ្ញាណធាតុ
ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២៨] ចក្ខុទ្រ័យំ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរម-
ដ្ឋន សោតិទ្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញតា-
វិទ្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២៩] សោតិទ្រ័យំ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញតា-
វិទ្រ័យំ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋន ចក្ខុទ្រ័យញ្ច
ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញាទ្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញំ អញ្ញតាវិទ្រ័យំ អញ្ញំ អញ្ញាទ្រ័-
យន្តិ ។ អាមន្តា ។ វុត្តំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិ-
តាយ បដិបន្នោ អញ្ញតាវិទ្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ អញ្ញតាវិទ្រ័យំ

បុគ្គលកថា

[៤៦] ចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
ទាំងសោតធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មធាតុ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៧] សោតធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
។ បេ ។ ធម្មធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំង
ចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនោវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៨] ចក្ខុន្ត្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
ទាំងសោតន្ត្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាតាវិន្ត្រិយ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៩] សោតន្ត្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ អញ្ញាតាវិន្ត្រិយ គេ
ដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងចក្ខុន្ត្រិយ គេដឹងបាន
។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាតាវិន្ត្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
អញ្ញាតាវិន្ត្រិយដទៃ អញ្ញាតាវិន្ត្រិយដទៃ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិន្ត្រិយ គេ
ដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ អើ ។ អញ្ញាតាវិន្ត្រិយដទៃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អញ្ចេ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរី វត្ថុព្វ ។ អាជានាហិ
 បដិកម្មំ ហញ្ចំ អញ្ញាតាវន្ត្រ័យំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេន អញ្ញន្ត្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋេន អញ្ចំ អញ្ញាតាវន្ត្រ័យំ អញ្ចំ អញ្ញន្ត្រ័យំ វត្ថុ
 កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញ-
 តាវន្ត្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត្ថុ
 រេ វត្ថុព្វ អញ្ចំ អញ្ញាតាវន្ត្រ័យំ អញ្ចេ បុគ្គលោតិ
 យំ តត្ថ វនេសិ វត្ថុព្វ ខោ អញ្ញាតាវន្ត្រ័យំ ឧប-
 លត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ញន្ត្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ចំ អញ្ញាតាវន្ត្រ័យំ អញ្ចំ អញ្ញ-
 ន្ត្រ័យំ វត្ថុ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិ-
 បន្នោ អញ្ញាតាវន្ត្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋេន នោ ច វត្ថុព្វ អញ្ចំ អញ្ញាតាវន្ត្រ័យំ អញ្ចេ
 បុគ្គលោតិ មិន្នា នោ ច បន វត្ថុព្វ អញ្ចំ អញ្ញាតា-
 វន្ត្រ័យំ អញ្ចេ បុគ្គលោតិ នោ វត្ថុ រេ វត្ថុព្វ អញ្ញា-
 តាវន្ត្រ័យំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ញន្ត្រ័យញ្ច
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ចំ អញ្ញាតាវន្ត្រ័យំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើ
 ផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ អញ្ញតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និង
 អត្តជំនុំតម ទាំងអញ្ញតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំ
 នុំតម តែអញ្ញតាវិន្ទ្រិយដទៃ អញ្ញតាវិន្ទ្រិយដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
 មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន
 ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គប្បីពោលថា អញ្ញតាវិន្ទ្រិយដទៃ បុគ្គលដទៃដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំង
 ពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា អញ្ញតា-
 វិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម ទាំងអញ្ញតាវិន្ទ្រិយ គេដឹង
 បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម តែអញ្ញតាវិន្ទ្រិយដទៃ អញ្ញតាវិន្ទ្រិយ
 ដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ទាំងអញ្ញតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម
 តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញតាវិន្ទ្រិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះ
 ជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញតា-
 វិន្ទ្រិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា
 អញ្ញតាវិន្ទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម ទាំងអញ្ញ-
 តាវិន្ទ្រិយគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម តែអញ្ញតាវិន្ទ្រិយដទៃ

បុគ្គលកថា

អញ អញ្ជ្រៃយំ វុត្ថំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថ-
 ហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាតាវុត្ថ្រៃយញ្ច ឧបលត្ថតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជនាតិ យំ តត្ថ វិនេសំ វុត្ថព្វេ ខោ
 អញ្ញាតាវុត្ថ្រៃយំ ឧបលត្ថតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ្ញ-
 ្រៃយញ្ច ឧបលត្ថតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ្ញំ អញ្ញាតា-
 វុត្ថ្រៃយំ អញ្ញំ អញ្ញាតាវុត្ថ្រៃយំ វុត្ថំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាតាវុត្ថ្រៃយញ្ច ឧបលត្ថតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន ណោ ច វុត្ថព្វេ អញ្ញំ អញ្ញាតា-
 វុត្ថ្រៃយំ អញ្ញា បុគ្គលោតិ មិន្ទា ។ បេ ។

ឧបម្ផសំសន្តំ ។

[៥០] បុគ្គលោ ឧបលត្ថតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជនាតិ
 ។ អាមត្តា ។ រូបំ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វុត្ថព្វេ ។
 អាជាណាហិ និក្ខហំ ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលត្ថតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន តេន វត រេ វុត្ថព្វេ រូបំ បុគ្គលោតិ
 យំ តត្ថ វិនេសំ វុត្ថព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្ថតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន ណោ ច វុត្ថព្វេ រូបំ បុគ្គលោតិ មិន្ទា

បុគ្គលកថា

អញ្ញាទ្រិយដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិទ្យា គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និង
 អត្ថជីទត្ថម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា អញ្ញាតាវិទ្យា គេដឹងបាន ដោយអត្ថជី
 ពិត និងអត្ថជីទត្ថម តែអញ្ញាតាវិទ្យាដទៃ អញ្ញាទ្រិយដទៃ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំង
 អញ្ញាតាវិទ្យា គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្ថម តែអ្នកមិន
 គប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិទ្យាដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។ បេ ។

ចប់ ឧបម្មសំសន្តនៈ ។

[៥០] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្ថម ។
 អើ ។ បុគ្គល គឺរូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរ
 ដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និង
 អត្ថជីទត្ថម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 បុគ្គល គឺរូប ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថ
 ជីទត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ឆោ ចេ បន វត្តព្វេ រូបំ បុគ្គលោតិ ឆោ វត វេ
 វត្តព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ
 យំ តត្ថ វេទេសិ វត្តព្វេ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ឆោ ច វត្តព្វេ រូបំ បុគ្គលោតិ
 មិច្ឆា ។ បេ ។

(៥០) បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេនា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ រូបស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ
 រូបា បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី រូបន្តិ ។ ន ហេវិ
 វត្តព្វេ ។ អាណាបា ឆិក្ខហំ ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត វេ វត្តព្វេ បុគ្គ-
 លស្មី រូបន្តិ យំ តត្ថ វេទេសិ វត្តព្វេ ទោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ឆោ ច វត្តព្វេ បុគ្គ-
 លស្មី រូបន្តិ មិច្ឆា ឆោ ចេ បន វត្តព្វេ បុគ្គលស្មី
 រូបន្តិ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នេះទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នេះ
 ទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

{ ៥១ } បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។

អើ ។ បុគ្គលមានក្នុងរូប ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាករូប ។ បេ ។ រូប
 មានក្នុងបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកប្តូរដឹងនូវ
 កំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទុក្ខម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបមាន
 ក្នុងបុគ្គល ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបមាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នេះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបមាន ក្នុង
 បុគ្គលដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ក្នុង បុគ្គល ។

បុគ្គលកថា

សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជនាតិ យំ តត្ថ វិទេសិ វត្តព្វ ខោ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជន ឆោ ច
 វត្តព្វ បុគ្គលស្មី រូបន្តិ មិន្ទា ។ បេ ។

(៥២) បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមជ្ជ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា បុគ្គលោ ។ បេ ។ វេទនាយ
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ វេទនាយ បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ សញ្ញាយ
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ សង្ខារេស្ម បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ
 សង្ខារេហិ បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី សង្ខារ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្មី
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ វិញ្ញាណា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណន្តិ ។ ឆ ហេវំ វត្តព្វ ។ អាជាតាហិ
 និក្ខហំ ហេវំ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ឃិកដ្ឋបរម-
 ជ្ជន តេន វត វេ វត្តព្វ បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណន្តិ
 យំ តត្ថ វិទេសិ វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ

បុគ្គលកថា

ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីវត្ថម ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីវត្ថម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបមាន ក្នុង
 បុគ្គល ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(៥២) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីវត្ថមឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលគឺវេទនា ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងវេទនា ។ បេ ។
 បុគ្គលវៀរចាកវេទនា ។ បេ ។ វេទនាមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គល
 គឺសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាក
 សញ្ញា ។ បេ ។ សញ្ញាមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ បុគ្គល
 វៀរចាកសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយមាន ក្នុងបុគ្គល
 ឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺវិញ្ញាណ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។
 បុគ្គលវៀរចាកវិញ្ញាណ ។ បេ ។ វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 និយាយយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេ
 ដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីវត្ថម ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនៃ ព្រះហេតុ
 នោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល

អភិធម្មបំណែក រាជវត្ត

សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋាន ដោ ច វត្តព្វេ បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណាន្តិ
 មិន្នា ដោ ចេ បន វត្តព្វេ បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណាន្តិ
 ដោ វត រេ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋានតិ យំ តត្ថ វិទេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋាន ដោ ច វត្តព្វេ បុគ្គ-
 លស្មី វិញ្ញាណាន្តិ មិន្នា ។ បេ ។

[៥៣] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកដ្ឋបរមដ្ឋាន-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខាយតនំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខា-
 យតនស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខាយតនា
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។
 ធម្មាយតនំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ធម្មាយតនស្មី បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ធម្មាយតនា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី ធម្មាយតនំ ។ បេ ។

[៥៤] ចក្ខុធាតុ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខុធាតុយា
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខុធាតុយា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ ធម្មធាតុ បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ ធម្មធាតុយា បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ធម្ម-
 ធាតុយា បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ធម្មធាតុ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខមដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គល ដូច្នេះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(៥៣) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលគឺចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងចក្ខុយា-
 នៈ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ ចក្ខុយានៈមាន
 ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺឆម្មាយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុង
 ឆម្មាយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកឆម្មាយានៈ ។ បេ ។ ឆម្មាយា-
 នៈមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។

(៥៤) បុគ្គលគឺចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងចក្ខុធាតុ
 ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ ចក្ខុធាតុមាន ក្នុងបុគ្គលឬ
 ។ បេ ។ បុគ្គលគឺធម្មធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងធម្មធាតុ ។ បេ ។
 បុគ្គលវៀរចាកធម្មធាតុ ។ បេ ។ ធម្មធាតុមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។

(៥៥) ចក្ខុវ្រ្ម័យំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខុវ្រ្ម័-
 យស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខុវ្រ្ម័យា
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខុវ្រ្ម័យំ ។ បេ ។
 អញ្ញាតាវ្រ្ម័យំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាតាវ្រ្ម័យស្មី
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ អញ្ញាតាវ្រ្ម័យា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវ្រ្ម័យន្តំ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្វ ។ អាជាតាហិ និក្ខហំ ហេវ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន តេន វត វេ វត្ថុព្វ បុគ្គ-
 លស្មី អញ្ញាតាវ្រ្ម័យន្តំ យំ តត្ថ វេទេសំ វត្ថុព្វ ។ ចា
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន តោ ច វត្ថុព្វ
 បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវ្រ្ម័យន្តំ មិច្ឆា តោ ច បន វត្ថុព្វ
 បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវ្រ្ម័យន្តំ តោ វត វេ វត្ថុព្វ បុគ្គ-
 លោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វេទេសំ
 វត្ថុព្វ ។ ចា បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន
 តោ ច វត្ថុព្វ បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវ្រ្ម័យន្តំ មិច្ឆា ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[៥៥] បុគ្គលគឺចក្ខុន្ត្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលមានក្នុងចក្ខុន្ត្រិយ
 ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុន្ត្រិយ ។ បេ ។ ចក្ខុន្ត្រិយមានក្នុងបុគ្គល
 ឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺអញ្ញតាវិន្ត្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលមានក្នុងអញ្ញ-
 តាវិន្ត្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកអញ្ញតាវិន្ត្រិយ ។ បេ ។ អញ្ញ-
 តាវិន្ត្រិយ មានក្នុងបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ អ្នកចូរដឹង
 នូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្ត
 ដ៏ទុត្តម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា អញ្ញ-
 តាវិន្ត្រិយ មានក្នុងបុគ្គលដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញតាវិន្ត្រិយ មាន
 ក្នុងបុគ្គលដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិន
 គប្បីពោលថា អញ្ញតាវិន្ត្រិយ មានក្នុងបុគ្គលដូច្នេះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម
 ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញតាវិន្ត្រិយ មាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នេះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

អវិជ្ជាបិដកេ កថាវត្ថុ

(៥៦) បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។
 អាមន្តា ។ វុត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ
 បដិបន្នោតិ^(១) ។ អាមន្តា ។ រូបំ បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ អាជានាហិ បដិកម្មំ ហញ្ចំ វុត្ថំ
 ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ តេន
 វត វេ វត្ថុញ រូបំ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្ថុញ
 ខោ វុត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ
 នោ ច វត្ថុញ រូបំ បុគ្គលោតិ មិន្នា នោ ច បន
 វត្ថុញ រូបំ បុគ្គលោតិ នោ វត វេ វត្ថុញ វុត្ថំ ភក-
 វតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោតិ យំ តត្ថ
 វិនេសិ វត្ថុញ ខោ វុត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ ច វត្ថុញ រូបំ បុគ្គលោតិ
 មិន្នា ។ បេ ។

១ ខ. តិមេ បាហំ សព្វត្ថ យេកុយ្យេន ន វិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៥ ៦] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គឺរូបឬ ។ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះ
 ភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ម្នាលអ្នកដ៏
 ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគឺរូប ដូច្នេះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែ
 ពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នេះទេ ព្រោះ
 ជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគឺរូប
 ដូច្នេះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមានព្រះភាគ
 ត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដូច្នេះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នេះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[៥៧] បុគ្គលោ នូឌុបលត្តតិ សង្ខតជ្ជបរមដ្ឋេ-
 ធាតុ ។ អាមន្តា ។ វុត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបស្មី
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ រូបា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី រូបំ ។ បេ ។ វេទនា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 វេទនាយ បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ វេទនាយ បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ សញ្ញាយ បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ សញ្ញាយ
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ សង្ខារេសុ បុគ្គលោ ។ បេ ។
 អញ្ញត្រ សង្ខារេហិ បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី
 សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ វិញ្ញា-
 ណស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ វិញ្ញាណា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។
 អាជានាហិ បដិកម្មំ ហព្វំ វុត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ តេន វត រេ វត្ថុព្វេ បុគ្គលស្មី
 វិញ្ញាណាន្តំ យំ ភក្ក វេទសិ វត្ថុព្វេ ទោ វុត្ថំ ភកវតា

បុគ្គលកថា

(៥៧) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវត្ថុម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួនឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងរូប ។ បេ ។ បុគ្គល
 វៀរចាករូប ។ បេ ។ រូបមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺវេទនា
 ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងវេទនា ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកវេទនា ។ បេ ។
 វេទនាមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គល
 មាន ក្នុងសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកសញ្ញា ។ បេ ។ សញ្ញា
 មាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ បុគ្គល
 មាន ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកសង្ខារទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ មានក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺ
 វិញ្ញាណ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ បុគ្គល
 វៀរចាកវិញ្ញាណ ។ បេ ។ វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ អ្នក
 មិនគប្បីពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹង នូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិន
 បើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណ
 មាន ក្នុងបុគ្គល ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ ច វត្ថុព្វ
 បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណាន្តំ មិន្នា នោ ចេ បន វត្ថុព្វ
 បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណាន្តំ នោ វត វេ វត្ថុព្វ វត្ថំ ភកវតា
 អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោតិ យំ តត្ថ
 វិនេសំ វត្ថុព្វ ទោ វត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ ច វត្ថុព្វ បុគ្គលស្មី
 វិញ្ញាណាន្តំ មិន្នា ។ បេ ។

(៥៨) បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខាយ-
 តនំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនស្មី បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខាយតនា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ធម្មាយតនំ បុគ្គ-
 លោ ។ បេ ។ ធម្មាយតនស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។
 អញ្ញាត្រ ធម្មាយតនា បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី
 ធម្មាយតនំ ។ បេ ។ ចក្ខុនាតិ បុគ្គលោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 វិញ្ញាណ មានក្នុងបុគ្គល ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គល ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នក
 ជំចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគ
 ត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គល ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 ។ បេ ។

[៥៨] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។
 អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ខ្លួនឬ ។ អើ ។ បុគ្គលគឺចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន
 ក្នុងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុយានៈ ។ បេ ។
 ចក្ខុយានៈមានក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺធម្មាយានៈ ។ បេ ។
 បុគ្គលមានក្នុងធម្មាយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកធម្មាយានៈ ។ បេ ។
 ធម្មាយានៈមានក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺចក្ខុធាតុ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ចក្ខុធាតុយា បុគ្គលោ ។ មេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខុធាតុ-
 យា បុគ្គលោ ។ មេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខុធាតុ ។ មេ ។
 ធម្មធាតុ បុគ្គលោ ។ មេ ។ ធម្មធាតុយា បុគ្គលោ
 ។ មេ ។ អញ្ញាត្រ ធម្មធាតុយា បុគ្គលោ ។ មេ ។
 បុគ្គលស្មី ធម្មធាតុ ។ មេ ។

(៥៧) ចក្ខុទ្រ្ទិយំ បុគ្គលោ ។ មេ ។ ចក្ខុទ្រ្ទិ-
 យស្មី បុគ្គលោ ។ មេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខុទ្រ្ទិយា បុគ្គលោ
 ។ មេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខុទ្រ្ទិយំ ។ មេ ។ អញ្ញាត្រាវ្យាទ្រ្ទិ-
 យំ បុគ្គលោ ។ មេ ។ អញ្ញាត្រាវ្យាទ្រ្ទិយស្មី បុគ្គលោ
 ។ មេ ។ អញ្ញាត្រ អញ្ញាត្រាវ្យាទ្រ្ទិយា បុគ្គលោ ។ មេ ។
 បុគ្គលស្មី អញ្ញាត្រាវ្យាទ្រ្ទិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។
 អាជាតាហិ បដិកម្មំ ហព្វំ វត្ថំ ភក្កវតា អត្ថំ
 បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ តេន វត រេ វត្ថុព្វេ
 បុគ្គលស្មី អញ្ញាត្រាវ្យាទ្រ្ទិយន្តិ យំ តត្ថ វទេសិ វត្ថុព្វេ
 ។ ហេ វត្ថំ ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ ប-
 ដិបន្នោ នោ ច វត្ថុព្វេ បុគ្គលស្មី អញ្ញាត្រាវ្យាទ្រ្ទិយន្តិ
 មិច្ឆា នោ ច បន វត្ថុព្វេ បុគ្គលស្មី អញ្ញាត្រាវ្យាទ្រ្ទិយន្តិ

បុគ្គលកថា

បុគ្គលមាន កងចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុធាតុ ។ បេ ។
 ចក្ខុធាតុមាន កងបុគ្គលប្ត ។ បេ ។ បុគ្គលគឺធម្មធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គល
 មាន កងធម្មធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកធម្មធាតុ ។ បេ ។ ធម្ម-
 ធាតុមាន កងបុគ្គលប្ត ។ បេ ។

(៥៧) បុគ្គលគឺចក្ខុន្ត្រីយ ។ បេ ។ បុគ្គលមានកងចក្ខុន្ត្រីយ
 ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុន្ត្រីយ ។ បេ ។ ចក្ខុន្ត្រីយមាន កង
 បុគ្គលប្ត ។ បេ ។ បុគ្គលគឺអញ្ចាតាវិន្ត្រីយ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន
 កងអញ្ចាតាវិន្ត្រីយ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកអញ្ចាតាវិន្ត្រីយ ។ បេ ។
 អញ្ចាតាវិន្ត្រីយ មានកងបុគ្គលប្ត អ្នកមិនគប្បីពោលយ៉ាងនេះទេ ។
 អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
 មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា អញ្ចាតាវិន្ត្រីយ មានកងបុគ្គល ដូច្នេះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែ
 ពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ចាតាវិន្ត្រីយ មានកងបុគ្គល
 ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា អញ្ចាតាវិន្ត្រីយ មានកងបុគ្គល ដូច្នេះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នោ វត វេ វត្ថព្វេ វត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិ-
តាយ បដិបន្នោតិ យំ តត្ថ វេទេសិ វត្ថព្វេ ខោ វត្ថំ
ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ នោ
ច វត្ថព្វេ បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវិទ្រិយន្តិ មិច្ឆា ។ បេ ។

បុគ្គលសម្ពន្ធនំ ។

[៦០] បុគ្គលោ ឧបលក្ខតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
នាតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ សប្បច្ចយោ ។ បេ ។
បុគ្គលោ អប្បច្ចយោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ សង្ខតោ
។ បេ ។ បុគ្គលោ អសង្ខតោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ
សស្សតោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ អសស្សតោ ។ បេ ។
បុគ្គលោ សនិមិត្តោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ អនិមិត្តាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ សង្ខតំ ។

[៦១] បុគ្គលោ ឧបលក្ខតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។
អាមត្តា ។ វត្ថំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ
បដិបន្នោតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ សប្បច្ចយោ ។ បេ ។
បុគ្គលោ អប្បច្ចយោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ សង្ខតោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវ
 ពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាន
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ-
 តាវិន្ទិយ មានក្នុងបុគ្គល ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

ចប់ ចតុក្កន្ធយស័សន្តនៈ ។

[៦០] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម ។
 អើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយបច្ច័យ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានបច្ច័យ ។ បេ ។
 បុគ្គលមានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានបច្ច័យតាក់តែង
 ។ បេ ។ បុគ្គលទៀង ។ បេ ។ បុគ្គលមិនទៀង ។ បេ ។ បុគ្គល
 ប្រកបដោយនិមិត្ត ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមាននិមិត្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៦១] បុគ្គល គេមិនដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ។ អើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយបច្ច័យ ។ បេ ។
 បុគ្គលមិនមានបច្ច័យ ។ បេ ។ បុគ្គលមានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។

បុគ្គលោ អសង្ខតោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ សស្សតោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលោ អសស្សតោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ
 សនិមិត្តោតិ ។ បេ ។ បុគ្គលោ អនិមិត្តោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សង្ខតំ ។

លក្ខណយុត្តិកតា ។

[៦២] បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ ឧបលព្ពតិ បុគ្គ-
 លោតិ ។ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ ឧបលព្ពតិ កេហិចិ
 បុគ្គលោ កេហិចិ ន បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ កេ-
 ហិចិ ឧបលព្ពតិ កេហិចិ ន ឧបលព្ពតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣] បុគ្គលោ សច្ចិកដ្ឋោ សច្ចិកដ្ឋោ បុគ្គ-
 លោតិ ។ បុគ្គលោ សច្ចិកដ្ឋោ សច្ចិកដ្ឋោ កេ-
 ហិចិ បុគ្គលោ កេហិចិ ន បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ
 កេហិចិ សច្ចិកដ្ឋោ កេហិចិ ន សច្ចិកដ្ឋាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

បុគ្គលមិនមានបង្ខំយកកាត់តែង ។ បេ ។ បុគ្គលទៀង ។ បេ ។ បុគ្គល

មិនទៀង ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយនិមិត្ត ។ បេ ។ បុគ្គលមិន

មាននិមិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ លទ្ធផលយុត្តិកតា ។

[៦២] បុគ្គលគេងីង ឈ្មោះថា គេងីងបុគ្គល ។ បុគ្គល

គេងីង តែបុគ្គលខ្លះ គេងីង បុគ្គលខ្លះ គេមិនដឹងឬ ។ បុគ្គលខ្លះ គេងីង

បុគ្គលខ្លះ គេមិនដឹងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣] បុគ្គល មានអត្ថជ័ពិត ឈ្មោះថា បុគ្គលមានអត្ថជ័ពិត ។

បុគ្គលមានអត្ថជ័ពិត តែបុគ្គលខ្លះ មានអត្ថជ័ពិត បុគ្គលខ្លះ មិនមានអត្ថ

ជ័ពិត ។ បុគ្គលខ្លះ មានអត្ថជ័ពិត បុគ្គលខ្លះ មិនមានអត្ថជ័ពិត ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤] បុគ្គលោ វិជ្ជមានោ វិជ្ជមានោ បុគ្គ-
 លោតិ ។ បុគ្គលោ វិជ្ជមានោ វិជ្ជមានោ កេហិច្ចំ
 បុគ្គលោ កេហិច្ចំ ន បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ កេ-
 ហិច្ចំ វិជ្ជមានោ កេហិច្ចំ ន វិជ្ជមានោតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៥] បុគ្គលោ សំវិជ្ជមានោ សំវិជ្ជមានោ
 បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ សំវិជ្ជមានោ សំវិជ្ជមានោ
 កេហិច្ចំ បុគ្គលោ កេហិច្ចំ ន បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គ-
 លោ កេហិច្ចំ សំវិជ្ជមានោ កេហិច្ចំ ន សំវិជ្ជ-
 មានោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៦] បុគ្គលោ អត្ថំ អត្ថំ បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គ-
 លោ អត្ថំ អត្ថំ កេហិច្ចំ បុគ្គលោ កេហិច្ចំ ន
 បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ កេហិច្ចំ អត្ថំ កេហិច្ចំ
 ន អត្ថិតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៧] បុគ្គលោ អត្ថំ អត្ថំ ន សព្វោ បុគ្គលោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ ន អត្ថំ ន អត្ថំ ន សព្វោ
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបំណក រាជវត្ថុ

[៦៤] បុគ្គល កំពុងមាន ឈ្មោះថា បុគ្គល កំពុងមានឬ ។
 បុគ្គល កំពុងមាន តែបុគ្គលខ្លះ កំពុងមាន បុគ្គលខ្លះ មិនកំពុង
 មានឬ ។ បុគ្គលខ្លះ កំពុងមាន បុគ្គលខ្លះ មិនកំពុងមានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៥] បុគ្គល កំពុងមានព្រម ឈ្មោះថា បុគ្គល កំពុងមានព្រម
 ឬ ។ បុគ្គល កំពុងមានព្រម តែបុគ្គលខ្លះ កំពុងមានព្រម បុគ្គល
 ខ្លះ មិនកំពុងមានព្រមឬ ។ បុគ្គលខ្លះ កំពុងមានព្រម បុគ្គលខ្លះ
 មិនកំពុងមានព្រមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦] បុគ្គលមាន ឈ្មោះថា មានបុគ្គលឬ ។ បុគ្គលមាន
 តែបុគ្គលខ្លះ មាន បុគ្គលខ្លះ មិនមានឬ ។ បុគ្គលខ្លះ មាន បុគ្គលខ្លះ
 មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧] បុគ្គលមាន តែមិនមែនមានស្តេចតែបុគ្គលទាំងអស់ឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលមិនមាន តែមិនមែនគ្មានបុគ្គលទាំងអស់ឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ វិចេសោធនៈ ។

បុគ្គលកថា

[៦៨] រូបធាតុយា រូបី បុគ្គលោតិ ។ អាមន្តា ។
កាមធាតុយា កាមី បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ
។ បេ ។

[៦៩] រូបធាតុយា រូបិណោ សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
កាមធាតុយា កាមិណោ សត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ
។ បេ ។

[៧០] អរូបធាតុយា អរូបី បុគ្គលោតិ ។ អាមន្តា ។
កាមធាតុយា កាមី បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ
។ បេ ។

[៧១] អរូបធាតុយា អរូបិណោ សត្តាតិ ។
អាមន្តា ។ កាមធាតុយា កាមិណោ សត្តាតិ ។ ន
ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៧២] រូបធាតុយា រូបី បុគ្គលោ អរូបធាតុយា
អរូបី បុគ្គលោ អត្ថិ ច កោចិ រូបធាតុយា ចុតោ
អរូបធាតុ ឧបបជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបី បុគ្គលោ
ឧប្បជ្ជន្តា^(១) អរូបី បុគ្គលោ ជាតោតិ ។ ន ហេរិ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[៦៨] បុគ្គល មានរូប ព្រោះរូបធាតុ ។ អើ ។ បុគ្គល
មានកាម ព្រោះកាមធាតុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៩] សត្វទាំងឡាយ មានរូប ព្រោះរូបធាតុ ។ អើ ។
សត្វទាំងឡាយ មានកាម ព្រោះកាមធាតុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០] បុគ្គល មិនមានរូប ព្រោះអរូបធាតុ ។ អើ ។ បុគ្គល
មានកាម ព្រោះកាមធាតុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១] សត្វទាំងឡាយ មិនមានរូប ព្រោះអរូបធាតុ ។ អើ ។
សត្វទាំងឡាយ មានកាម ព្រោះកាមធាតុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២] បុគ្គល មានរូប ព្រោះរូបធាតុ បុគ្គល មិនមានរូប
ព្រោះអរូបធាតុ ចុះបុគ្គលខ្លះ ច្បាតចាករូបធាតុ ចូលទៅកើតក្នុងអរូប-
ធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមានរូប តែបែរជាសូន្យ
បុគ្គលមិនមានរូប ត្រឡប់ជាកើតទៀតមានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

[៧៣] រូបធាតុយា រូបិដោ សត្តា អរូបធាតុ-
យា អរូបិដោ សត្តា អត្ថំ ច កោចិ រូបធាតុយា
ចុតោ អរូបធាតុំ ឧបបជ្ជន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ រូបី
សត្តោ ឧច្ឆិដ្ឋោ អរូបី សត្តោ ជាតោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤] កាយោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា
កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ សេ
ឯករដ្ឋេ សមេ សភាគេ^(១) តជ្ជាតេតិ ។ អាមន្តា ។
បុគ្គលោតិ វា ដីវេតិ វា ដីវេតិ វា បុគ្គលោតិ
វា បុគ្គលំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ សេ ឯករដ្ឋេ
សមេ សភាគេ តជ្ជាតេតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ
កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ
ដីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អាជា-
នាហំ និក្ខហំ ហត្ថំ កាយោតិ វា សរីរន្តំ វា ស-
រីរន្តំ វា កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ
សេ ឯករដ្ឋេ សមេ សភាគេ តជ្ជាតេ បុគ្គលោតិ វា

១ ឧ. ម. សមភាគេតិ សព្វត្ថ ទិស្សតិយេវ ។

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

[៧៣] សត្វទាំងឡាយ មានរូប ព្រោះរូបធាតុ សត្វទាំងឡាយ
 មិនមានរូប ព្រោះអរូបធាតុ ចុះសត្វខ្លះ ច្យុតចាករូបធាតុ ចូលទៅ
 កើតក្នុងអរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ចុះសត្វ មានរូប តែបែរ
 ជាសូន្យ សត្វ មិនមានរូប ត្រឡប់ជាកើតទៀត មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤] (ខ្ញុំ) ធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី
 ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំងនៅក្នុងទីជា
 មួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នាឬ ។ អើ ។
 (ខ្ញុំ) ធ្វើបុគ្គលឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី ថា ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី ថា
 បុគ្គលក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គលនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា
 មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នាឬ ។ អើ ។ កាយដទៃ បុគ្គល
 ដទៃឬ ។ អើ ។ ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជឿនូវកិហុសចុះ ប្រសិនបើ ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យ
 ជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី
 (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែក
 ស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬខ្ញុំធ្វើបុគ្គលឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី

បុគ្គលកថា

ដីពេតិ វា ដីពេតិ វា បុគ្គលោតិ វា បុគ្គលំ អប្បយំ
 ករិត្យា ឯសេ សេ ឯកធម្មេ សមេ សភាគេ តជ្ជានេ
 អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោ តេន វត វេ
 វត្ថុព្វេ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្ថុព្វេ ខោ កាយោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា
 កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្យា ឯសេ សេ
 ឯកធម្មេ សមេ សភាគេ តជ្ជានេ បុគ្គលោតិ វា
 ដីពេតិ វា ដីពេតិ វា បុគ្គលោតិ វា បុគ្គលំ អប្បយំ
 ករិត្យា ឯសេ សេ ឯកធម្មេ សមេ សភាគេ តជ្ជានេ
 អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោ នោ ច វត្ថុព្វេ
 អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ មិន្នា នោ ច បន វត្ថុព្វេ
 អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ កា-
 យោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា កាយោតិ វា
 កាយំ អប្បយំ ករិត្យា ឯសេ សេ ឯកធម្មេ សមេ
 សភាគេ តជ្ជានេ បុគ្គលោតិ វា ដីពេតិ វា ដីពេតិ វា

បុគ្គលកថា

ថា ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី ថា បុគ្គលក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គល
 ៥ ទុះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិ
 ដូចគ្នា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គប្បីពោលថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា
 រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយ
 សួរថា) កាយទុះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើ
 គ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬខ្ញុំធ្វើបុគ្គលឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី ថា
 ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី ថា បុគ្គលក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គលទុះ តាំង
 នៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា
 កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា ជីវិតដទៃ សរីរៈ
 ដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិន
 គប្បីពោលថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា
 សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយទុះ តាំង
 នៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬខ្ញុំ
 ធ្វើបុគ្គលឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី ថា ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បុគ្គលោតិ វា បុគ្គលំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ សេ
 ឯកេជ្ឈ សមេ សភាគេ តជ្ជាតេ អញ្ញោ កាយោ
 អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វុទេសិ វុត្តេ ខោ
 កាយោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា កាយោតិ
 វា កាយំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ សេ ឯកេជ្ឈ
 សមេ សភាគេ តជ្ជាតេ បុគ្គលោតិ វា ដីវេតិ
 វា ដីវេតិ វា បុគ្គលោតិ វា បុគ្គលំ អប្បយំ
 ករិត្វា ឯសេ សេ ឯកេជ្ឈ សមេ សភាគេ តជ្ជា-
 តេ អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោ ឆោ ច
 វុត្តេ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ មិន្នា ។ បេ ។

[៧៥] កាយោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា
 កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ សេ
 ឯកេជ្ឈ សមេ សភាគេ តជ្ជាតេតិ ។ អាមន្តា ។
 វុត្តំ ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ-
 តិ ។ អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ ន
 ហេវំ វុត្តេ ។ អាជាណហិ បដិកម្មំ ហញ្ចំ កា-
 យោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា កាយោតិ វា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ថា បុគ្គលក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គលនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះ ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែ ពាក្យនោះថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី ឬ ថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំងនៅក្នុងទីជា មួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬខ្ញុំធ្វើបុគ្គល ឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី ថា ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី ថា បុគ្គល ក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គលនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មាន ចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ តែអ្នកមិនគប្បី ពោលថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[៧៥] (ខ្ញុំ) ធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈ ក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំងនៅ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នាឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ ខ្លួនឬ ។ កាយដទៃ បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ ទេ ។ អ្នកចូរជ័រនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួម ហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា)

បុគ្គលកថា

កាយំ អប្បយំ ករិត្យា ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ
 សភាគេ តដ្ឋានេ វុត្តំ ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថ-
 ហិតាយ បដិច្ចដ្ឋោ តេន វត វេ វត្ថុញ អញ្ញោ
 កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វិទេសិ វត្ថុញ
 ខោ កាយោតិ វា សវីរន្តិ វា សវីរន្តិ វា កា-
 យោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្យា ឯសេ សេ ឯ-
 កដ្ឋេ សមេ សភាគេ តដ្ឋានេ វុត្តំ ភក្កវតា អត្ថំ
 បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិច្ចដ្ឋោ តោ ច វត្ថុញ
 អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា តោ ច
 បន វត្ថុញ អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 តោ វត វេ វត្ថុញ កាយោតិ វា សវីរន្តិ វា ស-
 វីរន្តិ វា កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្យា
 ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សភាគេ តដ្ឋានេ វុត្តំ
 ភក្កវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិច្ចដ្ឋោ យំ
 តត្ថ វិទេសិ វត្ថុញ ខោ កាយោតិ វា សវីរន្តិ វា

បុគ្គលកថា

កាយ⁺នុ៎ះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មាន
 ជាតិដូចគ្នា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោល
 ថា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា
 រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយ
 សួរថា) កាយ⁺នុ៎ះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែក
 ស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិ-
 បត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា កាយដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នក
 មិនគប្បីពោលថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈ
 ក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយ⁺នុ៎ះ តាំងនៅក្នុង
 ទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដូច្នេះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែ
 ពាក្យនោះថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សវ័ន្តិ វា កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ កវិត្វា
 ឯសេ សេ ឯកជ្ឈេ សមេ សកាគេ តជ្ជានេ វុត្តំ
 កគវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ
 ច វុត្តោ អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា
 ។ បេ ។ សង្ខតំ ។

បញ្ចក្កាយោគោ ។

[៧៦] បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា
 បរ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ សោ បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា
 បរ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ ន
 ហេវំ វុត្តោ ។ បេ ។

[៧៧] បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា បរំ
 លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អញ្ញោ បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា បរំ
 លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ ន ហេវំ
 វុត្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បូថា សវីរេភី ថា កាយភី (ហើយសួរថា) កាយន្ទៈ⁺ តាំងនៅក្នុង
 ទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ព្រះមាន
 ព្រះភាគគ្រាន់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នក
 មិនគួរពោលថា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ បញ្ញត្តានុយោធៈ ។

(៧៦) បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
 អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ
 ប្រាកដជាអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាក
 លោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

(៧៧) បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
 អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ដទៃ អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាក
 លោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៨] បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ
 លោកំ បរាស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សោ ចញ្ញោ ច សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ លោកំ
 បរាស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ
 ។ បេ ។

[៧៩] បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ
 លោកំ បរាស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 នេវ សោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ន អញ្ញោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា
 លោកា បរិ លោកំ បរាស្មា លោកា ឥមំ
 លោកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៨០] បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ
 លោកំ បរាស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សោ បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អញ្ញោ បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ
 សោ ចញ្ញោ ច សម្មាសម្ពុទ្ធំ នេវ សោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ន
 អញ្ញោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ លោកំ បរាស្មា
 លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[៧៨] បុគ្គល អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
នោះផង បុគ្គលដទៃផង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាង
មុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩] បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ
មិនអន្ទោល បុគ្គលដទៃ ក៏មិនអន្ទោល ចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខទេ មិនអន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០] បុគ្គល អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ
អន្ទោល បុគ្គលដទៃអន្ទោល បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដទៃផង អន្ទោល
បុគ្គលនោះ មិនអន្ទោល បុគ្គលដទៃ មិនអន្ទោល ចាកលោកនេះ ទៅ
កាន់លោកខាងមុខ មិនអន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៧០] ន វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ សន្ធាវត្ថំ អស្មា លោកា
 បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភគវតា

ស សត្តក្ខត្តបរមំ សន្ធាវត្ថាន បុគ្គលោ
 ទុក្ខសង្កតករោ ហោតិ សព្វសញ្ញាជនក្ខយាតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ
 សន្ធាវត្ថំ អស្មា លោកា បរំ លោកំ បរស្មា លោកា
 ឥមំ លោកន្តំ ។

[៨២] ន វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ សន្ធាវត្ថំ អស្មា
 លោកា បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ
 ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភគវតា អនមតត្តោយំ ភិក្ខុវេ
 សំសារោ បុព្វា កោដិ ន បញ្ញាយតិ អវិជ្ជាជីវណានំ
 សត្តានំ តណ្ហាសញ្ញាជនានំ សន្ធាវត្ថំ សំសារតន្តំ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ
 សន្ធាវត្ថំ អស្មា លោកា បរំ លោកំ បរស្មា លោកា
 ឥមំ លោកន្តំ ។

អភិធម្មបិដក រាជាវគ្គ

[៨១] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅ
កាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។
អើ ។ វិក្រងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា

បុគ្គលនោះ អន្ទោល កំណត់ត្រឹមតែ៧ ជាតិ ជាអ្នកបានធ្វើ
នូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈទាំងពួង ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អើ ។ បើដូច្នោះមានតែ បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះ ។

[៨២] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅ
កាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។
អើ ។ វិក្រងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំសារ
នេះ មានទីបំផុត គេមិនអាចដឹងបានទេ ទីបំផុតខាងដើមរបស់សត្វទាំង
ឡាយ ដែលមានអវិជ្ជាជាទាំង មានតណ្ហាជាចំណង កាលស្ទុះទៅ
កាលអន្ទោលទៅ មិនប្រាកដឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះមានតែ បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅ
កាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះ ។

[៨៣] បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា បរំ
 លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ស្វេ បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា បរំ លោកំ
 បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ ស្វេ បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា
 បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កោចិ មនុស្សោ ហុត្វា ទេវេ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ស្វេ មនុស្សោ សោ ទេវេតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ ស្វេ មនុស្សោ សោ ទេ-
 វេតិ ។ អាមន្តា ។ មនុស្សោ ហុត្វា ទេវេ ហោតិ
 ទេវេ ហុត្វា មនុស្សោ ហោតិ មនុស្សក្ខតោ អញ្ញោ
 ទេវេ អញ្ញោ មនុស្សក្ខតោ ស្វេវយំ សន្ធាវតីតិ
 មិច្ឆា ។ បេ ។ សចេ ហិ សន្ធាវតិ ស្វេ បុគ្គលោ
 ឥតោ ចុតោ បរំ លោកំ អនញ្ញោ ហេវំ មរណំ
 ន ហេហិតិ ចាណាតិចាតោបិ ន្ទបលត្តតិ កម្មំ អត្ថំ
 កម្មវិចារោ អត្ថំ កតាទំ កម្មាទំ វិចារោ អត្ថំ
 កុសលាកុសលេ វិបច្ចមាទេ ស្វេវយំ សន្ធាវតីតិ

បុគ្គលកថា

[៨៣] បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
នោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាក
លោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាង
មុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
សត្វខ្លះ ជាមនុស្ស បានទៅកើតជាទេវតា មានមែនឬ ។ អើ ។
មនុស្សនោះឯង គឺទេវតានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
មនុស្សនោះឯង គឺទេវតានោះឬ ។ អើ ។ សត្វដែលកើតជាមនុស្ស
ហើយបានទៅកើតជាទេវតា ដែលកើតជាទេវតា ហើយទៅកើតជា
មនុស្ស សត្វដែលកើតជាមនុស្ស ហើយទៅកើតជាទេវតាដទៃ ទៅ
កើតជាមនុស្សដទៃ សត្វនោះឯង រមែងអន្ទោលទៅ ពាក្យនេះជា
ពាក្យខុស ។ បេ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះឯង ច្យុតចាកលោកនេះ
អន្ទោលទៅកាន់លោកខាងមុខ មិនមែនជាបុគ្គលដទៃទេ កាលបើយ៉ាង
នេះ សេចក្តីស្វាប័ន៍មិនមាន សូម្បីបាណាតិបាតក៏មិនមាន តែកម្មមាន
កម្មវិបាកមាន វិបាកនៃកម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើហើយក៏មាន កាល
កុសល និងអកុសលកំពុងឲ្យផល សត្វនោះឯង តែងអន្ទោលទៅ

អភិធម្មបិដកេ រាជាវគ្គ

មិច្ឆា ។ បេ ។ ស្វេ បុគ្គលោ សម្មាវតី អស្មា លោកា
 បរំ លោកំ បរស្មា លោកា វេមំ លោកន្តិ ។ អាមម្ហា ។
 អត្ថំ កោចិ មនុស្សោ ហុត្វា យក្ខោ ហោតិ បេ-
 តោ ហោតិ នេយិកោ ហោតិ និរដ្ឋានគតោ ហោតិ
 ឡិដ្ឋោ ហោតិ តោណោ ហោតិ គប្បកោ ហោតិ
 សូគរោ ហោតិ មហិសោ ហោតីតិ ។ អាមម្ហា ។
 ស្វេ មនុស្សោ សោ មហិសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ ស្វេ មនុស្សោ សោ មហិសោតិ ។ អា-
 មម្ហា ។ មនុស្សោ ហុត្វា មហិសោ ហោតិ មហិសោ
 ហុត្វា មនុស្សោ ហោតិ មនុស្សគតោ អញ្ញោ មហិ-
 សោ អញ្ញោ មនុស្សគតោ ស្វេវយំ សម្មាវតីតិ
 មិច្ឆា ។ បេ ។ សចេ ហិ សម្មាវតី ស្វេ បុគ្គលោ
 វតោ ចុតោ បរំ លោកំ អនញ្ញោ ហេវំ មរណំ
 ន ហេហិតំ ចាណាតិចាតោបិ ទ្ធិបលត្ថតិ កម្មំ
 អត្ថំ កម្មវិចារោ អត្ថំ កតានំ កម្មានំ វិចារោ អត្ថំ
 កុសលាកុសលេ វិបច្ចមាទេ ស្វេវយំ សម្មាវតីតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស ។ បេ ។ បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាក
 លោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មក
 កាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ សត្វខ្លះ ដែលកើតជាមនុស្ស ហើយទៅ
 កើតជាយក្ស ទៅកើតជាប្រេត ជាសត្វនរក ជាសត្វតិរច្ឆាន ជាឧដ្ឋ
 ជាតោ ជាលា ជាជ្រូក ជាគ្របី មានមែនឬ ។ អើ ។ មនុស្ស
 នោះឯង គឺគ្របីនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 មនុស្សនោះឯង គឺគ្របីនោះឬ ។ អើ ។ សត្វដែលកើតជាមនុស្ស
 ហើយទៅកើតជាគ្របី សត្វដែលកើតជាគ្របី ហើយទៅកើតជាមនុស្ស
 សត្វដែលកើតជាមនុស្ស ហើយទៅកើតជាគ្របីដទៃ ទៅកើតជាមនុស្ស
 ដទៃ សត្វនោះឯង តែងអន្ទោលទៅ ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស
 ។ បេ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះឯង ច្បាច់ចាកលោកនេះ អន្ទោលទៅ
 កាន់លោកខាងមុខ មិនមែនជាបុគ្គលដទៃឡើយ កាលបើយ៉ាងនេះ
 សេចក្តីស្លាប់និងមិនមាន សូម្បីបាណាតិបាតក៏មិនមាន តែកម្មមាន កម្ម-
 វិបាកមាន វិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើហើយក៏មាន កាល
 បើកុសល និងអកុសលកំពុងឲ្យផល សត្វនោះឯង តែងអន្ទោលទៅ

បុគ្គលកថា

មីន្ទា ។ បេ ។ ស្ទើរ បុគ្គលា សុទ្ធាវតី អស្មា លោ-
 កា បរិ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ ខត្តិយោ ហុត្វា ព្រាហ្មណោ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ស្ទើរ ខត្តិយោ សោ ព្រាហ្ម-
 ណោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ ខត្តិ-
 យោ ហុត្វា វេស្សោ ហោតិ សុទ្ធោ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ស្ទើរ ខត្តិយោ សោ សុទ្ធោតិ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ ព្រាហ្មណោ
 ហុត្វា វេស្សោ ហោតិ សុទ្ធោ ហោតិ ខត្តិយោ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ស្ទើរ ព្រាហ្មណោ សោ
 ខត្តិយោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ
 វេស្សោ ហុត្វា សុទ្ធោ ហោតិ ខត្តិយោ ហោតិ
 ព្រាហ្មណោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ស្ទើរ វេស្សោ
 សោ ព្រាហ្មណោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ កោចិ សុទ្ធោ ហុត្វា ខត្តិយោ ហោតិ ព្រាហ្ម-
 ណោ ហោតិ វេស្សោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ស្ទើរ
 សុទ្ធោ សោ វេស្សោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស ។ បេ ។ បុគ្គលនោះឯង អន្ទោល
 ចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មក
 កាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ សត្វខ្លះ ដែលកើតជាក្សត្រ ហើយទៅ
 កើតជាព្រាហ្មណ៍ មានមែនឬ ។ អើ ។ ក្សត្រនោះឯង គឺព្រាហ្មណ៍
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្វខ្លះ ដែល
 កើតជាក្សត្រ ហើយទៅកើតជាអ្នកជំនួញ ទៅកើតជាអ្នកគ្រូ មានមែន
 ឬ ។ អើ ។ ក្សត្រនោះឯង គឺអ្នកគ្រូនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សត្វខ្លះ ដែលកើតជាព្រាហ្មណ៍ ហើយទៅកើតជាអ្នក
 ជំនួញ ជាអ្នកគ្រូ ជាក្សត្រ មានមែនឬ ។ អើ ។ ព្រាហ្មណ៍នោះឯង
 គឺក្សត្រនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្វខ្លះ ដែល
 កើតជាអ្នកជំនួញ ហើយទៅកើតជាអ្នកគ្រូ ជាក្សត្រ ជាព្រាហ្មណ៍មាន
 មែនឬ ។ អើ ។ អ្នកជំនួញនោះឯង គឺជាព្រាហ្មណ៍នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្វខ្លះ ដែលកើតជាអ្នកគ្រូ ហើយទៅ
 កើតជាក្សត្រ ជាព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកជំនួញ មានមែនឬ ។ អើ ។ អ្នក
 គ្រូនោះឯង គឺអ្នកជំនួញនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ស្រូវ បុគ្គលោ សង្ខារតិ អស្មា លោកា បរំ លោកំ
 បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថ-
 ច្នៃន្នោ ហត្ថច្នៃន្នោ ហោតិ ពាទច្នៃន្នោ ពាទច្នៃន្នោ
 ហោតិ ហត្ថពាទច្នៃន្នោ ហត្ថពាទច្នៃន្នោ ហោតិ
 កណ្ណច្នៃន្នោ ឆាសច្នៃន្នោ កណ្ណឆាសច្នៃន្នោ អង្ក-
 លីច្នៃន្នោ អង្កលីច្នៃន្នោ កណ្ណាច្នៃន្នោ កុណីហត្ថកោ
 ផលាហត្ថកោ កុដ្ឋិយោ កណ្ណិយោ កិលាសិយោ
 សោសិយោ អបមារិយោ ឌីដ្ឋោ តោណោ កុទ្រកោ
 ស្វករោ មហិសោ មហិសោ ហោតីតិ ។ ន ហរំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៨៤] ន វត្ថុព្វំ ស្រូវ បុគ្គលោ សង្ខារតិ អស្មា
 លោកា បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ
 ។ អាមន្តា ។ ន ធុ សោតាបន្នោ បុគ្គលោ មនុស្ស-
 លោកា ចុតោ ទេវលោកំ ឧបបន្នោ តត្ថបំ សោ-
 តាបន្នោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សោតាបន្នោ
 បុគ្គលោ មនុស្សលោកា ចុតោ ទេវលោកំ ឧបបន្នោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោល
ចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកំបុតវែង
នៅតែកំបុតវែងដែល បុគ្គលកំបុតជើង នៅតែកំបុតជើងដែល បុគ្គល
កំបុតទាំងវែងទាំងជើង នៅតែកំបុតទាំងវែងទាំងជើងដែល បុគ្គលកំបុត
ស្លឹកត្រចៀក បុគ្គលកំបុតច្រមុះ បុគ្គលកំបុតទាំងត្រចៀកទាំងច្រមុះ
បុគ្គលកំបុតម្រាមដៃ បុគ្គលកំបុតមេដៃមេជើង បុគ្គលជាចំសរសៃធំ
បុគ្គលមានដៃវែង បុគ្គលមានដៃព្រែក បុគ្គលមានរោគយូង បុគ្គល
មានឫស បុគ្គលមានរោគស្រែង បុគ្គលមានរោគហឺត បុគ្គលឆ្អកជ្រក
សត្វធុដ្ឋ គោ លា ជ្រក ក្របីនៅជាក្របីដែលឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាក
លោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មក
កាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលបានដល់នូវសោតៈ ច្យុតចាក
មនុស្សលោក ហើយចូលទៅកាន់ទេវលោក នៅតែជាអ្នកដល់សោតៈ
ក្នុងទេវលោកនោះដែលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបានដល់
នូវសោតៈ ច្យុតចាកមនុស្សលោក ហើយចូលទៅ កាន់ទេវលោក

បុគ្គលកថា

ឥត្ថប្បិ សោតាបន្នោវ ហោតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វ
 ស្វេវ បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា បរំ លោកំ
 បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។

[៨៥] សោតាបន្នោ បុគ្គលោ មនុស្សលោកា
 ចុតោ ទេវលោកំ ឧបបន្នោ ឥត្ថប្បិ សោតាបន្នោវ
 ហោតីតិ កត្វា តេន ច ការណេន ស្វេវ បុគ្គលោ
 សន្ធាវតិ អស្មា លោកា បរំ លោកំ បរស្មា លោ-
 កា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមត្តា ។ សោតាបន្នោ
 បុគ្គលោ មនុស្សលោកា ចុតោ ទេវលោកំ ឧប-
 បន្នោ ឥត្ថប្បិ មនុស្សោ ហោតីតិ កត្វា ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៨៦] ស្វេវ បុគ្គលោ សន្ធាវតិ អស្មា លោកា
 បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ អនញ្ញោ អវិគតោ សន្ធាវតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ជាអ្នកនៅតែដល់នូវសោតៈ ក្នុងទេវលោកនោះដដែល ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោក
នេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់
លោកនេះដែរ ។

[៨៥] សករាជី ធ្វើ (នូវការប្តេជ្ញាឱ្យមាំ) ថា បុគ្គលបានដល់
នូវសោតៈ ច្យុតចាកមនុស្សលោក ហើយចូលទៅកាន់ទេវលោក ក៏នៅ
តែបានដល់នូវសោតៈ ក្នុងទេវលោកនោះដដែល (ហើយសួរថា)
ព្រោះហេតុនោះឯង បុគ្គលនោះ អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
សករាជី ធ្វើ (នូវការប្តេជ្ញាឱ្យមាំ) ថា បុគ្គលបានដល់នូវសោតៈ ច្យុត
ចាកមនុស្សលោក ហើយចូលទៅកាន់ទេវលោក ក៏នៅជាមនុស្សក្នុង
ទេវលោកនោះដដែលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦] បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
បុគ្គលមិនមែនដទៃ មិនមែនទៅប្រាស តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៨៧] អនុញ្ញា អវិគតោ សន្ទាវតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថច្ឆិដ្ឋោ ហត្ថច្ឆិដ្ឋោវ ហោតិ ទានច្ឆិដ្ឋោ ទានច្ឆិដ្ឋោវ
 ហោតិ ហត្ថទានច្ឆិដ្ឋោ ហត្ថទានច្ឆិដ្ឋោវ ហោតិ
 កណ្តាច្ឆិដ្ឋោ ធាសច្ឆិដ្ឋោ កណ្តាធាសច្ឆិដ្ឋោ អន្ទ្រ-
 លិច្ឆិដ្ឋោ អន្ទ្រច្ឆិដ្ឋោ កណ្តាវច្ឆិដ្ឋោ កុណិហត្ថកោ
 ដណហត្ថកោ កុដ្ឋិយោ កណ្តិយោ កំលាសិយោ
 សោសិយោ អបមារិយោ ឌីដ្ឋោ តោណោ កប្រ-
 កោ ស្វករោ មហិសោ មហិសោវ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨] ស្មេវ បុគ្គលោ សន្ទាវតី អស្មា លោកា
 បរ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។
 អាមន្តា ។ សរូទោ សន្ទាវតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សរូទោ សន្ទាវតីតិ ។ អាមន្តា ។ តំ ជីវំ
 តំ សរីរន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សវេទនោ
 ។ បេ ។ សសញ្ញោ ។ បេ ។ សសង្ខារោ ។ បេ ។
 សវិញ្ញាណោ សន្ទាវតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សវិញ្ញាណោ សន្ទាវតីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៨៧) បុគ្គលមិនមែនដទៃ មិនទាន់ទៅប្រាស តែងអន្ទោល
 ទៅឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកំបុតដៃ នៅតែកំបុតដៃដដែល បុគ្គលកំបុត
 ជើង នៅតែកំបុតជើងដដែល បុគ្គលកំបុតទាំងដៃទាំងជើង ក៏នៅតែ
 កំបុតទាំងដៃទាំងជើងដដែល បុគ្គលកំបុតត្រចៀក បុគ្គលកំបុតច្រមុះ
 បុគ្គលកំបុត ទាំងត្រចៀកទាំងច្រមុះ បុគ្គលកំបុតម្រាមដៃ បុគ្គលកំបុត
 មេដៃមេជើង បុគ្គលដាច់សរសៃធំ បុគ្គលមានដៃកែវ បុគ្គលមានដៃព្រែក
 បុគ្គលមានរោគយូន បុគ្គលមានរោគបួស បុគ្គលមានរោគស្រែង បុគ្គល
 មានរោគហិត បុគ្គលឆ្កួតជ្រូក សត្វឧដ្ឋ គោ លា ជ្រូក ក្របី ក៏នៅតែ
 ជាប្រដាប់ដដែលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៨) បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
 ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលមានរូប តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បុគ្គលមានរូប តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតនោះ គឺ
 សរីរៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមានវេទនា
 ។ បេ ។ បុគ្គលមានសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលមានសង្ខារ ។ បេ ។
 បុគ្គលមានវិញ្ញាណ តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមានវិញ្ញាណ តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អើ ។

បុគ្គលកថា

តំ ជីវំ តំ សរីរំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៨៩] ស្មេ បុគ្គលោ សុឆ្លាត្ថំ អស្មា លោ-
កា បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។
អាមន្តា ។ អរូទោ សុឆ្លាត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
។ បេ ។ អរូទោ សុឆ្លាត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អញ្ច
ជីវំ អញ្ច សរីរំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។
អវេទនោ ។ បេ ។ អសញ្ញា ។ បេ ។ អសង្ខារោ
។ បេ ។ អវិញ្ញាណោ សុឆ្លាត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។
អវិញ្ញាណោ សុឆ្លាត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អញ្ច ជីវំ
អញ្ច សរីរំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៩០] ស្មេ បុគ្គលោ សុឆ្លាត្ថំ អស្មា លោ-
កា បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។
អាមន្តា ។ រូបំ សុឆ្លាត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
។ បេ ។ រូបំ សុឆ្លាត្ថំ ។ អាមន្តា ។ តំ ជីវំ តំ
សរីរំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សុឆ្លាត្ថំ ។

បុគ្គលកថា

ជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩) បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
បុគ្គលមិនមានរូប អន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានរូប អន្ទោលទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតដទៃ
សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិន
មានវេទនា ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមាន
សង្ខារ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានវិញ្ញាណ អន្ទោលទៅឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បុគ្គលមិនមានវិញ្ញាណ តែងអន្ទោល
ទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩០) បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់
លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។
អើ ។ រូបអន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
រូបអន្ទោលទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។
សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណអន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរ

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សន្ទាវត្តតិ ។
 អាមន្តា ។ តំ ជីវំ តំ សវ័រន្តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។

[៩០] ស្រូវ បុគ្គលោ សន្ទាវត្តតិ អស្មា លោកា
 បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ រូបំ ន សន្ទាវត្តតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ រូបំ ន សន្ទាវត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ ជីវំ
 អញ្ចំ សវ័រន្តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញា-
 ណំ ន សន្ទាវត្តតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ ន សន្ទាវត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ ជីវំ
 អញ្ចំ សវ័រន្តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខតំ ។
 ខន្ធសុ ភិជ្ជមាទេសុ សោ ច ភិជ្ជតិ បុគ្គលោ
 ឧច្ឆេទា ភវតិ និដ្ឋិ យា ពុទ្ធន វិវដ្តិតា
 ខន្ធសុ ភិជ្ជមាទេសុ នោ ច ភិជ្ជតិ បុគ្គលោ
 បុគ្គលោ សស្សតោ ហោតិ និព្វានេន សមសមោតិ ។

ធម៌អនុយោគោ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ អន្តោលទៅឬ ។ អើ ។
 ដីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩១] បុគ្គលនោះឯង អន្តោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
 ខាងមុខ អន្តោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
 រូបមិនអន្តោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបមិន
 អន្តោលទៅឬ ។ អើ ។ ដីវិតដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណមិនអន្តោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណមិនអន្តោលទៅឬ ។ អើ ។ ដីវិត
 ដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តី
 បំប្រញ ។

កាលបើខន្ធទាំងឡាយ បែកធ្លាយ ប្រសិនបើ បុគ្គល
 នោះ បែកធ្លាយដែរ ទិដ្ឋិ (របស់អ្នក) ទៅជាឧច្ឆេទទិដ្ឋិ
 ជាទិដ្ឋិដែលព្រះពុទ្ធ ទ្រង់វៀរហើយ កាលបើខន្ធទាំងឡាយ
 បែកធ្លាយ ប្រសិនបើ បុគ្គលមិនបែកធ្លាយទេ បុគ្គល
 ទៅជាទៀង ស្មើនឹងព្រះនិព្វានដែរ ។

ចប់ គតិអនុយោគ ។

(៧២) រូបំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។
 អាមន្តា ។ រូបំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ
 ខយនម្ពំ វយនម្ពំ វិរាគនម្ពំ និរោធនម្ពំ វិបរិណាម-
 នម្ពន្តំ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោបិ អនិច្ចោ សង្ខតោ
 បដិច្ចសមុប្បន្នោ ខយនម្ពោ វយនម្ពោ វិរាគនម្ពោ
 និរោធនម្ពោ វិបរិណាមនម្ពោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ វេទនំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ សញ្ញំ ឧបា-
 ទាយ ។ បេ ។ សង្ខារេ ឧបាទាយ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ
 ខយនម្ពំ វយនម្ពំ វិរាគនម្ពំ និរោធនម្ពំ វិបរិណាម-
 នម្ពន្តំ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោបិ អនិច្ចោ សង្ខតោ
 បដិច្ចសមុប្បន្នោ ខយនម្ពោ វយនម្ពោ វិរាគនម្ពោ
 និរោធនម្ពោ វិបរិណាមនម្ពោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[៩២] ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប ។ អើ ។
 រូបមិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មាន
 ការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជា
 ធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ អើ ។
 សូម្បីបុគ្គល ក៏មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា
 មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួល
 ជាធម្មតា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិ
 នូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យសញ្ញា ។ បេ ។
 ព្រោះអាស្រ័យសង្ខារ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ។ អើ ។
 វិញ្ញាណមិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាស
 ទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា ។
 អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ក៏មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា
 មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួល
 ជាធម្មតា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជាវគ្គ

[៧៣] រូបំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ-
 តំ ។ អាមន្តា ។ ដំលំ រូបំ ឧបាទាយ ដំលកស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 មីតំ រូបំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ លោហិតំ រូបំ ឧបា-
 ទាយ ។ បេ ។ ឡំនាតំ រូបំ ឧបាទាយ ។ បេ ។
 សនិទស្សនំ រូបំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ អនិទស្សនំ
 រូបំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ សប្បដិយំ រូបំ ឧបាទាយ
 ។ បេ ។ អប្បដិយំ រូបំ ឧបាទាយ អប្បដិយស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤] វេទនំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ
 ។ អាមន្តា ។ កុសលំ វេទនំ ឧបាទាយ កុសលស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កុសលំ វេទនំ ឧបាទាយ កុសលស្ស បុគ្គលស្ស
 បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ កុសលា វេទនា សដលា
 សុខិតាកា សដ្ឋដលា កន្លដលា មន្តាដលា អសេ-
 ចនកដលា សុខុទ្រយា សុខិតាកាតំ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

[៩៣] ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូបឬ ។ អើ ។
 ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល មានសម្បុរទៀវ ព្រោះអាស្រ័យរូបទៀវឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យរូបល្បឿង ។ បេ ។
 ព្រោះអាស្រ័យរូបក្រហម ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យរូប-ស ។ បេ ។
 ព្រោះអាស្រ័យរូប ប្រកបដោយការឃើញ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យរូប
 មិនប្រកបដោយការឃើញ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យរូប ប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 ព្រោះអាស្រ័យរូប មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៤] ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវេទនាឬ ។ អើ ។
 ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ដែលមានកុសល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាកុសល
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល
 មានកុសល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាកុសលឬ ។ អើ ។ វេទនាជា
 កុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មានផលគួរប្រាថ្នា មាន
 ផលគួរត្រេកអរ មានផលគួរពេញចិត្ត មានផលមិនច្រឡំច្រឡំ (ដោយ
 តណ្ហានិងឧបាទាន) ចំរើនដោយសេចក្តីសុខ មានសុខជាវិបាកឬ ។ អើ ។

កុសលោមិ បុគ្គលោ សដលោ សវិចារកោ វដ្ឋដ-
 លោ កន្តដលោ មនុញ្ញដលោ អសេចនកដលោ
 សុខុទ្រយោ សុខវិចារកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ
 ។ បេ ។

(៧៥) វេទនំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។
 អាមន្តា ។ អកុសលំ វេទនំ ឧបាទាយ អកុសលស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។ អកុ-
 សលំ វេទនំ ឧបាទាយ អកុសលស្ស បុគ្គលស្ស
 បញ្ញត្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលា វេទនា សដលា
 សវិចារកា អនិដ្ឋដលា អកន្តដលា អមនុញ្ញដលា
 សេចនកដលា ធុក្កុទ្រយោ ធុក្កវិចារកាតិ ។
 អាមន្តា ។ អកុសលោមិ បុគ្គលោ សដលោ សវិ-
 ចារកោ អនិដ្ឋដលោ អកន្តដលោ អមនុញ្ញដលោ
 សេចនកដលោ ធុក្កុទ្រយោ ធុក្កវិចារកាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

(៧៦) វេទនំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។

បុគ្គលកថា

សូម្បីបុគ្គលមានកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មាន
 ផលគួរប្រាថ្នា មានផលគួរត្រេកអរ មានផលគួរពេញចិត្ត មានផល
 មិនច្រឡកច្រឡំ (ដោយតណ្ហានិងឧបាទាន) ចំរើនដោយសេចក្តី
 សុខ មានសុខជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៥) ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវេទនាឬ ។ អើ ។
 ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ជាអកុសល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាអកុសល
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល
 ជាអកុសល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វេទនាជា
 អកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មានផលមិនគួរប្រាថ្នា
 មានផលមិនគួរត្រេកអរ មានផលមិនគួរពេញចិត្ត មានផលច្រឡកច្រឡំ
 (ដោយតណ្ហានិងឧបាទាន) ចំរើនដោយទុក្ខ មានទុក្ខជាវិបាកឬ ។
 អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ជាអកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក
 មានផលមិនគួរប្រាថ្នា មានផលមិនគួរត្រេកអរ មានផលមិនគួរពេញ
 ចិត្ត មានផលច្រឡកច្រឡំ (ដោយតណ្ហានិងឧបាទាន) ចំរើនដោយទុក្ខ
 មានទុក្ខជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៦) ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវេទនាឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អព្យាកតំ វេទនំ ឧបាទាយ អព្យា-
 កតស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ អព្យាកតំ វេទនំ ឧបាទាយ អព្យាកតស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ អព្យាកតា វេទនា
 អនិច្ចា សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយធម្មា វយ-
 ធម្មា វិរាគធម្មា និរោធធម្មា វិបវិណាមធម្មាតិ ។
 អាមន្តា ។ អព្យាកតោបិ បុគ្គលោ អនិច្ចា
 សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ ខយធម្មោ វយធម្មោ
 វិរាគធម្មោ និរោធធម្មោ វិបវិណាមធម្មាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សញ្ញំ ឧបាទាយ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ឧបាទាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ កុសលំ វិញ្ញាណំ
 ឧបាទាយ កុសលស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិតំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ កុសលំ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
 កុសលស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិតំ ។ អាមន្តា ។
 កុសលំ វិញ្ញាណំ សដលំ សវិទាកំ វដ្ឋដលំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ជាអព្យាក្រឹត ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាអព្យាក្រឹតឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ជាអព្យាក្រឹត
ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ វេទនា ជាអព្យាក្រឹត
មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មាន
ការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅ
ជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។
អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង
កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការ
សូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា
មានការប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យសញ្ញា ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យ
សង្ខារ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ការ
បញ្ចត្តិនវបុគ្គល ជាភូសល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ជាភូសលឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ជាភូ-
សល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ជាភូសលឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណជា
ភូសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មានផលត្រូវប្រាថ្នា

បុគ្គលាថា

កន្លងលំ មនុស្សាដលំ អសេចនកដលំ សុខុទ្រយំ
 សុខវិចារកន្លំ ។ អាមន្តា ។ កុសលោបិ បុគ្គលោ
 សដលោ សវិចារកោ ឥដ្ឋដលោ កន្លងលោ មនុស្សា-
 ដលោ អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខវិចា-
 រកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៩៧) វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលំ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
 អកុសលស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អកុសលំ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
 អកុសលស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។ អាមន្តា ។
 អកុសលំ វិញ្ញាណំ សដលំ សវិចារកំ អនិដ្ឋដលំ
 អកន្លងលំ អមនុស្សាដលំ សេចនកដលំ ទុក្ខទ្រយំ
 ទុក្ខវិចារកន្លំ ។ អាមន្តា ។ អកុសលោបិ បុគ្គលោ
 សដលោ សវិចារកោ អនិដ្ឋដលោ អកន្លងលោ
 អមនុស្សាដលោ សេចនកដលោ ទុក្ខទ្រយោ ទុក្ខ-
 វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កុត្តលកថា

មានផលគួរត្រេកអរ មានផលគួរពេញចិត្ត មានផលមិនច្រឡំច្រឡំ
 (ដោយតណ្ហានិងឧបាទាន) ចំរើនដោយសេចក្តីសុខ មានសុខជាវិបាក
 ឬ ។ អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ជាអកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកប-
 ដោយវិបាក មានផលគួរប្រាថ្នា មានផលគួរត្រេកអរ មានផល
 គួរពេញចិត្ត មានផលមិនច្រឡំច្រឡំ (ដោយតណ្ហានិងឧបាទាន)
 ចំរើនដោយសុខ មានសុខជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(៩៧) ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណឬ ។
 អើ ។ ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ជាអកុសល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ជា
 អកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិ
 នូវបុគ្គល ជាអកុសល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។
 វិញ្ញាណជាអកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មានផល
 មិនគួរប្រាថ្នា មានផលមិនគួរត្រេកអរ មានផលមិនគួរពេញចិត្ត មាន
 ផលច្រឡំច្រឡំ(ដោយតណ្ហានិងឧបាទាន) ចំរើនដោយទុក្ខ មានទុក្ខ
 ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ជាអកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកប
 ដោយវិបាក មានផលមិនគួរប្រាថ្នា មានផលមិនគួរត្រេកអរ មានផល
 មិនគួរពេញចិត្ត មានផលច្រឡំច្រឡំ (ដោយតណ្ហានិងឧបាទាន) ចំរើន
 ដោយទុក្ខ មានទុក្ខជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨] វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
អព្យាកតស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
អព្យាកតស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ អាមន្តា ។
អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ
ឧយធម្មំ វយធម្មំ វិភកធម្មំ និរោធម្មំ វិបរិណាម-
ធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ អព្យាកតោបិ បុគ្គលោ អនិ-
ច្ចោ សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ ឧយធម្មោ វយ-
ធម្មោ វិភកធម្មោ និរោធម្មោ វិបរិណាមធម្មោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៧៩] ចក្កំ ឧបាទាយ ចក្កមា បុគ្គលោតិ
វត្ថព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កមំ និរុទ្ធេ ចក្កមា
បុគ្គលោ និរុទ្ធាតិ វត្ថព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
សោតំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ យានំ ឧបាទាយ ។ បេ ។

អភិធម្មបដិក កថាវត្ថុ

(៩៨) ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណប្ត ។ អើ ។
 ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ជាអព្យាក្រឹត ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹត
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គលជា
 អព្យាក្រឹត ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ
 ជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការ
 វិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា
 ប្ត ។ អើ ។ សូម្បីបុគ្គលជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការ
 សូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា
 មានការប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

(៩៩) បុគ្គលអាស្រ័យចក្ខុ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមានចក្ខុ
 ប្ត ។ អើ ។ កាលបើចក្ខុរលត់ហើយ គេត្រូវហៅថា បុគ្គល
 មានចក្ខុរលត់ហើយប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល អាស្រ័យត្រចៀក ។ បេ ។ អាស្រ័យច្រមុះ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ដ៏រំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ កាយំ ឧបាទាយ ។ បេ ។
 មនំ ឧបាទាយ មនវា បុគ្គលោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។
 អាមត្តា ។ មនុស្សំ និរុទ្ធ មនវា បុគ្គលោ និរុទ្ធោតិ
 វត្ថុញ្ចាតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[១០០] មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧបាទាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិយោ
 បុគ្គលោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមត្តា ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា
 និរុទ្ធោយ មិច្ឆាទិដ្ឋិយោ បុគ្គលោ និរុទ្ធោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។
 ន ហេរំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[១០១] មិច្ឆាសង្កប្បំ ឧបាទាយ ។ បេ ។
 មិច្ឆាវាចំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ មិច្ឆាកម្មន្តំ ឧបាទាយ
 ។ បេ ។ មិច្ឆាអាជីវំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ មិច្ឆាវា-
 យាមំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ មិច្ឆាសតី ឧបាទាយ
 ។ បេ ។ មិច្ឆាសមាធិ ឧបាទាយ មិច្ឆាសមាធិយោ
 បុគ្គលោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមត្តា ។ មិច្ឆាសមាធិម្ហិ
 និរុទ្ធ មិច្ឆាសមាធិយា បុគ្គលោ និរុទ្ធោតិ វត្ថុញ្ចា-
 តិ ។ ន ហេរំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

អាស្រ័យអណ្តាត ។ បេ ។ អាស្រ័យកាយ ។ បេ ។ បុគ្គលអាស្រ័យចិត្ត
 គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមានចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ កាលបើចិត្តរលត់ហើយ
 គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមានចិត្តរលត់ហើយប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[១០០] បុគ្គលអាស្រ័យមិច្ឆាទិដ្ឋិ គេត្រូវហៅថា បុគ្គល
 មានមិច្ឆាទិដ្ឋិប្តូរ ។ អើ ។ កាលបើមិច្ឆាទិដ្ឋិរលត់ហើយ គេត្រូវហៅថា
 បុគ្គលមានមិច្ឆាទិដ្ឋិរលត់ហើយប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០១] បុគ្គលអាស្រ័យមិច្ឆាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆា-
 វាចា ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆាកម្មនៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆាអាជីវៈ
 ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆាវាយាមៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆាសតិ ។ បេ ។
 អាស្រ័យមិច្ឆាសមាធិ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមានមិច្ឆាសមាធិប្តូរ ។
 អើ ។ កាលបើមិច្ឆាសមាធិរលត់ហើយ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមាន
 មិច្ឆាសមាធិរលត់ហើយប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក រាជវត្ត

[១០២] សម្មាទិដ្ឋិ ឧទាទាយ សម្មាទិដ្ឋិយោ
 បុគ្គលោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិយោ
 ជិវុទ្ធោយ សម្មាទិដ្ឋិយោ បុគ្គលោ ជិវុទ្ធោតិ វត្តព្វោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បំ ឧទាទាយ
 ។ បេ ។ សម្មាភវំ ឧទាទាយ ។ បេ ។ សម្មាភម្មន្តំ
 ឧទាទាយ ។ បេ ។ សមាអាជីវំ ឧទាទាយ ។ បេ ។
 សម្មាភយាមំ ឧទាទាយ ។ បេ ។ សម្មាសតី ឧទា-
 ទាយ ។ បេ ។ សម្មាសមាជី ឧទាទាយ សម្មា-
 សមាជិយោ បុគ្គលោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។
 សម្មាសមាជិម្ហំ ជិវុទ្ធោ សម្មាសមាជិយោ បុគ្គលោ
 ជិវុទ្ធោតិ វត្តព្វោតិ ច ន ហេវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។

[១០៣] រូបំ ឧទាទាយ វេទនំ ឧទាទាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្ទំ ខន្ធនំ
 ឧទាទាយ ទ្វិន្ទំ បុគ្គលានំ បញ្ចត្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វោ ។ បេ ។ រូបំ ឧទាទាយ វេទនំ ឧទាទាយ
 សញ្ញំ ឧទាទាយ សង្ខារេ ឧទាទាយ វិញ្ញាណំ
 ឧទាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបំណង រាជវត្ត

[១០២] បុគ្គលអាស្រ័យសម្មាទិដ្ឋិ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមាន
សម្មាទិដ្ឋិ ។ អើ ។ កាលបើសម្មាទិដ្ឋិរលត់ហើយ គេត្រូវហៅ
ថា បុគ្គលមានសម្មាទិដ្ឋិរលត់ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអាស្រ័យសម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យ
សម្មាវចា ។ បេ ។ អាស្រ័យសម្មាភម្មនៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យ
សម្មាអាជីវៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យសម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យ
សម្មាសតិ ។ បេ ។ អាស្រ័យសម្មាសមាធិ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមាន
សម្មាសមាធិ ។ អើ ។ កាលបើសម្មាសមាធិរលត់ហើយ គេត្រូវ
ហៅថា បុគ្គលមានសម្មាសមាធិរលត់ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៣] ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប ព្រោះ
អាស្រ័យវេទនា ។ អើ ។ ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ២ នាក់ ព្រោះ
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ព្រោះ
អាស្រ័យសញ្ញា ព្រោះអាស្រ័យសង្ខារ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ។ អើ ។

បុគ្គលកថា

បញ្ចុដ្ឋំ ខន្ធានំ ឧបាទាយ បញ្ចុដ្ឋំ បុគ្គលានំ
បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៤] ចក្ខាយតនំ ឧបាទាយ សោតាយ-
តនំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមត្តា ។
ទ្ធិដ្ឋំ អាយតនានំ ឧបាទាយ ទ្ធិដ្ឋំ បុគ្គលានំ
បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៥] ចក្ខាយតនំ ឧបាទាយ សោតាយតនំ
ឧបាទាយ ។ បេ ។ ធម្មាយតនំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស
បញ្ញត្តិតំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វាទសដ្ឋំ អាយតនានំ ឧបា-
ទាយ ទ្វាទសដ្ឋំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៦] ចក្ខុធាតុំ ឧបាទាយ សោតធាតុំ
ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិដ្ឋំ
ធាតុនំ ឧបាទាយ ទ្ធិដ្ឋំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ៥ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យខន្ធ ៥ ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៤] ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុយតនៈ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតាយតនៈប្តូរ ។ អើ ។ ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ២ នាក់
ព្រោះអាស្រ័យអាយតនៈ ២ ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[១០៥] ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុយតនៈ
ព្រោះអាស្រ័យសោតាយតនៈ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យធម្មាយតនៈប្តូរ ។
អើ ។ ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ១២ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យអាយតនៈ ១២
ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៦] ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុធាតុ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតធាតុប្តូរ ។ អើ ។ ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ២ នាក់
ព្រោះអាស្រ័យធាតុ ២ ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១០៧] ចក្កុជាតំ ឧបាទាយ សោតជាតំ
 ឧបាទាយ ។ បេ ។ ធម្មជាតំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស
 បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋាសន្នំ ជាតុនំ ឧបា-
 ទាយ អដ្ឋាសន្នំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៨] ចក្កុទ្ធិយំ ឧបាទាយ សោតទ្ធិយំ
 ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ
 ឥន្ទ្រិយានំ ឧបាទាយ ទ្ធិន្នំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៩] ចក្កុទ្ធិយំ ឧបាទាយ សោតទ្ធិយំ
 ឧបាទាយ ។ បេ ។ អញ្ញាតាវទ្ធិយំ ឧបាទាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ពាវីសតីនំ ឥន្ទ្រិ-
 យានំ ឧបាទាយ ពាវីសតីនំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១០] ឯកវេការកំ ឧបាទាយ ឯកស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ចតុវេការកំ
 ឧបាទាយ ចតុន្នំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អវិជ្ជាបដិក កថាវត្ថុ

(១០៧) ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុធាតុ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតធាតុ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យធម្មធាតុ ។ អើ ។
ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ១៨ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យធាតុ ១៨ ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១០៨) ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុន្ត្រីយ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតន្ត្រីយ ។ អើ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ២ នាក់ ព្រោះ
អាស្រ័យឥន្ទ្រីយ ២ ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១០៩) ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុន្ត្រីយ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតន្ត្រីយ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យអញ្ញាតាវន្ត្រីយ ។
អើ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ២២ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យឥន្ទ្រីយ ២២
ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១០) ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គលម្នាក់ ព្រោះអាស្រ័យភពមានខន្ធ ១
ប្តូរ ។ អើ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ២ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យភព
មានខន្ធ ២ ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១០១] ឯករោការករំ ឧបាទាយ ឯកស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចរោការករំ
 ឧបាទាយ បញ្ចនំ បុគ្គលានំ បញ្ចត្តិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០២] ឯករោការករេ ឯកោ បុគ្គលោតិ ។
 អាមន្តា ។ ចតុរោការករេ ចត្តារោ បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៣] ឯករោការករេ ឯកោ បុគ្គលោតិ ។
 អាមន្តា ។ បញ្ចរោការករេ បញ្ចោ បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៤] យថា វុត្ថំ ឧបាទាយ នាយាយ
 បញ្ចត្តិ ឯវមេវ រូបំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។
 យថា វុត្ថំ ឧបាទាយ នាយាយ បញ្ចត្តិ វុត្ថោបិ
 អនិច្ចោ នាយាបិ អនិច្ចោ ឯវមេវ រូបំ ឧបាទាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ រូបម្ពំ អនិច្ចំ បុគ្គលោបិ
 អនិច្ចោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ យថា
 វុត្ថំ ឧបាទាយ នាយាយ បញ្ចត្តិ អញ្ញោ វុត្ថោ

បុត្រលក្ខណ៍

[១១១] ការបញ្ចត្តិរបស់គ្រូបុគ្គលម្នាក់ ព្រោះអាស្រ័យភក្តីមានខន្ធទប់ ។
ដើ ។ ការបញ្ចត្តិរបស់គ្រូបុគ្គល ៥ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យភក្តីមានខន្ធទប់ ៥ ប៉ុ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១២) បុគ្គលតែម្នាក់ នៅក្នុងភពមានខន្ធ ១ ឬ ៗ អើ ។
បុគ្គល ៤ នាក់ នៅក្នុងភពមានខន្ធ ៤ ឬ ៗ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(໑໑໗) ບຸລີລໄກ້ຍາກ' ເຂົ້າກຸ໊ນກຸ໊ນກຸ໊ນກຸ໊ນ ໑ ບຸ້ ັ ເສ້ ັ
 ບຸລີລ ໕ ອາກ' ເຂົ້າກຸ໊ນກຸ໊ນກຸ໊ນກຸ໊ນ ໕ ບຸ້ ັ ສຸກັຍສຸກັຍສຸກັຍ
 ພາ໊ນເຣ:ເຣ ັ ເບ ັ

(១១៤) ការបញ្ចត្តិនូវម្លប់ ព្រោះអាស្រ័យដើមឈើ យ៉ាងណា
 ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ ការ
 បញ្ចត្តិនូវម្លប់ ព្រោះអាស្រ័យដើមឈើ ដើមឈើក៏មិនទៀង ម្លប់ក៏មិន
 ទៀង យ៉ាងណា ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប រូបក៏មិនទៀង
 បុគ្គលក៏មិនទៀង យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគប្បីពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិនូវម្លប់ ព្រោះអាស្រ័យដើមឈើ ដើមឈើដទៃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អញ្ច ឆាយា ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ
 អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ យថា តាមិ ឧទានាយ តាមិយស្ស^(១) បញ្ចត្តិ
 ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។
 យថា តាមិ ឧទានាយ តាមិយស្ស បញ្ចត្តិ អញ្ច
 តាមា អញ្ច តាមិយោ^(២) ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ យថា រដ្ឋំ ឧទានាយ
 រញ្ច បញ្ចត្តិ ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស
 បញ្ចត្តិ ។ យថា រដ្ឋំ ឧទានាយ រញ្ច បញ្ចត្តិ
 អញ្ច រដ្ឋំ អញ្ច រាជា ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ យថា ន និកឡោ នេ-
 កឡិកោ យស្ស និកឡោ សោ នេកឡិកោ

១ ខ. ម. តាមិកស្ស ។ ២ ខ. ម. តាមិកោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្លប់ដទៃ យ៉ាងណាមិញ ការបញ្ចត្តិវិបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប
 រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិវិបុគ្គល អ្នកនៅក្នុងស្រុក
 ព្រោះអាស្រ័យស្រុក យ៉ាងណា ការបញ្ចត្តិវិបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យ
 រូប ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ ការបញ្ចត្តិវិបុគ្គល អ្នកនៅក្នុងស្រុក
 ព្រោះអាស្រ័យស្រុក ស្រុកដទៃ បុគ្គលអ្នកនៅក្នុងស្រុកដទៃ យ៉ាងណា
 ការបញ្ចត្តិវិបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ក៏យ៉ាង
 នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិ
 នូវស្តេច ព្រោះអាស្រ័យដែន យ៉ាងណា ការបញ្ចត្តិវិបុគ្គល ព្រោះ
 អាស្រ័យរូប ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ ការបញ្ចត្តិនូវស្តេច ព្រោះអាស្រ័យ
 ដែន ដែនដទៃ ស្តេចដទៃ យ៉ាងណា ការបញ្ចត្តិវិបុគ្គល ព្រោះ
 អាស្រ័យរូប រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ច្រវាក់មិនមាន បុគ្គលជាប់
 ច្រវាក់ ច្រវាក់នៃបុគ្គលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ជាប់ច្រវាក់

បុគ្គលកថា

ឯវមេវ ន រូបំ រូបវា យស្ស រូបំ សោ រូបវាតិ ។
 យថា ន និគឌោ នេកឌ្យកោ យស្ស និគឌោ
 សោ នេកឌ្យកោ អញ្ញោ និគឌោ អញ្ញោ នេក-
 ឌ្យកោ ឯវមេវ ន រូបំ រូបវា យស្ស រូបំ សោ
 រូបវា អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ រូបវាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។

(១១៥) ចិត្តេ ចិត្តេ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។
 អាមន្តា ។ ចិត្តេ ចិត្តេ បុគ្គលោ ជាយតិ
 ជ័យ្យតិ មិយ្យតិ ចរតិ ឧបបន្នតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្ថុតំ
 សោតិ វា អញ្ញាតិ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយេ
 ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្ថុតំ កុមារកោតិ វា កុមា-
 រិកោតិ វាតិ ។ វត្ថុតំ ។ អាជាណាហិ និក្ខហំ ហញ្ញំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្ថុតំ សោតិ វា អញ្ញាតិ
 វា តេន វត រេ វត្ថុព្វ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ
 ន វត្ថុតំ កុមារកោតិ វា កុមារិកោតិ វាតិ

បុគ្គលកថា

យ៉ាងណា បុគ្គលមិនមានរូប បុគ្គលមានរូប រូបនៃបុគ្គលណា បុគ្គល
 នោះឈ្មោះថាមានរូប ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ ច្រវាក់មិនមាន បុគ្គលជាប់
 ច្រវាក់ ច្រវាក់នៃបុគ្គលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាប់ច្រវាក់ ច្រវាក់
 ដទៃ បុគ្គលជាប់ច្រវាក់ដទៃ យ៉ាងណា រូបមិនមាន បុគ្គលមានរូប
 រូបនៃបុគ្គលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មានរូប រូបដទៃ បុគ្គល
 មានរូបដទៃ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

[១១៥] ការបញ្ញត្តិនៃបុគ្គល រាល់ៗ ចិត្តឬ ។ អើ ។ ចុះ
 បុគ្គល កើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ រាល់ៗ ចិត្តឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះកាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះឬ ។ អើ ។
 ចុះកាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា ក្មេងប្រុស
 ឬថាក្មេងស្រី ដូច្នេះដែរឬ ។ អ្នកគួរពោលបាន ។ អ្នកចូរដឹងនូវ
 កំហុស (របស់អ្នកចុះ) ប្រសិនបើ កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃដូច្នេះទេ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា ក្មេងប្រុស ឬថា ក្មេងស្រី ដូច្នេះដែរ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

យំ ភក្ក វិទេសំ វត្តព្វេ ខោ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ
 ន វត្តតំ សោតិ វា អញ្ញោតិ វា ទុតិយេ ចិត្តេ
 ឧប្បន្នេ វត្តតំ កុមារកោតិ វា កុមារីកោតិ វាតិ
 មិច្ឆា ហក្ខំ វា បន ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ វត្តតំ
 កុមារកោតិ វា កុមារីកោតិ វា នេន វត វេ
 វត្តព្វេ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ វត្តតំ^(១) សោតិ វា
 អញ្ញោតិ វាតិ យំ ភក្ក វិទេសំ វត្តព្វេ ខោ ទុតិ-
 យេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ សោតិ វា អញ្ញោតិ
 វា ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ វត្តតំ កុមារកោតិ វា
 កុមារីកោតិ វាតិ មិច្ឆា ។

[១១៦] ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ
 សោតិ វា អញ្ញោតិ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយេ
 ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ ឥត្ថិតិ វា បុរិសោតិ វា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យ
 នោះថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 នោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ កាលបើចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកគួរពោលថា ក្មេងប្រុស ឬថា ក្មេងស្រី ពាក្យដូច្នេះ
 នេះ ជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ កាលចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកគួរពោលថា ក្មេងប្រុស ឬថា ក្មេងស្រី ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលនោះឬ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោល
 តែពាក្យនោះថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ កាលបើចិត្តទី ២
 កើតឡើងហើយ អ្នកគួរពោលថា ក្មេងប្រុស ឬថា ក្មេងស្រី ដូច្នេះ
 ដែរ ពាក្យដូច្នេះនេះ ក៏ជាពាក្យខុស ។

[១១៦] ចុះកាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃឬ ។ អើ ។ ចុះកាល
 ចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោល ថា ស្រី ថា ប្រុស

បុគ្គលកថា

កហៈដ្ឋានិ វា បព្វជិតានិ វា ទេវេតិ វា មនុស្សានិ
 វាតិ ។ វត្ថុតំ ។ អាជានាហិ និក្ខហំ ហព្វំ ទុតិយេ
 ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្ថុតំ សោតិ វា អញ្ញោតិ វា
 តេន វត រេ វត្ថុព្វេ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន
 វត្ថុតំ ទេវេតិ វា មនុស្សានិ វាតិ យំ តត្ថ
 វទេសិ វត្ថុព្វេ ខោ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន
 វត្ថុតំ សោតិ វា អញ្ញោតិ វា ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ
 វត្ថុតំ ទេវេតិ វា មនុស្សានិ វាតិ^(១) មិច្ឆា ហព្វំ
 វា បន ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ វត្ថុតំ ទេវេតិ វា
 មនុស្សានិ វា តេន វត រេ វត្ថុព្វេ ទុតិយេ ចិត្តេ
 ឧប្បន្នេ វត្ថុតំ^(២) សោតិ វា អញ្ញោតិ វាតិ យំ តត្ថ
 វទេសិ វត្ថុព្វេ ខោ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន
 វត្ថុតំ សោតិ វា អញ្ញោតិ វា ទុតិយេ ចិត្តេ
 ឧប្បន្នេ វត្ថុតំ ទេវេតិ វា មនុស្សានិ វាតិ មិច្ឆា
 ។ បេ ។

១ ឱ. កុមារិកោតិ វា កុមារិកាតិ វាតិ ទិស្សន្តិយេវ ។ ២ ឱ. ន វត្ថុតំ ។

បុគ្គលកថា

ថា គ្រហស្ថ ថា បព្វជិត ថា ទេវតា ថា មនុស្សដែរឬ ។ អ្នកគួរពោល
បាន ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុស (របស់អ្នកចុះ) ប្រសិនបើ កាលចិត្តទី ២
កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ
ដូច្នេះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាល
ចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា ទេវតា ឬថា មនុស្ស
ដូច្នេះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោល
តែពាក្យនោះថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោល
ថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ កាលបើចិត្តទី ២ កើត
ឡើងហើយ អ្នកគួរពោលថា ទេវតា ឬថា មនុស្ស ពាក្យដូច្នេះ
នេះ ជាពាក្យខុស ម្យ៉ាងទៀត ប្រសិនបើ កាលចិត្តទី ២ កើតឡើង
ហើយ អ្នកគួរពោលថា ទេវតា ឬថា មនុស្ស ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ
អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះដែរ បណ្តា
ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា
កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬ
ថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នេះទេ កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកគួរ
ពោលថា ទេវតា ឬថា មនុស្ស ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស ។ បេ។

អភិធម្មប្បដិកេ កថាវត្ថុ

[១១៧] ន វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ យោ បស្សតិ
យំ បស្សតិ យេន បស្សតិ សោ បស្សតិ តំ
បស្សតិ តេន បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
យោ បស្សតិ យំ បស្សតិ យេន បស្សតិ សោ
បស្សតិ តំ បស្សតិ តេន បស្សតិ តេន វត វ
វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១១៨] ន វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ យោ សុ-
ណាតិ ។ បេ ។ យោ ឃាយតិ ។ បេ ។ យោ
សាយតិ ។ បេ ។ យោ ដុសតិ ។ បេ ។ យោ វិជា-
នាតិ យំ វិជានាតិ យេន វិជានាតិ សោ វិជានាតិ
តំ វិជានាតិ តេន វិជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
យោ វិជានាតិ យំ វិជានាតិ យេន វិជានាតិ

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

[១១៧] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជីពិត និងអត្ថដ៏ទុតម ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាឃើញ ឃើញ
 នូវរូបណា ឃើញដោយភ្នែកណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ឃើញ
 ឃើញនូវរូបនោះ ឃើញដោយភ្នែកនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គលណាឃើញ ឃើញនូវរូបណា ឃើញដោយភ្នែកណា បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថា ឃើញ ឃើញនូវរូបនោះ ឃើញដោយភ្នែកនោះ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹង
 បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថដ៏ទុតម ដូច្នេះដែរ ។

[១១៨] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជីពិត និងអត្ថដ៏ទុតម ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាឮ ។ បេ ។
 បុគ្គលណាផ្គុំ ។ បេ ។ បុគ្គលណាលឺឧក្ខត្យ ។ បេ ។ បុគ្គលណា
 ប៉ះពាល់ ។ បេ ។ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍
 ណា ដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ដឹង
 ច្បាស់ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណ
 នោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់ ដឹងច្បាស់
 នូវធម្មារម្មណ៍ណា ដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណណា បុគ្គលនោះ

បុគ្គលកថា

សោ វិជានាតិ តំ វិជានាតិ តេន វិជានាតិ តេន
វត រេ វត្ថព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតកដ្ឋបរ-
មដ្ឋេនាតិ ។

[១១៧] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតកដ្ឋបរ-
មដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យោ ន បស្សតិ
យំ ន បស្សតិ យេន ន បស្សតិ សោ ន បស្សតិ
តំ ន បស្សតិ តេន ន បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ យោ ន បស្សតិ យំ ន បស្សតិ យេន
ន បស្សតិ សោ ន បស្សតិ តំ ន បស្សតិ តេន
ន បស្សតិ នោ វត រេ វត្ថព្វេ បុគ្គលោ ឧប-
លព្ភតិ សង្ខតកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១២០] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតកដ្ឋបរ-
មដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យោ ន សុណាតិ
។ បេ ។ យោ ន យាយតិ ។ បេ ។ យោ ន សា-
យតិ ។ បេ ។ យោ ន ដុសតិ ។ បេ ។ យោ ន
វិជានាតិ យំ ន វិជានាតិ យេន ន វិជានាតិ សោ
ន វិជានាតិ តំ ន វិជានាតិ តេន ន វិជានាតីតិ ។

បុគ្គលកថា

ឈ្មោះថា ដឹងច្បាស់ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់ដោយ
មនោវិញ្ញាណនោះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោល
ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម ដូច្នេះដែរ ។

[១១៩] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាមិនឃើញ មិនឃើញនូវរូបណា មិន
ឃើញដោយភ្នែកណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនឃើញ មិនឃើញ
នូវរូបនោះ មិនឃើញដោយភ្នែកនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល
ណា មិនឃើញ មិនឃើញនូវរូបណា មិនឃើញដោយភ្នែកណា
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនឃើញ មិនឃើញនូវរូបនោះ មិនឃើញ
ដោយភ្នែកនោះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេ
ដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម ដូច្នេះទេ ។

[១២០] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាមិនឮ ។ បេ ។ បុគ្គលណាមិនផុំ ។ បេ ។
បុគ្គលណាមិនលិទ្ធកូក្ស ។ បេ ។ បុគ្គលណាមិនប៉ះពាល់ ។ បេ ។
បុគ្គលណាមិនដឹងច្បាស់ មិនដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ណា មិនដឹងច្បាស់
ដោយមនោវិញ្ញាណណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនដឹងច្បាស់ មិន
ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍នោះ មិនដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ ហត្ថំ យោ ន វិជានាតិ យំ ន វិជា-
 នាតិ យេន ន វិជានាតិ សោ ន វិជានាតិ តំ ន
 វិជានាតិ តេន ន វិជានាតិ ធា វត វេ វត្ថុញ្ច
 បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១២១] ន វត្ថុញ្ច បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា
 បស្សាមហំ ភិក្ខុវេ ទិព្វេន ចក្កោ វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្ធមាទុសកេន សត្ត ចវមាទេ ឧបបដ្ឋមាទេ
 ហំទេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ ទិព្វណ្ណោ សុគតេ ទិក្ខ-
 តេ យថាកម្មបកេ សត្ត បដានាមតិ អត្ថវេ សុ-
 ត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ វត្ថំ ភកវតា បស្សាមហំ
 ភិក្ខុវេ ទិព្វេន ចក្កោ វិសុទ្ធន អតិក្កន្ធមាទុ-
 សកេន សត្ត ចវមាទេ ឧបបដ្ឋមាទេ ហំទេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណា មិនដឹងច្បាស់ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ធម្មារម្មណ៍ណា មិនដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណណា បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថា មិនដឹងច្បាស់ មិនដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍នោះ មិនដឹង
ច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ឧត្តម ដូច្នេះទេ ។

[១២១] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏
ពិត និងអត្ថដ៏ឧត្តម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លង
បង្គំចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា រមែងមើលឃើញនូវពួកសត្វ កាលច្បុត
កាលកើត ថោកទាប ថ្លៃថ្លា មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់
មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅ
តាមយថាភម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ
មានតែ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ឧត្តមដូច្នេះដែរ ។
(សកវទី) ធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំមាំ) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្គំចក្ខុ
របស់មនុស្សធម្មតា មើលឃើញពួកសត្វ កាលច្បុត កាលកើត ថោកទាប

បុគ្គលកថា

បណ្ឌិតេ សុវណ្ណេ ទិព្វលោកេ សុគតេ ទុក្ខតេ យថា-
 កម្មបកេ សត្តេ បដាធិបតី កត្វា តេនេវ ការណេន
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខត្តជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។
 ភគវា ទិព្វេន ចក្កេនា វិសុទ្ធូន អតីត្តន្តមាណុស-
 កេន រូបំ បស្សតិ បុគ្គលំ បស្សតីតិ ។ រូបំ បស្សតិ ។
 រូបំ បុគ្គលោ រូបំ ចរិតំ រូបំ ឧបបដ្ឋតិ រូបំ យថា-
 កម្មបកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ភគវា
 ទិព្វេន ចក្កេនា វិសុទ្ធូន អតីត្តន្តមាណុសកេន រូបំ
 បស្សតិ បុគ្គលំ បស្សតីតិ ។ បុគ្គលំ បស្សតិ ។
 បុគ្គលោ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ ជីវំ បីតកំ
 លោហិតំ ឌីនាតំ ចក្កវិញ្ញាយ្យ ចក្កស្មី បដិហតាតិ
 ចក្កស្មំ អាចារិ អាគច្ឆតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ភគវា ទិព្វេន ចក្កេនា វិសុទ្ធូន អតីត្តន្ត-
 មាណុសកេន រូបំ បស្សតិ បុគ្គលំ បស្សតីតិ ។
 ឧកោ បស្សតិ ។ ឧកោ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ

បុគ្គលកថា

ថ្ងៃថ្នាំ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិ
អាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្តោលទៅតាមយថាភក្ខ ព្រោះ
ហេតុនោះ (ទើបសួរថា) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
និងអត្តដ៏ឧត្តមឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានចក្ខុដូចជា
ទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ទ្រង់ឃើញរូប ទ្រង់
ឃើញបុគ្គលឬ ។ ទ្រង់ឃើញរូប ។ បុគ្គល គឺរូប រូបច្បុក រូប
កើត រូបអន្តោលទៅតាមយថាភក្ខ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់
ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ទ្រង់ឃើញរូប ទ្រង់ឃើញបុគ្គលឬ ។ ទ្រង់
ឃើញបុគ្គល ។ រូប គឺបុគ្គល ជាប្រាយតនៈ ជារូបធាតុ ជារូបខៀវ
រូបលឿង រូបក្រហម រូបស រូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ រមែងប៉ះមក
ក្នុងចក្ខុ មកកាន់វង្សចក្ខុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះមានព្រះភាគ មានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់
មនុស្សធម្មតា ទ្រង់ឃើញរូប ទ្រង់ឃើញបុគ្គលឬ ។ ទ្រង់ឃើញ
របស់ទាំងពីរ ។ រូប គឺរបស់ទាំងពីរ ជាប្រាយតនៈ ជារូបធាតុ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ឧភោ នីលា ឧភោ បីតកា ឧភោ លោហិតកា
 ឧភោ ឌីនាតា ឧភោ ចក្កវិញ្ញាយ្យា ឧភោ ចក្កស្មី
 បដិហារាជ្ជំ ឧភោ ចក្កស្មី អាចារ្យំ អាគច្ឆន្តំ ឧភោ
 ចរ្យន្តំ ឧភោ ឧបបជ្ជន្តំ ឧភោ យថាកម្មបតាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឧបាសមញ្ញត្ថាសុយោគោ ។

[១២២] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ
 កត្តា ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

[១២៣] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តស្ស កត្តា ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។
 តស្ស តស្សេនំ នត្ថំ ទុក្ខស្ស អនុកិរិយា នត្ថំ
 វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថំ អនុចាទាបរិជិត្យានត្ថំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

របស់ទាំងពីរ មានពណ៌ខៀវ របស់ទាំងពីរ មានពណ៌លឿង របស់ទាំងពីរ មានពណ៌ក្រហម របស់ទាំងពីរ មានពណ៌ស របស់ទាំងពីរ ដែលគូរដឹងដោយចក្ខុ របស់ទាំងពីរ ប៉ះមកក្នុងចក្ខុ របស់ទាំងពីរ មកកាន់រង្វង់ចក្ខុ របស់ទាំងពីរ ច្បុត របស់ទាំងពីរ កើត របស់ទាំងពីរ អន្តោលទៅតាមយថាភម្មប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឧបាទានញ្ញត្តានុយោគ ។

[១២២] កម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ ឲ្យកម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២៣] កម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានប្ត ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើឱ្យគេធ្វើ ឲ្យកម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ ឲ្យកម្មនោះ គេដឹងបានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ ឲ្យកម្មនោះ គេដឹងបានប្ត ។ អើ ។ ការធ្វើឲ្យទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ។ មិនមាន ការផ្តាច់បង់ឲ្យវិជ្ជៈ មិនមាន អនុបាទាបវិនិព្វាន មិនមានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៤) កល្យាណាចារកាន់ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ កល្យាណាចារកាន់ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ
 ឧបលព្វន្តីតិ ។ បុគ្គលស្ស កត្តា ការេតា ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១២៥) កល្យាណាចារកាន់ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ កល្យាណាចារកាន់ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ និព្វានំ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ និព្វានស្ស កត្តា ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១២៦) កល្យាណាចារកាន់ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ កល្យាណាចារកាន់ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ មហាបវ្សី
 ឧបលព្វន្តីតិ ។ មហាបវ្សីយា កត្តា ការេតា
 ឧបលព្វន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១២៤] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។
អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នក
ប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១២៥] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើឲ្យគេធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។
អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ ដោយខ្លួនឯង
អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២៦] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។
អើ ។ មហាប្រិថីត គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នក
ប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវមហាប្រិថីត គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១២៧] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ មហាសមុទ្រោ
 ឧបលត្តន្តីតិ ។ មហាសមុទ្ធស្ស កត្តា ការេតា
 ឧបលត្តន្តីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១២៨] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ សិទ្ធសុត្តន្ត-
 កថា ឧបលត្តន្តីតិ ។ សិទ្ធសុត្តន្តកថាស្ស កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១២៩] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ អាមោ
 ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាបស្ស កត្តា ការេតា ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១២៧) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ ឲ្យកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន
ឬ ។ អើ ។ មហាសមុទ្ធ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង
អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ ឲ្យមហាសមុទ្ធ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៨) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ ឲ្យកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន
ឬ ។ អើ ។ ស្តេចក្នុងឈ្មោះសិនេរុ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ ឲ្យស្តេចក្នុងឈ្មោះសិនេរុ គេដឹងបាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៩) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ ឲ្យកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន
ឬ ។ អើ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង
អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ ឲ្យទឹក គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៣០] កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ តេជោ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ តេជស្ស កត្តា ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣១] កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ វាយោ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ វាយស្ស កត្តា ការេតា ឧបលព្វ-
 ន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣២] កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តីតិ ។ កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ តិណកដ្ឋវេនប្ប-
 តយោ ឧបលព្វន្តីតិ ។ តិណកដ្ឋវេនប្បត្តិនិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៣០] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន ឬ ។ បុគ្គល
អ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹង
បានឬ ។ អើ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយ
ខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣១] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន
ឬ ។ អើ ។ ខ្យល់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង
អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវខ្យល់ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៣២] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹង
បានឬ ។ អើ ។ ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។
បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវស្មៅ ឈើតូច និង
ឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបដិកេ កថាវត្ថុ

[១៣៣] កល្យាណាចាបកាធំ កម្មាធំ ឧប-
លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកាធំ កម្មាធំ កត្តា
ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញា
កល្យាណាចាបកាធំ កម្មាធំ អញ្ញា កល្យាណ-
ាចាបកាធំ កម្មាធំ កត្តា ការេតាតិ ។ ន ហេរិ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣៤] កល្យាណាចាបកាធំ កម្មាធំ វិចា-
កោ ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ កល្យាណាចាប-
កាធំ កម្មាធំ វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្តីតិ ។
ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កល្យាណាចាបកាធំ
កម្មាធំ វិចាកោ ឧបលត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចាប-
កាធំ កម្មាធំ វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្តីតិ ។
អាមន្តា ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តន្តីតិ ។ ន
ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្ត-
ន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស
អន្តករិយា នត្ថិ វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថិ អនុចា-
នាបរិធិញ្ចន្តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
កល្យាណាចាបកាធំ កម្មាធំ វិចាកោ ឧបលត្តន្តីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៣៣] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន
ឬ ។ អើ ។ កម្មល្អ និងអាក្រក់ដទៃ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង
អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៤] វិបាកនៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។
អើ ។ បុគ្គលអ្នករើវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាកនៃកម្មល្អ និងអាក្រក់
គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករើវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹង
បានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នករើកម្មនោះ គេដឹងបានឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករើកម្មនោះ គេដឹង
បានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះៗ មិនមាន ការផ្តាច់បង់
នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបវិនិច្ឆ័យ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាកនៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។

បុគ្គលកថា

កេល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ វិចាកប្បដិសំវេទី ឧប-
 លត្តតិវិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិវិ ។
 បុគ្គលស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិវិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ កេល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ វិចាកោ
 ឧបលត្តតិវិ ។ កេល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ វិចា-
 កប្បដិសំវេទី ឧបលត្តតិវិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ
 ឧបលត្តតិវិ ។ និព្វានស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិវិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ កេល្យាណាចាបកានំ
 កម្មានំ វិចាកោ ឧបលត្តតិវិ ។ កេល្យាណាចាបកានំ
 កម្មានំ វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តតិវិ ។ អាមន្តា ។
 មហាបវរំ ឧបលត្តតិវិ ។ មហាសមុទ្ទោ ឧបលត្ត-
 តិវិ ។ សិលេបព្វតរាជា ឧបលត្តតិវិ ។ អាថោ ឧប-
 លត្តតិវិ ។ តេជោ ឧបលត្តតិវិ ។ វាយោ ឧបលត្ត-
 តិវិ ។ បេ ។ តិណាកដ្ឋវនប្បតយោ ឧបលត្តតិវិ ។
 តិណាកដ្ឋវនប្បតិវិ បដិសំវេទី ឧបលត្តតិវិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ កេល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ
 វិចាកោ ឧបលត្តតិវិ ។ កេល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ
 វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តតិវិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលកថា

បុគ្គលអ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។

បុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងនូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក នៃកម្មល្អ និង

អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់

គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក

ទទួលនូវព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ វិបាកនៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក

នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រិច្ចតិ គេដឹង

បានឬ ។ មហាសមុទ្រ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុ គេ

ដឹងបានឬ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ ខ្យល់

គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។

បុគ្គលអ្នករងនូវស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាកនៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន

ឬ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

អញ្ចោ កល្យាណាចាបកាជំ កម្មាជំ វិចារកោ
 អញ្ចោ កល្យាណាចាបកាជំ កម្មាជំ វិចាកប្បដិ-
 សំវេទី ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៣៥) ទិព្វំ សុខំ ឧបលព្ពត្តតិ ។
 អាមន្តា ។ ទិព្វស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧប-
 លព្ពត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៣៦) ទិព្វំ សុខំ ឧបលព្ពត្តតិ ។ ទិព្វស្ស
 សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តតិ ។ អា-
 មន្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិ-
 យា នត្ថិ វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថិ អនុចាទាបវិចិត្វានន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៣៧) ទិព្វំ សុខំ ឧបលព្ពត្តតិ ។ ទិព្វស្ស
 សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 បុគ្គលោ ឧបលព្ពត្តតិ ។ បុគ្គលស្ស បដិសំវេទី
 ឧបលព្ពត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

វិបាកនៃកម្មល្អ និង អាក្រក់ដទៃ បុគ្គលអ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ

និង អាក្រក់ដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៥] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នក

ទទួលសុខជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៦] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងសុខ

ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខនោះ គេដឹង

បានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកទទួល

សុខនោះ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ។

មិនមាន ការផ្គាប់បង្ខំនូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបវិនិច្ឆ័យ មិនមាន

ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៧] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ

ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គល

អ្នករងនូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៣៨] ទិព្វំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។ ទិព្វស្ស
សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។
និព្វានំ ឧបលត្តតិ ។ និព្វានស្ស បដិសំវេទី
ឧបលត្តតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣៩] ទិព្វំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។ ទិព្វស្ស
សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។
មហាបវរី ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មហាសមុទ្តោ
ឧបលត្តតិ ។ សិរេនុបព្វតរាជា ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
អាហោ ឧបលត្តតិ ។ តេជោ ឧបលត្តតិ ។
វាយោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ តិណកជ្ជវនប្ប-
តយោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ តិណកជ្ជវនប្បតិ
បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤០] ទិព្វំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។ ទិព្វស្ស
សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។
អញ្ចំ ទិព្វំ សុខំ អញ្ចោ ទិព្វស្ស សុខស្ស បដិ-
សំវេទីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤១] មាឌុសកំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលកថា

[១៣៨] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ ជា
ទិព្វគេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួល
នូវព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៩] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ
ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រិថតី គេដឹងបានឬ ។ បេ ។
មហាសមុទ្ទ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចក្នុងឈ្មោះសិនេរុ គេដឹងបានឬ
។ បេ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ ខ្យល់
គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ បេ ។
បុគ្គលអ្នករើសនូវស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ
ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ សុខជាទិព្វដទៃ បុគ្គលទទួលសុខ
ជាទិព្វដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤១] សុខ ជាបេសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១២២) មាណុសកំ សុខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមត្តា ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ព-
ត្តិតិ ។ អាមត្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស
អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ឋបច្ឆេទោ នត្ថិ អនុបាទាបរិ-
និព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១២៣) មាណុសកំ សុខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ បុគ្គលស្ស
បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១២៤) មាណុសកំ សុខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ មា-
ណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមត្តា ។ និព្វានំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ និព្វានស្ស ប-
ដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] សុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ទទួលសុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នក
ទទួលសុខនោះ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលអ្នកទទួលសុខនោះ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទី
បំផុតនៃទីនោះៗ មិនមាន ការផ្លាចបង្ខំនូវវត្ថុៈ មិនមាន អនុបាត-
បរិនិព្វាន មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] សុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួល
សុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបាន
ឬ ។ បុគ្គលអ្នករងនូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៤] សុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ទទួលសុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន
គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៤៥) មាណុសកំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។
 មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ មហាបថវី ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មហា-
 សមុទ្ទោ ឧបលត្តតិ ។ សិរេនុបព្វតរាជា ឧប-
 លត្តតិ ។ អាថោ ឧបលត្តតិ ។ តោជា
 ឧបលត្តតិ ។ វាយោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 តិណកជ្ជវនប្បតយោ ឧបលត្តតិ ។ តិណកជ្ជ-
 វនប្បតិទំ បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៤៦) មាណុសកំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។
 មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ អញ្ចំ មាណុសកំ សុខំ អញ្ចា
 មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៤៧) អាចាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ អាចាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី
 ឧបលត្តតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៤៥] សុខ ជាបសម្មនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
 ទទួលសុខ ជាបសម្មនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រិបត្តិ
 គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ មហាសមុទ្ទ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចកំ
 ឈ្មោះសិនេរុ គេដឹងបានឬ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេ
 ដឹងបានឬ ។ ខ្យល់ គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ ស្មៅ ឈើតូច
 និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកវង្សស្មៅ ឈើតូច និង
 ឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៦] សុខ ជាបសម្មនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
 ទទួលសុខ ជាបសម្មនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ សុខ ជា
 បសម្មនុស្សដែរទេ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ ជាបសម្មនុស្សដែរទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៧] ទុក្ខ កងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 អ្នកវង្សទុក្ខ កងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៤៨] អាចាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
 អាចាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧប-
 លព្ពត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថំ ទុក្ខស្ស
 អន្តកិរិយា នត្ថំ វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថំ អនុបាទាបរិ-
 ធិញ្ចនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៩] អាចាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
 អាចាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ បុគ្គលស្ស
 បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥០] អាចាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
 អាចាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ និព្វានំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ និព្វានស្ស
 បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៤៨] ទុក្ខ កង្ខតាបាយ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអាករណ៍ទុក្ខ

កង្ខតាបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអាករណ៍ទុក្ខនោះ គេដឹង

បានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអាករណ៍

ទុក្ខនោះ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ។

មិនមាន ការផ្តាច់បង្ខំនូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន

ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៩] ទុក្ខ កង្ខតាបាយ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអាករណ៍ទុក្ខ

កង្ខតាបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអាក

រណ៍នូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥០] ទុក្ខ កង្ខតាបាយ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអាករណ៍ទុក្ខ

កង្ខតាបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គល

អ្នកទទួលនូវព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៥១] អាចាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។
 អាចាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។
 អាមន្តា ។ មហាបវរី ឧបលព្ពត្តិតំ ។ បេ ។
 មហាសមុទ្ទា ឧបលព្ពត្តិតំ ។ សិនេរុបព្វតរាជា
 ឧបលព្ពត្តិតំ ។ អាថោ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ តេជោ
 ឧបលព្ពត្តិតំ ។ វាយោ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ បេ ។ តិណ-
 កដ្ឋវនប្បតយោ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ តិណកដ្ឋវនប្បតនំ
 បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥២] អាចាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។
 អាចាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។
 អាមន្តា ។ អញ្ចំ អាចាយិកំ ទុក្ខំ អញ្ចំ
 អាចាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទីតំ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៣] នេរយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។
 អាមន្តា ។ នេរយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧប-
 លព្ពត្តិតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៥១] ទុក្ខ ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកវង់ទុក្ខ
 ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រិថីត គេដឹងបានឬ
 ។ បេ ។ មហាសមុទ្ទ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចកំឡោះសិនេរុ គេដឹង
 បានឬ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ ខ្យល់
 គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។
 បុគ្គលអ្នកវង់នូវស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥២] ទុក្ខ ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកវង់ទុក្ខ
 ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ទុក្ខ ក្នុងអបាយដទៃ បុគ្គលអ្នក
 វង់ទុក្ខ ក្នុងអបាយដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៣] ទុក្ខ ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 អ្នកវង់ទុក្ខ ក្នុងនរកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៥៤] នេយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ នេ-
យិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។
អាមត្តា ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។ ន ហោរិ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។
អាមត្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិ-
រិយា នត្ថិ វជ្ជបច្ឆេនោ នត្ថិ អនុបាទាបរិចិញ្ចានន្តិ ។
ន ហោរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥៥] នេយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។
នេយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។
អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ បុគ្គលស្ស
បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។ ន ហោរិ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។

[១៥៦] នេយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។
នេយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។
អាមត្តា ។ ជិញ្ញាជំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ ជិញ្ញានស្ស
បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។ ន ហោរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៥៤] ទុក្ខ កង្វនរក គេជីវបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 កង្វនរក គេជីវបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខនោះ គេជីវបាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខនោះ
 គេជីវបានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ។ មិនមាន
 ការផ្តាច់បង់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៥] ទុក្ខ កង្វនរក គេជីវបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 កង្វនរក គេជីវបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេជីវបានឬ ។ បុគ្គល
 អ្នករងនូវបុគ្គល គេជីវបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៦] ទុក្ខ កង្វនរក គេជីវបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 កង្វនរក គេជីវបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេជីវបានឬ ។ បុគ្គល
 អ្នកទទួលព្រះនិព្វាន គេជីវបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៥៧] នេយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។
 នេយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។
 អាមន្តា ។ មហាបវរំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ បេ ។
 មហាសមុទ្ពោ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ សំនេរបព្វតរាជា
 ឧបលព្ពត្តិតំ ។ អាថោ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ តេជោ
 ឧបលព្ពត្តិតំ ។ វាយោ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ តិណកដ្ឋ-
 វនប្បតយោ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ តិណកដ្ឋវនប្បត្តិនំ បដិ-
 សំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[១៥៨] នេយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតំ ។ នេ-
 យិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ អញ្ចំ នេយិកំ ទុក្ខំ អញ្ចោ នេយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស បដិសំវេទិតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[១៥៩] កល្យាណាបកាជំ កម្មាជំ ឧប-
 លព្ពត្តិតំ ។ កល្យាណាបកាជំ កម្មាជំ កត្តា
 ការេតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតំ ។
 អាមន្តា ។ សោ ករេតិ សោ បដិសំវេទិតិតំ ។

បុគ្គលកថា

[១៥៧] ទុក្ខ កងនរក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 កងនរក គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រិថីត គេដឹងបានឬ ។ បេ ។
 មហាសមុទ្រ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុ គេដឹងបានឬ ។
 ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ ខ្យល់ គេដឹងបានឬ ។
 ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខស្មៅ ឈើតូច
 និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៨] ទុក្ខ កងនរក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 កងនរក គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ទុក្ខ កងនរកដទៃ បុគ្គលអ្នក
 រងទុក្ខ កងនរកដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៩] កម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ អ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អនិងអាក្រក់ គេ
 ដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះធ្វើ បុគ្គលនោះទទួលឬ ។

អវិជ្ជាបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ សោ ករោតិ សោ បដិសំ-
 វេទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ សយំ កតំ សុខទុក្ខន្ទិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[១៦០] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ កត្តា កា-
 រេតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។
 អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេ-
 ទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរកតំ^(១) សុខទុក្ខន្ទិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[១៦១] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ កត្តា
 កាវេតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។
 សោ ច អញ្ញោ ច ករោតិ សោ ច អញ្ញោ ច
 បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ សោ
 ច អញ្ញោ ច ករោតិ សោ ច អញ្ញោ ច

១ ឱ. ម. បរិកតំ ។

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះធ្វើ បុគ្គល
នោះទទួលប្ត ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខ គេធ្វើដោយខ្លួនឯងប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦០] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្ត ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ អ្នកទទួលវិបាក នៃកម្មល្អនិងអាក្រក់
គេដឹងបានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ
ទទួលប្ត ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខ បុគ្គលដទៃធ្វើប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦១] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្ត ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ អ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់
គេដឹងបានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដទៃផង ធ្វើ បុគ្គលនោះផង
បុគ្គលដទៃផង ទទួលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដទៃផង ធ្វើ បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដទៃផង

បដិសំវេទេត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ សយំ កតត្វា បរកតត្វា
សុខទុក្ខត្ថិតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦២] កល្យាណាបកាដំ កម្មាដំ ឧប-
លត្ថត្ថិតិ ។ កល្យាណាបកាដំ កម្មាដំ កត្តា
ការេតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្ថត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
នេវ សោ ករោតិ ន សោ បដិសំវេទេតិ ន
អញ្ញោ ករោតិ ន អញ្ញោ បដិសំវេទេត្ថិតិ ។ ន
ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នេវ សោ ករោតិ ន សោ
បដិសំវេទេតិ ន អញ្ញោ ករោតិ ន អញ្ញោ បដិ-
សំវេទេត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អសយំការំ អបរការំ
បដិច្ចសមុប្បដ្ឋិ^(១) សុខទុក្ខត្ថិតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។

[១៦៣] កល្យាណាបកាដំ កម្មាដំ ឧប-
លត្ថត្ថិតិ ។ កល្យាណាបកាដំ កម្មាដំ កត្តា
ការេតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្ថត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
សោ ករោតិ សោ បដិសំវេទេតិ អញ្ញោ ករោតិ

១ ឧ. ប. អធិប្បសមុប្បដ្ឋិ ។

បុគ្គលកថា

ទទួល ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខដែលគេធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គល
ដទៃធ្វើផង ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦២) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គល
អ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើឱ្យគេធ្វើ អ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អនិងអាក្រក់
គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះមិនមែនធ្វើ បុគ្គលនោះមិនមែន
ទទួល បុគ្គលដទៃមិនមែនធ្វើ បុគ្គលដទៃមិនមែនទទួលឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិនមែនធ្វើ បុគ្គលនោះ
មិនមែនទទួល បុគ្គលដទៃ ក៏មិនមែនធ្វើ បុគ្គលដទៃ ក៏មិនមែនទទួល
ឬ ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មិន
មែនធ្វើដោយខ្លួនឯង មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦៣) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ អ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អនិងអាក្រក់
គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះធ្វើ បុគ្គលនោះទទួល បុគ្គលដទៃធ្វើ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អញ្ចោ បដិសំវេទេតិ សោ ច អញ្ចោ ច កកោន្តិ
 សោ ច អញ្ចោ ច បដិសំវេទេន្តិ លេវ សោ កកោតិ
 ន សោ បដិសំវេទេតិ ន អញ្ចោ កកោតិ ន
 អញ្ចោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សោ កកោតិ សោ បដិសំវេទេតិ អញ្ចោ កកោតិ
 អញ្ចោ បដិសំវេទេតិ សោ ច អញ្ចោ ច កកោន្តិ
 សោ ច អញ្ចោ ច បដិសំវេទេន្តិ លេវ សោ
 កកោតិ ន សោ បដិសំវេទេតិ ន អញ្ចោ កកោតិ
 ន អញ្ចោ បដិសំវេទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ សយំ
 កតំ សុខទុក្ខំ បរកតំ សុខទុក្ខំ សយំ កតញ្ច
 បរកតញ្ច សុខទុក្ខំ អសយំការំ អបរការំ បដិច្ច-
 សម្មប្បន្នំ សុខទុក្ខន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៦៤) កម្មំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មការកោ
 អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កម្មំ អត្ថតិ ។
 កម្មការកោ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស ការកោ
 អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តស្ស ការកោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលដ៏ទទួល បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដ៏ទទួល ធ្វើ បុគ្គលនោះផង
 បុគ្គលដ៏ទទួល ទទួល បុគ្គលនោះមិនមែនធ្វើ បុគ្គលនោះមិនមែន
 ទទួល បុគ្គលដ៏ទទួលមិនមែនធ្វើ បុគ្គលដ៏ទទួលមិនមែនទទួលឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះធ្វើ បុគ្គលនោះទទួល
 បុគ្គលដ៏ទទួលធ្វើ បុគ្គលដ៏ទទួល បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដ៏ទទួល ធ្វើ
 បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដ៏ទទួល ទទួល បុគ្គលនោះមិនមែនធ្វើ បុគ្គល
 នោះមិនមែនទទួល បុគ្គលដ៏ទទួលមិនមែនធ្វើ បុគ្គលដ៏ទទួលមិនមែនទទួល
 ឬ ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខ គេធ្វើដោយខ្លួនឯង សុខនិងទុក្ខ
 បុគ្គលដ៏ទទួលធ្វើ សុខនិងទុក្ខ គេធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដ៏ទទួលផង
 សុខនិងទុក្ខ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ មិនមែនគេធ្វើដោយខ្លួនឯង
 មិនមែនបុគ្គលដ៏ទទួលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦៤) កម្ម មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម មានឬ ។ បុគ្គល
 អ្នកធ្វើកម្ម មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្មនោះ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្មនោះ

បុគ្គលកថា

អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស តស្ស ទត្ថិ ទុក្ខស្ស
 អន្តកិរិយា ទត្ថិ វជ្ជបច្ឆេទោ ទត្ថិ អនុបាទា-
 បរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ កម្មំ
 អត្ថិតិ ។ កម្មការកោ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
 បុគ្គលោ អត្ថិតិ ។ បុគ្គលស្ស ការកោ អត្ថិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ កម្មំ អត្ថិតិ ។ កម្ម-
 ការកោ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វានំ អត្ថិតិ ។
 ទិព្វានស្ស ការកោ អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ កម្មំ អត្ថិតិ ។ កម្មការកោ អត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ មហាបថវី អត្ថិតិ ។ បេ ។ មហាស-
 មុទ្ធា អត្ថិតិ ។ សំនេរុបព្វតាជា អត្ថិតិ ។ អាចោ
 អត្ថិតិ ។ តេជោ អត្ថិតិ ។ វាយោ អត្ថិតិ ។
 តិណកជ្ជវនប្បតាយោ អត្ថិតិ ។ តិណកជ្ជវនប្បតិនំ
 ការកោ អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ កម្មំ
 អត្ថិតិ ។ កម្មការកោ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
 អញ្ចំ កម្មំ អញ្ចោ កម្មការកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ វិចារកោ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលកថា

មានប្អូន ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ។ មិនមាន ការផ្លាស់ប្តូរ
នូវវិជ្ជា៖ មិនមាន អនុបាទាបវិនិច្ឆ័យ មិនមានប្អូន ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម មានប្អូន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម មានប្អូន ។
អើ ។ បុគ្គល មានប្អូន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើបុគ្គល មានប្អូន ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម មានប្អូន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
កម្ម មានប្អូន ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន មានប្អូន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើព្រះ
និព្វាន មានប្អូន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម
មានប្អូន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម មានប្អូន ។ អើ ។ មហាប្រិថី មាន
ប្អូន ។ បេ ។ មហាសមុទ្រ មានប្អូន ។ ស្តេចកំណ្លោះសិរីនេរ មាន
ប្អូន ។ ទឹក មានប្អូន ។ ភ្លើង មានប្អូន ។ ខ្យល់ មានប្អូន ។ ស្មៅ
ឈើតូច និងឈើធំ មានប្អូន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ នូវស្មៅ ឈើតូច
និងឈើធំ មានប្អូន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម មាន
ប្អូន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម មានប្អូន ។ អើ ។ កម្មដទៃ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម
ដទៃប្អូន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក មានប្អូន ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វិចារកប្បដិសំវេទី អត្ថិតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 វិចារកោ អត្ថិតិ ។ វិចារកប្បដិសំវេទី អត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ តស្ស បដិសំវេទី អត្ថិតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
 តស្ស តស្សវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ
 វដ្ឋបច្ឆោទោ នត្ថិ អនុចាទាបរិធិញ្ញានត្ថិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ វិចារកោ អត្ថិតិ ។ វិចារកប្បដិសំ-
 វេទី អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ បុក្កលោ អត្ថិតិ ។
 បុក្កលស្ស បដិសំវេទី អត្ថិតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ វិចារកោ អត្ថិតិ ។ វិចារកប្បដិសំវេទី
 អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ធិញ្ញានំ អត្ថិតិ ។ ធិញ្ញានស្ស
 បដិសំវេទី អត្ថិតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ វិចារកោ
 អត្ថិតិ ។ វិចារកប្បដិសំវេទី អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
 មហាបវរិ អត្ថិតិ ។ បេ ។ មហាសមុទ្រោ អត្ថិតិ ។
 សិលេខបព្វតរាជា អត្ថិតិ ។ អាចោ អត្ថិតិ ។ តេ-
 ជោ អត្ថិតិ ។ វាយោ អត្ថិតិ ។ តិណាកដ្ឋវនប្ប-
 តយោ អត្ថិតិ ។ តិណាកដ្ឋវនប្បតិចំ បដិសំវេទី

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ វិបាក មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។ អើ ។
 បុគ្គលអ្នករងវិបាកនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាកនោះ មានប្ត ។ អើ ។
 ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ។ មិនមាន ការផ្តាច់បង្គំនូវវដ្តៈ មិន
 មាន អនុបាទាបនិព្វាន មិនមានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ វិបាក មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។
 អើ ។ បុគ្គល មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងនូវបុគ្គល មានប្ត ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករង
 វិបាក មានប្ត ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងព្រះ
 និព្វាន មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក
 មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។ អើ ។ មហាប្រិថី មានប្ត
 ។ បេ ។ មហាសមុទ្រ មានប្ត ។ ស្តេចកំណ្លោះសិនេរុ មានប្ត ។
 ទឹក មានប្ត ។ ភ្លើង មានប្ត ។ ខ្យល់ មានប្ត ។ ស្មៅ ឈើតូច
 និងឈើធំ មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងនូវស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ

បុគ្គលកថា

អត្ថិតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ វិចារកោ
 អត្ថិតិ ។ បេ ។ វិចារកប្បដិសំវេទី អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
 អញ្ញោ វិចារកោ អញ្ញោ វិចារកប្បដិសំវេទីតិ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សង្ខិត្តិ ។

កល្យាណវគ្គោ បរិមោ ។

[១៦៥] ន វត្ថុព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ខិ-
 កជ្ជបរមជ្ជេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កោចិ
 វេទី វិក្កុព្វតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញិ អត្ថិ កោចិ
 វេទី វិក្កុព្វតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វំ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ពតិ សង្ខិកជ្ជបរមជ្ជេនាតិ ។ ន វត្ថុព្វំ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ពតិ សង្ខិកជ្ជបរមជ្ជេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 អត្ថិ កោចិ ធិញ្ញាយ សោតនាតុយា សង្ខិ សុណា-
 តិ ។ បេ ។ បរិច្ឆិត្តិ ជានាតិ(១) ។ បេ ។ បុព្វេនិ-
 វាសំ អនុស្សាតិ ។ បេ ។ ធិព្វេន ចក្កុនា រូបំ
 បស្សតិ ។ បេ ។ អាសវាជំ ខយំ សង្ខិករោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ញិ អត្ថិ កោចិ អាសវាជំ ខយំ
 សង្ខិករោតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ

១ ធម៌ វិជិតាភិ ។

បុគ្គលកថា

មានប្អូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក មានប្អូ
 ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករើវិបាក មានប្អូ ។ អើ ។ វិបាកដទៃ
 បុគ្គលអ្នករើវិបាកដទៃប្អូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ កល្យាណវគ្គ ទី ១ ។

[១៦៥] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តមប្អូ ។ អើ ។ ក្រែងជនណាមួយប្លែងឫទ្ធិបាន
 មានប្អូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនណាមួយ ប្លែងឫទ្ធិបាន មាន
 មែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តមដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តមប្អូ ។ អើ ។
 ក្រែងជនណាមួយ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុបាន មានប្អូ ។ បេ ។
 ដឹងនូវចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ។ បេ ។ ពួកឃើញនូវបុព្វនិវាសៈ ។ បេ ។
 ឃើញរូបដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ជាគ្រឿង
 អស់ទៅនៃអាសវៈ មានប្អូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនណាមួយ
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈបាន មានមែន
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន

អភិធម្មបំណីកេ កថាវគ្គ

សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋោតិ ។ អត្ថំ កោចិ ឥទ្ធិ
 វិក្កុញ្ចត្តិ កត្វា តេន ច ការណេន បុគ្គលេ
 ឧបលព្ពតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ យោ
 ឥទ្ធិ វិក្កុញ្ចតិ ស្វេ បុគ្គលេ យោ ឥទ្ធិ ន វិក្កុ-
 ញ្ចតិ ន សោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 យោ ធិញ្ចយ សោតណាតុយា សន្និ សុណាតិ ។ បេ ។
 យោ បរិច្ចតំ ដាណាតិ ។ បេ ។ យោ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សាតិ ។ បេ ។ យោ ធិព្វេន ចក្កនា រូបំ
 បស្សាតិ ។ បេ ។ យោ អាសវានំ ខយំ សច្ចិក-
 រោតិ ស្វេ បុគ្គលេ យោ អាសវានំ ខយំ ន
 សច្ចិករោតិ ន សោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

អភិញ្ញាតុយោគោ ។

[១២២] ន វត្ថុព្វំ បុគ្គលេ ឧបលព្ពតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ មាតា អត្ថិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ បាញ្ចំ មាតា អត្ថំ តេន វត រេ
 វត្ថុព្វេ បុគ្គលេ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខមវែង ។ បរាទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឱ្យ
មាំ) ថា ជនណាមួយប្លែងប្លូងបាន មាន ព្រោះហេតុនោះ (ទើប
សួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខមឬ ។
អើ ។ ជនណា ប្លែងប្លូងបាន ជននោះ ទើបឈ្មោះថាបុគ្គល ជន
ណាមិនប្លែងប្លូងបាន ជននោះ មិនឈ្មោះថាបុគ្គល ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណា ព្រួយសំឡេង ដោយទិព្វសោត-
ធាតុ ។ បេ ។ ជនណា ដឹងចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ។ បេ ។ ជន
ណា រកឃើញនូវបុព្វេនិវាសៈ ។ បេ ។ ជនណា ឃើញរូបដោយ
ទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ ជនណា ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ
នៃអាសវៈ ជននោះ ទើបឈ្មោះថាបុគ្គល ជនណា មិនធ្វើឱ្យជាក់
ច្បាស់ នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈ ជននោះ មិនឈ្មោះថា
បុគ្គល ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អភិញ្ញាតុយោគ ។

[១៦៦] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបានដោយ
អត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខមឬ ។ អើ ។ ក្រែងមាតា មានឬ ។
អើ ។ បើមាតា មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខមវែង ។

បុគ្គលកថា

ន វត្ថុព្រំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេ-
 ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បិតា អត្ថិ ។ បេ ។
 ភាតា អត្ថិ ភគិនី អត្ថិ ខត្តិយោ អត្ថិ ព្រាហ្មណោ
 អត្ថិ វេស្សោ អត្ថិ សុទ្ធោ អត្ថិ កហដ្ឋោ អត្ថិ បព្វ-
 ជិតោ អត្ថិ ទេវោ អត្ថិ មនុស្សោ អត្ថិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហព្វំ មនុស្សោ អត្ថិ តេន វត វេ វត្ថុព្រំ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេធាតិ ។

[១៦៧] មាតា អត្ថិតិ កត្វា តេន ច កា-
 រណេន បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេធាតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ ន មាតា ហត្វា មាតា ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ ន បុគ្គលោ ហត្វា
 បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្រំ ។ បេ ។ អត្ថិ
 កោចិ ន បិតា ហត្វា ។ បេ ។ ន ភាតា ហត្វា
 ន ភគិនី ហត្វា ន ខត្តិយោ ហត្វា ន ព្រាហ្ម-
 ណោ ហត្វា ន វេស្សោ ហត្វា ន សុទ្ធោ ហត្វា
 ន កហដ្ឋោ ហត្វា ន បព្វជិតោ ហត្វា ន ទេវោ
 ហត្វា ន មនុស្សោ ហត្វា មនុស្សោ ហោតីតិ ។

បុគ្គលកថា

អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជី
 ទត្តមឬ ។ អើ ។ ក្រែងបិតា មានឬ ។ បេ ។ បងប្អូនប្រុស មាន
 បងប្អូនស្រី មាន ក្សត្រ មាន ព្រាហ្មណ៍ មាន អ្នកជំនួញ មាន
 អ្នកគ្រូ មាន គ្រហស្ថ មាន បព្វជិត មាន ទេវតា មាន មនុស្ស
 មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មនុស្សមាន ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនេះ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត
 និងអត្ថជីទត្តម ដូច្នេះដែរ ។

(១៦៧) បរាទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឱ្យមាំ) ថា មាតា មាន
 ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត
 និងអត្ថជីទត្តមឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាមាតា
 តើកើតជាមាតា មានឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជា
 បុគ្គល តើកើតជាបុគ្គល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាបិតា ។ បេ ។ មិនធ្លាប់
 កើតជាបងប្អូនប្រុស មិនធ្លាប់កើតជាបងប្អូនស្រី មិនធ្លាប់កើតជាក្សត្រ
 មិនធ្លាប់កើតជាព្រាហ្មណ៍ មិនធ្លាប់កើតជាអ្នកជំនួញ មិនធ្លាប់កើតជា
 អ្នកគ្រូ មិនធ្លាប់កើតជាគ្រហស្ថ មិនធ្លាប់កើតជាបព្វជិត មិនធ្លាប់កើត
 ជាទេវតា មិនធ្លាប់កើតជាមនុស្ស តើកើតជាមនុស្ស មានឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ ន បុគ្គលោ ហុត្វា បុគ្គ-
លោ ហោតីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦៥] មាតា អត្ថំតិ កត្វា តេន ច កា-
រណេន បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ មាតា ហុត្វា ន មាតា
ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ បុគ្គលោ
ហុត្វា ន បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ បិតា ហុត្វា ភាតា ហុត្វា
ភកិដំ ហុត្វា ខតិយោ ហុត្វា ព្រាហ្មណោ ហុត្វា
វេស្សោ ហុត្វា សុន្នោ ហុត្វា គហដ្ឋោ ហុត្វា
បព្វជិតោ ហុត្វា ទេវោ ហុត្វា មនុស្សោ ហុត្វា
ន មនុស្សោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ
បុគ្គលោ ហុត្វា ន បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហេរិ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦៩] ន វត្ថុព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខត-
កជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សោតាបដ្ឋោ

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

អើ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាបុគ្គល តើកើតជាបុគ្គល មាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៨] បរវាទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឱ្យមាំ) ថា មាតា មាន
ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
ជំពិត និងអត្តជំឡកម្ម ។ អើ ។ ជនណាមួយ ធ្លាប់កើតជាមាតា
មកហើយ បែរជាមិនកើតជាមាតាវិញ មានឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ
ធ្លាប់កើតជាបុគ្គលមកហើយ បែរជាមិនកើតជាបុគ្គលវិញ មានឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណាមួយ ធ្លាប់កើតជា
បិតា ធ្លាប់កើតជាបងប្អូនប្រុស ធ្លាប់កើតជាបងប្អូនស្រី ធ្លាប់កើតជា
ក្សត្រ ធ្លាប់កើតជាព្រាហ្មណ៍ ធ្លាប់កើតជាអ្នកជំនួញ ធ្លាប់កើតជាអ្នក
គ្រូ ធ្លាប់កើតជាគ្រហស្ថ ធ្លាប់កើតជាបព្វជិត ធ្លាប់កើតជាទេវតា
ធ្លាប់កើតជាមនុស្សមកហើយ បែរជាមិនកើតជាមនុស្សវិញ មានឬ ។
អើ ។ ជនណាមួយ ធ្លាប់កើតជាបុគ្គលមកហើយ បែរជាមិនកើត
ជាបុគ្គលវិញ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៩] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
អត្តជំពិត និងអត្តជំឡកម្ម ។ អើ ។ ក្រែងសោតាបន្ទបុគ្គល

បុគ្គលកថា

អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សោតាបន្នោ អត្ថិ-
តេន វត រេ វត្ថេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្ថុំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សក-
នាតាមី អត្ថិ ។ បេ ។ អនាតាមី អត្ថិ ។ បេ ។
អរហ អត្ថិ ។ បេ ។ ឧភតោភាគវិមុត្តោ អត្ថិ បញ្ញា-
វិមុត្តោ អត្ថិ កាយសក្ខី អត្ថិ ទិដ្ឋិប្បវត្តោ អត្ថិ
សទ្ធាវិមុត្តោ អត្ថិ ធម្មាទុសារី អត្ថិ សទ្ធាទុសារី
អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សទ្ធាទុសារី អត្ថិ
តេន វត រេ វត្ថេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១៧០] សោតាបន្នោ អត្ថិតិ កត្វា តេន ច
ការណេន បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
នាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ សោតាបន្នោ
ហត្ថា សោតាបន្នោ ហោត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលកថា

មានប្អូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សោតាបន្នបុគ្គល មាន ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមប្អូ ។ អើ ។ ក្រែងសា-
 តាមិបុគ្គល មានប្អូ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល មានប្អូ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត មានប្អូ ។ បេ ។ ទកតោកាគរិមត្ថបុគ្គល មានប្អូ បញ្ញា-
 រិមត្ថបុគ្គល មានប្អូ កាយសក្ខិបុគ្គល មានប្អូ ទិដ្ឋិប្បត្ថបុគ្គល មានប្អូ
 សទ្ធារិមត្ថបុគ្គល មានប្អូ ធម្មានុសារិបុគ្គល មានប្អូ សទ្ធានុសារិបុគ្គល
 មានប្អូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សទ្ធានុសារិបុគ្គល មានមែន ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមដែរ ។

[១៧០] បរាទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា សោតាបន្ន-
 បុគ្គល មាន ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទត្តមប្អូ ។ អើ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់
 កើតជាសោតាបន្នបុគ្គល បែរជាកើតជាសោតាបន្នបុគ្គល មានប្អូ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្ថំ កោចិ ន បុគ្គលោ ហុត្វា បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន
 ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ ន សកទាតាមី
 ហុត្វា ន អនាតាមី ហុត្វា ន អរហា ហុត្វា ន ឧក-
 តោកាគវមុត្តោ ហុត្វា ន បញ្ញាវមុត្តោ ហុត្វា ន កា-
 យសត្ថិ ហុត្វា ន ទិដ្ឋិប្បត្តោ ហុត្វា ន សទ្ធាវមុត្តោ
 ហុត្វា ន ធម្មានុសារី ហុត្វា ន សទ្ធានុសារី ហុត្វា
 សទ្ធានុសារី ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ
 ន បុគ្គលោ ហុត្វា បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហេរំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧១] សោតាបន្នោ អត្ថីតិ កត្វា តេន
 ច ការណេន បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខតដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ សោតាបន្នោ
 ហុត្វា ន សោតាបន្នោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កោចិ បុគ្គលោ ហុត្វា ន បុគ្គលោ ហោតីតិ ។
 ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ សកទា-
 តាមី ហុត្វា អនាតាមី ហុត្វា ន អនាតាមី ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ បុគ្គលោ ហុត្វា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាបុគ្គល បែរជាកើតជាបុគ្គល មាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណាមួយ
 មិនធ្លាប់កើតជាសកទាតាមិបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាអនាតាមិបុគ្គល មិន
 ធ្លាប់កើតជាព្រះអរហន្ត មិនធ្លាប់កើតជាឧកតោភាគវិមុត្តបុគ្គល មិនធ្លាប់
 កើតជាបញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាកាយសក្ខិបុគ្គល មិនធ្លាប់កើត
 ជាទិដ្ឋិបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាសទ្ធាវិមុត្តបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាធម្មា-
 នុសាវិបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាសទ្ធានុសាវិបុគ្គល តើកើតជាសទ្ធានុសាវិ-
 បុគ្គល មានឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាបុគ្គល
 បែរជាកើតជាបុគ្គល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧១) បរវេទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា សោតាបន្ន-
 បុគ្គល មាន ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ ជាសោតា-
 បន្នបុគ្គលហើយ ត្រឡប់ជាមិនមែនសោតាបន្នបុគ្គលវិញ មានឬ ។
 អើ ។ ជនណាមួយ កើតជាបុគ្គលហើយ បែរជាមិនកើតជាបុគ្គលវិញ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណាមួយ
 ជាសកទាតាមិបុគ្គលហើយ ជាអនាតាមិបុគ្គលហើយ ត្រឡប់ជាមិនមែន
 អនាតាមិបុគ្គលវិញ មានឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ កើតជាបុគ្គលហើយ

បុគ្គលកថា

ន បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៧២] ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ បុរិ-
សយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា អតីតិ ។ អាមន្តា ។
ហោរំ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា
អតីតិ តេន វត វេ វត្តោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។

[១៧៣] ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គ-
លា អតីតិ កត្វា តេន ច ការណេន បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ ចត្តា-
រោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ពុទ្ធាតុភាវំ
ចាតុកវតីតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ ពុទ្ធាតុភាវំ
ចាតុកវតីតិ ។ ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ
ពុទ្ធាតុភាវំ ចាតុកវតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពុទ្ធស្ស
ភកវតោ បរិនិព្វតេ ឧច្ឆន្នោ បុគ្គលោ នតិ បុគ្គ-
លោតិ ។ ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

បែរជាមិនកើតជាបុគ្គលវិញ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៧២] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
អត្ថជីពិត និងអត្ថជីវត្ថមឬ ។ អើ ។ ក្រែងគូនៃបុរស មាន ៤ គូ
បុរសបុគ្គល ៨ រូប មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ គូនៃបុរស មាន
៤ គូ បុរសបុគ្គល ៨ រូប មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថ
ជីវត្ថមដែរ ។

[១៧៣] បរវេទីធ្វើ (ខ្ញុំពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា គូនៃបុរស មាន
៤ គូ បុរសបុគ្គល ៨ រូប មានមែន ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា
បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីវត្ថមឬ ។ អើ ។
គូនៃបុរស មាន ៤ គូ បុរសបុគ្គល ៨ រូប មានប្រាកដ ព្រោះ
ការកើតប្រាកដនៃព្រះពុទ្ធឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកើតប្រាកដ ព្រោះការ
កើតប្រាកដនៃព្រះពុទ្ធឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលកើតប្រាកដ ព្រោះការកើតប្រាកដនៃព្រះពុទ្ធឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ដាច់ស្រូវ ឈ្មោះថាបុគ្គលមិនមាន ក្នុងកាលដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
ទ្រង់បរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អវិជ្ជាបិដកេ កថាវគ្គ

[១៧៤] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខារជ្ជបរ-
មជ្ជនាតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ សង្ខតោតិ ។ ន
ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុគ្គលោ អសង្ខតោតិ ។ ន
ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុគ្គលោ នេវ សង្ខតោ នាសង្ខ-
តោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុគ្គលោ នេវ
សង្ខតោ នាសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខតញ្ច
អសង្ខតញ្ច វេបេត្វា អត្តញ្ច តតិយា កោដិតិ ។
ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សង្ខតញ្ច អសង្ខតញ្ច
វេបេត្វា អត្តញ្ច តតិយា កោដិតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ វត្ថុតំ ភក្កវតា ទ្វេមា ភិក្ខុវេ ជានុយោ កត-
មា ទ្វេ សង្ខតា ច ជានុ អសង្ខតា ច ជានុ
តមា ខោ ភិក្ខុវេ ទ្វេ ជានុយោតិ អន្តរេ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ សង្ខតញ្ច
អសង្ខតញ្ច វេបេត្វា អត្តញ្ច តតិយា កោដិតិ ។
បុគ្គលោ នេវ សង្ខតោ នាសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១៧៤) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មានបច្ច័យតាក់តែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនមានបច្ច័យតាក់តែងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនមានបច្ច័យតាក់តែង មិនមែន
 មិនមានបច្ច័យតាក់តែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល មានបច្ច័យតាក់តែង ក៏មិនមែន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង ក៏
 មិនមែនឬ ។ អើ ។ ទីបំផុតទី ៣ ដទៃទៀត វៀរលែងតែ
 សង្ខតៈ និងអសង្ខតៈចេញ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ទីបំផុតទី ៣ ដទៃទៀត វៀរលែងសង្ខតៈ និងអសង្ខតៈ
 ចេញ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុនេះមាន ២ ប្រការ ធាតុ ២ ប្រការ តើដូច
 ម្តេចខ្លះ គឺសង្ខតធាតុ ១ អសង្ខតធាតុ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុ
 ២ ប្រការនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។
 បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទីបំផុតទី ៣ ដទៃទៀត វៀរលែង
 តែសង្ខតៈ និងអសង្ខតៈចេញ មាន ដូច្នេះទេ ។ បុគ្គល មានបច្ច័យ
 តាក់តែង ក៏មិនមែន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង ក៏មិនមែនឬ ។ អើ ។

បុគ្គលកថា

អញ្ចំ សង្ខតំ អញ្ចំ អសង្ខតំ អញ្ចំ បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ខន្ធា សង្ខតា និព្វានំ
 អសង្ខតំ បុគ្គលោ នេវ សង្ខតោ នាសង្ខតោតិ ។
 អាមន្តា ។ អញ្ចំ ខន្ធា អញ្ចំ និព្វានំ អញ្ចំ
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ រូបំ
 សង្ខតំ និព្វានំ អសង្ខតំ បុគ្គលោ នេវ សង្ខតោ
 នាសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចំ
 និព្វានំ អញ្ចំ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ
 សង្ខតំ និព្វានំ អសង្ខតំ បុគ្គលោ នេវ សង្ខតោ
 នាសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ វិញ្ញាណំ អញ្ចំ
 និព្វានំ អញ្ចំ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៧៤] បុគ្គលស្ស ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ
 វេយា បញ្ញាយតិ វិភិក្ខុស្ស អញ្ញាបត្តិ បញ្ញាយ-
 តតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ សង្ខតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ វត្ថុំ ភក្កវតា តិណិមាជិ
 ភិក្ខុវេ សង្ខតស្ស សង្ខតលក្ខណានិ សង្ខតានិ

បុគ្គលកថា

សង្ខតៈដទៃ អសង្ខតៈដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ មានបច្ច័យតាក់តែង ព្រះនិព្វាន មិនមាន
បច្ច័យតាក់តែង បុគ្គល មិនមែនមានបច្ច័យតាក់តែង មិនមែនជាមិន
មានបច្ច័យតាក់តែង ។ អើ ។ ខន្ធដទៃ ព្រះនិព្វានដទៃ បុគ្គល
ដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប មានបច្ច័យតាក់
តែង ព្រះនិព្វាន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង បុគ្គល មិនមែនមានបច្ច័យ
តាក់តែង មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យតាក់តែង ។ អើ ។ រូបដទៃ
ព្រះនិព្វានដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
មានបច្ច័យតាក់តែង ព្រះនិព្វាន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង បុគ្គល មិន
មែនមានបច្ច័យតាក់តែង មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យតាក់តែង ។ អើ ។
វិញ្ញាណដទៃ ព្រះនិព្វានដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧៥) បុគ្គល មានការកើតឡើងប្រាកដ មានការ
សូន្យទៅប្រាកដ ការប្រែប្រួលនៃបុគ្គល កំពុងប្រើនៅប្រាកដ ។
អើ ។ បុគ្គល មានបច្ច័យតាក់តែង ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិត្តិ
ទាំងឡាយ សង្ខតលក្ខណៈ នៃសង្ខតធម៌នេះ មាន ៣ ប្រការ

អភិធម្មបដិកោ កថាវគ្គ

ភិក្ខុវេ ធម្មានំ ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ វាយោ បញ្ញាយតិ
 វិតានំ អញ្ញាថត្ថំ បញ្ញាយតីតិ បុគ្គលស្ស ឧប្បាទោ
 បញ្ញាយតិ វាយោ បញ្ញាយតិ វិតស្ស អញ្ញាថត្ថំ
 បញ្ញាយតិ តេន ហិ បុគ្គលោ សង្ខតោតិ ។ បុគ្គ-
 លស្ស ន ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ ន វាយោ បញ្ញា-
 យតិ ន វិតស្ស អញ្ញាថត្ថំ បញ្ញាយតីតិ ។ អាមន្តា ។
 បុគ្គលោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 វត្ថុំ ភគវតា តីណិមាជំ ភិក្ខុវេ អសង្ខតស្ស
 អសង្ខតលក្ខណានំ អសង្ខតានំ ភិក្ខុវេ ធម្មានំ
 ន ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ ន វាយោ បញ្ញាយតិ ន
 វិតានំ អញ្ញាថត្ថំ បញ្ញាយតីតិ បុគ្គលស្ស ន ឧប្បាទោ
 បញ្ញាយតិ ន វាយោ បញ្ញាយតិ ន វិតស្ស អញ្ញា-
 ថត្ថំ បញ្ញាយតិ តេន ហិ បុគ្គលោ អសង្ខតោតិ ។

[១៧៦] បរិនិព្វតោ បុគ្គលោ អត្ថតម្ពំ នត្ថតម្ពីតិ ។
 អត្ថតម្ពីតិ ។ បរិនិព្វតោ បុគ្គលោ សស្សតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខតធម៌ទាំងឡាយ មានការកើតឡើងប្រាកដ
 មានការសូន្យទៅប្រាកដ ការប្រែប្រួលនៃសង្ខតធម៌ ក៏កំពុងបិតនៅ
 ប្រាកដដែរ បុគ្គល មានការកើតឡើងប្រាកដ មានការសូន្យទៅប្រាកដ
 ការប្រែប្រួលនៃបុគ្គល កំពុងបិតនៅប្រាកដដែរ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 មានបច្ច័យតាក់តែងដែរ ។ បុគ្គលមិនមានការកើតឡើងប្រាកដ មិនមាន
 ការសូន្យទៅប្រាកដ ការប្រែប្រួលនៃបុគ្គល កំពុងបិតនៅមិនប្រាកដ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនមានបច្ច័យតាក់តែងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតលក្ខណៈ នៃអសង្ខតធម៌នេះ មាន ៣ ប្រការ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌ទាំងឡាយ មិនមានការកើតឡើងប្រាកដ
 មិនមានការសូន្យទៅប្រាកដ ។ ការប្រែប្រួលនៃអសង្ខតធម៌ ដែលកំពុង
 បិតនៅ ក៏មិនប្រាកដដែរ បុគ្គល មិនមានការកើតឡើងប្រាកដ មិន
 មានការសូន្យទៅប្រាកដ ការប្រែប្រួលនៃបុគ្គល កំពុងបិតនៅ ក៏មិន
 ប្រាកដដែរ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល មិនមានបច្ច័យតាក់តែងដែរ ។

(១៧៦) បុគ្គលរលត់ហើយ មានក្នុងប្រយោជន៍ គឺព្រះនិព្វាន
 ឬ ឬមិនមានក្នុងប្រយោជន៍ គឺព្រះនិព្វានទេ ។ មានក្នុងប្រ-
 យោជន៍ គឺព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលរលត់ហើយ ជាបុគ្គលទៀងឬ ។

បុគ្គលកថា

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ នត្ថតម្ភិតិ ។ បរិជិត្តតោ
 បុគ្គលោ ឧច្ឆន្នោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[១៧៧] បុគ្គលោ កី និស្សាយ តិដ្ឋតិ ។
 ករិ និស្សាយ តិដ្ឋតិ ។ ករោ អនិច្ចា សដ្ឋតោ
 បដិច្ចសមុប្បន្នោ ឧយធម្មោ វយធម្មោ វិរាគធម្មោ
 និរោធម្មោ វិបរិណាមធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គ-
 លោបិ អនិច្ចា សដ្ឋតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ ឧយ-
 ធម្មោ វយធម្មោ វិរាគធម្មោ និរោធម្មោ វិបរិណាម-
 ធម្មោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[១៧៨] ន វត្តព្វំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចៈ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ កោចិ
 សុខំ វេទនំ វេទិយមាណោ សុខំ វេទនំ វេទិយាមីតិ
 បជាណតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ កោចិ សុខំ
 វេទនំ វេទិយមាណោ សុខំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បជាណតិ

បុគ្គលកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនមានក្នុងប្រយោជន៍
គឺព្រះនិព្វានប្ត ។ បុគ្គលរលត់ហើយ ជាបុគ្គលជាច្បាស់ប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៧] បុគ្គល បិតនៅ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ។ បុគ្គលបិតនៅ
ព្រោះអាស្រ័យភព ។ ភព មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជា
ធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការ
ប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ក៏មិនទៀង មានបច្ច័យ
តាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា
មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់
ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៧៨] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឥតម្ត ។ អើ ។ ក្រែងជនណាមួយ កាលរងសុខ-
វេទនា រមែងដឹងច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា មានប្ត ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ ជនណាមួយ កាលរងសុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា

អភិធម្មបិដកេ រាហាវត្ថុ

តេន វត រេ វត្ថុព្វ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ខិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្ថុព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ
 សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថ
 កោចិ នុក្ខំ វេទនំ វេទិយមាណោ ។ បេ ។ អនុក្ខ-
 មស្សំ វេទនំ វេទិយមាណោ អនុក្ខមស្សំ វេទនំ
 វេទិយាមីតិ បដាណាតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច អត្ថ
 កោចិ អនុក្ខមស្សំ វេទនំ វេទិយមាណោ អនុក្ខ-
 មស្សំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដាណាតិ តេន វត
 រេ វត្ថុព្វ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អត្ថ កោចិ ស្សំ វេទនំ វេទិយមាណោ
 ស្សំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដាណាតីតិ កត្វា តេន
 ច ការណេន បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ខិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ យោ ស្សំ វេទនំ វេទិយ-
 មាណោ ស្សំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដាណាតិ ស្សេវ
 បុគ្គលោ យោ ស្សំ វេទនំ វេទិយមាណោ ស្សំ វេទនំ
 វេទិយាមីតិ ន បដាណាតិ ន សោ បុគ្គលាតិ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមវែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។
 អើ ។ ក្រែងជនណាមួយ កាលរងទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ កាលរង
 អទុក្ខមសុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញរងអទុក្ខមសុខវេទនា មានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ជនណាមួយ កាលរងអទុក្ខមសុខវេទនា ដឹងច្បាស់
 ថា អញរងអទុក្ខមសុខវេទនា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 វែរ ។ សករាជី ធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា ជនណា កាលរង
 សុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា ដូច្នេះ ព្រោះហេតុនោះ
 (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។
 អើ ។ ជនណា កាលរងសុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា
 ជននោះឯង ឈ្មោះថា បុគ្គល ជនណា កាលរងសុខវេទនា មិនដឹង
 ច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា ជននោះឯង មិនឈ្មោះថា បុគ្គលឬ ។

បុគ្គលកថា

ន ហេរំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ យោ ទុក្ខំ វេទនំ
 វេទិយមាណោ ។ បេ ។ យោ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ
 វេទិយមាណោ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដា-
 នាតិ ស្មេវ បុគ្គលោ យោ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ
 វេទិយមាណោ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទិយាមីតិ ន
 បដានាតិ ន សោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្រៃ
 ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ សុខំ វេទនំ វេទិយមាណោ
 សុខំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដានាតីតិ កត្វា តេន
 ច ការណេន បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ខតដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ្ញា សុខា វេទនា អញ្ញា
 សុខំ វេទនំ វេទិយមាណោ សុខំ វេទនំ វេទិយា-
 មីតិ បដានាតីតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អញ្ញា
 ទុក្ខា វេទនា ។ បេ ។ អញ្ញា អទុក្ខមសុខា វេទនា
 អញ្ញា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទិយមាណោ អទុក្ខ-
 មសុខំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដានាតីតិ ។ ន ហេរំ
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណា កាលរងទុក្ខវេទនា
 ។ បេ ។ ជនណា កាលរងអទុក្ខមស្ថាវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញ្ញរាង
 អទុក្ខមស្ថាវេទនា ជននោះឯង ឈ្មោះថាបុគ្គល ជនណា កាលរង
 អទុក្ខមស្ថាវេទនា មិនដឹងច្បាស់ថា អញ្ញរាងអទុក្ខមស្ថាវេទនា ជននោះ
 ឯង មិនឈ្មោះថាបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សករាជី ធ្វើ (នូវពាក្យប្រជ្ញាឱ្យមាំ) ថា ជនណាមួយ កាលរងសុខ-
 វេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញ្ញរាងសុខវេទនា ដូច្នេះ ព្រោះហេតុនោះ
 (ទើបសួរ) ថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តមឬ ។
 អើ ។ សុខវេទនាដ៏ទៃ បុគ្គលកាលរងសុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា
 អញ្ញរាងសុខវេទនា ក៏ដ៏ទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ទុក្ខវេទនា ដ៏ទៃ ។ បេ ។ អទុក្ខមស្ថាវេទនា
 ដ៏ទៃ បុគ្គល កាលរងអទុក្ខមស្ថាវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញ្ញរាងអទុក្ខ-
 មស្ថាវេទនា ក៏ដ៏ទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(១៧៧) ន វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អត្ថំ កោចិ
 កាយេ កាយានុបស្ស្គំ វិហរតីតិ ។ អាមត្តា ។
 ហញ្ចំ អត្ថំ កោចិ កាយេ កាយានុបស្ស្គំ វិហ-
 រតិ តេន វត រេ វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ
 អត្ថំ កោចិ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ បេ ។
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្ស្គំ វិហរតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ
 អត្ថំ កោចិ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្ស្គំ វិហរតិ តេន
 វត រេ វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អត្ថំ កោចិ កាយេ កាយានុបស្ស្គំ
 វិហរតីតិ កត្វា តេន ច ការណេន បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។
 យោ កាយេ កាយានុបស្ស្គំ វិហរតិ ស្មេវ បុគ្គលោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៧៩] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាមួយ ពិចារណា
 ឃើញ នូវកាយក្នុងកាយ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនណា
 មួយ ពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏
 ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ អើ ។ ក្រែងជនណាមួយ
 ពិចារណាឃើញ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ នូវចិត្តក្នុង
 ចិត្ត ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ ធម្មារម្មណ៍ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ
 មានមែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ ពិចារណាឃើញ
 ធម្មារម្មណ៍ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ទុក្ខមដែរ ។ សកវទី ធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា ជនណា
 មួយ ពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយ មាន ព្រោះហេតុនោះ (ទើប
 សួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ អើ ។
 ជនណា ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជននោះ ឈ្មោះថា បុគ្គល

បុគ្គលកថា

យោ ន កាយេ កាយានុបស្ស្នំ វិហរតិ ន សោ
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ យោ វេទនា-
 សុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ បេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្ស្នំ
 វិហរតិ ស្មេ បុគ្គលោ យោ ន ធម្មេសុ ធម្មានុ-
 បស្ស្នំ វិហរតិ ន សោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ កាយេ កាយានុបស្ស្នំ វិហរតីតិ
 កត្វា តេន ច ការណេន បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ឈបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ្ញោ កា-
 យោ អញ្ញោ កាយេ កាយានុបស្ស្នំ វិហរតីតិ ។
 ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អញ្ញោ វេទនា ។ បេ ។
 អញ្ញំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អញ្ញោ ធម្មា អញ្ញោ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្ស្នំ វិហរតីតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨០] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ឈបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវត្ថា

បុគ្គលកថា

ជនណាមិនពិចារណា ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជននោះ មិនឈ្មោះថា
 បុគ្គល ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណា
 ពិចារណាឃើញ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ នូវចិត្ត
 ក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ នូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងធម្មារម្មណ៍
 ទាំងឡាយ ជននោះឯង ឈ្មោះថាបុគ្គល ជនណា មិនពិចារណា
 ឃើញ នូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជននោះ មិនឈ្មោះថាបុគ្គល
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សករាជី ធ្វើ
 (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា ជនណាមួយ ពិចារណាឃើញ នូវកាយ
 ក្នុងកាយ មាន ដូច្នេះ ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។ អើ ។ កាយដទៃ
 បុគ្គលអ្នកពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនាដទៃ ។ បេ ។ ចិត្តដទៃ ។ បេ ។ ធម្មា-
 រម្មណ៍ដទៃ បុគ្គលអ្នកពិចារណាឃើញ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដទៃ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៨០) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និង
 អត្តដ៏ទុក្ខម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សុញ្ញតោ លោកំ អវេក្ខត្វាស្ស មោយរាជ សទាសតោ
អត្តានុទិដ្ឋិ ឌុហច្ច(១) ឯវំ មច្ចុតរោ សិយា
ឯវំ លោកំ អវេក្ខត្តំ មច្ចុរាជាន បស្សតីតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
វត្ថុញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ច្ចកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១៨១] បុគ្គលោ អវេក្ខតីតិ ។ អាមន្តា ។
សហ រូបេន អវេក្ខតីតិ វិជា រូបេន អវេក្ខតីតិ ។
សហ រូបេន អវេក្ខតីតិ ។ តំ ជីវំ តំ សវ័រន្តំ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។ វិជា រូបេន អវេក្ខតីតិ ។
អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សវ័រន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។
បុគ្គលោ អវេក្ខតីតិ ។ អាមន្តា ។ អព្ពន្ធរគតោ
អវេក្ខតីតិ ពហិទ្ធា ធិក្ខមិត្វា អវេក្ខតីតិ ។ អព្ពន្ធ-
រគតោ អវេក្ខតីតិ ។ តំ ជីវំ តំ សវ័រន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។ ពហិទ្ធា ធិក្ខមិត្វា អវេក្ខ-
តីតិ ។ អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សវ័រន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

១ ឌ. ឌុហច្ច ។ ម ឌហច្ច ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ម្ចាស់មោឃរាជ អ្នកចូរមានស្មារតីសព្វកាល រមែលមើលនូវ
 ខន្ធលោក ដោយសេចក្តីថា សូន្យចុះ (ព្រោះថា) បុគ្គល
 លះបង់នូវអត្តានុទិដ្ឋិ គប្បីជាអ្នកឆ្លងចាកមច្ច ដោយវិធីយ៉ាង
 នេះ (មួយទៀត) មច្ចរាជ រមែលរកមិនឃើញ នូវបុគ្គល
 អ្នកសំឡឹងមើលខន្ធលោក ដោយវិធីយ៉ាងនេះ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នោះមានតែ អ្នកមិន
 គួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាទ ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តមដែរ ។

(១៨១) បុគ្គលក្រឡេកមើលឬ ។ អើ ។ បុគ្គលក្រឡេក
 មើល ព្រមទាំងរូបឬ ឬវៀរចាករូប ទើបក្រឡេកមើល ។ បុគ្គល
 ក្រឡេកមើល ព្រមទាំងរូប ។ ដីវៈនោះ គឺសរីរៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាករូប ទើបក្រឡេកមើល
 ឬ ។ ដីវៈដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលក្រឡេកមើលឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅខាងក្នុងនៃរូប ក្រឡេក
 មើលឬ ឬចេញមកខាងក្រៅ ទើបក្រឡេកមើល ។ បុគ្គលតាំងនៅខាង
 ក្នុង ក្រឡេកមើល ។ ដីវៈនោះ គឺសរីរៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលចេញមកខាងក្រៅ ទើបក្រឡេកមើលឬ ។
 ដីវៈដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៨២) ន វត្ថុញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភកវា សច្ច-
វាទី កាលវាទី ភូតវាទី តថវាទី អវិតថវាទី អ-
នពាថវាទីតិ ។ អាមន្តា ។ វត្ថុ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គ-
លោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោតិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្ថុញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភកវា
សច្ចវាទី កាលវាទី ភូតវាទី តថវាទី អវិតថវាទី
អនពាថវាទីតិ ។ អាមន្តា ។ វត្ថុ ភកវតា ឯក-
បុគ្គលោ ភិក្ខុវេ លោកេ ឧប្បជ្ឈមាធ�ោ ឧប្បជ្ឈតិ
ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មា-
យ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានុត្តិ
អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

បុគ្គលកថា

[១៨២] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ជីពិត និងអត្តជីវិតមួយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជា
 អ្នកសំដែងពាក្យទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែង
 ពាក្យប្រាកដ សំដែងពាក្យមិនយឺតយ៉ាវ សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួល
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជី
 វិតមួយ ។ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តជីពិត និងអត្តជីវិតមួយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ជាអ្នកសំដែងពាក្យទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត
 សំដែងពាក្យប្រាកដ សំដែងពាក្យមិនយឺតយ៉ាវ សំដែងពាក្យមិន
 ប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលម្នាក់ កាលកើតឡើងក្នុងលោក រមែងកើតឡើង
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បី
 អនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បី
 សេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីវិតមួយ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៨៣] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្ខណ្ឌបរ-
មដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ ភគវា សច្ចវាទី
កាលវាទី ក្ខតវាទី តថវាទី អវិតថវាទី អនព្វាថ-
វាទីតិ ។ អាមន្តា ។ វុត្ថំ ភគវតា សព្វេ ធម្មា
អនត្តាតិ អត្ថវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ ន វុត្ថំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្ខណ្ឌបរ-
មដ្ឋេនាតិ ។

[១៨៤] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្ខណ្ឌបរមដ្ឋេ-
នាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ ភគវា សច្ចវាទី កាល-
វាទី ក្ខតវាទី តថវាទី អវិតថវាទី អនព្វាថវាទីតិ ។
អាមន្តា ។ វុត្ថំ ភគវតា ទុក្ខមេវ ឧប្បជ្ឈមាទំ
ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខមេវ និរុជ្ឈមាទំ និរុជ្ឈតីតិ ន កង្ខតិ
ន វិចិត្តកិច្ចតិ អបរហ័ន្ធយញ្ញាណមេវស្ស ឯត្ត ហោតិ
ឯត្តាវតា ខោ កក្កាន សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតីតិ អត្ថវ
សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វុត្ថំ បុគ្គ-
លោ ឧបលព្ភតិ សង្ខតក្ខណ្ឌបរមដ្ឋេនាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៨៣] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជាអ្នកសំដែងពាក្យទៀង
 ត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ សំដែង
 ពាក្យមិនយឿងយូរត សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ធម៌ទាំងពួងជាអនត្តា ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម ដូច្នេះទេ ។

[១៨៤] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជាអ្នកសំដែងពាក្យទៀង
 ត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ សំដែង
 ពាក្យមិនយឿងយូរត សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា បុគ្គល វេមនមិនសង្ស័យ មិនឆ្លើយឆ្ងល់ថា ទុក្ខ
 ហ្នឹងឯង កាលកើត ក៏កើតឡើង ទុក្ខហ្នឹងឯង កាលរលត់ ក៏រលត់
 ទៅ ការដឹងដោយមិនឆ្លើយស្តាប់បុគ្គលដទៃនៃបុគ្គលនោះហ្នឹងឯង វេមន
 មានក្នុងសម្មាទិដ្ឋន្តិ⁺ ម្នាលកុមារៈ សម្មាទិដ្ឋិ វេមនមាន ដោយហេតុ
 ប៉ុណ្ណេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ឧត្តម ដូច្នេះទេ ។

បុគ្គលកថា

[១៨៥] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
មដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វជិរា ភិក្ខុនំ មារំ
ចាបិមន្តំ ឯតទរោច

កើ ធុ សត្តោតិ បច្ចេសិ មារ ទិដ្ឋិកនំ ធុ តេ
សុទ្ធសង្ខារបុញ្ញោយំ ន យិធ សត្វបលព្ភតិ
យថាបិ អន្តសម្ភារា ហោតិ សង្ខារោ វថា វតិ
ឯវំ ខន្ធសុ សន្តេសុ ហោតិ សត្តោតិ សម្មតិ
ទុក្ខមេវ ហិ សម្ពោតិ ទុក្ខំ តិដ្ឋតិ វេតិ ច
នាញាត្រ ទុក្ខា សម្ពោតិ នាញា ទុក្ខា វិវដ្តតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
វត្ថុតំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋោតិ ។

[១៨៦] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
មដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា អានន្តោ
ភក្កន្តំ ឯតទរោច សុញ្ញោ លោកោ សុញ្ញោ
លោកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កត្តាវតា នុខោ ភន្តេ
សុញ្ញោ លោកោតិ វុច្ចតិ យស្មា ខោ អានន្ត

បុគ្គលកថា

[១៤៥] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវតម្ប ។
 អើ ។ ក្រែងវិជិតក្នុង បានពោលពាក្យនេះ ចំពោះមានចិត្តបាបថា
 ម្ចាស់មាន អ្នកជឿ ថាសត្វ ដូច្នេះឬ (មួយទៀត) អ្នកមាន
 ទិដ្ឋិ (យ៉ាងនេះ) ឬ នេះជាគំនរសង្ខារសុទ្ធទេតី សត្វមិន
 មានក្នុងទីនេះទេ ដូចយ៉ាងសត្វថា រថ ព្រោះការបរិបូណ៌
 ដោយអង្គយ៉ាងណា កាលខន្ធទាំងឡាយមាន ការសន្មត ថា
 សត្វ រមែងមាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ព្រោះថា ទុក្ខតែងកើត
 ឡើងផង ទុក្ខ តែងតាំងនៅផង តែងវិនាសទៅវិញផង
 ធម្មជាតិដទៃ ក្រៅអំពីទុក្ខ មិនកើតមានទេ ធម្មជាតិដទៃ
 ក្រៅអំពីទុក្ខ មិនរលត់ទៅវិញទេ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវ
 តម្ប ដូច្នេះទេ ។

[១៤៦] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវតម្ប ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះអានន្ទមានអាយុ បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះ
 ភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែងត្រាស់ថា លោកសូន្យ
 លោកសូន្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលព្រះអង្គត្រាស់ថា លោកសូន្យ
 តើដោយហេតុដូចម្តេច ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សុត្តំ អត្តន វា អត្តនិយេន វា តស្មា សុត្តោ
 លោកោតិ វុច្ចតិ តិណ្ណនន្ទ សុត្តំ អត្តន វា
 អត្តនិយេន វា ចក្កំ ខោ អានន្ទ សុត្តំ អត្តន
 វា អត្តនិយេន វា វុចា សុត្តោ ។ បេ ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ សុត្តំ ។ បេ ។ ចក្កសម្មស្សោ សុត្តោ
 ។ បេ ។ យម្បំទំ ចក្កសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ
 វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បំ
 សុត្តំ អត្តន វា អត្តនិយេន វា សោតំ សុត្តំ
 ។ បេ ។ សទ្ធា សុត្តោ ។ បេ ។ យានំ សុត្តំ ...
 តទ្ធា សុត្តោ ។ បេ ។ ជីវិតំ សុត្តោ ... រសា
 សុត្តោ ។ បេ ។ កាយោ សុត្តោ ... វេទនា
 សុត្តោ ។ បេ ។ មនោ សុត្តោ ... ធម្មា សុត្តោ...
 មនោវិញ្ញាណំ សុត្តំ ... មនោសម្មស្សោ សុត្តោ
 ។ បេ ។ យម្បំទំ មនោសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ
 វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បំ
 សុត្តំ អត្តន វា អត្តនិយេន វា យស្មា ខោ អានន្ទ
 សុត្តំ អត្តន វា អត្តនិយេន វា តស្មា សុត្តោ
 លោកោតិ វុច្ចតិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ធម្មជាតិសូន្យចាកខ្លួន ឬចាករបស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ព្រោះហេតុនោះ
 ទើប គេថាគតពោលថា លោកសូន្យ ម្នាលអានន្ទ ចុះធម្មជាតិអ្វីដែល
 សូន្យចាកខ្លួន ឬចាករបស់ ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ម្នាលអានន្ទ កែវក
 សូន្យចាកខ្លួន ឬចាករបស់ ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន រូបសូន្យ ។ បេ ។
 ចក្ខុវិញ្ញាណសូន្យ ។ បេ ។ ចក្ខុសម្ផស្សសូន្យ ។ បេ ។ វេទនា
 ណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ជាអទុក្ខមសុខក្តី តែងកើតឡើង ព្រោះ
 ចក្ខុសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏សូន្យចាកខ្លួន ឬចាករបស់ដែល
 អាស្រ័យនឹងខ្លួន ត្រចៀកសូន្យ ។ បេ ។ សំឡេងសូន្យ ។ បេ ។
 ច្រមុះសូន្យ . . . ក្លិនសូន្យ ។ បេ ។ អណ្តាតសូន្យ . . . រស
 សូន្យ ។ បេ ។ កាយសូន្យ . . ដោដ្ឋព្វៈសូន្យ ។ បេ ។ ចិត្ត
 សូន្យ . . . ធម្មារម្មណ៍សូន្យ . . . មនោវិញ្ញាណសូន្យ . . . មនោ-
 សម្ផស្សសូន្យ ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ជាអទុក្ខ-
 មសុខក្តី កើតឡើងព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏សូន្យ
 ចាកខ្លួន ឬចាករបស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ម្នាលអានន្ទ ធម្មជាតិសូន្យ
 ចាកខ្លួន ឬចាករបស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ព្រោះហេតុនោះ ទើប
 គេថាគតពោលថា លោកសូន្យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។

តេជ ហំ ន វត្ថុតំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។

[១៨៧] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋោតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ កកវា សច្ចវាទី
កាលវាទី ភូតវាទី តថវាទី អវិតថវាទី អនុញ-
ថវាទីតិ ។ អាមត្តា ។ វត្ថុ កកវតា អត្ថនិ
វា ភិក្ខុវេ សតិ អត្ថនិយំ មេតិ អស្សាតិ ឃីរិ
កន្លេ អត្ថនិយេ វា ភិក្ខុវេ សតិ អត្តា មេតិ អស្សាតិ
ឃីរិ កន្លេ អត្ថនិ ច ភិក្ខុវេ អត្ថនិយេ ច សច្ចតោ
ថេតតោ អនុបលត្តិយមានេ យម្បំទំ ទិដ្ឋិដ្ឋានំ សោ
លោកោ សោ អត្តា សោ បេច្ច កវិស្សាមិ និច្ចោ
ធុរេ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោ សស្សតិសមំ
តថេវ វស្សាមីតិ នព្វាយំ ភិក្ខុវេ កេវលោ បរិបូរោ
ពាលធម្មោតិ តិញ្ចំ នោ សិយា កន្លេ កេវលោ
បរិបូរោ ពាលធម្មោតិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។

បុគ្គលកថា

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
អត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម ដូច្នេះទេ ។

[១៨៧] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកសំដែងពាក្យ
ទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ
សំដែងពាក្យមិនយឺតយ៉ាវ សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលខ្លួនមាន
សេចក្តីប្រកាន់ថា អញមានរបស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ដូច្នេះ ក៏គប្បី
មានដែរឬ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលរបស់ដែល
អាស្រ័យនឹងខ្លួនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អញមានខ្លួន ដូច្នេះ ក៏គប្បី
មានដែរឬ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលខ្លួនក្តី កាល
របស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួនក្តី គេមិនបានដឹងថាទៀងត្រង់ ថាទៀងទាត់
ទេ ហេតុនៃទិដ្ឋិណាថា នោះលោក នោះខ្លួន ខ្លួនអញនោះ លុះ
លះបង់លោកនេះហើយ នឹងជាបុគ្គលទៀងទាត់ បិតថេរ មិនប្រែប្រួល
ជាធម្មតា នឹងបិតនៅនឹងថ្កល់ ស្មើដោយសស្សៈភិក្ខុ ដោយប្រការនោះ
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនៃទិដ្ឋិនេះ ជាពាលធម៌ ដ៏បរិបូណ៌ទាំងអស់
មិនដូច្នោះឬ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាលធម៌ ដ៏បរិបូណ៌ទាំងអស់ មិន
គប្បីមានតែបន្តិចបន្តួចទេ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

តេន ហិ ន វត្ថុតំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមជ្ឈនាតិ ។

[១៨៨] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ឈ-
នាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ ភកវា សច្ចវាទី កាល-
វាទី ក្ខតវាទី តថវាទី អវតថវាទី អនត្តាថវាទីតិ ។
អាមត្តា ។ វត្ថុ ភកវតា តយាមេ សេនិយ
សត្តារោ សន្តោ សិវិជ្ជមាណ លោកស្មី កតមេ
តយោ ឥធិ សេនិយ ឯកោស្តោ សត្តា ទិដ្ឋ ចេវ
ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ចបេតិ អភិ-
សម្បរាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ចបេតិ
ឥធិ បន សេនិយ ឯកោស្តោ សត្តា ទិដ្ឋ ហិ
ខោ ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ចបេតិ
នោ ច ខោ អភិសម្បរាយំ អត្តានំ សច្ចតោ
ថេតតោ បញ្ចបេតិ ឥធិ បន សេនិយ ឯកោស្តោ
សត្តា ទិដ្ឋ ចេវ ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ
ន បញ្ចបេតិ អភិសម្បរាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ
ថេតតោ ន បញ្ចបេតិ តត្រ សេនិយ ហ្វាយំ សត្តា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរកោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
ជីពិត និងអត្តជំនុំតម ដូច្នេះទេ ។

(១៨៨) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកសំដែងពាក្យ
ទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ
សំដែងពាក្យមិនឃ្លៀងឃ្លាត សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។
ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សេនិយៈ គ្រូពូជនេះ មានប្រាកដ
ក្នុងលោក គ្រូពូជ តើដូចម្តេចខ្លះ ម្ចាស់សេនិយៈ គ្រូខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ បញ្ចត្តខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរផង បញ្ចត្ត
ខ្លួនក្នុងបរលោក ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរផង ម្ចាស់សេនិយៈ មួយ
ទៀត គ្រូខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បញ្ចត្តខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថា ទៀងទាត់
ថា បិតថេរ តែមិនបញ្ចត្តខ្លួនក្នុងបរលោក ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរទេ
ម្ចាស់សេនិយៈ មួយវិញទៀត គ្រូខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបញ្ចត្តខ្លួន
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរផង មិនបញ្ចត្តខ្លួនក្នុងបរលោក
ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរផង ម្ចាស់សេនិយៈ បណ្តាគ្រូទាំង ៣ ពួកនោះ

បុគ្គលកថា

ទិដ្ឋ ចេវ ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ
 បញ្ចបេតិ អភិសម្បាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេ-
 តតោ បញ្ចបេតិ អយំ វុច្ចតិ សេនិយ សត្តា សស្ស-
 តវំនោ តត្រ សេនិយ យាយំ សត្តា ទិដ្ឋ ហិ
 ខោ ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ចបេតិ
 នោ ច ខោ អភិសម្បាយំ អត្តានំ សច្ចតោ ថេ-
 តតោ បញ្ចបេតិ អយំ វុច្ចតិ សេនិយ សត្តា
 ឧប្បេទវំនោ តត្រ សេនិយ យាយំ សត្តា ទិដ្ឋ
 ចេវ ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ ន បញ្ច-
 បេតិ អភិសម្បាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ
 ន បញ្ចបេតិ អយំ វុច្ចតិ សេនិយ សត្តា សម្មា-
 សម្ពុទ្ធោ ឥមេ ខោ សេនិយ តយោ សត្តារោ
 សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិនំ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វុត្តំ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេនាតិ ។

(១៨៧) បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ កកវំ សច្ចវំទី កាល-
 វំទី ភូតវំទី តថវំទី អវិតថវំទី អនព្វាថវំទីតិ ។

បុគ្គលកថា

គ្រូណា បញ្ចាត់ខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរផង បញ្ចាត់ខ្លួន
 ក្នុងបរលោក ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរផង ម្ចាស់សេនិយៈ នេះហៅ
 ថា គ្រូជាសស្សតវេទ ម្ចាស់សេនិយៈ បណ្ណាគ្រូទាំង ៣ ពួកនោះ
 គ្រូណា បញ្ចាត់ខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរ តែមិនបញ្ចាត់
 ខ្លួនក្នុងបរលោក ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរទេ ម្ចាស់សេនិយៈ នេះ
 ហៅថា គ្រូជាឧបាសិក ម្ចាស់សេនិយៈ បណ្ណាគ្រូទាំង ៣ ពួកនោះ
 គ្រូណា មិនបញ្ចាត់ខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរផង មិន
 បញ្ចាត់ខ្លួនក្នុងបរលោក ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរផង ម្ចាស់សេនិយៈ
 នេះហៅថាគ្រូ គឺព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ម្ចាស់សេនិយៈ គ្រូទាំង ៣ ពួកនេះ
 តែងមានប្រាកដក្នុងលោក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ប ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នេះទេ ។

(១៨៩) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទុក្ខម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកសំដែង
 ពាក្យទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យ
 ប្រាកដ សំដែងពាក្យមិនយឺតយ៉ាវ សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួល ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ វុត្ថំ ភក្កវតា សប្បិក្កុម្ភោតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កោចិ សប្បិស្ស កុម្ភំ កកោតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេនាតិ ។

[១៧០] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរម-
 ជ្ជេនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ ភក្កវា សច្ចវាទី កាល-
 វាទី ភូតវាទី តថវាទី អវតថវាទី អនព្វាថវាទីតិ ។
 អាមន្តា ។ វុត្ថំ ភក្កវតា តេលក្កុម្ភោ មជ្ជក្កុម្ភោ
 ដាលិក្កុម្ភោ ជីវក្កុម្ភោ ឧទកក្កុម្ភោ ចានីយថា-
 លកំ ចានីយកោសកំ ចានីយសវាវកំ និច្ចភត្ថំ
 ធម្មយាគ្គតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ យាកុ
 និច្ចា ធម្មា សស្សតា អវិបរិណាមធម្មាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជេនាតិ ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបដិក កថាវត្ថុ

អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ឆ្លាំងត្រាស់ថា ឆ្លាំងទឹកដោះថ្នាំប្តូរ ។ អើ ។
 ជនណាមួយ ធ្វើឆ្លាំងទឹកដោះថ្នាំមានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នេះទេ ។

[១៩០] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកសំដែងពាក្យទៀង
 ត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ សំ-
 ដែងពាក្យមិនយឺតយ៉ាវ សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលប្តូរ ។ អើ ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ឆ្លាំងប្រេង ឆ្លាំងទឹកយ៉ូ ឆ្លាំងទឹកអំពៅ
 ឆ្លាំងទឹកដោះស្រស់ ឆ្លាំងទឹកផឹក ស្បៀងដាក់ទឹកផឹក កំស្បៀងដាក់ទឹកផឹក
 ផ្តល់ខាតដាក់ទឹកផឹក បាយទៀងទាត់ បបរពិតប្រាកដប្តូរ ។ អើ ។
 បបរណាមួយ ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ បិតថេរ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
 មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទុក្ខមទេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

បរិហានិកថា

អដ្ឋង្គិក្កហមេយ្យាលា សន្ធាវង្គិយា ឧបាទាយ
ចិត្តេន បញ្ចមំ កល្យាណំ ឥន្ទំ សុត្តាហរណេន^(១)

អដ្ឋមំ ។

បរិហានិកថា

[១៩១] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
អាមន្តា ។ សព្វត្ថ អរហា អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សព្វត្ថ អរហា អរហត្តា
បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វត្ថ អរហតោ បរិ-
ហានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរិហាយតិ
អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វនា អរហា
អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សព្វនា អរហា អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។

១ ឧ. សុត្តាហរេន ។

បរិហានិកថា

និយាយអំពីការសង្កត់សង្កិន ៨ លើក អំពីសេចក្តី
បំប្រញ អំពីបុគ្គលអន្ទោលទៅ អំពីបញ្ញត្តិបុគ្គល ព្រោះ
អាស្រ័យរូប អំពីចិត្ត អំពីអំពើល្អជាគម្រប់៥ អំពីការប្លែង
ប្លូទី អំពីការសំដែងអាង ដោយការនាំមកនូវព្រះសូត្រ ជា
គម្រប់ ៨ ។

បរិហានិកថា

(១៩១) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ក្នុងទីទាំងពួងប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត
ក្នុងទីទាំងពួងប្ប ។ អើ ។ សេចក្តីសាបសូន្យ របស់ព្រះអរហន្តក្នុងទី
ទាំងពួងប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត
ក្នុងកាលទាំងពួងប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ក្នុងកាលទាំងពួងប្ប ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សព្វនា អរហតោ បរិហានីតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។
 បេ ។ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 សព្វេវ អរហន្តោ អរហត្តា បរិហាយន្តីតិ ។ ន
 ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វេវ អរហន្តោ អរហត្តា
 បរិហាយន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេសញ្ញាវ អរហ-
 ន្តានំ បរិហានីតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៩២] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហា អរហត្តា បរិហាយមាណោ ច-
 ត្វហិ ដលេហិ បរិហាយតីតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។
 បេ ។ ចត្វហិ សតសហស្សហិ សេដ្ឋី សេដ្ឋិន្តិ
 កាវេន្តោ សតសហស្ស បរិហានេ សេដ្ឋិតា បរិ-
 ហានោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វសាបតេយ្យា
 បរិហានោ ហោតីតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ ចត្វហិ
 សតសហស្សហិ សេដ្ឋី សេដ្ឋិន្តិ កាវេន្តោ សត-
 សហស្ស បរិហានេ កព្វោ សព្វសាបតេយ្យា បរិ-
 ហាយេតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អរហត្តា បរិ-
 ហាយមាណោ កព្វោ ចត្វហិ ដលេហិ បរិហាយេតុន្តិ ។
 ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សេចក្តីសាបសូន្យ របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងកាលទាំងពួងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តទាំងអស់ សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្តទាំងអស់ សាបសូន្យ
 ចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសាបសូន្យ របស់ព្រះអរហន្តទាំង
 អស់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ ព្រះ
 អរហន្ត កាលបើសាបសូន្យចាកអរហត្ត តើសាបសូន្យចាកផលទាំង ៤
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បើដូច្នេះ ខ្ញុំ
 សួរអ្នកវិញ) សេដ្ឋី កាលទទួលនូវភាពជាសេដ្ឋី ព្រោះតែទ្រព្យ ៤ វិសេន
 កាលបើទ្រព្យ ១ វិសេន សាបសូន្យហើយ តើជាអ្នកសាបសូន្យចាកភាព
 ជាសេដ្ឋីដែរឬ ។ អើ ។ (ចុះសេដ្ឋី) ឈ្មោះថាសាបសូន្យចាកសម្បត្តិ
 ទាំងអស់ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ សេដ្ឋី កាល
 ទទួលនូវភាពជាសេដ្ឋី ព្រោះតែទ្រព្យ ៤ វិសេន កាលបើទ្រព្យ ១ វិសេន
 សាបសូន្យហើយ តើគួរដើម្បីសាបសូន្យ ចាកសម្បត្តិទាំងអស់ឬ ។
 អើ ។ (អើបើដូច្នេះ) ព្រះអរហន្ត កាលសាបសូន្យចាកអរហត្ត គួរ
 ដើម្បីសាបសូន្យចាកផលទាំង ៤ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

បរិយាសិកថា

[១៧៣] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិ-
 ដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ
 សក្កនាតាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧៤] បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោ-
 តាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរិ-
 ហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧៥] បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមី-
 ដលាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បរិយោជន៍កថា

[១៧៣] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។
 អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាក
 អរហត្តប្ប ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផល
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៤] អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ប ។
 អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 អនាតាមិផលប្ប ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសក-
 ទាតាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៥] សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផល
 ប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩៦] ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតា-
បត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ អរហា
អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ន បរិហា-
យតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ន បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតា-
មិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ អរហា
អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៩៧] ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតា-
បត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ អនា-
តាមី អនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ន បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមិដលាតិ ។
អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដ-
លាតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៩៨] ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោ-
តាបត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ សក្ក-
នាតាមី សក្កនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៩៦] សោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល មិន
 សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិន
 សាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេ ។ អើ ។ ព្រះ
 អរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[១៩៧] សោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ទេ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផល
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល
 មិនសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលទេ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល
 មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[១៩៨] សោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ទេ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាគា-
 មិផលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៧៧) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ អរហា អរហត្តា បរិហាយមាណោ កត្ត
សណ្ឋាតីតិ ។ អនាតាមិដលេតិ ។ អនាតាមី អនា-
តាមិដលា បរិហាយមាណោ កត្ត សណ្ឋាតីតិ ។
សក្កនាតាមិដលាតិ ។ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមិដ-
លា បរិហាយមាណោ កត្ត សណ្ឋាតីតិ ។ សោ-
តាបត្តិដលេតិ ។ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលា
បរិហាយមាណោ បុដ្ឋជ្ឈនក្ខមិយំ សណ្ឋាតីតិ ។ ន
ហោរំ វត្ថុព្វ ។ អាជានាហិ និក្កហំ ហព្វំ អរហា
អរហត្តា បរិហាយមាណោ អនាតាមិដលេ សណ្ឋាតិ
អនាតាមី អនាតាមិដលា បរិហាយមាណោ សក្ក-
នាតាមិដលេ សណ្ឋាតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមិ-
ដលា បរិហាយមាណោ សោតាបត្តិដលេ សណ្ឋាតិ
តេន វត រេ វត្ថុព្វ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលា
បរិហាយមាណោ បុដ្ឋជ្ឈនក្ខមិយំ សណ្ឋាតីតិ ។

បរិហានិកថា

[១៧៧] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តភូ ។ អើ ។

ព្រះអរហន្ត កាលបើសាបសូន្យចាកអរហត្តភូហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងទី
ណាវិញ ។ (នឹងតាំងនៅ) ក្នុងអនាគាមិផល ។ អនាគាមិបុគ្គល
កាលបើសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងទីណាវិញ ។
(នឹងតាំងនៅ) ក្នុងសកទាគាមិផល ។ សកទាគាមិបុគ្គល កាលបើ
សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងទីណាវិញ ។
(នឹងតាំងនៅ) ក្នុងសោតាបត្តិផល ។ សោតាបន្នបុគ្គល កាលបើ
សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល នឹងតាំងនៅក្នុងបុប្ផជនភូមិវិញ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងខ្លួនកុំហុស (របស់អ្នក) ចុះ
បើព្រះអរហន្ត កាលបើសាបសូន្យចាកអរហត្តភូហើយ នឹងតាំងនៅក្នុង
អនាគាមិផលវិញ អនាគាមិបុគ្គល កាលបើសាបសូន្យចាកអនាគាមិផល
ហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងសកទាគាមិផលវិញ សកទាគាមិបុគ្គល កាល
បើសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផល
វិញ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សោតាបន្ន-
បុគ្គល កាលបើសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុង
បុប្ផជនភូមិវិញ ដូច្នេះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២០០] អរហា អរហត្តា បរិហាយមាណោ
 សោតាបត្តិដលេ សណ្ឋាតិភិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-
 បត្តិដលេស្ស អនន្តរា អរហត្តោ ។ សុច្ឆិកោភិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាភិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិ-
 ដលាភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ កស្ស ពហុតរា កិ-
 លេសា បហីនា អរហតោ វា សោតាបន្នស្ស វាភិ ។
 អរហតោ ។ ហព្វំ អរហតោ ពហុតរា កិលេសា
 បហីនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា តេន វត វេ
 វត្ថុព្វេ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាភិ ។

[២០១] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាភិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមិ-
 ដលាភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ កស្ស ពហុតរា
 កិលេសា បហីនា អរហតោ វា សក្កនាតាមីស្ស
 វាភិ ។ អរហតោ ។ ហព្វំ អរហតោ ពហុតរា
 កិលេសា បហីនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា
 តេន វត វេ វត្ថុព្វេ បរិហាយតិ សក្កនាតាមី
 សក្កនាតាមិដលាភិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២០០] ព្រះអរហន្ត កាលបើសាបសូន្យចាកអរហត្ត នឹងតាំង
នៅក្នុងសោតាបត្តិផលវិញ្ញប្ប ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) ធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវអរហត្ត ក្នុងលំដាប់នៃសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។
អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សោតាបន្ទបុគ្គល
ក្តី លោកណាលះកិលេសបានច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត (លះកិ-
លេសបានច្រើនជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត លះកិលេសបានច្រើនជាង
ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា សោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាក
សោតាបត្តិផល ដូច្នេះដែរ ។

[២០១] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សកទាតាមិបុគ្គលក្តី លោក
ណាលះកិលេសបានច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត (លះកិលេសបានច្រើន
ជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត លះកិលេសបានច្រើនជាង ហើយព្រះអរហន្ត
សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលដូច្នេះដែរ ។

[២០២] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ កស្ស ពហុតរា កិលេសា
 បហីនា អរហតោ វា អនាតាមីស្ស វាតិ ។ អរ-
 ហតោ ។ ហញ្ចី អរហតោ ពហុតរា កិលេសា
 បហីនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា តេន វត
 រេ វត្តព្វេ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលាតិ ។

[២០៣] បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដ-
 លាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ កស្ស
 ពហុតរា កិលេសា បហីនា អនាតាមីស្ស វា
 សោតាបន្នស្ស វាតិ ។ អនាតាមីស្ស ។ ហញ្ចី
 អនាតាមីស្ស ពហុតរា កិលេសា បហីនា បរិហា-
 យតិ អនាតាមី អនាតាមីដលា តេន វត រេ វត្តព្វេ
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

បរិហានិកថា

(២០២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី អនាគាមិបុគ្គលក្តី លោកណាលះកិ-
លេសបានច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត (លះកិលេសបានច្រើនជាង) ។
បើព្រះអរហន្ត លះកិលេសបានច្រើនជាង ហើយព្រះអរហន្ត សាប
សូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល ដូច្នេះដែរ ។

(២០៣) អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។
អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គលក្តី សោតាបន្នបុគ្គលក្តី
លោកណាលះកិលេសបានច្រើនជាង ។ អនាគាមិបុគ្គល (លះកិលេស
បានច្រើនជាង) ។ បើអនាគាមិបុគ្គល លះកិលេសបានច្រើនជាង
ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាក
សោតាបត្តិផល ដូច្នេះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២០២) បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិ-
 ដលាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សកទានាតាមី
 សកទានាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ កស្ស
 ពហុតរា កិលេសា បហីនា អនាតាមិស្ស វា
 សកទានាតាមិស្ស វាតិ ។ អនាតាមិស្ស ។ ហញ្ច
 អនាតាមិស្ស ពហុតរា កិលេសា បហីនា បរិហាយតិ
 អនាតាមី អនាតាមិដលា តេន វត វេ វត្តព្វេ
 បរិហាយតិ សកទានាតាមី សកទានាតាមិដលាតិ ។

(២០៥) បរិហាយតិ សកទានាតាមី សកទា-
 តាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតា-
 បន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។
 កស្ស ពហុតរា កិលេសា បហីនា សកទានាតាមិ-
 ស្ស វា សោតាបន្នស្ស វាតិ ។ សកទានាតាមិស្ស ។
 ហញ្ច សកទានាតាមិស្ស ពហុតរា កិលេសា បហី-
 នា បរិហាយតិ សកទានាតាមី សកទានាតាមិដលា
 តេន វត វេ វត្តព្វេ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២០៤] អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលឬ ។
 អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គលក្តី សកទាគាមិបុគ្គលក្តី
 លោកណា លះកិលេសបានច្រើនជាង ។ អនាគាមិបុគ្គល (លះកិលេស
 បានច្រើនជាង) ។ បើអនាគាមិបុគ្គល លះកិលេសបានច្រើនជាង
 ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សកទាគាមិផលដូច្នេះដែរ ។

[២០៥] សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផល
 ឬ ។ អើ ។ សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គលក្តី
 សោតាបនបុគ្គលក្តី លោកណា លះកិលេសបានច្រើនជាង ។ សក-
 ទាគាមិបុគ្គល (លះកិលេសបានច្រើនជាង) ។ បើសកទាគាមិបុគ្គល
 លះកិលេសបានច្រើនជាង ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សកទាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នេះដែរ ។

បរិហានិកថា

[២០៦] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អា-
មន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដ-
លាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ កស្ស អធិមត្តា
មក្កភាវនា អរហតោ វា សោតាបន្នស្ស វាតិ ។
អរហតោ ។ ហញ្ច អរហតោ អធិមត្តា មក្កកា-
វនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា តេន វត វេ
វត្ថុព្វ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

[២០៧] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដ-
លាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ កស្ស អធិមត្តា សតិ-
ប្បដ្ឋានភាវនា ។ បេ ។ សម្មប្បធានភាវនា ឥន្ទ្រិចាធុ-
ភាវនា ឥន្ទ្រិយភាវនា ពលភាវនា ពោជ្ឈង្គភាវនា
អរហតោ វា សោតាបន្នស្ស វាតិ ។ អរហតោ ។
ហញ្ច អរហតោ អធិមត្តា ពោជ្ឈង្គភាវនា បរិហាយតិ
អរហា អរហត្តា តេន វត វេ វត្ថុព្វ បរិហាយតិ
សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

បរិហានិកថា

(២០៦) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សោតាបន្នបុគ្គលក្តី លោកណា
 ចំរើនមគ្គច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត (ចំរើនមគ្គច្រើនជាង) ។
 បើព្រះអរហន្ត ចំរើនមគ្គច្រើនជាង ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យ
 ចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នេះដែរ ។

(២០៧) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សោតាបន្នបុគ្គលក្តី លោក
 ណា ចំរើនសតិប្បដ្ឋានបានច្រើនជាង ។ បេ ។ ចំរើនសម្មប្បធាន
 ចំរើនឥទ្ធិបាទ ចំរើនឥន្ទ្រិយ ចំរើនពលៈ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ច្រើនជាង ។
 ព្រះអរហន្ត (ចំរើនច្រើនជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ
 ច្រើនជាង ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នេះដែរ ។

[២០៨] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សកទាតាមី សក-
 ទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ កស្ស អ-
 ធិមត្តា មគ្គភាវនា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តភាវនា អរ-
 ហតោ វា សកទាតាមិស្ស វាតិ ។ អរហតោ ។
 ហព្វំ អរហតោ អធិមត្តា ពោជ្ឈន្តភាវនា បរិហា-
 យតិ អរហា អរហត្តា តេន វត រេ វត្ថុព្វេ បរិ-
 ហាយតិ សកទាតាមី សកទាតាមិដលាតិ ។

[២០៩] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ កស្ស អធិមត្តា មគ្គភាវនា
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តភាវនា អរហតោ វា អនាតាមិស្ស
 វាតិ ។ អរហតោ ។ ហព្វំ អរហតោ អធិមត្តា
 ពោជ្ឈន្តភាវនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា តេន
 វត រេ វត្ថុព្វេ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដ-
 លាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២០៨) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សកទាគាមិបុគ្គលក្តី លោកណា
 ចម្រើនមគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ។ ព្រះអរ-
 ហន្ត (ចម្រើនច្រើនជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង
 ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សកទាគាមិផលដូច្នេះដែរ ។

(២០៩) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី អនាគាមិបុគ្គលក្តី លោកណា ចម្រើន
 មគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត
 (ចម្រើនច្រើនជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង
 ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគា-
 មិផល ដូច្នេះដែរ ។

បរិហាសិតថា

(២០០) បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។
 អាមត្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិ-
 ដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ កស្ស អធិមត្តា
 មគ្គការវនា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គការវនា អនាតាមិស្ស
 វា សោតាបន្នស្ស វាតិ ។ អនាតាមិស្ស ។ ហត្ថ
 អនាតាមិស្ស អធិមត្តា ពោជ្ឈង្គការវនា បរិហាយតិ
 អនាតាមី អនាតាមិដលា តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

(២០១) បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ បរិហាយតិ សក្កនាតាមី ស-
 ក្កនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ កស្ស
 អធិមត្តា មគ្គការវនា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គការវនា អនា-
 តាមិស្ស វា សក្កនាតាមិស្ស វាតិ ។ អនាតាមិស្ស ។
 ហត្ថ អនាតាមិស្ស អធិមត្តា ពោជ្ឈង្គការវនា បរិ-
 ហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលា តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
 បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមិដលាតិ ។

បរិហោសិតថា

(២១០) អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។
 អើ ។ សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គលក្តី សោតាបនបុគ្គលក្តី
 លោកណា ចំរើនមគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ។
 អនាគាមិបុគ្គល (ចំរើនច្រើនជាង) ។ បើអនាគាមិបុគ្គល ចំរើន
 ពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិ-
 ផល ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សោតា-
 បនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នេះដែរ ។

(២១១) អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។
 អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គលក្តី សកទាតាមិបុគ្គល
 ក្តី លោកណា ចំរើនមគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ។
 អនាគាមិបុគ្គល (ចំរើនច្រើនជាង) ។ បើអនាគាមិបុគ្គល ចំរើន
 ពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល
 ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សកទាតាមិបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផល ដូច្នេះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២០២) បរិហាយតិ សកកាតាមី សកកាតាមីដលាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ កស្ស អធិមត្តា បក្កភាវនា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គភាវនា សកកាតាមីស្ស វា សោតាបន្នស្ស វាតិ ។ សកកាតាមីស្ស ។ ហញ្ច សកកាតាមីស្ស អធិមត្តា ពោជ្ឈង្គភាវនា បរិហាយតិ សកកាតាមី សកកាតាមីដលាតេន វត វេ វត្ថុព្វ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

(២០៣) អរហតា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អរហតា សមុទយោ ទិដ្ឋោ បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នេន សមុទយោ ទិដ្ឋោ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អរហតា និរោដោ ទិដ្ឋោ បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២១២] សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ត ។
 អើ ។ សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គលក្តី សោតាបនបុគ្គលក្តី
 លោកណា ចម្រើនមគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ។
 សកទាគាមិបុគ្គល (ចម្រើនច្រើនជាង) ។ បើ សកទាគាមិបុគ្គល
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក-
 សកទាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
 ថា សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នេះដែរ ។

[២១៣] ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវទ្រុសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ សោតាបនបុគ្គល ឃើញនូវទ្រុសច្ច
 ហើយសោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសមុទេយសច្ច
 ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ សោតាបនបុគ្គល
 ឃើញនូវសមុទេយសច្ច ហើយសោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតា-
 បត្តិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
 ឃើញនូវនិរោធសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។

បរិហោសិតថា

សោតាបន្នេន និរោជោ ទិដ្ឋោ បរិហាយតិ សោតា-
 បន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អរហតា មក្កោ ទិដ្ឋោ បរិហាយតិ អរហា អរហា-
 ត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នេន មក្កោ ទិដ្ឋោ បរិ-
 ហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហតា ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សោ-
 តាបន្នេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ សោតា-
 បន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៤) អរហតា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមីនា
 ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតា-
 មីដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហតា
 សមុទយោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ និរោជោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។
 មក្កោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនា-
 តាមីនា ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ សក្កនា-
 តាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បរិពោធិកថា

សោតាបន្ទបុគ្គល ឃើញនូវនិរោធសច្ច ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល
សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវមគ្គ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យ
ចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល ឃើញនូវមគ្គ ហើយ
សោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសច្ចៈ៤ ហើយ
ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល
ឃើញនូវសច្ចៈ៤ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិ-
ផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត
សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវ
ទុក្ខសច្ច ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផល
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញ
នូវសមុយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវ
មគ្គ ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ៤ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាក
អរហត្តឬ ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវសច្ចៈ៤ ហើយ
សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២០៥] អរហតា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមិណ ទុក្ខំ
 ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិសលាតិ ។ ន
 ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហតា សមុទយោ ទិដ្ឋោ
 ។ បេ ។ និរោធា ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ មក្កោ ទិដ្ឋោ
 ។ បេ ។ ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ អរ-
 ហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមិណ ចត្តារិ
 សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិ-
 សលាតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] អនាគាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ
 អនាគាមី អនាគាមិសលាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-
 បន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោ-
 តាបត្តិសលាតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនា-
 គាមិណ សមុទយោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ និរោធា ទិដ្ឋោ
 ។ បេ ។ មក្កោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ ចត្តារិ សទ្ធានិ
 ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិសលាតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបន្នេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិសលាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២១៥] ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត
សាបសូន្យចាកអរហត្ថប្ប ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខ-
សច្ច ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសមុទយ-
សច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវមគ្គ ។ បេ ។
ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ថប្ប ។
អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាគាមិបុគ្គល
សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៦] អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយអនាគាមិ-
បុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល
ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិ-
ផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិ-
បុគ្គល ឃើញនូវសមុទយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ បេ ។
ឃើញនូវមគ្គ ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាគាមិបុគ្គល
សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល ឃើញ
នូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។

បរិហានិកថា

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ ប ។ អនាតាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិ-
ហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។ អាមត្តា ។
សកទានាតាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សកទានាតាមី
សកទានាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
អនាតាមិណ សមុទយោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ និរោធា
ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ មត្តោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ ចត្តារិ សទ្ធានិ
ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។
អាមត្តា ។ សកទានាតាមិណ ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ
បរិហាយតិ សកទានាតាមី សកទានាតាមិដលាតិ ។
ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២០៧] សកទានាតាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហា-
យតិ សកទានាតាមី សកទានាតាមិដលាតិ ។ អាមត្តា ។
សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
សោតាបន្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ សក-
ទានាតាមិណ សមុទយោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ និរោធា
ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ មត្តោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិ-
ដ្ឋានិ បរិហាយតិ សកទានាតាមី សកទានាតាមិដលាតិ ។

បរិហានិកា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ឃើញ
 នូវទុក្ខសច្ច ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។
 អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយសកទាគាមិបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។
 បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវសមុទេយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច
 ។ បេ ។ ឃើញនូវមគ្គ ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយ
 អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ សកទា-
 គាមិបុគ្គល ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកសកទាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៧) សកទាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយសក-
 ទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតា-
 បន្ទបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកសោតាបន្ទផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវសមុទេយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច
 ។ បេ ។ ឃើញនូវមគ្គ ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤
 ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ សោតាបន្នេន ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ
បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន
ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៨) សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ន
បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ន បរិហាយតិ
អរហា អរហត្ថាតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សោតាបន្នេន សមុទយោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ និរោធា
ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ មគ្គោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ ចត្តារិ សច្ចានិ
ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដ-
លាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតា ចត្តារិ សច្ចានិ
ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ ន
ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៩) សក្កនាគាមិនា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សក្កនាគាមី
សក្កនាគាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតា ចត្តារិ
សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល
សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៨] សោតាបន្នបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយ
សោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាក
អរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្ន-
បុគ្គល ឃើញនូវសមុទេយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ បេ ។
ឃើញនូវមគ្គសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល
មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញ
នូវសច្ចៈ ៤ ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៩] សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាក
សកទាតាមិផលទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសច្ចៈ ៤
ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បរិហានិកថា

(២២០) អនាគាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ អនាគាមី
 អនាគាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតា ចត្តារិ
 សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២១) សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមិណ
 ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន
 បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២២) សក្កនាគាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សក្កនា-
 គាមី សក្កនាគាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អនា-
 គាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ
 ន បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិដលាតិ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បរិហានិកថា

[២២០] អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ឃើញ
នូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយព្រះអរហន្ត
មិនសាបសូន្យចាកអរហន្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២១] សោតាបន្តបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្តបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតា-
បន្តិផលទេ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិ-
ផលទេ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] សកទាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសកទាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសក-
ទាគាមិផលទេ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច
។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យ
ចាកអនាគាមិផលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[២២៣] សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 ចត្តារិ សុច្ឆានំ ទិដ្ឋានំ ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមីនា
 ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។ ចត្តារិ សុច្ឆានំ ទិដ្ឋានំ ន
 បរិហាយតិ សកទាតាមី សកទាតាមីដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៤] អរហតោ រាគោ បហីនោ បរិហាយ-
 តិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-
 បន្នស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា បរិហាយតិ សោតា-
 បន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 អរហតោ រាគោ បហីនោ បរិហាយតិ អរហា អ-
 រហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នស្ស វិចិត្តិច្ឆា
 បហីនា ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ បហីនោ ។ បេ ។
 អនាយកមនិយោ រាគោ បហីនោ ។ បេ ។ អនា-
 យកមនិយោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។ អនា-
 យកមនិយោ មោហោ បហីនោ បរិហាយតិ សោ-
 តាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

[២២៣] សោតាបន្នបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។

ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតា-
បត្តិផលទេឬ ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសក-
ទាតាមិផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៤] ព្រះអរហន្ត លះរាគៈហើយ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យ
ចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយ
សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះរាគៈហើយ ព្រះអរហន្ត សាប
សូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះវិចិក្ខុ ។ បេ ។
លះសីលពូតបរាមាសៈ ។ បេ ។ លះរាគៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ
។ បេ ។ លះទោសៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ។ បេ ។ លះ
មោហៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាប
សូន្យចាកសោតាបត្តិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បរិហានិកា

អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ មោហោ
 បហំនោ មោនោ បហំនោ ទិដ្ឋំ បហំនោ វិចិត្តិន្ទា
 បហំនោ ដំនំ បហំនំ ឧទ្ធច្ចំ បហំនំ អហំភិកំ បហំនំ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ បរិហាយតិ អរហា
 អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នស្ស សក្កា-
 យទិដ្ឋំ បហំនោ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតា-
 បត្តិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ
 អនោត្តប្បំ បហំនំ បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបន្នស្ស វិចិត្តិន្ទា បហំនោ ។ បេ ។
 សីលព្វតបរាមាសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនាយកម-
 និយោ រាគោ បហំនោ ។ បេ ។ អនាយកមនិយោ
 នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនាយកមនិយោ មោ-
 ហោ បហំនោ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតា-
 បត្តិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(២២៥) អរហតោ រាគោ បហំនោ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កាតាមិស្ស
 សក្កាយទិដ្ឋំ បហំនោ បរិហាយតិ សក្កាតាមិ

បរិហានិកថា

ព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ លះមានៈ លះ

ទិដ្ឋិ លះវិចិត្តិច្ឆា លះឋនៈ លះទទ្ធច្ចៈ លះអហិរិកៈ ។ បេ ។ លះ

អនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។

សោតាបន្នបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាប

សូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ព្រះអរហន្ត លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត

ប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះវិចិត្តិច្ឆា ។ បេ ។ លះ

សីលព្វគបកមាសៈ ។ បេ ។ លះរាគៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ

។ បេ ។ លះទោសៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ។ បេ ។ លះ

មោហៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាប

សូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៥) ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យ

ចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។ សកតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយ

អវិជ្ជាបដិកា កថាវគ្គ

សកទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 អរហតោ រាគោ បហំនោ បរិហាយតិ អរហា អរ-
 ហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមិស្ស វិចិត្តិន្ទា
 បហំនា ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ បហំនោ
 ។ បេ ។ ឡិទ្ធាវិកោ កាមរាគោ បហំនោ ។ បេ ។
 ឡិទ្ធាវិកោ ព្យាទានោ បហំនោ បរិហាយតិ សកទា-
 តាមិ សកទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ
 បហំនំ បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។
 សកទាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា ។ បេ ។
 ឡិទ្ធាវិកោ ព្យាទានោ បហំនោ បរិហាយតិ សកទា-
 តាមិ សកទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៦] អរហតោ រាគោ បហំនោ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស
 សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា បរិហាយតិ អនាតាមិ អនា-
 តាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អរហតោ
 រាគោ បហំនោ បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស វិចិត្តិន្ទា បហំនា ។ បេ ។

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះ
អរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល
លះវិចិត្រិចា ។ បេ ។ លះសីលព្វតបរាមាសៈ ។ បេ ។ លះកាមរាគ
ដ៏គ្រោតគ្រោត ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយសកទា-
គាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះ
អនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។
សកទាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោត
គ្រោត ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៦) ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាប
សូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយ
អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាប-
សូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល លះវិចិត្រិចា ។ បេ ។

បរិហានិកថា

សីលព្វតបរាមាសោ បហំនោ អណ្តុសហគតោ
 តាមរតោ បហំនោ អណ្តុសហគតោ ព្យាបាទោ
 បហំនោ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ នោសោ
 បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហំនំ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្ថាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស
 សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា ។ បេ ។ អណ្តុសហគតោ
 ព្យាបាទោ បហំនោ បរិហាយតិ អនាតាមី អនា-
 តាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា
 បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបន្នស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា បរិហាយតិ
 សោតាបន្នោ សោតាបន្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា បរិ-
 ហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបន្នស្ស វិចិត្តិក្កា បហំនា ។ បេ ។ អនាយក-
 មនិយោ មោហោ បហំនោ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ

បរិហោសិកថា

លះស័លព្យាបាទៈ លះកាមរាគ ដ៏ស្រាលស្មើ លះព្យាបាទ
 ដ៏ស្រាលស្មើ ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
 លះចោសៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាប
 សូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើ ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាប
 សូន្យចាកអនាគាមិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៧) អនាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាគាមិ-
 បុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលឬ ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល
 លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិ-
 ផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល
 លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល
 ឬ ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះវិចិត្រិចារ ។ បេ ។ លះ
 មោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល

អភិធម្មបដិកេ កថាវត្ថុ

សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 អនាតាមិស្ស វិចិត្តិន្ទា បហីនា ។ បេ ។ អណ្ត-
 សហគតោ ព្យាទានោ បហីនោ បរិហាយតិ
 អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ សោ-
 តាបទ្ធស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា ។ បេ ។ អនា-
 យកមនិយោ មោហោ បហីនោ បរិហាយតិ សោ-
 តាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២២៨) អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សក្កនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា បរិហាយតិ
 សក្កនាតាមិ សក្កនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា បរិ-
 ហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សក្កនាតាមិស្ស វិចិត្តិន្ទា បហីនា ។ បេ ។ សី-
 លព្វតបរាមាសោ បហីនោ ឌីឡាវកោ កាមរកោ
 បហីនោ ឌីឡាវកោ ព្យាទានោ បហីនោ បរិ-
 ហាយតិ សក្កនាតាមិ សក្កនាតាមិដលាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អនាគាមិបុគ្គល លះវិចិត្តិច្ឆា ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើ
 ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតា-
 បន្ទបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះមោហាៈ ដែលជាដំណើរទៅ
 កាន់អប្បាយ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល-
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៨] អនាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាគាមិ-
 បុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល
 លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគា-
 មិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិ-
 បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគា-
 មិផលប្ត ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល លះវិចិត្តិច្ឆា ។ បេ ។ លះសី-
 លព្វតបរមាសៈ លះកាមរត្ត ដ៏គ្រោតគ្រោត លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោត
 គ្រោត ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្ត ។

ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស វិចិត្តិញ្ចា បហីនា
 ។ បេ ។ អណ្តាសហគតោ ព្យាបាទោ បហីនោ
 បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សកទាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា ។ បេ ។
 ឌីឡារិកោ ព្យាបាទោ បហីនោ បរិហាយតិ សកទា-
 តាមី សកទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] សកទាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហី-
 នា បរិហាយតិ សកទាតាមី សកទាតាមិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបទ្គស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបន្តិដលាតិ ។ ន
 ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ
 បហីនា បរិហាយតិ សកទាតាមី សកទាតាមិដ-
 លាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបទ្គស្ស វិចិត្តិញ្ចា
 បហីនា ។ បេ ។ អទាយកមនិយោ មោហោ បហីនោ
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបន្តិដលាតិ ។
 ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិស្ស វិចិត្តិញ្ចា
 បហីនា ។ បេ ។ ឌីឡារិកោ កាមរកោ បហីនោ

បរិហានិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល លះវិចិត្តិកា
 ។ បេ ។ លះព្យាបាទដ៏ស្រាលស្លឹង ហើយអនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកអនាតាមិផលប្ប ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ លះព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រាត ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកសកទាតាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៧) សកទាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទា-
 តាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ប ។ អើ ។ សោតា-
 បន្ទបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សោតាបន្ទផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទា-
 តាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សកទាតាមិផលប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល លះវិចិត្តិកា ។ បេ ។
 លះមោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកសោតាបន្ទផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល លះវិចិត្តិកា ។ បេ ។ លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រាត

ឡឡិកោ ក្បាចាទោ បហីនោ បរិហាយតិ សក-
 ទាតាមី សកទាតាមីដលាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-
 បន្ទស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា ។ បេ ។ អទាយក-
 មនិយោ មោហោ បហីនោ បរិហាយតិ សោតាបន្ទោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣០] សោតាបន្ទស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ន បរិហាយតិ សោតាបន្ទោ សោតាបត្តិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហតោ រាគោ បហីនោ ន បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្ថាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សោតាបន្ទស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា ន បរិហាយតិ
 សោតាបន្ទោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរ-
 ហតោ ទោសោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ
 ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សោតាបន្ទស្ស វិចិត្តិញ្ញា បហីនា អទាយក-
 មនិយោ មោហោ បហីនោ ន បរិហាយតិ សោតា-
 បន្ទោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ
 រាគោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ន បរិហា-
 យតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

លះព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយសកទាតាមិច្ចុគ្គល សាបសូន្យចាក
សកទាតាមិច្ចលប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។
លះមោហាៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល
សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣០] សោតាបន្នបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតា-
បន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេប្ប ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្ត
ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្ន-
បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាក
សោតាបត្តិផលទេប្ប ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។
លះអនោត្ថប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះវិចិ-
កិច្ចា លះមោហាៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយសោតាបន្ន-
បុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេប្ប ។ អើ ។ ព្រះអរ-
ហន្ត លះរាគៈ ។ បេ ។ លះអនោត្ថប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត មិន
សាបសូន្យចាកអរហត្តទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣១] សក្កាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហី-
 នា ន បរិហាយតិ សក្កាតាមិ សក្កាតាមិដ-
 លាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ វាតោ បហីនោ
 ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហំនំ ន បរិហាយតិ អរហា
 អរហត្ថាតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សក្កា-
 តាមិស្ស វិចីកិញ្ញា បហីនា ។ បេ ។ ឌីឡាវិកោ
 ព្យាបាទោ បហីនោ ន បរិហាយតិ សក្កាតាមិ
 សក្កាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ វាតោ
 បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហំនំ ន បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្ថាតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣២] អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ន បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អរហតោ វាតោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ
 បហំនំ ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ ន
 ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស វិចីកិញ្ញា ប-
 ហីនា ។ បេ ។ អណ្តសហគតោ ព្យាបាទោ បហីនោ

បរិហោសិត២

[២៣១] សកទាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទា-
 គាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលទេឬ ។ អើ ។ ព្រះ
 អវហន្ត លះរាគៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអវហន្ត
 មិនសាបសូន្យចាកអវហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាគាមិបុគ្គល លះវិចិត្រិចា ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត
 ហើយសកទាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលទេឬ ។
 អើ ។ ព្រះអវហន្ត លះរាគៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយ
 ព្រះអវហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអវហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៣២] អនាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាគាមិ-
 បុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអវហន្ត
 លះរាគៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអវហន្ត មិនសាប
 សូន្យចាកអវហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អនាគាមិបុគ្គល លះវិចិត្រិចា ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្លើង

អភិធម្មបដិកេ កថាវត្ថុ

ន បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហតោ វាតោ បហីនោ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បំ បហំនំ ន បរិហាយតិ អរហា អរ-
 ហត្ថាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣៣] សោតាបន្នស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ។ បេ ។ អណុសហគតោ ព្យាបាទោ បហីនោ ន
 បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាបន្នស្ស វិចីក្ខិណ្ឌា បហីនា
 ។ បេ ។ អទាយកមនិយោ មោហោ បហីនោ ន
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ។ បេ ។ អណុសហគតោ ព្យាបាទោ បហីនោ
 ន បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិដលាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

ហើយអនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលឡើយ ។ អើ ។

ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ។ បេ ។ លះអនាគត្ថប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត

មិនសាបសូន្យ ចាកអរហត្តឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

[២៣៣] សោតាបន្នបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតា-

បន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលឡើយ ។ អើ ។ អនា-

គាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្លឹង

ហើយអនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលឡើយ ។ អ្នក

មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះវិចិត្តិថា

។ បេ ។ លះមោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយសោតាបន្ន-

បុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលឡើយ ។ អើ ។ អនាគាមិ-

បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្លឹង ហើយ

អនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលឡើយ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣២] សកទានតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ន បរិហាយតិ សកទានតាមិ សកទានតាមិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ។ បេ ។ អណុសហតតោ ព្យាបាទោ បហីនោ
 ន បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទានតាមិស្ស វិចិត្តិន្ទា
 បហីនា ។ បេ ។ ឌីឡ្យវិកោ ព្យាបាទោ បហីនោ
 ន បរិហាយតិ សកទានតាមិ សកទានតាមិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ។ បេ ។ អណុសហតតោ ព្យាបាទោ បហីនោ ន
 បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣៥] សោតាបន្នស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបន្តិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ សកទានតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហី-
 នា ។ បេ ។ ឌីឡ្យវិកោ ព្យាបាទោ បហីនោ ន
 បរិហាយតិ សកទានតាមិ សកទានតាមិដលាតិ ។

បរិយោគីកថា

[២៣៤] សកទាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទា-
 គាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលទេប្ប ។ អើ ។ អនាគា-
 មិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើង ហើយ
 អនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល លះវិចិត្រិចា ។ បេ ។
 លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយសកទាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យ
 ចាកសកទាគាមិផលទេប្ប ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយ-
 ទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើង ហើយអនាគាមិបុគ្គល
 មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៣៥] សោតាបន្ធបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតា-
 បន្ធបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបន្ធិផលទេប្ប ។ អើ ។ សក-
 ទាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត
 ហើយសកទាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលទេប្ប ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាបន្នស្ស វិចិត្តិន្ទា
 បហីនោ ។ បេ ។ អទាយគមនិយោ មោហោ បហី-
 នោ ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដ-
 លាតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមីស្ស សក្កាយ-
 ទិដ្ឋិ បហីនោ ។ បេ ។ ទំឡូវកោ ព្យាបាទោ
 បហីនោ ន បរិហាយតិ សកទាតាមី សកទា-
 តាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៣៦) បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ រាតោ បហីនោ
 ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ តាលាវត្ថុកតោ អនការីកតោ អាយ-
 តីអនុប្បទទន្ទោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ
 រាតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ តាលាវត្ថុកតោ អនការី-
 កតោ អាយតីអនុប្បទទន្ទោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។

(២៣៧) បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ នោសោ បហីនោ
 ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ មាណោ បហីនោ

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះវិចិ-
កិត្តា ។ បេ ។ លះមោហាៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយ
សោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។
សកទាតាមិបុគ្គល លះសកាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោត
គ្រោត ហើយសកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលទេ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣៦) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ដែលមានឫសគល់ផ្តាច់ផ្តុលហើយ ធ្វើឲ្យ
សល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជា
ធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ដែល
មានឫសគល់ផ្តាច់ផ្តុលហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើម
ត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀត ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត
ដូច្នេះទេ ។

(២៣៧) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហាៈ លះមានៈ

បរិហាសិកថា

ងង្គំ បហំនា វិចិត្តិច្ឆា បហំនា ដំនំ បហំនំ ឧទ្ធច្ចំ
 បហំនំ អហំរិកំ បហំនំ អនោត្តប្បំ បហំនំ ឧច្ច័ន្ធម្វលំ
 តាលាវត្ថុកតំ អនការិកតំ អាយតីអនុប្បាទធម្មតំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ អនោត្តប្បំ បហំនំ ឧច្ច័ន្ធម្វ-
 លំ តាលាវត្ថុកតំ អនការិកតំ អាយតីអនុប្បាទធម្ម-
 នោ វត រេ វត្ថុព្វេ បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។

(២៣៨) បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ រាគប្បហានាយ
 មត្តោ ភាវិតា នោ វត រេ វត្ថុព្វេ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្ថាតិ ។

(២៣៩) បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ រាគប្បហានាយ សតិ-
 ប្បដ្ឋានា ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានា ភាវិតា
 វត្ថុនា ភាវិតា វត្ថុយា ភាវិតា តលា ភាវិតា
 ពោជ្ឈង្គា ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ
 រាគប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា នោ វត រេ
 វត្ថុព្វេ បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។

បរិហានិកថា

លះទិដ្ឋិ លះវិចិត្រា លះថ្មីនៈ លះទុដ្ឋច្ចៈ លះអហិរិកៈ លះអនោត្តប្បៈ
ដែលមានបូសគល់ផ្តាច់ផ្តុលហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃ
ដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតប្តូរ ។
អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្តប្បៈ ដែលមានបូសគល់ផ្តាច់ផ្តុល
ហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នេះទេ ។

(២៣៨) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្តូរ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈប្តូរ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នេះទេ ។

(២៣៩) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្តូរ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
សម្មប្បធាន ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ចម្រើនឥន្ទ្រិយ ចម្រើនពលៈ ចម្រើន
ពោជ្ឈន្តប្តូរ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈន្ត ដើម្បីលះរាគៈ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាក
អរហត្ត ដូច្នេះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២២០] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតោ នោសប្បហានាយ
 ។ បេ ។ អរហត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វ
 អរហតោ អរហត្តប្បប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា
 នោ វត វេ វត្តព្វេ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

[២ ១] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ
 វីតមោហោ កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្ប-
 ត្តសទត្តោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុ-
 ត្តោ ឧត្តត្តបលីយោ សង្ខីណាបរិចោ អព្វន្នេសីកោ
 ជិត្តន្នេ អរិយោ បន្ទន្ទនោ បន្ទភារោ វិសញ្ញត្តោ
 សុវិជិតវិជយោ ទុក្ខំ តស្ស បរិញ្ញាតំ សម្មទយោ
 បរិចោ ជិវេនោ សង្ខីកតោ មត្តោ ភាវិតោ
 អភិញ្ញយ្យំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញយ្យំ បរិញ្ញាតំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៤០) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះអនោ-
 ត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តប្ប ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើន
 ពោជ្ឈន្ត ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នេះទេ ។

(២៤១) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត មានរកៈទៅប្រាសហើយ មានទោសៈទៅប្រាស
 ហើយ មានមោហៈទៅប្រាសហើយ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មាន
 ភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយ ដោយលំដាប់
 មានកតិន័សញ្ញាជនៈអស់រលីងហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះ
 ដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះទ្វារ គឺអវិជ្ជាបើកហើយ មានគូទម្លាយ
 ហើយ មានសសរឡើងដកហើយ មិនមានគន្លឹះទ្វារ ជាព្រះអរិយៈ មាន
 ទង់ដាក់ចុះហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស
 មានជ័យជំនះឈ្នះល្អហើយ ព្រះអរហន្តនោះ បានកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច
 លះបង្កនូវសមុទ្យសច្ច ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវ
 មគ្គសច្ច ធម៌ដែលគួរត្រាស់ដឹង ព្រះអរហន្តនោះ បានត្រាស់ដឹង
 ហើយ ធម៌ដែលគួរកំណត់ដឹង ព្រះអរហន្តនោះ បានកំណត់ដឹងហើយ

បរិហានិកថា

បហាតតំ បហំនំ ភាវេតតំ ភាវិតំ សច្ចំកាតតំ សច្ចំ-
កតត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា វ័ត្តរាតោ វ័ត្តនោ-
សោ ។ ថេ ។ សច្ចំកាតតំ សច្ចំកតំ ហេ វ័ត្ត វេ
វត្តព្វេ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

(២២២) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ^(១) ។ សម-
យវិមុត្តោ អរហា អរហត្តា បរិហាយតិ អសមយ-
វិមុត្តោ អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។
សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។
អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តា
បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អសមយវិមុត្តោ
អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។
សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។

(២២៣) សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រាតោ
បហំនោ បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហ-
ត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ
រាតោ បហំនោ បរិហាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា

១ ម. ឯត្ថន្តរ អាមន្តាតិ ទិស្សតិ ។

បរិហាសិកថា

ធម៌ដែលគួរលះ ព្រះអរហន្តនោះបានលះហើយ ធម៌ដែលគួរចម្រើន ព្រះ
អរហន្តនោះបានចម្រើនហើយ ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្ត
នោះបានធ្វើជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មានរាគៈទៅប្រាស
ហើយ មានទោសៈទៅប្រាសហើយ ។ បេ ។ ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ ព្រះអរហន្តនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នេះដែរ ។

(២២២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ ព្រះអរ-
ហន្តជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ព្រះអរហន្តជាអសមយវិមុត្ត
មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាប
សូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យ
ចាកអរហត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

(២២៣) ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរ-
ហន្តជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត
ជាអសមយវិមុត្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ សមយវិមុត្តស្ស
 អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំ-
 នំ បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ នោសោ
 បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ បរិហាយតិ
 អសមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។
 សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហ-
 ត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ
 រាគប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ បរិហាយតិ អស-
 មយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។
 សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រាគប្បហានាយ សតិប្ប-
 ដ្ឋានា ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បធានា ភាវិតា ឥន្ទ្រ-
 ចានា ភាវិតា ឥន្ទ្រិយា ភាវិតា ពលា ភាវិតា
 ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សាបសូន្យចាកអវហត្ថបូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះ
អវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយ
ព្រះអវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអវហត្ថបូ ។ អើ ។ ព្រះ
អវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយ
ព្រះអវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអវហត្ថបូ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចំរើនមត្ត ដើម្បី
លះរាគៈ ហើយព្រះអវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអវហត្ថបូ ។
អើ ។ ព្រះអវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចំរើនមត្ត ដើម្បីលះរាគៈ ហើយ
ព្រះអវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអវហត្ថបូ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចំរើន
សតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចំរើនសម្មប្បធាន ចំរើនឥទ្ធិបាទ
ចំរើនឥន្ទ្រិយ ចំរើនពលៈ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអវហន្ត ជាសម-
យវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអវហត្ថបូ ។ អើ ។ ព្រះអវហន្ត ជាសមយវិមុត្ត

បរិយាយ

រាគប្បហានាយ សតិប្បដ្ឋាន ការីតា ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គ ការីតា បរិហាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហ
 អរហត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ សមយវិមុត្តស្ស
 អរហតោ នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្ប-
 ហានាយ មគ្គោ ការីតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គ ការីតា
 បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហ អរហត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ អនា-
 ត្ថប្បប្បហានាយ មគ្គោ ការីតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈ-
 ង្គ ការីតា បរិហាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហ
 អរហត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២២] សមយវិមុត្តោ អរហ វីតរកោ វីត-
 នោសោ វីតមោហោ កតករណីយោ ធិហិតភារោ
 អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខណភវសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញ
 វិមុត្តោ ឧក្ខត្ថបលីយោ សង្ខីណបរិខោ អព្វធឿសិ-
 កោ ធិរក្ខណោ អរិយោ បន្ទុទ្ធា បន្ទុភារោ

បរិហានិកថា

ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយ
 ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចម្រើនមគ្គ
 ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
 ពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ
 ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត សាបសូន្យ
 ចាកអរហត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៤] ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មានរាគៈទៅប្រាសហើយ
 មានទោសៈទៅប្រាសហើយ មានមោហៈទៅប្រាសហើយ មានករណី-
 យកិច្ចធ្វើហើយ មានការៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់
 ហើយដោយលំដាប់ មានភពនិងសញ្ញាជនៈអស់រលីងហើយ មានចិត្ត
 រួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះទ្វារគឺអវិជ្ជាបើកហើយ
 មានគូទម្លាយហើយ មានសសរខ្សឹនដកហើយ មិនមានគន្លឹះទ្វារ
 ជាព្រះអរិយៈ មានទង់ ដាក់ចុះហើយ មានការៈ ដាក់ចុះហើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វិសញ្ញត្តោ សុវិជិតវិជយោ ទុក្ខំ តស្ស បរិញាតំ
 សមុទយោ បហំនោ នរោនោ សង្ខតតោ មត្តោ
 ភាវិតោ អភិញ្ញាយំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយំ បរិញ្ញាតំ
 បហាតតំ បហំនំ ភាវិតតំ ភាវិតំ សង្ខតាតតំ
 សង្ខតតំ បរិញាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហ-
 ត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អសមយវិមុត្តោ អរហា វីត-
 រតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សង្ខតាតតំ សង្ខតតំ
 បរិញាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៥] អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រតោ
 បហំនោ ន បរិញាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ
 រតោ បហំនោ ន បរិញាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អសមយវិមុត្តស្ស
 អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនប្រកបដោយកិលេស មានជ័យជំនះឈ្នះល្អហើយ ព្រះអរហន្តនោះ
 បានកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 និរោធសច្ច ចំរើននូវមគ្គសច្ច ធម៌ដែលគួរត្រាស់ដឹង ព្រះអរហន្តនោះ
 បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម៌ដែលគួរកំណត់ដឹង ព្រះអរហន្តនោះ បាន
 កំណត់ដឹងហើយ ធម៌ដែលគួរលះ ព្រះអរហន្តនោះ បានលះហើយ
 ធម៌ដែលគួរចំរើន ព្រះអរហន្តនោះ បានចំរើនហើយ ធម៌ដែលគួរធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្តនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រះអរ-
 ហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអវហត្ថប្ប ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត
 ជាអសមយវិមុត្ត មានរាគៈទៅប្រាសហើយ មានទោសៈទៅប្រាស
 ហើយ ។ បេ ។ ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្តនោះ បានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត សាបសូន្យ
 ចាកអវហត្ថដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤៥) ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត លះរាគៈ ហើយព្រះ
 អរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអវហត្ថទេឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត
 មិនសាបសូន្យចាកអវហត្ថទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។
 ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ

បរិយាយតិ ន បរិយាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ
 អនោត្តប្បំ បរិយាយតិ ន បរិយាយតិ សមយវិមុត្តោ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ អសម-
 យវិមុត្តស្ស អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ ភាវិ-
 តោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ន បរិយាយតិ
 អសមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ន បរិយាយតិ
 សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។
 អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ នោសប្បហានាយ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ន បរិយាយតិ អសមយវិមុត្តោ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សមយវិមុត្តស្ស
 អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ន បរិយាយតិ សម-
 យវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។

បរិហោសិកា

ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត
 ជាសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត ចំរើនមគ្គ ដើម្បីលះ
 រាគៈ ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត
 មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយ-
 វិមុត្ត ចំរើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយ
 ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត ចំរើនមគ្គ
 ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចំរើន
 ពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្ត
 ទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចំរើនមគ្គ ដើម្បីលះ
 អនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយ-
 វិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អសមយវីមុត្តោ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ ន បរិហាយតិ អសមយវី-
 មុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សមយ-
 វីមុត្តោ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ ន បរិហាយតិ សមយវីមុ-
 ត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៦] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ សាវីមុត្តោ ថេរោ បរិហាយតិ អរ-
 ហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ មហាមោក្ខល្លានោ
 ថេរោ មហាគស្សនោ ថេរោ មហាគច្ឆាយនោ
 ថេរោ មហាកោដ្ឋិកោ ថេរោ មហាបណ្ឌិតោ ថេ-
 រោ បរិហាយតិ អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។
 សាវីមុត្តោ ថេរោ ន បរិហាយតិ អរហត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សាវីមុត្តោ ថេរោ ន បរិហា-
 យតិ អរហត្តា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ មហាមោក្ខល្លានោ ថេរោ ...
 មហាគស្សនោ ថេរោ ... មហាគច្ឆាយនោ ថេរោ ...

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មានកតៈទៅប្រាសហើយ មានទោសៈ
ទៅប្រាសហើយ ។ បេ ។ ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្ត
នោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត
មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត
មានកតៈទៅប្រាសហើយ មានទោសៈទៅប្រាសហើយ ។ បេ ។
ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្តនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ហើយ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្ត
ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៦) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។
ព្រះសាវ័បុត្តត្ថេរ សាបសូន្យចាកអរហត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរ ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ ព្រះ
មហាកប្បាយនត្ថេរ ព្រះមហាកោដ្ឋិកត្ថេរ ព្រះមហាបណ្ឌិតត្ថេរ សាប
សូន្យចាកអរហត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះ
សាវ័បុត្តត្ថេរ មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះ
សាវ័បុត្តត្ថេរ មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តដូច្នេះទេ ។ ព្រះមហា-
មោគ្គល្លានត្ថេរ . . . ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ . . . ព្រះមហាកប្បាយនត្ថេរ . . .

មហាកោដ្ឋិកោ ខែរេ... មហាបណ្ឌិតោ ខែរេ ន
 បរិហាយត្ថំ អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 មហាមោក្ខល្លានោ ខែរេ... ។ បេ ។ មហាបណ្ឌិតោ
 ខែរេ ន បរិហាយត្ថំ អរហត្តា នោ វត្ថុ វេ វត្ថុព្វ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

[២២៧] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភក្កវតា

ឧត្តាវចា ហិ បដិបទា សមណោ បកាសិតា
 ន ចារិ ទិកុណំ យន្តិ នយិទំ ឯកកុណំ មុត្តន្តិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

[២២៨] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អា-

មន្តា ។ នត្ថំ ជិន្នស្ស ឆេទិយន្តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។
 អត្ថំ ជិន្នស្ស ឆេទិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភក្កវតា

បរិយោគីកថា

ព្រះមហាកោដ្ឋកត្តរ . . . ព្រះមហាបណ្ឌិតត្តរ មិនសាបសូន្យចាក
 អវហត្តទេប្ប ។ អើ ។ បើព្រះមហាមោគ្គល្លានត្តរ . . . ។ បេ ។ ព្រះ
 មហាបណ្ឌិតត្តរ មិនសាបសូន្យចាកអវហត្តទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអវហត្តដូច្នេះទេ ។

(២៤៧) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអវហត្តប្ប ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ថា

សេចក្តីប្រតិបត្តិខ្ពស់នឹងទាប ព្រះសមណៈ ប្រកាសហើយ
 (សត្វទាំងឡាយ) មិនដល់នូវត្រើយ គឺព្រះនិព្វានពីរ
 ដងទេ ត្រើយ គឺព្រះនិព្វាននេះ ពួកសត្វមិនដែលពាល់
 ត្រូវអស់វារៈម្តងឡើយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអវហត្ត ដូច្នេះទេ ។

(២៤៨) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអវហត្តប្ប ។ អើ ។
 ធម្មជាតិចក្ខុចដែលគេធម្មីកាត់ របស់ព្រះអរហន្តដែលមានកិលេសវដ្តៈ
 កាត់ហើយ មិនមានទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។
 ធម្មជាតិចក្ខុចដែលគេធម្មីកាត់ របស់ព្រះអរហន្ត ដែលមានកិលេស-
 វដ្តៈកាត់ហើយ មានប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វិតតណ្ហោ អនាទាមោ កិច្ចំ យស្ស ន វិជ្ជតិ

ជិន្នស្ស ធនិយំ នត្ថិ ឡិយទាសោ សម្មហតោតិ

អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ

អត្ថិ ជិន្នស្ស ធនិយន្តិ ។

(២២៧) បរិហាយតិ អរហា អរហន្តោតិ ។

អាមន្តា ។ នត្ថិ កតស្ស បដិច្ចយោតិ ។ ន

ហេរិ វត្ថុញ្ចំ ។ អត្ថិ កតស្ស បដិច្ចយោតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ កកវតា

តស្ស សម្មាវិមុត្តស្ស សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ

កតស្ស បដិច្ចយោ នត្ថិ កេរណីយំ ន វិជ្ជតិ

សេលោ យថា ឯកយនោ វាតេន ន សម្ពាតិ

ឯវំ រូបា រសា សន្តា កន្តា ជស្សា ច កេរណា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កិច្ចនៃបុគ្គលណា មិនមាន (បុគ្គលនោះ) មានតណ្ហា
 ទៅប្រាសហើយ មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ទេ ធម្មជាតិគឺច
 ក្នុងដែលគេគប្បីកាត់ របស់បុគ្គល ដែលមានកិលេសវដ្តៈ
 កាត់ហើយ មិនមានឡើយ (ព្រោះ) បុគ្គលនោះ
 បានដកចោលហើយ នូវអន្ទង់និងអន្ទាក់ គឺកិលេស

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មជាតិគឺចក្នុងដែលគេគប្បីកាត់ របស់ព្រះអរហន្ត
 ដែលមានកិលេសវដ្តៈកាត់ហើយ មានដូច្នេះទេ ។

(២៤៩) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 ការចំរើនមគ្គ ដែលបុគ្គលបានចំរើនរួចហើយ មិនមានទេប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ការចំរើនមគ្គ ដែលបុគ្គលបានចំរើន
 រួចហើយ មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ថា

ភិក្ខុអ្នកមានចិត្តរួចស្រឡះ អ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់នោះ រមែង
 មិនមានការចំរើនមគ្គ ដែលបានចំរើនរួចហើយទេ ទាំង
 កិច្ចដែលគួរធ្វើ ក៏មិនមានឡើយ ថ្មតាន់មួយដុំ រមែង
 មិនកំរើកញាប់ញ័រ ដោយខ្យល់ យ៉ាងណា រូប រស
 សំឡេង ក្លិន ផស្សៈទាំងអស់ ទាំងពួកធម៌ដែលគួរប្រាថ្នា

បរិយាគិកថា

ឥដ្ឋា ធម្មា អនិដ្ឋា ច នប្បវេទន្តំ តាទិណោ

ជិតំ ជិតំ វិម្ពុម្ពតំ វយំ ចស្សានុបស្សតីតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន

វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ កតស្ស បដិច្ចយោតិ ។

[២៥០] ន វត្ថុញ្ចំ បរិហាយតិ អរហា អរហ-

ត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា បញ្ចមេ

ភិក្ខុវេ ធម្មា សមយវិមុត្តស្ស ភិក្ខុណោ បរិហាយ

សំវត្ថុន្តំ កតមេ បញ្ច កម្មារាមតា ភស្សារាមតា

និទ្ទារាមតា សង្កណិការាមតា យថា វិមុត្តំ ជិតំ ន

បច្ចវេក្ខតិ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ធម្មា សមយ-

វិមុត្តស្ស ភិក្ខុណោ បរិហាយ សំវត្ថុន្តំ អត្ថេវ

សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ បរិហាយតិ

អរហា អរហត្តាតិ ។

បរិហានិកថា

និងមិនគួរប្រាថ្នា ក៏រមែងមិនញ៉ាំងចិត្តដែលរួចស្រឡះ ជា
 ចិត្តនឹងធីង របស់តាទិបុគ្គល ឲ្យញាប់ញ័រ យ៉ាងនោះ
 ដែរ ម្យ៉ាងទៀត (តាទិបុគ្គលនោះ) ឃើញរឿយៗ
 នូវការសូន្យ នៃចិត្តនោះ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា ការចម្រើនមគ្គ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយ មាន
 ដូច្នេះទេ ។

[២៥០] អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរ-
 ហន្តទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ បានគ្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសមយវិមុត្ត មានធម៌ ៥ នេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីសាបសូន្យ ធម៌ ៥ នោះ ដូចម្តេចខ្លះ សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង
 ការងារ ១ សេចក្តីត្រេកអរក្នុងតិរច្ឆានកថា ១ សេចក្តីត្រេកអរក្នុងការដេក
 លក់ ១ សេចក្តីត្រេកអរក្នុងពួកបទ ១ ភិក្ខុជាសមយវិមុត្តមិនពិចារណា
 នូវចិត្តដែលរួចស្រឡះហើយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសមយ-
 វិមុត្ត មានធម៌ទាំង ៥ នេះឯង ប្រព្រឹត្តដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នេះ ព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហន្តដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៥០] អត្ថំ អរហតោ កម្មារាមតាតិ ។ ន
 ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ អត្ថំ អរហតោ កម្មារាមតាតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ អរហតោ រាតោ កាមរាតោ
 កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញាជំនំ កាមោយោ
 កាមយោតោ កាមច្ចន្ធនីវរណានិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។
 អត្ថំ អរហតោ ភស្តុរាមតា អត្ថំ អរហតោ និ-
 ទ្ធារាមតា អត្ថំ អរហតោ សង្កណិកាមតាតិ ។
 ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ អត្ថំ អរហតោ សង្កណិកា-
 មតាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អរហតោ រាតោ
 កាមរាតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញាជំនំ
 កាមោយោ កាមយោតោ កាមច្ចន្ធនីវរណានិ ។ ន
 ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥២] បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហា អរហត្ថា បរិហាយមាណោ កី
 បរិយុដ្ឋិតោ បរិហាយតីតិ ។ រាគបរិយុដ្ឋិតោ បរិហាយ-
 តីតិ ។ បរិយុដ្ឋានំ កី បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អនុសយំ
 បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អត្ថំ អរហតោ អនុសយាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៥១] ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងការងារដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុង
 ការងារឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានរាគៈ កាមរាគៈ កាមរាគបរិ-
 យុដ្ឋាន កាមរាគសញ្ញាជនៈ ការមោឃៈ កាមយោគៈ កាមច្ចន្ទន៍វរណៈ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត មាន
 សេចក្តីត្រេកអរក្នុងតួចានកថា ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងការ
 ដេកលក់ ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងពួកបន្ទូល ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងពួក
 បន្ទូល ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានរាគៈ កាមរាគៈ កាមរាគបរិ-
 យុដ្ឋាន កាមរាគសញ្ញាជនៈ ការមោឃៈ កាមយោគៈ កាមច្ចន្ទន៍វរ-
 ណៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥២] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត កាលសាបសូន្យចាកអរហត្ត តើគ្របសង្កត់អ្វី ទើបបាន
 សាបសូន្យ ។ ព្រះអរហន្ត គ្របសង្កត់រាគៈ ទើបបានសាបសូន្យ ។
 បរិយុដ្ឋានក្តិលេស អាស្រ័យ អ្វី ទើបកើតឡើងបាន ។ អាស្រ័យនូវ
 អនុស័យ ទើបកើតឡើងបាន ។ ព្រះអរហន្ត មានអនុស័យឬ ។

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ អត្ថ អរហតោ
 អនុសយាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថ អរហតោ
 កាមរាគានុសយោ បដិយានុសយោ មាណុសយោ
 ទិដ្ឋានុសយោ វិចីក៏ញ្ញានុសយោ កវរាគានុសយោ
 អវិជ្ជានុសយាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 ទោសបរិយុដ្ឋិតោ បរិហាយតីតិ ។ បេ ។ មោហា-
 បរិយុដ្ឋិតោ បរិហាយតីតិ ។ បរិយុដ្ឋានំ កី បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អនុសយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 អត្ថ អរហតោ អនុសយាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ អត្ថ អរហតោ អនុសយាតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថ អរហតោ កាមរាគានុសយោ ។ បេ ។ អ-
 វិជ្ជានុសយាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៥៣] បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 អាមត្តា ។ អរហតោ អរហត្ថា បរិហាយមាណស្ស
 កី ឧបចយំ កច្ចតីតិ ។ រាគោ ឧបចយំ កច្ចតីតិ ។
 សក្កាយទិដ្ឋិ ឧបចយំ កច្ចតីតិ ។ វិចីក៏ញ្ញា ឧប-
 ចយំ កច្ចតីតិ ។ សីលព្វតបរាមាសោ ឧបចយំ

បរិហានិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានអនុស្សយ៍ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានកាមរតានុស្សយ៍ បដិយានុស្សយ៍ មានានុ-
 ស្សយ៍ ទិដ្ឋានុស្សយ៍ វិចិត្តានុស្សយ៍ កវីរតានុស្សយ៍ អវិជ្ជានុស្សយ៍
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត គ្រប
 សង្កត់ទោសៈ ទើបបានសាបសូន្យឬ ។ បេ ។ គ្របសង្កត់មោហៈ
 ទើបបានសាបសូន្យឬ ។ បរិយដ្ឋានកិលេស អាស្រ័យអ្វី ទើបកើត
 ឡើងបាន ។ អាស្រ័យ អនុស្សយ៍ ទើបកើតឡើងបាន ។ ព្រះអរហន្ត
 មានអនុស្សយ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរ-
 ហន្ត មានអនុស្សយ៍ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានកាមរតានុស្សយ៍
 ។ បេ ។ អវិជ្ជានុស្សយ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥៣) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។
 កាលព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត តើអ្វីដល់នូវការដុះដាលឡើង ។
 រតៈដល់នូវការដុះដាលឡើង ។ សក្កាយទិដ្ឋិ ដល់នូវការដុះដាល
 ឡើងឬ ។ វិចិត្តា ដល់នូវការដុះដាលឡើងឬ ។ សីលព្វតបកមាសៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

កង្ខត័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ ខោសោ ឧ-
បថយំ កង្ខត័តិ ។ បេ ។ មោហោ ឧបថយំ កង្ខ-
ត័តិ ។ សក្កាយនិដ្ឋិ ឧបថយំ កង្ខត័តិ ។ វិច្ចិ-
ក៌្ហា ឧបថយំ កង្ខត័តិ ។ សីលព្វតបរាមាសោ
ឧបថយំ កង្ខត័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[២៥៤] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តតិ ។

អាមត្តា ។ អរហា អាចិន័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អរហា អបចិន័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អរហា បដហត័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អរហា ឧទានិយត័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អរហា វិស័នេត័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អរហា ឧស្ស័នេត័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អរហា វិជ្ជុបេត័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អរហា សន្ធិបេត័តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ នន្ទ អរហា នេវចិនាតិ ន អបចិនាតិ
អបចិន័ត្វា វិគោតិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ អរហា
នេវចិនាតិ ន អបចិនាតិ អបចិន័ត្វា វិគោ នោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ទោសៈដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ បេ ។ មោហៈ
 ដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ សក្កាយទិដ្ឋិ ដល់នូវការដុះដាលឡើង
 វិញ ។ វិចិត្តិច្ឆា ដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ សីលពូតបរាមាសៈ
 ដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្តសន្សំប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកការសន្សំប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះអរហន្តលះបង់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះអរហន្តប្រកាន់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កកាយចេញប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កៀវគវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កំចាត់ចេញប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រមូលមកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្តមិនសន្សំ មិនប្រាសចាកការ
 សន្សំ បិតនៅទីនឹង ព្រោះប្រាសចាកការសន្សំប្ប ។ អើ ។ បើព្រះ
 អរហន្តមិនសន្សំ មិនប្រាសចាកការសន្សំ បិតនៅទីនឹង ព្រោះ

បរិហានិកថា

វត្ថុ រេ វត្ថុព្យោ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 នន្ទ អរហា នេវ បដហតិ ន ឧបាទិយតិ បដ-
 ហិត្វា បីតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវ
 បដហតិ ន ឧបាទិយតិ បដហិត្វា បីតោ នោ
 វត្ថុ រេ វត្ថុព្យោ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 នន្ទ អរហា នេវ វិសំនេតិ ន ឧស្សំនេតិ វិសំនិត្វា
 បីតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវ វិ-
 សំនេតិ ន ឧស្សំនេតិ វិសំនិត្វា បីតោ នោ វត្ថុ
 រេ វត្ថុព្យោ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ នន្ទ
 អរហា នេវ វិជ្ជបេតិ ន សន្ធិបេតិ វិជ្ជបេត្វា បីតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវ វិជ្ជបេតិ ន
 សន្ធិបេតិ វិជ្ជបេត្វា បីតោ នោ វត្ថុ រេ វត្ថុព្យោ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

បរិហានិកថា

ប្រាសចាកការសន្សំ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នេះទេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនលះបង់
 មិនប្រកាន់ បិតនៅនឹង ព្រោះលះបង់ឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
 មិនលះបង់ មិនប្រកាន់ បិតនៅនឹង ព្រោះលះបង់ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នេះទេ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនកកាយចេញ មិនកៀរគរ បិតនៅនឹង ព្រោះក-
 កាយចេញឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនកកាយចេញ មិនកៀរគរ
 បិតនៅនឹង ព្រោះកកាយចេញ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នេះទេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត
 មិនកំចាត់ចេញ មិនប្រមូលមក បិតនៅនឹង ព្រោះកំចាត់ចេញឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនកំចាត់ចេញ មិនប្រមូលមក បិតនៅ
 នឹង ព្រោះកំចាត់ចេញ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះ
 អរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នេះទេ ។

ចប់ បរិហានិកថា ។

ព្រហ្មចរិយកថា

[២៥៥] នត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវសោតិ ។

អាមន្តា ។ សព្វេ ទេវំ ជន្យា ឯន្យម្ភតា អវិញ្ញា
 ហត្ថសំវាចិត្តា ន បដិពលា សុភាសិតទុក្ខាសិតានំ
 អត្ថមញ្ញាតំ សព្វេ ទេវំ ន ពុទ្ធេ បសដ្ឋា ន
 ធម្មេ បសដ្ឋា ន សង្ឃេ បសដ្ឋា ន ពុទ្ធិំ ភកវន្តំ
 បយុទ្ធាសន្តំ ន ពុទ្ធិំ ភកវន្តំ បញ្ចំ បុច្ឆន្តំ ន
 ពុទ្ធន ភកវតា បញ្ចោ វិសដ្ឋិតេ អត្ថមនា សព្វេ
 ទេវំ កម្មាវរណោន សមដ្ឋានតា កិលេសាវរណោន
 សមដ្ឋានតា វិចារាវរណោន សមដ្ឋានតា អស្សនា
 អន្ធនិកា ទុប្បញ្ញា អភព្វា និយាមំ ឡិក្កមិតំ កុ-
 សលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ សព្វេ ទេវំ មាតុយា-
 តកា បិតុយាតកា អវហន្តយាតកា រុហិរុប្បាទកា
 សង្ឃកេទកា សព្វេ ទេវំ ចាណាតិចាតិវោ អទិដ្ឋា-
 ទាយិវោ កាបេសុ មិច្ឆាចារិវោ មុសាវាទិវោ បិសុ-
 ណាវាថា ជុសុវាថា សម្មប្បលាបិវោ អភិជ្ឈាលុវោ

ព្រហ្មបរិយកថា

[២៥៥] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មបរិយកថា^(១) ក្នុងពួកទេវតា មិន
 មានទេព ។ អើ ។ ពួកទេវតាទាំងអស់ សុទ្ធតែល្ងង់ ខ្សោ មិនចេះ
 ដឹង ប្រកបដោយការពោល ដោយដៃ (ដូចមនុស្សគ) មិនអង្គ
 អាច ដើម្បីដឹងនូវសេចក្តីនៃសុភាសិតនិងទុក្ខាសិតបាន ពួកទេវតាទាំង
 អស់ មិនជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ មិនជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ មិនជ្រះថ្លាក្នុងព្រះ
 សង្ឃ មិនចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនសួរនូវប្រស្នា
 នឹងព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ កាលបើប្រស្នាដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដោះ
 ស្រាយហើយ មិនរីករាយ ពួកទេវតាទាំងអស់ ប្រកបដោយកម្មជារនាំង
 ប្រកបដោយកិលេសជារនាំង ប្រកបដោយវិបាកជារនាំង មិនមានសព្វ
 មិនមានធនៈ មិនមានប្រាជ្ញា មិនគួរប៉ះកាន់សម្មត្តនិយាម ក្នុងកុសល-
 ធម៌ទាំងឡាយ ពួកទេវតាទាំងអស់ ជាអ្នកសម្លាប់មាតា សម្លាប់បិតា
 សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ជាអ្នកធ្វើព្រះលោហិតរបស់ព្រះពុទ្ធ ឲ្យកើតឡើង
 ជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ពួកទេវតាទាំងអស់ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកកាន់
 យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ជា
 អ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នកមានវចាសិកស្ស័ត ជាអ្នកមានវចាភាក្រក់
 ជាអ្នកពោលពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកមានអភិជ្ឈាជាប្រក្រតី

១ មាន ២ ពីបម្រើមគ្គ ១ បព្វជន ១ ។ អដ្ឋកថា ។

ព្យាបន្នចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋិកាភិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យា
 ។ បេ ។ ននុ អត្ថំ ទេវំ អនិច្ចា អនេច្ច-
 ម្ភតា វិញ ន ហត្ថសិវាចិកា បដិពលា សុភា-
 សីតទិញាសិតានំ អត្ថមញ្ញាតំ អត្ថំ ទេវំ ពុទ្ធ
 បសន្នា ធម្មេ បសន្នា សង្ឃេ បសន្នា ពុទ្ធំ ភក្កវន្តំ
 បយ្យុចាសន្តំ ពុទ្ធំ ភក្កវន្តំ បញ្ចំ បុច្ឆន្តំ ពុទ្ធន
 ភក្កវតា បញ្ចា វិសន្និនេ អត្ថមនា ហោន្តំ អត្ថ
 ទេវំ ន កម្មាវរណាន សមន្នាគតា ន កិលេ-
 សាវរណាន សមន្នាគតា ន វិហាកាវរណាន ស-
 មន្នាគតា សន្នា ធម្មិកា បញ្ញាវន្តោ ភញ្ញា និយាមិ
 ឡិក្កមិទំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មតំ អត្ថំ ទេវំ
 ន មាតុយាតកា ន បិតុយាតកា ន អរហន្តយា-
 តកា ន វុហវុប្បាទកា ន សង្ឃកេទកា អត្ថំ
 ទេវំ ន ចាលាភិចាតិវោ ន អទិច្ចាទាយិវោ ន
 កាមេសុ មិច្ឆាចារិវោ ន មុសាវាទិវោ ន បិសុ-
 ណាវាចា ន ធម្មសាវាចា ន សម្មប្បលាបិវោ ន
 អភិជ្ឈាលុវោ អព្យាបន្នចិត្តា សម្មាទិដ្ឋិកាភិ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

ជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងពួកទេវតា មិនល្ងង់ មិនខ្សោ ចេះដឹង
មិនប្រកបដោយការពោលដោយដៃ (ដូចមនុស្សគេទេ) អាចដើម្បី
ដឹងនូវសេចក្តីនៃសុភាសិតនិងទុក្ខាសិតបាន ពួកទេវតា ជ្រះថ្លាក្នុង
ព្រះពុទ្ធ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ តែងចូលទៅអង្គុយ
ជិតព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ សួរនូវប្រស្នាទាំងព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ កាលបើ
ប្រស្នា ដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដោះស្រាយហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ
ពួកទេវតា មិនប្រកបដោយកម្មជារនាំង មិនប្រកបដោយកិលេសជា
រនាំង មិនប្រកបដោយវិបាកជារនាំង មានសព្វ មានឆន្ទៈ មាន
បញ្ញា គួរដើម្បីចុះកាន់សម្មត្តនិយាម ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ពួក
ទេវតា មិនសម្លាប់មាតា មិនសម្លាប់បិតា មិនសម្លាប់ព្រះអរហន្ត
មិនធ្វើព្រះលោហិតរបស់ព្រះពុទ្ធឱ្យកើតឡើង មិនបំបែកសង្ឃ ពួក
ទេវតា មិនសម្លាប់សត្វ មិនកាន់យកនូវទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ មិន
ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនពោលពាក្យកុហក មិនមានវាចា
សិកសៀត មិនមានវាចាអាក្រក់ មិនពោលពាក្យរោយរាយឥតប្រ-
យោជន៍ មិនមានអភិជ្ឈាជាប្រក្រតី មានចិត្តមិនព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិប្ប ។

អាមត្តា ។ ហេតុ អត្ថិ ទេវា អដឡា អនេឡាម្ភតា
 វិញ ន ហត្ថសិវាចិកា បដិពលា សុភាសិតទុក្ខា-
 សំតាជំ អត្ថមត្តាតំ ។ បេ ។ អត្ថិ ទេវា តុទ្ធ
 បសដ្ឋា ។ ប ។ សម្មាទិដ្ឋិកា នោ វត វេ វត្ថព្វ
 នត្ថិ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។

(២៥៦) អត្ថិ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថិ តត្ថ បព្វជ្ជា មុណ្ឌិយំ កាសា-
 វជារណា បត្តជារណា ទេវេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុកំ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

(២៥៧) ទេវេសុ បព្វជ្ជា នត្ថិតិ ។ នត្ថិ
 ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ យត្ថ អត្ថិ
 បព្វជ្ជា តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យត្ថ នត្ថិ បព្វ-
 ជ្ជា នត្ថិ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វ ។ បេ ។ យត្ថ អត្ថិ បព្វជ្ជា តត្ថេវ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ បើពួកទេវតា មិនល្ងង់ មិនខ្មៅ ចេះដឹង មិនប្រកបដោយ
 ការពោលដោយដៃ (ដូចជាមនុស្សគ្រោះទេ) អាចដើម្បីជំនួសសេចក្តីនៃ
 សុភាសិតនិងទុក្ខាសិត ។ បេ ។ ពួកទេវតា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ
 ។ បេ ។ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការប្រ-
 ព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងទេវលោក មិនមាន ដូច្នេះឡើយ ។

[២៥៦] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មានឬ ។
 អើ ។ បព្វជ្ជា ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល ការទ្រទ្រង់សំពត់
 កាសាវៈ ការទ្រទ្រង់បាត្រ ក្នុងពួកទេវតានោះ មានឬ ព្រះសម្មា-
 សម្ពុទ្ធានុញ្ញាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធានុញ្ញាយ គ្រប់សាវ័ក កើតក្នុង
 ពួកទេវតា មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៧] បព្វជ្ជា ក្នុងពួកទេវតា មិនមានទេឬ ។ ការប្រ-
 ព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បព្វជ្ជា
 មានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានក្នុងទីនោះដែរ បព្វជ្ជា
 មិនមានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បព្វជ្ជា មាន
 ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ

ព្រហ្មចរិយកថា

ព្រហ្មចរិយវរសោ យត្ថ នត្ថិ បព្វជ្ជា នត្ថិ តត្ថ ព្រហ្ម-
ចរិយវរសោតិ ។ អាមន្តា ។ យោ បព្វជ្ជតិ តស្សេវ
ព្រហ្មចរិយវរសោ យោ ន បព្វជ្ជតិ នត្ថិ តស្សេវ
ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៨] ទេវេស្ស មុណ្ឌិយំ នត្ថិតិ ។ នត្ថិ
ទេវេស្ស ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
អត្ថិ មុណ្ឌិយំ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវរសោ យត្ថ នត្ថិ
មុណ្ឌិយំ នត្ថិ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ ន ហោរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ អត្ថិ មុណ្ឌិយំ តត្ថេវ ព្រហ្ម-
ចរិយវរសោ យត្ថ នត្ថិ មុណ្ឌិយំ នត្ថិ តត្ថ
ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ អាមន្តា ។ យោ មុណ្ឌោ
ហោតិ តស្សេវ ព្រហ្មចរិយវរសោ យោ មុណ្ឌោ
ន ហោតិ នត្ថិ តស្សេវ ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ ន
ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

បព្វជ្ជា មិនមានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ
 ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាបួស ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះមាន បុគ្គលណា មិនបួស ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះមិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល មិនមាន ក្នុងពួក
 ទេវតាទេឬ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេឬ ។
 អើ ។ ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល មានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានក្នុងទីនោះដែរ ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល
 មិនមាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពនៃបុគ្គលមាន
 ក្បាលត្រងោល មានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានក្នុង
 ទីនោះដែរ ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល មិនមានក្នុងទីណា ការ
 ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ណា មានក្បាលត្រងោល ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ ក៏មានដែរ បុគ្គលណា មិនមានក្បាលត្រងោល ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៧] ទេវេស្ស កាសាវជារណា នត្ថិតិ ។
 នត្ថិ ទេវេស្ស ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
 យត្ថ អត្ថិ កាសាវជារណា តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវា-
 សោ យត្ថ នត្ថិ កាសាវជារណា នត្ថិ តត្ថ ព្រហ្មចរិ-
 យវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ
 អត្ថិ កាសាវជារណា តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យត្ថ
 នត្ថិ កាសាវជារណា នត្ថិ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវាសោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ យោ កាសាវំ ជារតិ តស្សេវ
 ព្រហ្មចរិយវាសោ យោ កាសាវំ ន ជារតិ នត្ថិ
 តស្សេវ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

[២៦០] ទេវេស្ស បត្តជារណា នត្ថិតិ ។ នត្ថិ
 ទេវេស្ស ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
 អត្ថិ បត្តជារណា តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យត្ថ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៥៩) ការទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ ក្នុងពួកទេវតា មិនមាន
 ទេ ។ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានទេ ។
 អើ ។ ការទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ មានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូ-
 ចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ ការទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ មិនមាន
 ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ
 មាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ ការ
 ទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ មិនមាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌
 ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលណា ទ្រទ្រង់សំពត់
 កាសាវៈ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មាន បុគ្គល
 ណា មិនទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៦០) ការទ្រទ្រង់បាត្រ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេ ។
 ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេ ។ អើ ។ ការទ្រទ្រង់
 បាត្រ មាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ

ព្រហ្មចរិយកថា

នត្ថំ បត្តជារណា នត្ថំ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ អត្ថំ បត្តជារណា
 តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យត្ថ នត្ថំ បត្តជារណា
 នត្ថំ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ យោ
 បត្តំ ជារេតិ តស្សេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យោ បត្តំ
 ន ជារេតិ នត្ថំ តស្សេវ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន
 ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៦០) ទេវេស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ឈន្តិ ។
 នត្ថំ ទេវេស្ស ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។
 យត្ថ សម្មាសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ឈន្តិ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ យត្ថ សម្មាសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ឈន្តិ នត្ថំ តត្ថ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 យត្ថ សម្មាសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ឈន្តិ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ យត្ថ សម្មាសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ឈន្តិ នត្ថំ តត្ថ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ លុត្ថិទិយា ភកកា

ព្រហ្មចរិយកថា

ការទ្រទ្រង់បាត្រ មិនមាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិន
 មាន ក្នុងទីនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ការទ្រទ្រង់បាត្រ មាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន
 ក្នុងទីនោះដែរ ការទ្រទ្រង់បាត្រ មិនមាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលណា
 ទ្រទ្រង់បាត្រ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មាន បុគ្គល
 ណា មិនទ្រទ្រង់បាត្រ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦១] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាងឡាយ មិនកើត ក្នុងពួកទេវតា
 ទេ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេ ។ អើ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាងឡាយ កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌
 ក៏មាននៅ ក្នុងទីនោះដែរ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាងឡាយ មិនកើត
 ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាងឡាយ
 កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាងឡាយ មិនកើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌
 ក៏មិនមានក្នុងទីនោះដែរ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ប្រសូតក្នុងល្អម្សិរីនៃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ជាតោ ពោធិយា មូលេ អភិសម្ពុទ្ធា ពារាណសីយំ
 កកវតា ធម្មចក្កំ បវត្ថិតំ តត្ថ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិ-
 យវាសោ នត្ថញ្ញាត្រ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហោរិ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[២២២] ទេវេសុ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ធុប្បជ្ឈន្តិតំ ។
 នត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
 យត្ថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ធុប្បជ្ឈន្តិតំ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ យត្ថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ធុប្បជ្ឈន្តិតំ នត្ថំ តត្ថ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហោរិ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 យត្ថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ធុប្បជ្ឈន្តិតំ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ យត្ថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ធុប្បជ្ឈន្តិតំ នត្ថំ តត្ថ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។ មជ្ឈិមេសុ ជន-
 បទេសុ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ធុប្បជ្ឈន្តិតំ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិ-
 យវាសោ នត្ថញ្ញាត្រ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន
 ហោរិ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(ព្រែកាំង) ហើយត្រាស់ដឹងទៀតគល់ពោធិព្រឹក្ស ព្រះមានព្រះភាគ
 (អង្គនោះ) ទ្រង់ញ៉ាំងធម្មចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងក្រុងពាណសី ការ
 ប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះ ។ ដែរ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូ-
 ចរិយធម៌ ក្នុងទីដទៃ មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(២៦២) ព្រះបច្ចេកសម្មទទាំងឡាយ មិនកើត ក្នុងពួកទេវតា
 ឡើយ ។ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានឡើយ ។ អើ ។
 ព្រះបច្ចេកសម្មទទាំងឡាយ កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌
 ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ ព្រះបច្ចេកសម្មទទាំងឡាយ មិនកើត ក្នុងទីណា
 ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរឡើយ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះបច្ចេកសម្មទទាំងឡាយ កើត ក្នុងទីណា
 ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ ព្រះបច្ចេកសម្មទទាំង
 ឡាយ មិនកើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុង
 ទីនោះដែរឡើយ ។ អើ ។ ព្រះបច្ចេកសម្មទទាំងឡាយ កើត ក្នុងមជ្ឈិម-
 ជនបទ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ មានតែក្នុងទីនោះឯង ការប្រព្រឹត្តិ
 ត្រហូចរិយធម៌ ក្នុងទីឯទៀត មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

[២៦៣] ទេវេស្យ សាវកយុកំ ទុប្បជ្ឈតីតិ ។
 នត្ថំ ទេវេស្យ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
 យត្ថ សាវកយុកំ ទុប្បជ្ឈតិ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវា-
 សោ យត្ថ សាវកយុកំ ទុប្បជ្ឈតិ នត្ថំ តត្ថ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ
 សាវកយុកំ ទុប្បជ្ឈតិ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ
 យត្ថ សាវកយុកំ ទុប្បជ្ឈតិ នត្ថំ តត្ថ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោតិ ។ អាមន្តា ។ មគទេស្យ សាវកយុកំ
 ទុប្បជ្ឈំ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ នត្តញ្ញត្រ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៤] អត្ថំ ទេវេស្យ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមន្តា ។ សព្វទេវេស្យ អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៥] អត្ថំ មនុស្សេស្យ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមន្តា ។ សព្វមនុស្សេស្យ អត្ថំ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

[២៦៣] គូនសាវ័ក មិនកើត ក្នុងពួកទេវតាទេ ។ ការ
ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានទេ ។ អើ ។
គូនសាវ័ក កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន
ក្នុងទីនោះដែរ គូនសាវ័ក មិនកើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិ
ព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គូនសាវ័ក កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិ
ព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ គូនសាវ័ក មិនកើត ក្នុងទីណា
ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។ អើ ។
គូនសាវ័ក កើត ក្នុងដែនមគធៈ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មានតែក្នុង
ដែនមគធៈនោះឯង ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងទីដទៃទៀត មិនមាន
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៤] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មានឬ ។
អើ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងពួកទេវតាទាំងអស់ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៥] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ។
អើ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងមនុស្សទាំងអស់ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៦] អត្ថំ ទេវេស្ស ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមន្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្ស ទេវេស្ស អត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦៧] អត្ថំ មនុស្សេស្ស ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមន្តា ។ បច្ចុន្តិមេស្ស ជនបទេស្ស អត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោ មិលក្ខេស្ស អវិញ្ញាតាវេស្ស យត្ថ នត្ថ
 កតិ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនីនំ ឧបាសកានំ ឧបាសិកា-
 នន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦៨] អត្ថំ ទេវេស្ស ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថិតិ ។ អសញ្ញាសត្តេស្ស
 ទេវេស្ស អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោ សញ្ញាសត្តេស្ស^(១) ទេវេស្ស អត្ថំ យត្ថ
 អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទេវេស្ស អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ
 អត្ថំ យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
 កត្ថត្ថិ កត្ថ នត្ថិតិ ។ អសញ្ញាសត្តេស្ស ទេវេស្ស
 នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោ សញ្ញាសត្តេស្ស^(១) ទេវេស្ស

១ ឬ. អសញ្ញាសត្តេស្ស ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៦៦] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ដ ។
អើ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងពួកទេវតា ពេញដោយ
អសញ្ញាសត្វដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៧] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងពួកមនុស្សប្ដ ។
អើ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមីលក្ខណ៍ ជាអ្នកមិនចេះដឹង
ក្នុងបច្ចន្តមជនបទ ដែលជាជនបទមិនមានគតិរបស់ភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបា-
សក ឧបាសិកាទេ តើមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៨] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មានឬ ។
ប្រទេសដែលពួកទេវតាប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ប្រទេសដែល
ពួកទេវតាមិនប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានឬ ។ ទេវតាជាន់អសញ្ញាសត្វ
មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ
ពួកទេវតាជាន់សញ្ញាសត្វ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមានការ
ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្នុង
ពួកទេវតា មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្ម-
ចរិយធម៌ខ្លះឬ ។ អើ ។ ចុះមានកងទ័ណា មិនមានកងទ័ណា ។ ទេវតា
ជាន់អសញ្ញាសត្វ មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ទេវតាជាន់សញ្ញាសត្វ

ព្រហ្មចរិយកថា

អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អសញ្ញាសត្តេសុ ទេវេសុ
 នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ សញ្ញាសត្តេសុ^(១)
 ទេវេសុ នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។
 សញ្ញាសត្តេសុ^(២) ទេវេសុ អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្តេសុ ទេវេសុ អត្ថំ ព្រហ្មចរិ-
 យវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦៧] អត្ថំ មនុស្សេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថិតិ ។ បច្ចុដ្ឋិមេសុ
 ជនបទេសុ អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោ មិលក្ខេសុ អវិញ្ញាតារេសុ យត្ថ នត្ថំ
 កតិ កិក្ខុដំ កិក្ខុដំ ឧបាសកាដំ ឧបាសកាដំ
 មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ
 នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។

[២៧០] មនុស្សេសុ អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ
 យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។
 កត្តត្ថិ កត្ត នត្ថិតិ ។ បច្ចុដ្ឋិមេសុ ជនបទេសុ
 នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោ មិលក្ខេសុ អវិញ្ញាតារេសុ
 យត្ថ នត្ថំ កតិ កិក្ខុដំ កិក្ខុដំ ឧបាសកាដំ

១ ឧ. អសញ្ញាសត្តេសុ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ។ ទេវតាជាន់សព្វាសត្វ មិនមាន
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ។ អើ ។ ទេវតាជាន់សព្វាសត្វ មិន
 មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ ទេវតាជាន់សព្វាសត្វ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ។
 អើ ។ ទេវតាជាន់សព្វាសត្វ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៩] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមនុស្ស មានឬ ។
 ប្រទេសដែលពួកមនុស្ស ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ប្រទេស
 ដែលពួកមនុស្ស មិនប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានឬ ។ ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមនុស្ស ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន-
 មជ្ឈបទ ដែលជាជនបទមានគតិរបស់ភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា
 មួយទៀត ក្នុងមជ្ឈមជ្ឈបទ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមាន
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

[២៧០] ក្នុងពួកមនុស្ស មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមាន
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះឬ ។ អើ ។ ចុះមានក្នុងទីណា មិនមានក្នុងទី
 ណា ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមនុស្ស ជាអ្នកមិនចេះដឹង
 មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នមជ្ឈបទ ដែលជាជនបទមិនមានគតិរបស់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឧបាសិកាធំ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ អត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ ។ បច្ឆន្តិមេសុ ជនបទេសុ នត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ មិលក្ខុសុ អវិញ្ញាតារេសុ យត្ថ នត្ថំ
 កតិ កិក្ខុធំ កិក្ខុធំធំ ឧបាសកាធំ ឧបាសិកា-
 ធំធំ ។ អាមន្តា ។ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ នត្ថំ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ មជ្ឈិមេសុ
 ជនបទេសុ អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ឆន្តិមេសុ ជនបទេសុ អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោ មិ-
 លក្ខុសុ អវិញ្ញាតារេសុ យត្ថ នត្ថំ កតិ កិក្ខុធំ
 កិក្ខុធំធំ ឧបាសកាធំ ឧបាសិកាធំធំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វ ។ បេ ។

[២៧០] អត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ កកវតា តីហិ កិក្ខុវេ ហំនេហិ
 ជម្ពីជីបកា មនុស្សា ឧត្តរក្កុរុកេ ច មនុស្ស
 អធិក្កណ្ឌធំ ទេវេ ច តាវត្ថីសេ ។ កតមេហិ តីហិ ។
 ស្វរា សតិមន្តោ ឥធ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ នត្ថំ ទេវេសុ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ សាវត្ថិយំ វត្ថំ កកវតា ឥធ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ទុបាសក ទុបាសិកា ក្នុងមជ្ឈិមដនបទ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌
 ឬ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមិលកុដន ជាអ្នកមិនចេះដឹង
 មិនមាន ក្នុងបច្ចន្តមដនបទ ដែលជាជនបទមិនមានគតិ របស់ពួកភិក្ខុ
 ភិក្ខុនី ទុបាសក ទុបាសិកាឬ ។ អើ ។ ក្នុងមជ្ឈិមដនបទ មិនមានការ
 ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ក្នុង
 មជ្ឈិមដនបទ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ឬ ។ អើ ។ ការ
 ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមិលកុដន ជាអ្នកមិនចេះដឹង មានក្នុង
 បច្ចន្តមដនបទ ដែលជាជនបទមានគតិ របស់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ទុបាសក
 ទុបាសិកាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧១] ក្នុងពួកទេវតា មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្ស
 នៅក្នុងដមទ្ធិប គ្របសង្កត់ នូវពួកមនុស្សនៅក្នុងទុត្តរករទ្ធិបផង នូវពួក
 ទេវតាជាន់គាវត្តិផង ដោយហេតុព្យ យ៉ាង ។ ហេតុទាំង ៣ នោះ
 តើដូចម្តេច ។ ក្នុងដមទ្ធិបនេះ ពួកមនុស្សជាអ្នកភ្លៀវក្លា ១ មានសតិ ១
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ១ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។
 អើ ។ បើដូច្នោះ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌
 ទេឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងក្រុងសាវត្ថីថា ការប្រព្រឹត្តិ

ព្រហ្មចរិយកថា

ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ អាមត្តា ។ សាវត្ថិយញ្ញោ
 ព្រហ្មចរិយវរសោ ធន្តញ្ញាត្រ ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។
 ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ អនាតាមិស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចោ-
 រម្បាកិយានិ សញ្ញោជនានិ បហីនានិ បញ្ចុទ្ធម្បា-
 កិយានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ឥតោ ចុតស្ស
 តត្ថ ឧប្បន្នស្ស កុហី ជលុប្បត្តិតិ ។ តត្ថេវ ។
 ហញ្ចំ អនាតាមិស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចោរម្បាកិយានិ
 សញ្ញោជនានិ បហីនានិ បញ្ចុទ្ធម្បាកិយានិ សញ្ញោជ-
 នានិ អប្បហីនានិ ឥតោ ចុតស្ស តត្ថ ឧប្បន្នស្ស
 តហី ជលុប្បត្តិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ធន្តិ ទេវេសុ
 ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ អនាតាមិស្ស បុគ្គលស្ស
 បញ្ចោរម្បាកិយានិ សញ្ញោជនានិ បហីនានិ បញ្ចុទ្ធម្បា-
 កិយានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ឥតោ ចុតស្ស
 តត្ថ ឧប្បន្នស្ស កុហី កាហោហារណំ កុហី ទុត្ត-
 បរិញ្ញាតំ កុហី កិលេសប្បហានំ កុហី ជិរោធ-
 សង្ខតិរិយា កុហី អកុប្បប្បដិវេជានតិ ។ តត្ថេវ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

ព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះ ដូច្នេះមែនឬ ។ អើ ។

ចុះការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងក្រុងសាវត្ថីតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងទីង

ទៀត មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង

នេះទេ ។ អនាតាមិបុគ្គល បានលះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាង

ក្រោម ៥ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះច្បាត

ចាកអត្តភាពនេះ ទៅកើតក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ចុះការកើតឡើងនៃ

ផល ក្នុងទីណា ។ ការកើតឡើងនៃផល ក្នុងសុទ្ធាវសនោះឯង ។

បើអនាតាមិបុគ្គល បានលះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ មិន

ទាន់លះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះច្បាតចាកអត្តភាពនេះ

ទៅ បានទៅកើតក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ការកើតឡើងនៃផល ក៏ក្នុង

សុទ្ធាវសនោះឯង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការប្រព្រឹត្តិ

ព្រហ្មចរិយធម៌មិនមាន ក្នុងពួកទៅតា ដូច្នេះទេ ។ អនាតាមិបុគ្គល

បានលះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈ

ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះច្បាតចាកអត្តភាពនេះទៅ បានទៅកើតក្នុង

ជាន់សុទ្ធាវសនោះ ចុះការដាក់ចុះនូវការកើតឡើង ការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ

ក្នុងទីណា ការលះកិលេសក្នុងទីណា ការធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធ ក្នុង

ទីណា ការចាក់ចុះនូវធម៌មិនកំរើកក្នុងទីណា ។ ក្នុងសុទ្ធាវសនោះឯង ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ហត្ថំ អនាគាមិស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចោរម្ភាភិយានិ
 សញ្ញោជនានិ បហីនានិ បញ្ចុទ្ធម្ភាភិយានិ សញ្ញា-
 ជនានិ អប្បហីនានិ ឥតោ ចុតស្ស តត្ថ ឧប្បន្ន-
 ស្ស តហី អកុប្បប្បដិវេជោ លោ វត វេ វត្ថព្វ
 នត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវសោតិ ។ អនាគាមិស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ចោរម្ភាភិយានិ សញ្ញោជនានិ បហី-
 នានិ បញ្ចុទ្ធម្ភាភិយានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ
 ឥតោ ចុតស្ស តត្ថ ឧប្បន្នស្ស តហី ដលុប្បត្តិ
 តហី កាហោហារណំ តហី ទុក្ខបរិញ្ញាតំ តហី កិ-
 លេសប្បហានំ តហី និរោធសច្ច្រឹកិរិយា តហី
 អកុប្បប្បដិវេជោ កេនជ្ឈេន វិទេសិ នត្ថំ ទេវេសុ
 ព្រហ្មចរិយវសោតិ ។ ហន្ត ហិ អនាគាមិ បុគ្គ-
 លោ ឥធ ភាវិតេន មក្កេន តត្ថ ដលំ សច្ច្រឹ-
 ករោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បើអនាគាមិបុគ្គល បានលះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥
មិនទាន់លះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះច្បាប់ចាកអត្តភាព
នេះទៅ បានទៅកើត ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ការគ្រោសជីវិតនូវធម៌
មិនកម្រើក ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ
ទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល បានលះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាង
ក្រោម ៥ មិនទាន់លះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះ
ច្បាប់ចាកអត្តភាពនេះទៅ បានទៅកើត ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ការ
កើតឡើងនៃផល ក៏ក្នុងទីនោះ ការដាក់ចុះនូវភាវៈ ក្នុងទីនោះ ការ
កំណត់ជីវិតនូវទុក្ខ ក្នុងទីនោះ ការលះតិលេស ក្នុងទីនោះ ការធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ ក្នុងទីនោះ ការចាក់ធ្លុះនូវធម៌មិនកម្រើក ក្នុងទីនោះ
អ្នកនិយាយថា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមាន
ដូច្នេះ តើដោយសេចក្តីដូចម្តេច ។ បើដូច្នោះមានតែ អនាគាមិ-
បុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ។

ព្រហ្មបរិយាកថា

(២៧២) អនាតាមី បុគ្គលោ ឥធ ភាវិតេន
 មក្កេន ឥត្ត ដលំ សុច្ឆិករោត្តិ ។ អាមន្តា ។ សោ-
 តាបន្នោ បុគ្គលោ ឥត្ត ភាវិតេន មក្កេន ឥធ ដលំ
 សុច្ឆិករោត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនា-
 តាមី បុគ្គលោ ឥធ ភាវិតេន មក្កេន ឥត្ត ដលំ
 សុច្ឆិករោត្តិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមី បុគ្គលោ
 ឥធ បរិនិព្វាយបុគ្គលោ ឥត្ត ភាវិតេន មក្កេន ឥធ
 ដលំ សុច្ឆិករោត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សោតាបន្នោ បុគ្គលោ ឥធ ភាវិតេន មក្កេន ឥធ
 ដលំ សុច្ឆិករោត្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមី បុគ្គ-
 លោ ឥត្ត ភាវិតេន មក្កេន ឥត្ត ដលំ សុច្ឆិក-
 រោត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សក្កនាតាមី
 បុគ្គលោ ឥធ បរិនិព្វាយបុគ្គលោ ឥធ ភាវិតេន
 មក្កេន ឥធ ដលំ សុច្ឆិករោត្តិ ។ អាមន្តា ។
 អនាតាមី បុគ្គលោ ឥត្ត ភាវិតេន មក្កេន ឥត្ត
 ដលំ សុច្ឆិករោត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

[២៧២] អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនេះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះឬ ។ អើ ។ សោតា-
បន្ថបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
ផល ក្នុងលោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះឬ ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល
ជាបុគ្គលបរិនិព្វាន ក្នុងលោកនេះ មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនោះ
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងលោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្ថបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោក
នេះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងលោកនេះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិ-
បុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ជាបុគ្គលបរិនិព្វាន ក្នុងលោក
នេះ មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនេះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល
ក្នុងលោកនេះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ
ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២៧៣) ឥធិ វិហាយនិដ្ឋស្ស បុគ្គលស្ស
 មត្តោ ច ភាវីយតិ ន ច កំលេសា បហ័យន្តិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិជលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស មត្តោ ច ភាវីយតិ ន ច
 កំលេសា បហ័យន្តិតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 ឥធិ វិហាយនិដ្ឋស្ស បុគ្គលស្ស មត្តោ ច ភាវីយតិ
 ន ច កំលេសា បហ័យន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនា-
 តាមិជលសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។
 អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស មត្តោ
 ច ភាវីយតិ ន ច កំលេសា បហ័យន្តិតិ ។
 ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

(២៧៤) សោតាបត្តិជលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អប្បព្វំ អចរិមំ មត្តោ ច ភាវី-
 យតិ កំលេសា ច បហ័យន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 ឥធិ វិហាយនិដ្ឋស្ស បុគ្គលស្ស អប្បព្វំ អចរិមំ
 មត្តោ ច ភាវីយតិ កំលេសា ច បហ័យន្តិតិ ។
 ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ សក្កនាតាមិជល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៧៣] បុគ្គល ដែលសម្រេចដោយការលះ ក្នុងលោកនេះ
 គ្រាន់តែចម្រើនមគ្គ តែមិនទាន់លះកិលេសប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិ-
 បត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល គ្រាន់តែចម្រើនមគ្គ តែមិន
 ទាន់លះកិលេសប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
 សម្រេចដោយការលះ ក្នុងលោកនេះ គ្រាន់តែចម្រើនមគ្គ តែមិនទាន់
 លះកិលេសប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
 សកទាតាមិផល ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
 អរហត្ត គ្រាន់តែចម្រើនមគ្គ តែមិនទាន់លះកិលេសប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតា-
 បត្តិផល ចម្រើនមគ្គផង លះកិលេសផង ដំណាលគ្នាប្ត ។ អើ ។
 បុគ្គលសម្រេចដោយការលះ ក្នុងលោកនេះ ចម្រើនមគ្គផង លះកិលេស
 ផង ដំណាលគ្នាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទាតាមិផល ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

អរហត្តជលសង្ខតិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 អប្បព្វំ អចរិមំ មត្តោ ច ភាវិយតិ កិលេសា ច
 បហ័យន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥធិ វិហាយនិដ្ឋស្ស
 បុគ្គលស្ស អប្បព្វំ អចរិមំ មត្តោ ច ភាវិយតិ
 កិលេសា ច បហ័យន្តីតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[២៧៥] អនាគាមី បុគ្គលោ កតករណីយោ
 ភាវិតភាវនោ តត្ថ ឧបបជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ អ-
 រហា ឧបបជ្ជតីតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អរហា
 ឧបបជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ បុណ្ណ-
 វេតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អត្ថិ អរហតោ
 បុណ្ណវេតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ភវេន ករំ
 កច្ចតិ កតិយា កតី កច្ចតិ សំសារេន សំសារំ
 កច្ចតិ ឧបបត្តិយា ឧបបត្តិ កច្ចតីតិ ។ ន ហោរំ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[២៧៦] អនាគាមី បុគ្គលោ កតករណីយោ
 ភាវិតភាវនោ អនោបាដភារោ តត្ថ ឧបបជ្ជតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ភារោហរណាយ បុណ្ណ មក្ខំ ភាវេតីតិ ។
 ន ហោរំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

ព្រហ្មបរិយកថា

បុគ្គលប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរហន្ត ចម្រើនមគ្គផង លះ
កិលេសផង ដំណាលគ្នាឬ ។ អើ ។ បុគ្គលសម្រេចដោយការលះ
កងលោកនេះ ចម្រើនមគ្គផង លះកិលេសផង ដំណាលគ្នាឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៥] អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មាន
ការវិនាសបំរើហើយ កើតឡើង ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត កើតទៀតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងណានេះទេ
។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កើតទៀតឬ ។ អើ ។ ភព្វថ្មីនៃព្រះអរហន្ត
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភព្វថ្មីនៃព្រះ
អរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ទៅកាន់ភពដោយភព ទៅ
កាន់គតិដោយគតិ ទៅកាន់សំសារដោយសំសារ ទៅកាន់ឧបបត្តិដោយ
ឧបបត្តិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៦] អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មាន
ការវិនាសបំរើហើយ តែមានការមិនទាន់ដាក់ចុះ ទៅកើត ក្នុងជាន់
សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ចម្រើនមគ្គទៀត ដើម្បី
ដាក់ចុះនូវការឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[២៧៧] អនាតាមី បុគ្គលោ កតករណីយោ
 ភាវិតភាវនោ អបរិញ្ញាតទុក្ខោ អប្បហំនក្កិលេសោ
 អសង្ខិកតនិរោធា អប្បដិវដ្ឋាកុប្បោ តត្ថ ឧបបដ្ឋ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ អកុប្បប្បដិវេនាយ បុន មក្ខំ
 ភាវេតីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[២៧៨] អនាតាមី បុគ្គលោ កតករណីយោ
 ភាវិតភាវនោ អនោបាដភារោ តត្ថ ឧបបដ្ឋតីតិ ន
 ច ភារោហរណាយ បុន មក្ខំ ភាវេតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អនោបាដភារោ ច តត្ថ បរិនិព្វាយតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថព្វេ ។ អនាតាមី បុគ្គលោ កតករ-
 ណីយោ ភាវិតភាវនោ អបរិញ្ញាតទុក្ខោ អប្បហំ-
 នក្កិលេសោ អសង្ខិកតនិរោធា អប្បដិវដ្ឋាកុប្បោ
 តត្ថ ឧបបដ្ឋតិ ន ច អកុប្បប្បដិវេនាយ បុន មក្ខំ
 ភាវេតីតិ ។ អាមន្តា ។ អប្បដិវដ្ឋាកុប្បោ ច
 តត្ថ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៧៧] អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការវិនាសបរិហើយ តែមានទុក្ខមិនទាន់កំណត់ដឹង មានកិលេសមិនទាន់លះ មាននិរោធមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មានអកុប្បធម៌ មិនទាន់ចាក់ធ្លុះ វេមនកើតឡើង ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ចម្រើនមគ្គទៀត ដើម្បីចាក់ធ្លុះ នូវអកុប្បធម៌ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការវិនាសបរិហើយ តែមានការមិនទាន់ជាក់ចុះ កើតឡើង ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ តែមិនទាន់ចម្រើនមគ្គទៀត ដើម្បីជាក់ចុះនូវការទេឬ ។ អើ ។ ចុះអនាគាមិបុគ្គល មានការមិនទាន់ជាក់ចុះ តើបរិនិព្វាន ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការវិនាសបរិហើយ តែមានទុក្ខមិនទាន់កំណត់ដឹង មានកិលេសមិនទាន់លះ មាននិរោធមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មានអកុប្បធម៌ មិនទាន់ចាក់ធ្លុះ វេមនកើត ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ តែមិនបានចម្រើនមគ្គទៀត ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអកុប្បធម៌ឬ ។ អើ ។ ចុះអនាគាមិបុគ្គល មានអកុប្បធម៌ មិនទាន់ត្រាស់ដឹង តើបរិនិព្វាន ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧទិសោកថា

យថា មិតោ សល្លេន វិទ្យោ ទ្វារម្បី កុត្តា កាលំ
 ករោតិ ឯវមេវ អនាគាមី បុគ្គលោ ឥធិ ភាវិតេន
 មក្កេន ឥត្ត ដលំ សង្ខិករោតីតិ ។ យថា មិតោ
 សល្លេន វិទ្យោ ទ្វារម្បី កុត្តា សសល្លោវ កាលំ
 ករោតិ ឯវមេវ អនាគាមី បុគ្គលោ ឥធិ ភាវិតេន
 មក្កេន ឥត្ត សសល្លោវ បរិធិញ្ចាយតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា ។

ឧទិសោកថា

[២៧៧] ឧទិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបត្តិដលសង្ខិករិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ទុក្ខទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ សក្កា-
 យទិដ្ឋី វិចិត្តំ សីលព្វតបរាមាសំ តទេកដ្ឋេ ច
 កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
 សោតាបន្នោ ឯកទេសំ ន សោតាបន្នោ ឯក-
 ទេសំ សោតាបត្តិដលប្បត្តោ បដិលន្នោ អនិកតោ
 សង្ខិកតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា

ឧទិសោកថា

សត្វម្រឹគ ដែលត្រូវសម្បត្ត បោលទៅកាន់ទីឆ្ងាយ ហើយស្លាប់ទៅយ៉ាង
 ណា អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ក៏យ៉ាងនេះដែរ ។ សត្វ
 ម្រឹគ ដែលត្រូវសម្បត្ត បោលទៅកាន់ទីឆ្ងាយ ហើយស្លាប់ទាំងសរ
 យ៉ាងណា អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនេះ
 ហើយបរិនិព្វាន ក្នុងជាន់សុទ្ធាវស ដូចជាម្រឹគស្លាប់ទាំងសរ យ៉ាង
 នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ព្រហ្មចរិយកថា ។

ឧទិសោកថា

(២៧៧) បុគ្គលលះកិលេស ដោយចំណែក ។ ឬ ។ អើ ។
 បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល តើលះអ្វី
 ដោយការឃើញនូវទុក្ខ ។ លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា សីលព្វតប-
 រាមាសៈ និងកិលេស ដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយនឹង
 សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា និងសីលព្វតបរាមាសៈនោះ ។ សោតាបន្ថបុគ្គល
 ចំណែកមួយ មិនមែនសោតាបន្ថបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គលផល
 នូវសោតាបត្តិផល ដែលបានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាលត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ
ឯកទេសំ សត្តក្ខត្តិបរមោ កោលំកោលោ ឯក-
វីដី ពុទ្ធ អវេច្ចប្បសារេន សមដ្ឋាកតោ ធម្មេ ។ បេ ។
សង្ឃេ ។ បេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមដ្ឋាក-
តោ ឯកទេសំ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ ន សមដ្ឋា-
កតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ សមុទយ-
ទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ សក្កាយទិដ្ឋី ជហតិ
វិចិត្តំ សីលព្វតបរមាសំ តទេកដ្ឋេ ច កិលេសេ
ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ សោតាបន្នោ
ឯកទេសំ ន សោតាបន្នោ ។ បេ ។ ឯកទេសំ
អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមដ្ឋាកតោ ឯកទេសំ
អរិយកន្តេហិ សីលេហិ ន សមដ្ឋាកតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ និរោធនទស្សនេន កី ជហតី-
តិ ។ វិចិត្តំ ជហតិ សីលព្វតបរមាសំ តទេកដ្ឋេ
ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
សោតាបន្នោ ឯកទេសំ ន សោតាបន្នោ ។ បេ ។
ឯកទេសំ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមដ្ឋាកតោ

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ សត្វកតំបរមបុគ្គល
 កាលកាលបុគ្គល ឯកតិជ្ជបុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយ មិនប្រកបដោយអរិយកន្ត-
 សីល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវសមុទយសច្ច ។ លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិ-
 កិច្ចា និន័សីលពូតបរមាសៈ ទាំងលះពូតកិលេស ដែលជាចំណែកមួយ
 តាំងនៅជាមួយនឹងសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចា និន័សីលពូតបរមាសៈនោះ ។
 សោតាបន្នបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនសោតាបន្នបុគ្គល ចំណែកមួយ
 ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយ បុគ្គលមិន
 ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវនិរោធសច្ច ។
 លះវិចិកិច្ចា និន័សីលពូតបរមាសៈ ទាំងលះកិលេស ដែលជាចំណែក
 មួយ តាំងនៅជាមួយនឹងវិចិកិច្ចា និន័សីលពូតបរមាសៈនោះ ។ សោ-
 តាបន្នបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនសោតាបន្នបុគ្គល ចំណែកមួយ
 ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយ បុគ្គល

ឧទេសោកថា

ឯកទេសំ អរិយកន្តោហំ សីលេហំ ន សមម្ពាគ-
តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មគ្គទស្សនេន
កី ជហតីតិ ។ សីលព្វតបរាមាសំ តទេកដ្ឋេ ច
កិលេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ សោតាបណ្ណោ
ឯកទេសំ ន សោតាបណ្ណោ ឯកទេសំ សោតាបត្តិ-
ដលប្បត្តោ បដិលោទ្ធោ អនិគតោ សង្ខតកតោ ឧប-
សម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ឯក-
ទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ឯកទេសំ
សត្តក្ខត្តំបរមោ កោលំកោលោ ឯកវីដី ពុទ្ធ
អវេច្ចប្បសារនេន សមម្ពាគតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ខេ-
។ បេ ។ អរិយកន្តោហំ សីលេហំ សមម្ពាគតោ ឯ-
កទេសំ អរិយកន្តោហំ សីលេហំ ន សមម្ពា-
គតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៨០] សកទាតាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិ-
បណ្ណោ បុគ្គលោ ទុក្ខទស្សនេន កី ជហតីតិ ។
ឡិដ្ឋាវកំ កាមរាគំ ជហតិ ឡិដ្ឋាវកំ ព្យាបាទំ
តទេកដ្ឋេ ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។
ឯកទេសំ សកទាតាមី ឯកទេសំ ន សកទាតាមី

ឧទិសោកថា

មិនប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវមគ្គុស្ថាន ។
 លះសីលពូតបរាមាសៈ ទាំងលះពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹង
 សីលពូតបរាមាសៈនោះ ។ សោតាបន្នបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែន
 សោតាបន្នបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវសោតាបត្តិផល
 បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់
 ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយនាម-
 កាយ ចំណែកមួយ សត្វកតំបរមបុគ្គល កាលំកាលបុគ្គល ឯកតីដ៏-
 បុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះ
 ធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ដែលប្រកបដោយអរិយកន្ត-
 សីល ចំណែកមួយ បុគ្គលមិនប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែក
 មួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨០) បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទាតាមិផល
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវមគ្គុស្ថាន ។ លះកាមរាគដ៏គ្រោតគ្រោត លះ
 ព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ទាំងលះពួកកិលេស ដែលជាចំណែកមួយ តាំង
 នៅជាមួយនឹងកាមរាគ និងព្យាបាទនោះ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ចំណែក
 មួយ មិនមែនជាសកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គលបានដល់នូវ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឯកទេសំ សកទាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ
 អធិគតោ សច្ចិគតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន
 ដុស្តិត្វា វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុស្តិត្វា
 វិហារតីតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សមុទយ-
 ទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ ឱឡារិកំ កាមរកំ
 ជហតិ ឱឡារិកំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋេ ច កីលេ-
 សេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ សកទា-
 តាមិ ឯកទេសំ ន សកទាតាមិ ឯកទេសំ សក-
 ទាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិគតោ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុស្តិត្វា វិហារតិ
 ឯកទេសំ ន កាយេន ដុស្តិត្វា វិហារតីតិ ។
 ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និរោធនស្សនេន កី
 ជហតីតិ ។ ឱឡារិកំ ព្យាបាទំ ជហតិ តទេកដ្ឋេ
 ច កីលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
 សកទាតាមិ ឯកទេសំ ន សកទាតាមិ ឯកទេសំ
 សកទាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិ-
 គតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុស្តិត្វា វិហា-
 រតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុស្តិត្វា វិហារតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សកទាតាមិផល បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ
ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវសមុទេយសច្ច ។ លះកាមរាគ
ដ៏គ្រោតគ្រោត លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ទាំងលះពួកកិលេសដែលជា
ចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយនឹងកាមរាគនិងព្យាបាទនោះ ។ សកទាតា-
មិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនសកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល
ដល់នូវសកទាតាមិផល បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់
ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ លះព្យាបាទ
ដ៏គ្រោតគ្រោត ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយ
នឹងព្យាបាទនោះ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនសកទាតា-
មិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវសកទាតាមិផល បានចំពោះ
បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាម-
កាយ ចំណែកមួយ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ។

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ មគ្គទស្សនេន កី ជហ-
 តីតិ ។ ឡិទ្ធករិកំ ព្យាបាទំ ជហតិ (១) តទេកដ្ឋ
 ច កិលេស ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ សកទា-
 តាមី ឯកទេសំ ន សកទាតាមី ឯកទេសំ សក-
 ទាតាមីដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិកតោ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតិ
 ឯកទេសំ ន កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតីតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៨០] អនាតាមីដលសច្ចិករិយាយ បដិបន្នោ
 មគ្គលោ ធុត្តទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណ្ត-
 សហគតំ កាមរាគំ ជហតិ អណ្តសហគតំ ព្យាបា-
 ទំ តទេកដ្ឋ ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។
 ឯកទេសំ អនាតាមី ឯកទេសំ ន អនាតាមី ឯកទេ-
 សំ អនាតាមីដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិក-
 តោ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ កាយេន ដុស្សិត្វា វិហ-
 រតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតិ ឯក-
 ទេសំ អន្តរា បរិនិព្វាយី ឧបហត្ថ បរិនិព្វាយី

១ ឧ. ឡិទ្ធករិកំ ព្យាបាទំ ជហតីតិ ន ទិស្សន្តិ ។

ឧទិសោកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញ
 នូវមគ្គុត្ត ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ទាំងលះពួកកិលេសដែល
 តាំងនៅជាមួយនឹងព្យាបាទនោះ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ
 មិនមែនសកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវសកទា-
 តាមិផល បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយ ចំណែកមួយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨១) បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនាតាមិផល
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវទុក្ខុត្ត ។ លះកាមរាគ ដ៏ស្រាលស្លើង
 លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្លើង ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ
 តាំងនៅជាមួយនឹងកាមរាគនិងព្យាបាទនោះ ។ អនាតាមិបុគ្គល ចំណែក
 មួយ មិនមែនអនាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវអនា-
 តាមិផល បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយ ចំណែកមួយ អន្តរាបរិនិព្វាយិបុគ្គល ទេហច្ចបរិនិព្វាយិ-

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អសម្ផារបរិធិញ្ចាយី សសម្ផារបរិធិញ្ចាយី ឧទ្ធិសោតោ
 អកកិដ្ឋតាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធិសោតោ អកកិដ្ឋ-
 តាមីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ សមុទយ-
 ទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណ្តុសហតតំ កាម-
 រកំ ជហតិ អណ្តុសហតតំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋ
 ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
 អនាតាមី ឯកទេសំ ន អនាតាមី ។ បេ ។ ឯក-
 ទេសំ ឧទ្ធិសោតោ អកកិដ្ឋតាមី ឯកទេសំ ន
 ឧទ្ធិសោតោ អកកិដ្ឋតាមីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុញ្ច
 ។ បេ ។ និរោធនទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណ្តុ-
 សហតតំ ព្យាបាទំ ជហតិ តទេកដ្ឋ ច កិលេសេ
 ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ អនាតាមី ឯក-
 ទេសំ ន អនាតាមី ។ បេ ។ ឯកទេសំ អកកិដ្ឋ-
 តាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធិសោតោ អកកិដ្ឋតាមីតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ មគ្គទស្សនេន កី ជហ-
 តីតិ ។ តទេកដ្ឋ ច កិលេសេ ជហតីតិ ។
 ឯកទេសំ អនាតាមី ឯកទេសំ ន អនាតាមី

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គល អសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល សសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល ទុទ្ធំសោត-
អកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ ដែលមិនមែនជា ទុទ្ធំសោតអកនិដ្ឋ-
តាមិបុគ្គល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវសមុទយសច្ច ។ លះកាមរាគ ដ៏ស្រាល
ស្ដើង លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្ដើង ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែក
មួយ តាំងនៅជាមួយនឹងកាមរាគ និងព្យាបាទនោះ ។ អនាតាមិ-
បុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនអនាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ ។ បេ ។
ទុទ្ធំសោតអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនទុទ្ធំសោតអកនិដ្ឋតា-
មិបុគ្គល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាល
ស្ដើង ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយនឹងព្យា-
បាទនោះ ។ អនាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនអនាតាមិបុគ្គល
ចំណែកមួយ ។ បេ ។ អកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែន
ទុទ្ធំសោតអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវមគ្គសច្ច ។ លះពួក
កិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងព្យាបាទនោះ ។ អនាតាមិបុគ្គល
ចំណែកមួយ មិនមែនអនាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បាន

ឯកទេសំ អនាគាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ
 សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ
 ឯកទេសំ អន្តរា បរិជញ្ញាយី ឧបហច្ច បរិជញ្ញាយី
 អសម្មារបរិជញ្ញាយី សសម្មារបរិជញ្ញាយី ឧទ្ទិសោតោ
 អកនិដ្ឋតាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ទិសោតោ អកនិដ្ឋ-
 តាមីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៨២] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ ធុត្តទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូ-
 បរាគំ មាណំ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជំ តទេកដ្ឋេ ច កិលេសេ
 ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ អរហា ឯក-
 ទេសំ ន អរហា ឯកទេសំ អរហត្តប្បត្តោ បដិ-
 លទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ
 កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ វីតរាតោ វីតនោសោ
 វីតមោហោ កតករណីយោ ឌីហិតភារោ អនុប្បត្ត-
 សទត្តោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញា វិមុ-
 ត្តោ ឧក្ខត្តបលីយោ សង្កណ្ឌបរិច្ឆោ អព្វធឿសីកោ
 ហ

ឧទិសោកថា

ដល់នូវអនាគាមិផល បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់
 ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ អន្តរាបរិនិព្វាយបុគ្គល ទបហច្ច-
 បរិនិព្វាយបុគ្គល អសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល សសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល
 ទុំសោតអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនទុំសោតអកនិដ្ឋ-
 តាមិបុគ្គល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨២) បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្ត
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ លះរូបភគៈ អរូបភគៈ មានៈ
 ទុក្ខច្ចៈ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយ
 នឹងធម៌ទាំងនោះ ។ ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ មិនមែនព្រះអរហន្ត
 ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវអរហត្ត បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង
 បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែក
 មួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ បុគ្គលមាន
 ភគៈទៅប្រាស មានទោសៈទៅប្រាស មានមោហៈទៅប្រាស មាន
 ករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់
 ខ្លួន ដល់ហើយ ដោយលំដាប់ មានកតនិងសញ្ញាជនៈអស់ហើយ
 មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះទ្វារគឺអវិជ្ជា
 បើកហើយ មានគូទូលាយហើយ មានសសររឿនដកឡើងហើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឆិរក្កុឡោ អរិយោ បន្ទុទ្ធា បន្ទុកា រិសញ្ញតោ
 សុរិដិតវិជយោ ទុក្ខនិស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ
 បហីនោ ជិវេនោ សច្ច្ហកតោ មន្តោ ភាវិតោ
 អភិញ្ញាយំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយំ បរិញ្ញាតំ បហា-
 តតំ បហំនំ ភាវិតតំ ភាវិតំ សច្ច្ហកាតតំ សច្ច្ហកតំ
 ឯកទេសំ សច្ច្ហកាតតំ សច្ច្ហកតំ ឯកទេសំ សច្ច្ហ-
 កាតតំ ន សច្ច្ហកតត្ថំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ។
 សមុទយនិស្សនេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូ-
 បរាគំ ជហតិ មាណំ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជំ តទេកដ្ឋេ ច
 កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
 អរហា ឯកទេសំ ន អរហា ។ បេ។ ឯកទេសំ
 សច្ច្ហកាតតំ សច្ច្ហកតំ ឯកទេសំ សច្ច្ហកាតតំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនមានគន្លឹះទ្វារ ជាព្រះអរិយៈ មានទង់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះ
ហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស មានជំនះឈ្នះដោយប្រវត្តហើយ បុគ្គល
នោះ បានកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ចហើយ លះបង់នូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ធម្មជាតិដែលគួរត្រាស់ដឹង
បុគ្គលនោះ បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង បុគ្គល
នោះ បានកំណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះបង់ បុគ្គលនោះ
បានលះបង់ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរអប់រំ បុគ្គលនោះ បានអប់រំ
ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ បានធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គល
នោះ បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើ
ឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការ
ឃើញនូវសមុទយសច្ច ។ លះរូបរាគៈ អរូបរាគៈ មាន ទទួលៈ
អវិជ្ជា នឹងពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយនឹងធម៌ទាំង
នោះ ។ ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ មិនមែនព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ
។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ

ន សច្ច័កតត្ថំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ និរោធន-
 មក្ខន្ធនេន កី ជហតីតិ ។ មាណី ជហតិ ឧទ្ធច្ចំ
 អវិជ្ជំ តទេកេជ្ជេ ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហ-
 តីតិ ។ ឯកទេសំ អរហា ឯកទេសំ ន អរហា
 ។ បេ ។ ឯកទេសំ សច្ច័កតត្ថំ សច្ច័កតំ ឯកទេសំ
 សច្ច័កតត្ថំ ន សច្ច័កតត្ថំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 មក្ខន្ធនេន កី ជហតីតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជំ តទេ-
 កេជ្ជេ ច កិលេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ អរ-
 ហា ឯកទេសំ ន អរហា ឯកទេសំ អរហត្ថប្បត្តោ
 បដិលោក្ខោ អធិគតោ សច្ច័កតោ ឧបសម្ព័ន្ធ
 វិហរតិ កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ
 ន កាយេន ដុស្សិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ វីតរកោ
 វីតនោសោ វីតមាហោ កតករណីយោ ឱហិត-
 ការោ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញាដោ

ឧទិសោកថា

មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវនិរោធសច្ច ។
 លះមានៈ ទទួលៈ និងអវិជ្ជា ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែក
 មួយ តាំងនៅជាមួយនឹងធម៌នោះ ។ ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ
 មិនមែនព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ
 ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី
 ដោយការឃើញនូវមគ្គសច្ច លះទទួលៈ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែល
 តាំងនៅជាមួយនឹងធម៌នោះ ។ ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ មិនមែន
 ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ បុគ្គលបានដល់នូវអរហត្ត បានចំពោះ
 បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយ ចំណែកមួយ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ
 បុគ្គល មានរកៈទៅប្រាស មានទោសៈទៅប្រាស មានមោហៈទៅ
 ប្រាស មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រ-
 យោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយ ដោយលំដាប់ មានកតនិងសញ្ញាជនៈ

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ ទុក្ខតបលីយោ សន្តិណ្ឌបរិ-
 ខោ អព្យុជ្ឈសិកោ ជិវត្តុជ្ឈោ អរិយោ បន្ទទ្ធ-
 ដោ បន្ទភារោ វិសញ្ញត្តោ សុវិនិតិវិជយោ ទុក្ខ-
 ន្តស្ស បរិញ្ញាតំ សម្មទយោ បហីនោ ជិវេនោ
 សច្ចិកតោ មត្តោ ភាវិតោ អភិញ្ញេយ្យំ អភិញ្ញាតំ
 បរិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញាតំ បហាតតំ បហំនំ ភាវិតតំ
 ភាវិតំ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ ឯកទេសំ សច្ចិកា-
 តតំ សច្ចិកតំ ឯកទេសំ សច្ចិកាតតំ ន សច្ចិ-
 កតត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៨៣) ន វត្តតំ ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ

ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភកវតា

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

អស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មាន
 សន្ទុះទ្វារគឺអវិជ្ជាបើកហើយ មានគូទម្លាយហើយ មានសសរខ្សឹនដក
 ឡើងហើយ មិនមានគន្លឹះទ្វារ ជាព្រះអរិយៈ មានទង់ដាក់ចុះហើយ
 មានការដាក់ចុះហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស មានជំនះឈ្នះហើយ
 ដោយប្រពៃ បុគ្គលនោះ បានកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទ-
 យសច្ច ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ធម្មជាតិ
 ដែលគួរត្រាស់ដឹង បុគ្គលនោះ បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 កំណត់ដឹង បុគ្គលនោះកំណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះបង់ បុគ្គល
 នោះ បានលះបង់ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរអប់រំ បុគ្គលនោះបានអប់រំ
 ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គល
 នោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨៣) អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះពួកកិលេស ជា
 ចំណែក ១ ដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ឧទ្ទិសោកថា

អនុបុព្វេន មេធាវី ថោកំ ថោកំ ខណោ ខណោ
 កម្មារោ រជតស្ស្សវ ធិន្ទ្រមេ មលបត្តនោតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
 ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

[២៨៤] ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា

សហវស្ស ទិស្សនសម្មនាយ

តយស្ស ធម្មា ជហិតា កវន្តិ

សក្កាយទិដ្ឋ វិចិត្តក្ខត្តញ្ច

សីលព្វតំ វាបិ យទត្ថ កិញ្ច

ចត្វហចាយេហិ ច វិប្បមុត្តោ

ធន ចាកិហនានិ អភព្វោ កាតុន្តិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្ថុញ្ចំ ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

[២៨៥] ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

ឧទិសោកថា

អ្នកប្រាជ្ញ គប្បីកំចាត់បង់ នូវមន្ទិលរបស់ខ្លួន បន្តិចម្តងៗ
 រាល់ ៗ ខណៈ តាមរបំដាប់ ដូចជាងមាស កាលដេញ
 ចោលនូវមន្ទិលនៃមាស ដូច្នោះដែរ ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របួ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ បុគ្គលមិន
 គួរពោលថា បុគ្គលលះពួកកិលេស ជាចំណែក ។ ដូច្នេះឡើយ ។

[២៨៤] បុគ្គលលះពួកកិលេស ជាចំណែក ។ ឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ធម៌ ៣ យ៉ាង គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុញ្ច និងសីលពូត-
 បរាមាសៈ ណាមួយ គឺសោតាបន្នបុគ្គលនោះ បានលះ
 ហើយ ជាមួយនឹងទស្សនសម្បត្តិ គឺសោតាបត្តិមគ្គ ម្យ៉ាង
 ទៀត សោតាបន្នបុគ្គល ផុតស្រឡះហើយ ចាកអបាយ
 ទាំង ៤ ហើយមិនគួរធ្វើនូវហេតុ ដ៏អាក្រក់ទាំង ៦ (គឺ
 អនន្តរិយកម្ម៥ និងការណ៍កចិត្តទៅកាន់សាសនាដទៃឡើយ)

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របួ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ បុគ្គលមិន
 គួរពោលថា បុគ្គលលះពួកកិលេស ជាចំណែក ។ ដូច្នេះឡើយ ។

[២៨៥] បុគ្គល លះពួកកិលេស ជាចំណែក ។ ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ
 សមយេ អរិយស្សាវកស្ស វិវជំ វីតមលំ ធម្មតក្កំ
 ឧទទាទិ យំ កំព្វំ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធន-
 ធម្មន្តំ សហ ទស្សនុប្បាទា ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវ-
 កស្ស តំណី សញ្ញាជនានំ បហ័យន្តំ សក្កាយ-
 ទិដ្ឋំ វិចិត្តាន្តា សីលព្វតបរាមាសោតិ អត្តោ សុត្ត-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ ឌីធិសោ-
 ធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

ឧទិសោកថា ។

ជិហតិកថា

(២៨៦) ជហតិ បុថុជ្ជនោ កាមរាគព្យាទា-
 នន្តំ ។ អាមន្តា ។ អច្ចន្តំ ជហតិ អនវសេសំ
 ជហតិ អប្បជិសន្ធិយំ ជហតិ សម្បលំ ជហតិ
 សត្តន្តំ ជហតិ សាទុសយំ ជហតិ អរិយេន ញា-
 ណេន ជហតិ អរិយេន មក្កេន ជហតិ អកុប្បំ
 បដិវដ្ឋន្តោ ជហតិ អនាតាមិជលំ សង្ខតារោន្តោ
 ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
សម័យណា អរិយសាវ័ក មានធម្មចក្ខុ ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាក
មន្ទិល កើតឡើង ក្នុងសម័យនោះ ធម្មជាតិណាមួយ ដែលមានការ
កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សំយោជនៈ ៣ យ៉ាង គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា
និងសីលពូតបរាមាសៈ ព្រះអរិយសាវ័ក បានលះបង់ហើយ ជាមួយ
នឹងការកើតឡើងនៃទស្សនសម្បត្តិ គឺសោតាបត្តិមគ្គ ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
លះពួកកិលេស ជាចំណែក ។ ដូច្នេះឡើយ ។

ចប់ ធីតោកថា ។

ជំហាតិកថា

[២៨៦] បុថុជ្ជន លះកាមរាគ និងព្យាបាទប្ប ។ អើ ។
ចុះលះជ្រះស្រឡះ លះមិនឲ្យមានសេសសល់ លះមិនឲ្យមានបដិសន្ធិ
លះព្រមទាំងបួស លះព្រមទាំងតណ្ហា លះព្រមទាំងអនុស័យ លះ
ដោយអរិយញ្ញាណ លះដោយអរិយមគ្គ កាលត្រាស់ដឹងនូវអកុប្បធម៌
ទើបលះ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ទើបលះប្ប ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ជំហតិកថា

[២៨៧] វិក្ខម្ពេតិ បុប្ផជ្ឈនោ កាមរាគព្យាបា-
 នន្តំ ។ អាមន្តា ។ អច្ចន្តំ វិក្ខម្ពេតិ អនវសេសំ
 វិក្ខម្ពេតិ អប្បដិសន្ធិយំ វិក្ខម្ពេតិ សម្មលំ វិក្ខម្ពេតិ
 សតល្លាំ វិក្ខម្ពេតិ សានុសយំ វិក្ខម្ពេតិ អវយេន
 ព្យាលោន វិក្ខម្ពេតិ អវយេន មក្កេន វិក្ខម្ពេតិ
 អកុប្បំ បដិវជ្ឈនោ វិក្ខម្ពេតិ អនាតាមិដលំ សច្ចៈ-
 ករោនោ វិក្ខម្ពេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៨៨] ជំហតិ អនាតាមិដលសច្ចៈកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ កាមរាគព្យាបាទំ សោ ច
 អច្ចន្តំ ជំហតិ អនវសេសំ ជំហតិ ។ បេ ។ អនា-
 តាមិដលំ សច្ចៈករោនោ ជំហតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ជំហតិ បុប្ផជ្ឈនោ កាមរាគព្យាបាទំ សោ ច អច្ចន្តំ
 ជំហតិ អនវសេសំ ជំហតិ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 ដលំ សច្ចៈករោនោ ជំហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។

ជហតិកថា

[២៨៧] បុប្ផជន សង្កត់សង្កិនកាមរាគនិងព្យាបាទឬ ។ អើ ។

សង្កត់សង្កិនជ្រះស្រឡះ សង្កត់សង្កិនមិនឲ្យមានសេសសល់ សង្កត់សង្កិន
 មិនឲ្យមានឃើសន្តិ សង្កត់សង្កិនព្រមទាំងឫស សង្កត់សង្កិនព្រមទាំង
 គណ្ណា សង្កត់សង្កិនព្រមទាំងអនុស័យ សង្កត់សង្កិន ដោយអរិយញ្ញាណ
 សង្កត់សង្កិន ដោយអរិយមគ្គ កាលត្រាស់ដឹងនូវអកុប្បធម៌ ទើប
 សង្កត់សង្កិន កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ទើបសង្កត់សង្កិន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៨] បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
 លះកាមរាគនិងព្យាបាទ បុគ្គលនោះ លះជ្រះស្រឡះ លះមិនឲ្យមាន
 សេសសល់ ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ទើបលះ
 ឬ ។ អើ ។ បុប្ផជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទ បុប្ផជននោះ លះ
 ជ្រះស្រឡះ លះមិនឲ្យមានសេសសល់ ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវអនាគាមិផល ទើបលះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៨៩] វិក្ខម្ពេតិ អនាតាមិដលសច្ចិក្ខិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ កាមរាគព្យាបាទំ សោ ច
 អច្ចន្តំ វិក្ខម្ពេតិ អនវសេសំ វិក្ខម្ពេតិ ។ បេ ។
 អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ វិក្ខម្ពេតីតិ ។ អាមន្តា ។
 វិក្ខម្ពេតិ បុដ្ឋជ្ឈនោ កាមរាគព្យាបាទំ សោ ច
 អច្ចន្តំ វិក្ខម្ពេតិ អនវសេសំ វិក្ខម្ពេតិ ។ បេ ។
 អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ វិក្ខម្ពេតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៩០] ជហតិ បុដ្ឋជ្ឈនោ កាមរាគព្យាបាទំ
 សោ ច ន អច្ចន្តំ ជហតិ ន អនវសេសំ ជហតិ
 ន អប្បដិសន្ធិយំ ជហតិ ន សម្បលំ ជហតិ ន
 សតណ្ហំ ជហតិ ន សាទុសយំ ជហតិ ន អរិ-
 យេន ញ្ញាលោន ជហតិ ន អរិយេន មក្កេន
 ជហតិ ន អក្កប្បំ បដិវជ្ឈនោ ជហតិ ន អនា-
 តាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ជហតិ អនាតាមិដលសច្ចិក្ខិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ កាមរាគព្យាបាទំ សោ ច ន អច្ចន្តំ ជហតិ
 ។ បេ ។ ន អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ ជហតីតិ ។

អភិធម្មប្បដិក កថាវត្ថុ

[២៨៩] បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
សង្កត់សង្កិនតាមរាគនិងព្យាបាទ បុគ្គលនោះ សង្កត់សង្កិនជ្រះស្រឡះ
សង្កត់សង្កិនមិនឲ្យមានសេសសល់ ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
អនាគាមិផល ទើបសង្កត់សង្កិនឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន សង្កត់សង្កិន
តាមរាគនិងព្យាបាទ បុថុជ្ជននោះ សង្កត់សង្កិនជ្រះស្រឡះ សង្កត់សង្កិន
មិនឲ្យមានសេសសល់ ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
ទើបសង្កត់សង្កិនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩០] បុថុជ្ជន លះតាមរាគនិងព្យាបាទ តែបុថុជ្ជននោះ មិនលះ
ជ្រះស្រឡះ មិនលះមិនឲ្យមានសេសសល់ មិនលះមិនឲ្យមានបដិសន្ធិ
មិនលះព្រមទាំងឫស មិនលះព្រមទាំងតណ្ហា មិនលះព្រមទាំងអនុស័យ
មិនលះ ដោយអរិយញ្ញាណ មិនលះ ដោយអរិយមគ្គ កាលមិនត្រាស់
ដឹងនូវអកុច្ចរិត ហើយលះទេ កាលមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនាគា-
មិផល ហើយលះទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវអនាគាមិផល លះតាមរាគនិងព្យាបាទ តែបុគ្គលនោះ មិនលះជ្រះ
ស្រឡះ ។ បេ ។ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ទើបលះទេឬ ។

ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២៩០) វិក្ខុម្ពេតិ បុប្ផជ្ជនោ កាមរាគព្យាបាទំ
សោ ច ន អច្ចុន្តំ វិក្ខុម្ពេតិ ន អនវសេសំ វិក្ខុម្ពេតិ
។ បេ ។ ន អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ វិក្ខុម្ពេ-
តិតិ ។ អាមន្តា ។ វិក្ខុម្ពេតិ អនាតាមិដលសច្ចិ-
កិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ កាមរាគព្យាបាទំ
សោ ច ន អច្ចុន្តំ វិក្ខុម្ពេតិ ន អនវសេសំ វិក្ខុ-
ម្ពេតិ ។ បេ ។ ន អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ
វិក្ខុម្ពេតិតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២៩២) ធម្មតិ បុប្ផជ្ជនោ កាមរាគព្យាបាទន្តំ ។
អាមន្តា ។ កតមេន មក្កនាតិ ។ រូបាវចរេន មក្ក-
នាតិ ។ រូបាវចរោ មក្កោ និយ្យនិកោ ខយតាមី
ពោធិតាមី អបចយតាមី អនាសវោ អសញ្ញាជ-
និយោ អគន្ធិនិយោ អនោយនិយោ អយោគ-
និយោ អនីវរណិយោ អបរាមជ្ជោ អនុបាទានិយោ

ធម្មាទិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៩១) បុថុជ្ជន សង្កត់សង្កិនកាមរាគនិងព្យាបាទ តែបុថុជ្ជន
នោះ មិនសង្កត់សង្កិនជ្រះស្រឡះ មិនសង្កត់សង្កិនមិនឲ្យមានសេស
សល់ ។ បេ ។ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ហើយសង្កត់សង្កិន
ទេប្ប ។ អើ ។ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគា-
មិផល សង្កត់សង្កិនកាមរាគនិងព្យាបាទ តែបុគ្គលនោះ មិនសង្កត់
សង្កិនជ្រះស្រឡះ មិនសង្កត់សង្កិនមិនឲ្យមានសេសសល់ ។ បេ ។ មិន
ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ហើយសង្កត់សង្កិនទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៩២) បុថុជ្ជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទប្ប ។ អើ ។
បុថុជ្ជន លះដោយមគ្គដូចម្តេច ។ លះដោយរូបារាមគ្គ ។ រូបារាមគ្គ
ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង
ដល់នូវការមិនសន្សំកំពុងឡើង មិនមានអាសវៈ មិនមែនជាប្រយោជន៍
ដល់សំយោជនៈ ជាធម៌ដែលគន្លះមិនគប្បីដោតក្រង ដែលឧប្បិស្ថានមិនគប្បី
ប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង មិនជាប្រយោជន៍ដល់
នីវរណៈ ដែលបរមាសៈមិនស្ងាបអង្គុយ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អសង្ក្ខេបេសិកោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ នន្ទ
 រូបាវចរេ មត្តោ អនិយ្យានិកោ ន ខយតាមី ន
 ពោធិតាមី ន អបចយតាមី សាសវេ សញ្ញោជនិ-
 យោ ។ បេ ។ សង្ក្ខេបេសិកោតិ ។ អាមន្តា ។
 ហព្វំ រូបាវចរេ មត្តោ អនិយ្យានិកោ ន ខយ-
 តាមី ន ពោធិតាមី ន អបចយតាមី សាសវេ
 សញ្ញោជនិយោ ។ បេ ។ សង្ក្ខេបេសិកោ នោ វត
 រេ វត្តព្វ ជហតិ បុទ្ធិជ្ជោ រូបាវចរេន មក្កេន
 កាមរាគព្យាបាទន្តិ ។

[២៩៣] ជហតិ អនាតាមីដលសង្ខតិកិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមីមក្កេន កាមរាគព្យា-
 បាទំ សោ ច មត្តោ និយ្យានិកោ ខយតាមី
 ពោធិតាមី អបចយតាមី អនាសវេ អសញ្ញោជនិយោ
 ។ បេ ។ អសង្ក្ខេបេសិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ជហតិ
 បុទ្ធិជ្ជោ រូបាវចរេន មក្កេន កាមរាគព្យាបាទំ
 សោ ច មត្តោ និយ្យានិកោ ខយតាមី ពោធិតាមី
 អបចយតាមី អនាសវេ អសញ្ញោជនិយោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងប្រាថ្នាចរមគ្គ មិនមែនជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ មិនដល់នូវ
 ការអស់ទៅ មិនដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការមិនសន្សំកូន
 ឡើង ប្រកបដោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អើ ។ បើប្រាថ្នាចរមគ្គ មិន
 មែនជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការ
 ត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការមិនសន្សំកូនឡើង ប្រកបដោយអាសវៈ
 ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុប្ផជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទ
 ដោយប្រាថ្នាចរមគ្គ ដូច្នេះឡើយ ។

[២៩៣] បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាតមិផល
 រមែងលះកាមរាគនិងព្យាបាទ ដោយអនាគាតមិមគ្គ មគ្គនោះ ជាគ្រឿង
 ចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការ
 មិនសន្សំកូនឡើង មិនមានអាសវៈ មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ
 ។ បេ ។ មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អើ ។ បុប្ផជនលះ
 កាមរាគនិងព្យាបាទ ដោយប្រាថ្នាចរមគ្គ មគ្គនោះ ជាគ្រឿងចេញចាក
 វដ្តៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិនសន្សំ
 កូនឡើង មិនមានអាសវៈ មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។

អសង្ក្ខេបសិក្ខាភិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៩៤] ធម្មតិ បុព្វជ្ជនោ រូបាវចនេ មគ្គេន
កាមរាគព្យាបាទំ សោ ច មគ្គោ អនិយ្យាជិកោ
ន ខយតាមី ន ពោធិតាមី ន អបចយតាមី សា-
សវេ សញ្ញាជនិយោ ។ បេ ។ សង្ក្ខេបសិក្ខាភិ ។
អាមន្តា ។ ធម្មតិ អនាតាមិជលសង្ខតិវិយាយ
បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិមគ្គេន កាមរាគព្យា-
បាទំ សោ ច មគ្គោ អនិយ្យាជិកោ ន ខយ-
តាមី ន ពោធិតាមី ន អបចយតាមី សាសវេ
សញ្ញាជនិយោ ។ បេ ។ សង្ក្ខេបសិក្ខាភិ ។
ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៩៥] បុព្វជ្ជនោ កាមេសុ វីតរាតោ សហ
ធម្មាភិសមយា អនាតាមិជលេ សណ្ឋាតីតិ ។
អាមន្តា ។ អរហត្តេ សណ្ឋាតីតិ ។ ន ហេរិ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៩៦] បុព្វជ្ជនោ កាមេសុ វីតរាតោ សហ
ធម្មាភិសមយា អនាតាមិជលេ សណ្ឋាតីតិ ។ អាមន្តា ។

ធិហតិកថា

មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៧៤] បុប្ផជន លះកាមកតនិងព្យាបាទ ដោយប្រាថ្នាចរមគ្គ តែ
មគ្គនោះ មិនមែនជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិន
ដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការមិនសន្យាក្នុងឡើង ប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មងឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
អនាគាតមិផល ហើយលះកាមកតនិងព្យាបាទ ដោយអនាគាតមិមគ្គ តែ
មគ្គនោះ មិនមែនជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិន
ដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការមិនសន្យាក្នុងឡើង ប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៥] បុប្ផជន ប្រាសចាកភគៈ ក្នុងកាមទាំងឡាយ តាំងនៅ
មាំក្នុងអនាគាតមិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អើ ។ បុប្ផជន
តាំងនៅស៊ីបក្នុងអរហត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៦] បុប្ផជន ប្រាសចាកភគៈ ក្នុងកាមទាំងឡាយ
តាំងនៅមាំក្នុងអនាគាតមិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អប្បព្វំ អចរិមំ តយោ មក្កេ ការេត្ថិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អប្បព្វំ អចរិមំ តយោ មក្កេ ការេ-
 ត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អប្បព្វំ អចរិមំ តិណិ សា-
 មញ្ញាដលានិ សច្ចិករេត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អប្បព្វំ អចរិមំ តិណិ សាមញ្ញាដលានិ
 សច្ចិករេត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ តិណិ ដស្សនំ
 តិស្សនំ វេទនានំ តិស្សនំ សញ្ញានំ តិស្សនំ
 ចេតនានំ តិណិ ចិត្តានំ តិស្សនំ សទ្ធានំ តិណិ
 វិរិយានំ តិស្សនំ សត្តិនំ តិណិ សមាធិនំ តិស្សនំ
 បញ្ញានំ សមាធានំ ហោត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

[២៩៧] បុថុជ្ឈនោ កាមេស្ស វីតរាតោ សហ
 ធម្មាភិសមយា អនាតាមិដលេ សណ្ឋាត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបត្តិមក្កេនាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិមក្កេនាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ កតមេន មក្កេនាតិ ។ អនាតាមិមក្កេនាតិ ។
 អនាតាមិមក្កេន សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្តិនំ សីលព្វត-
 បរាមាសំ ជហត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គជន អប់រំមគ្គតាំង ព ដំណាលត្ថាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គជន អប់រំមគ្គតាំង ព ដំណាលត្ថាប្ប ។ អើ ។
បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផលតាំង ព ដំណាលត្ថាប្ប ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
សាមញ្ញផលតាំង ព ដំណាលត្ថាប្ប ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈ ព
វេទនា ព សញ្ញា ព ចេតនា ព ចិត្ត ព សង្ខារ ព វិរិយៈ ព
សតិ ព សមាធិ ព បញ្ញា ព មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៧] បុគ្គជន ប្រាសចាកភក្តៈ ក្នុងកាមតាំងឡាយ តាំង
នៅមាំក្នុងអនាគាមិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ប្ត ។ អើ ។
បុគ្គលលះកិលេស ដោយសោតាបត្តិមគ្គប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលលះកិលេស ដោយសកទាតាមិមគ្គប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ចុះលះដោយមគ្គណា ។ លះដោយ
អនាគាមិមគ្គ ។ បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខា នឹងសីលព្វតហ-
មាសៈ ដោយអនាគាមិមគ្គប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ធម្មតិកថា

អនាគាមិមក្កេន សក្កាយទិដ្ឋី វិចិត្តក្ខំ សីលព្វត-
 បរមាសំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ តិណ្ឌំ
 សញ្ញាជនានំ បហាណ សោតាបត្តិដលំ វុត្តំ ភគ-
 វតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ តិណ្ឌំ សញ្ញាជនានំ
 បហាណ សោតាបត្តិដលំ វុត្តំ ភគវតា នោ វត
 វេ វុត្តេ អនាគាមិមក្កេន សក្កាយទិដ្ឋី វិចិត្តក្ខំ
 សីលព្វតបរមាសំ ជហតីតិ ។ បេ ។ អនាគាមិ-
 មក្កេន ឌីឡាវកំ កាមរកំ ឌីឡាវកំ ព្យាបាទំ
 ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។ អនាគាមិ-
 មក្កេន ឌីឡាវកំ កាមរកំ ឌីឡាវកំ ព្យាបាទំ
 ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ កាមរកព្យាបាទានំ
 តនុភាវំ សក្កាយតាមិដលំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហព្វំ កាមរកព្យាបាទានំ តនុភាវំ ស-
 ក្កាយតាមិដលំ វុត្តំ ភគវតា នោ វត វេ វុត្តេ
 អនាគាមិមក្កេន ឌីឡាវកំ កាមរកំ ឌីឡាវកំ
 ព្យាបាទំ ជហតីតិ ។

ជំហតិកថា

បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រិតា និន័សីលពូតបរាមាសៈ ដោយ
 អនាតាមិមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
 នូវសោតាបត្តិផល ព្រោះការលះសំយោជនៈទាំង ៣ យ៉ាងប្ត ។ អើ ។
 បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវសោតាបត្តិផល ព្រោះការលះសំយោ-
 ជនៈទាំង ៣ យ៉ាង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រិតា និន័សីលពូតបរាមាសៈ ដោយអនាតាមិមគ្គ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រាត ព្យាបាទ
 ដ៏គ្រោតគ្រាត ដោយអនាតាមិមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រាត ព្យាបាទ ដ៏គ្រោត
 គ្រាត ដោយអនាតាមិមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងនូវសកទាតាមិផល ព្រោះភាពនៃកាមរាគ និងព្យាបាទ ដ៏ស្រាល
 ស្តើងប្ត ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវសកទាតាមិផល
 ព្រោះភាពនៃកាមរាគ និងព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្តើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រាត ព្យាបាទ
 ដ៏គ្រោតគ្រាត ដោយអនាតាមិមគ្គ ដូច្នេះឡើយ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៩៨] បុត្តជ្ឈនោ កាមេស្ម វីតរកោ សហ
 ធម្មាភិសមយា អនាតាមិជលេ សណ្ណាតីតិ ។
 អាមត្តា ។ យេ កេចិ ធម្មំ អភិសមេន្តិ សព្វ
 តេ សហ ធម្មាភិសមយា អនាតាមិជលេ សណ្ណា-
 ហន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៩៩] ន វត្ថុព្វំ ជហតិ បុត្តជ្ឈនោ កាមរាគ-
 ព្យាបាទន្តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភគវតា
 អហេស្មន្តេ អតីតិសេ ធនសត្តារោ យសស្សីនោ
 ធិរាមគន្ធា ករុណេ^(១) វិមុត្តា កាមសញ្ញោជនា
 កាមរាគំ វិរាជេត្វា ព្រហ្មលោក្ខបតា អហុ
 អហេស្មំ សាវកា តេសំ អនេកានិ សតានិប
 ធិរាមគន្ធា ករុណេ^(១) វិមុត្តា កាមសញ្ញោជនា
 កាមរាគំ វិរាជេត្វា ព្រហ្មលោក្ខបតា អហុតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ជហតិ
 បុត្តជ្ឈនោ កាមរាគព្យាបាទន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៩៨] បុថុជ្ជន ប្រាសចាកភគៈក្នុងកាមទាំងឡាយ តាំងនៅ
 ស៊ីបក្នុងអនាគាមិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អើ ។ ជន
 ណាមួយ ត្រាស់ដឹងធម៌ ជនទាំងអស់នោះ រមែងតាំងនៅស៊ីប ក្នុង
 អនាគាមិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៩] អ្នកមិនគួរពោលថា បុថុជ្ជន លះកាមភគនិងព្យាបាទ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា

ក្នុងចំណែក ដែលកន្លងទៅហើយ ពួកគ្រូទាំង ៦ នោះ
 ជាអ្នកមានយស មិនមានក្លិនឆ្អាប ជាអ្នករួចស្រឡះ ចាក
 កាមសំយោជនៈ ព្រោះករុណា នឿយណាយនឹងកាមភគ
 ហើយចូលទៅកើត ក្នុងព្រហ្មលោក ពួកសាវ័ករបស់គ្រូ
 ទាំង ៦ នោះ មានចំនួនច្រើនរយ មិនមានក្លិនឆ្អាប ជា
 អ្នករួចស្រឡះ ចាកកាមសំយោជនៈ ព្រោះករុណា នឿយ
 ណាយនឹងកាមភគ ហើយចូលទៅកើត ក្នុងព្រហ្មលោក
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ បុថុជ្ជន លះ
 កាមភគនិងព្យាបាទបានដែរឬ ។

ជំហតិកថា

[៣០០] ជំហតិ បុត្តជនោ កាមរាគព្យាបា-
 នន្តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ត វត្តំ កកវតា សោ ហិ
 ធាម ភិក្ខុវេ សុនេត្តា សត្វា ឯវីទីយាយុកោ
 សមាធា ឯវីចរដ្ឋតិកោ អបរិមុត្តា អហោសិ
 ជាតិយា ជំរាមរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
 ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧទាយាសេហិ អបរិមុត្តា
 ទុក្ខស្មាតិ វេទាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ចតុន្នំ
 ធម្មានំ អននុពោធា អប្បដិវេធា ។ កតមេសំ
 ចតុន្នំ ។ អរិយស្ស សីលស្ស អននុពោធា អប្ប-
 ដិវេធា អរិយស្ស សមាធិស្ស អរិយាយ បញ្ញាយ
 អរិយាយ វិមុត្តិយា អននុពោធា អប្បដិវេធា តយំទំ
 ភិក្ខុវេ អរិយំ សីលំ អនុត្តំ បដិវិទ្ធំ អរិយោ
 សមាធិ អនុត្តោ បដិវិទ្ធោ អរិយោ បញ្ញា អនុ-
 ត្តោ បដិវិទ្ធោ អរិយោ វិមុត្តិ អនុត្តោ បដិវិទ្ធោ
 ឧត្តន្តោ កវតល្ហា វិណា កវនេត្តិ នត្តិនានិ បុ-
 នព្វវេតិ

ធម្មតិកា

[៣០០] បុប្ផជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទបានឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះកាត ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អម្បាលយ៉ាងគ្រូ
 ឈ្មោះសុរេន្តនោះ ដែលមានអាយុវែងយ៉ាងនេះ បិតនៅអស់កាលយូរ
 យ៉ាងនេះ គង់មិនរួច ចាកជាតិ ដរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ
 ទោមនស្ស ទុក្ខយាស តថាគតពោលថា មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង ព្រោះមិនចាក់ធ្លុះ
 នូវធម៌ទាំង ៤ ។ ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង មិន
 ចាក់ធ្លុះ នូវសីលដ៏ប្រសើរ ១ ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង មិនចាក់ធ្លុះ នូវ
 សមាធិដ៏ប្រសើរ ១ ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង មិនចាក់ធ្លុះ នូវបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ១
 ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង មិនចាក់ធ្លុះ នូវវិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បើអរិយសីលនោះ បុគ្គលបានត្រាស់ដឹង ចាក់ធ្លុះហើយ អរិយសមាធិ
 នោះ បុគ្គលបានត្រាស់ដឹង ចាក់ធ្លុះហើយ អរិយបញ្ញានោះ បុគ្គល
 បានត្រាស់ដឹង ចាក់ធ្លុះហើយ អរិយវិមុត្តិនោះ បុគ្គលបានត្រាស់
 ដឹង ចាក់ធ្លុះហើយ កវតណ្ណា ក៏បុគ្គលនោះ បានផ្តាច់ផ្តិល តណ្ហា
 ជាគ្រឿងនាំសត្វឲ្យទៅកើតក្នុងភព នៃបុគ្គលនោះ ក៏អស់រលីង កតប្បី
 នៃបុគ្គលនោះ ក៏មិនមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះទៀតឡើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សីលំ សមាធិ បញ្ញា ច វិមុត្តិ ច អនុត្តរ
 អនុពុទ្ធា ឥមេ ធម្មា កោតមេន យសស្សីនា
 ឥតិ ពុទ្ធា អភិញ្ញាយ ធម្មមក្ខាសិ ភិក្ខុនិ
 ទុក្ខស្សន្តករោ សត្តា ចក្កមា បរិនិព្វតោតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្ថុញ្ចំ ជហតិ បុដ្ឋជ្ជោ កាមរាគព្យាបាទន្តិ ។

ជហតិកថា ។

សព្វមត្តិកថា

[៣០១] សព្វមត្តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វត្ថ
 សព្វមត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ សព្វមត្តិ ។
 អាមន្តា ។ សព្វនា សព្វមត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។
 សព្វមត្តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេន សព្វមត្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ សព្វមត្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ធម៌ទាំងនេះ គឺ សីល ១ សមាធិ ១ បញ្ញា ១ វិមុត្តិ ១
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ព្រះគោតម ព្រះអង្គមានយស បាន
 ត្រាស់ដឹងហើយ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់ ទើបទ្រង់ត្រាស់ប្រាប់ធម៌នោះ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ថា ព្រះសាស្តា ទ្រង់អ្នកធ្វើនូវទីបំផុតនៃទេវតា មានបញ្ញាចក្ខុ
 បរិនិព្វានហើយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទបាន ដូច្នេះឡើយ ។

ចប់ ធម៌តិកថា ។

សព្វម្ពធិតិកថា

(៣០១) ធម្មជាតិទាំងពួង (មានរូបក្ខន្ធជាដើម) មានប្ត ។
 អើ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានក្នុងសរីរៈទាំងពួងប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានប្ត ។ អើ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង
 មានសព្វកាលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំង
 ពួង មានប្ត ។ អើ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មាន ដោយអាការៈទាំងពួង
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានប្ត ។ អើ ។

សព្វមគ្គីកថា

សព្វេសុំ សព្វមគ្គីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ សព្វ-
 មគ្គីតិ ។ អាមន្តា ។ អយោគន្តិ កត្វា សព្វមគ្គីតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ សព្វមគ្គីតិ ។ អាមន្តា ។
 យម្បំ នត្ថំ តម្បំ អត្ថីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ សព្វ-
 មគ្គីតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វមគ្គីតិ យា ទិដ្ឋំ សា
 ទិដ្ឋំ មិច្ឆាទិដ្ឋិតិ យា ទិដ្ឋំ សា ទិដ្ឋំ សម្មាទិដ្ឋិតិ
 ហេវមគ្គីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣០២] អតីតំ អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 អតីតំ ធិរុទ្ធិ វិភតិ វិបរិណាតិ អត្តជ្ជតំ អព្ពត្តជ្ជតំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អតីតំ ធិរុទ្ធិ វិភតិ វិបរិណាតិ
 អត្តជ្ជតំ អព្ពត្តជ្ជតំ ឆោ វត រេ វត្តព្វេ អតីតិ
 អត្ថីតិ ។

[៣០៣] អនាគតំ អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អនាគតំ អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អ-
 ធិព្វតំ អនធិធិព្វតំ អចារុក្ខតំ ។ អាមន្តា ។

សព្វមន្តិកថា

ធម្មជាតិទាំងពួង មាន កងធម៌ទាំងពួង ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិ
ទាំងពួង មានព្រោះធ្វើនូវពាក្យថា មិនគួរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិណា
មិនមាន ធម្មជាតិនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។
ធម្មជាតិទាំងពួង មានឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិណា (របស់អ្នក) ថា ធម្មជាតិ
ទាំងពួង មាន ទិដ្ឋិនោះ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិណា (របស់យើង) ថា
ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិនោះ ជាសម្មាទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣០២) រូប ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ជាអតីត
រលត់ ទៅប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តី
វិនាសក្រៃលែងឬ ។ អើ ។ បើរូប ជាអតីត រលត់ ទៅប្រាស
ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងហើយ
ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអតីតមាន ដូច្នេះទេ ។

(៣០៣) រូប ជាអនាគត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ជា
អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់លូត
លាស់ មិនទាន់ចម្រើនច្រើន មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដទេឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ហញ្ចំ អនាគតំ អជាតំ អភូតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ
អនកិណិព្វតំ អចាតុក្កតំ ឈោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគតំ
អត្ថតំ ។

[៣០៤] បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អនិរុទ្ធិ
អវិគតំ អវិបរិណាតំ ន អត្ថង្គតំ ន អព្ភត្ថង្គតន្តំ ។
អាមន្តា ។ អតីតំ អត្ថំ អតីតំ អនិរុទ្ធិ អវិគតំ
អវិបរិណាតំ ន អត្ថង្គតំ ន អព្ភត្ថង្គតន្តំ ។ ន ហោវិ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៥] បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ជាតំ ភូតំ
សញ្ញាតំ និព្វតំ អកិណិព្វតំ ចាតុក្កតន្តំ ។ អាមន្តា ។
អនាគតំ អត្ថំ អនាគតំ ជាតំ ភូតំ សញ្ញាតំ និព្វតំ
អកិណិព្វតំ ចាតុក្កតន្តំ ។ ន ហោវិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៦] អតីតំ អត្ថំ អតីតំ អនិរុទ្ធិ វិគតំ
វិបរិណាតំ អត្ថង្គតំ អព្ភត្ថង្គតន្តំ ។ អាមន្តា ។
បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អនិរុទ្ធិ វិគតំ វិបរិណាតំ
អត្ថង្គតំ អព្ភត្ថង្គតន្តំ ។ ន ហោវិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

រូប ជាអនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល
មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ចម្រុះចម្រើន មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដទេ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអនាគត មាន ដូច្នេះទេ ។

(៣០៤) រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់
រលត់ មិនទាន់ទៅប្រាស មិនទាន់ប្រែប្រួល មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តី
វិនាស មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។ អើ ។ រូប ជា
អតីត មាន រូប ជាអតីត មិនទាន់រលត់ មិនទាន់ទៅប្រាស មិនទាន់
ប្រែប្រួល មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាស មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាស
ក្រៃលែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣០៥) រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន កើត មាន ដុះដាល
លូតលាស់ ចម្រុះចម្រើន កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។ រូប ជា
អនាគត មាន រូប ជាអនាគត កើត មាន ដុះដាល លូតលាស់ ចម្រុះ
ចម្រើន កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣០៦) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត រលត់ ទៅប្រាស
ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។
អើ ។ រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន រលត់ ទៅប្រាស ប្រែ
ប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គីកថា

[៣០៧] អនាគតំ អត្ថំ អនាគតំ អជាតំ អក្ខតំ
 អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនកិណិព្វតំ អចាតុក្កតន្តំ ។
 អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អជាតំ អក្ខតំ
 អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនកិណិព្វតំ អចាតុក្កតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។

[៣០៨] អត្ថតំ រូបំ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទំ អត្ថតំ រូបំ ធិរុទ្ធិំ វិគតំ វិបរិណាតំ អត្ថង្គតំ
 អព្ភតង្គតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថតំ រូបំ
 ធិរុទ្ធិំ ។ បេ ។ អព្ភតង្គតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អត្ថតំ រូបំ អត្ថតំ ។

[៣០៩] អនាគតំ រូបំ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទំ អនាគតំ រូបំ អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អ-
 និព្វតំ អនកិណិព្វតំ អចាតុក្កតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អនាគតំ រូបំ អជាតំ ។ បេ ។ អចាតុក្កតំ នោ វត
 វេ វត្ថុព្វេ អនាគតំ រូបំ អត្ថតំ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣០៧] រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត មិន
 ទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់លូតលាស់ មិន
 ទាន់ចម្រើនចម្រុះ មិនទាន់កើតប្រាកដឬ ។ អើ ។ រូប ជាបច្ចុប្បន្ន
 មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល
 មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ចម្រើនចម្រុះ មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

[៣០៨] រូប ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង រូប ជាអតីត
 រលត់ ទៅប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តី
 វិនាសក្រៃលែងហើយឬ ។ អើ ។ បើរូប ជាអតីត រលត់ ។ បេ ។
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រូប ជាអតីត មាន ដូច្នេះទេ ។

[៣០៩] រូប ជាអនាគត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង រូប
 ជាអនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់លូត
 លាស់ មិនទាន់ចម្រើនចម្រុះ មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។
 បើ រូប ជាអនាគត មិនទាន់កើត ។ បេ ។ មិនទាន់កើតឡើង
 ប្រាកដ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអនាគត មាន
 ដូច្នេះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣១០] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 អនិរុទ្ធិំ អវិកតំ អវិបរិណាតំ ន អត្តជ្ជតំ ន
 អព្ភត្ថជ្ជតន្តំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ រូបំ អត្ថំ អតីតំ
 រូបំ អនិរុទ្ធិំ អវិកតំ អវិបរិណាតំ ន អត្តជ្ជតំ ន
 អព្ភត្ថជ្ជតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។

[៣១១] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 ជាតំ ភ្លតំ សញ្ញាតំ និព្វតំ អភិនិព្វតំ ចាតុក្កតន្តំ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតំ រូបំ អត្ថំ អនាគតំ រូបំ
 ជាតំ ភ្លតំ សញ្ញាតំ និព្វតំ អភិនិព្វតំ ចាតុក្កតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។

[៣១២] អតីតំ រូបំ អត្ថំ អតីតំ រូបំ និរុទ្ធិំ
 វិកតំ វិបរិណាតំ អត្តជ្ជតំ អព្ភត្ថជ្ជតន្តំ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ និរុទ្ធិំ វិកតំ
 វិបរិណាតំ អត្តជ្ជតំ អព្ភត្ថជ្ជតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣១០) រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់
រលត់ មិនទាន់ទៅប្រាស មិនទាន់ប្រែប្រួល មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តី
វិនាស មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។ អើ ។ រូប ជា
អតីត មាន រូប ជាអតីត មិនទាន់រលត់ មិនទាន់ទៅប្រាស មិន
ទាន់ប្រែប្រួល មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាស មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តី
វិនាសក្រៃលែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

(៣១១) រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន កើត មាន
ដុះដាល លូតលាស់ ចម្រុះចម្រើន កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។
រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត កើត មាន ដុះដាល លូតលាស់
ចម្រុះចម្រើន កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

(៣១២) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត រលត់ ទៅ
ប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែង
ឬ ។ អើ ។ រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន រលត់ ទៅ
ប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់សេចក្តីវិនាសក្រៃលែង
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គីកថា

[៣០៣] អនាគតំ រូបំ អត្ថំ អនាគតំ រូបំ
 អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនភិនិព្វតំ
 អនាតុក្កតន្តំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ
 អនភិនិព្វតំ អនាតុក្កតន្តំ ។ ន ហេវី វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៤] អតីតា វេទនា អត្ថំ ។ បេ ។ សញ្ញា
 អត្ថំ សម្ពាទ អត្ថំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អត្ថតំ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អតីតំ វិញ្ញាណំ និរុទ្ធិំ វិគតំ
 វិបរិណាតំ អត្តជ្ជតំ អព្ពត្តជ្ជតន្តំ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ អតីតំ វិញ្ញាណំ និរុទ្ធិំ ។ បេ ។ អព្ពត្តជ្ជតំ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថតំ ។

[៣០៥] អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្ថតំ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អជាតំ អក្ខតំ
 អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនភិនិព្វតំ អនាតុក្កតន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អជាតំ
 ។ បេ ។ អនាតុក្កតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគតំ
 វិញ្ញាណំ អត្ថតំ ។

សព្វមង្គលិកា

[៣១៣] រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត មិន
 ទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់លូតលាស់ មិន
 ទាន់ចម្រងចម្រើន មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដប្ប ។ អើ ។ រូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់
 ដុះដាល មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ចម្រងចម្រើន មិនទាន់កើតឡើង
 ប្រាកដប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១៤] វេទនា ជាអតីត មាន ។ បេ ។ សញ្ញា មាន
 សង្ខារ មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 វិញ្ញាណ ជាអតីត រលត់ ទៅប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។ អើ ។ បើវិញ្ញាណ ជាអតីត
 រលត់ ។ បេ ។ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន ដូច្នេះទេ ។

[៣១៥] វិញ្ញាណ ជាអនាគត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 វិញ្ញាណ ជាអនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល
 មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ចម្រងចម្រើន មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដ
 ប្ប ។ អើ ។ បើវិញ្ញាណ ជាអនាគត មិនទាន់កើត ។ បេ ។ មិនទាន់
 កើតឡើងប្រាកដទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិញ្ញាណ
 ជាអនាគត មាន ដូច្នេះទេ ។

អភិធម្មបដិកេ កថាវគ្គ

[៣០៦] បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ អនិរុទ្ធិំ ។ បេ ។ ន អត្ថត្ថង្គត្ថង្គិ ។
 អាមន្តា ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 អនិរុទ្ធិំ ។ បេ ។ ន អត្ថត្ថង្គត្ថង្គិ ។ ន ហេវិ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣០៧] បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ ជាតំ ភ្លតំ ។ បេ ។ ទាតុភ្លត្ថង្គិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អនាគតំ
 វិញ្ញាណំ ជាតំ ។ បេ ។ ទាតុភ្លត្ថង្គិ ។ ន ហេវិ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣០៨] អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ វិញ្ញា-
 ណំ អនិរុទ្ធិំ ។ បេ ។ អត្ថត្ថង្គត្ថង្គិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អនិរុទ្ធិំ
 ។ បេ ។ អត្ថត្ថង្គត្ថង្គិ ។ ន ហេវិ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣០៩] អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អនាគតំ
 វិញ្ញាណំ អជាតំ ។ បេ ។ អទាតុភ្លត្ថង្គិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អជាតំ
 អភ្លតំ ។ បេ ។ អទាតុភ្លត្ថង្គិ ។ ន ហេវិ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣១៦] វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន មិន
 ទាន់រលត់ ។ បេ ។ មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។
 អើ ។ វិញ្ញាណជាអតីត មាន វិញ្ញាណជាអតីត មិនទាន់រលត់ ។ បេ ។
 មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣១៧] វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន កើត
 មាន ។ បេ ។ កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណជាអនាគត
 មាន វិញ្ញាណជាអនាគត កើត ។ បេ ។ កើតឡើងប្រាកដឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១៨] វិញ្ញាណជាអតីត មាន វិញ្ញាណជាអតីត រលត់
 ។ បេ ។ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
 មាន វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន រលត់ ។ បេ ។ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃ
 លែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១៩] វិញ្ញាណជាអនាគត មាន វិញ្ញាណជាអនាគត មិន
 ទាន់កើត ។ បេ ។ មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ
 ជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន ។ បេ ។
 មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកាថា

(៣២០) បច្ចុប្បន្នន្តិ វា រូបន្តិ វា រូបន្តិ វា
 បច្ចុប្បន្នន្តិ វា បច្ចុប្បន្ន រូបំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ
 សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភាគេ តជ្ជាតេតិ ។
 អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្ន រូបំ និរុជ្ឈមាណំ បច្ចុប្បន្ន-
 ភារំ ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ រូបភារំ ជហតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៣២១) បច្ចុប្បន្នន្តិ វា រូបន្តិ វា រូបន្តិ វា
 បច្ចុប្បន្នន្តិ វា បច្ចុប្បន្ន រូបំ អប្បយំ ករិត្វា
 ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភាគេ តជ្ជាតេតិ ។
 អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្ន រូបំ និរុជ្ឈមាណំ រូបភារំ ន
 ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្នភារំ ន ជហតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ឌីនាតន្តិ វា វត្ថុន្តិ វា
 វត្ថុន្តិ វា ឌីនាតន្តិ វា ឌីនាតំ វត្ថុំ អប្បយំ ករិត្វា
 ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភាគេ តជ្ជាតេតិ ។
 អាមត្តា ។ ឌីនាតំ វត្ថុំ រជ្ជមាណំ ឌីនាតភារំ
 ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ វត្ថុភារំ ជហតីតិ ។

សព្វមន្តិកថា

(៣២០) (ខ្ញុំ) ធ្វើនូវរូបជាបច្ចុប្បន្ន មិនឲ្យបែកគ្នា រួមហៅ
 ថាបច្ចុប្បន្ន ឬថារូប ថារូប ឬថាបច្ចុប្បន្ន (ហើយសួរថា) កាយ⁺
 នុ៎ះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា កើតជា
 មួយគ្នាឬ ។ អើ ។ រូបជាបច្ចុប្បន្ន កាលរលត់ តែងលះបង់ ភាព
 ជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ រូបជាបច្ចុប្បន្ន តែងលះបង់ភាពជារូបឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២១) (ខ្ញុំ) ធ្វើនូវរូបជាបច្ចុប្បន្ន មិនឲ្យបែកគ្នា រួមហៅ
 ថាបច្ចុប្បន្ន ឬថារូប ថារូប ឬថាបច្ចុប្បន្ន (ហើយសួរថា) កាយ⁺
 នុ៎ះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា កើតជាមួយគ្នា
 ឬ ។ អើ ។ រូបជាបច្ចុប្បន្ន កាលរលត់ តែងមិនលះបង់ភាពជារូប
 ឬ ។ អើ ។ រូបជាបច្ចុប្បន្ន តែងមិនលះបង់ភាពជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ខ្ញុំ) ធ្វើនូវសំពត់ស មិនឲ្យ
 បែកគ្នា រួមហៅថា ស ឬថាសំពត់ ថាសំពត់ ឬថាស (ហើយ
 សួរថា) សំពត់⁺នុ៎ះឯង តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែក
 ស្មើគ្នា កើតជាមួយគ្នាឬ ។ អើ ។ សំពត់ស បុគ្គល កាលជ្រលក់
 រមែងលះបង់ភាពសឬ ។ អើ ។ សំពត់ តែងលះបង់ភាពជាសំពត់ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ ឌីនាតន្តិ វា វត្តន្តិ វា វត្តន្តិ វា
 ឌីនាតន្តិ វា ឌីនាតំ វត្តំ អប្បយំ កក្កា ឯសេ
 សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភាគេ តជ្ជាតេតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ឌីនាតំ វត្តំ រជ្ជមាទំ វត្តភារំ ន ជហតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ឌីនាតភារំ ន ជហតីតិ ។ ន ហេរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២២] រូបំ រូបភារំ ន ជហតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ រូបំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណាម-
 ធម្មន្តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ រូបំ
 រូបភារំ ជហតីតិ ។ រូបំ អនិច្ចំ អធុរំ អសស្សតំ
 វិបរិណាមធម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ រូបំ អនិច្ចំ
 អធុរំ អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មំ នោ វត វេ វត្តព្វេ
 រូបំ រូបភារំ ន ជហតីតិ ។

[៣២៣] និព្វានំ និព្វានភារំ ន ជហតីតិ ។
 និព្វានំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្មន្តិ ។
 អាមន្តា ។ រូបំ រូបភារំ ន ជហតីតិ ។ រូបំ និច្ចំ
 ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្មន្តិ ។ ន ហេរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញាណ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ (ខ្ញុំ) ធ្វើនូវសំពត់ស មិនឲ្យ
 បែកគ្នា រួមហៅថាស ឬថាសំពត់ ថាសំពត់ ឬថាស (ហើយ
 សួរថា) សំពត់នេះឯង តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែក
 ស្មើគ្នា កើតជាមួយគ្នាឬ ។ អើ ។ សំពត់ស បុគ្គល កាលជ្រលក់
 រមែងមិនលះបង់ភាពជាសំពត់ឬ ។ អើ ។ សំពត់ តែងមិនលះបង់
 ភាពសទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២២) រូប មិនលះបង់ភាពជារូបឬ ។ អើ ។ រូប ជា
 ធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប លះបង់ភាពជារូប
 ឬ ។ រូប ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែង
 ប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។ បើរូប ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិន
 ទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតា ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប មិនលះបង់ភាពជារូប ដូច្នេះទេ ។

(៣២៣) និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វានឬ ។ និព្វានជា
 ធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។
 អើ ។ រូប មិនលះបង់ភាពជារូបឬ ។ រូប ជាធម្មជាតិទៀង ទៀង
 ទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

(៣២៤) រូបំ រូបភារំ ន ជហតីតំ ។ រូបំ
អនិច្ចំ អធិរំ អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អា-
មន្តា ។ និព្វានំ និព្វានភារំ ន ជហតីតំ ។ និព្វានំ
អនិច្ចំ អធិរំ អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន
ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣២៥) អតីតំ អត្ថំ អតីតំ អតីតភារំ ន
ជហតីតំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ អត្ថំ អនាគតំ
អនាគតភារំ ន ជហតីតំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។
អតីតំ អត្ថំ អតីតំ អតីតភារំ ន ជហតីតំ ។ អា-
មន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នភារំ ន
ជហតីតំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣២៦) អនាគតំ អត្ថំ អនាគតំ អនាគត-
ភារំ ន ជហតីតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ អត្ថំ អតីតំ
អតីតភារំ ន ជហតីតំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣២៧) បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្ន-
ភារំ ន ជហតីតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ អត្ថំ អតីតំ
អតីតភារំ ន ជហតីតំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣២៤] រូប មិនលះបង់ភាពជារូបឬ ។ រូប ជាធម្មជាតិមិន
ទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។
និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វានឬ ។ និព្វាន ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិន
ទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៥] អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតឬ ។
អើ ។ អនាគត មាន អនាគត មិនលះបង់ភាពជាអនាគតឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជា
អតីតឬ ។ អើ ។ បច្ចុប្បន្ន មាន បច្ចុប្បន្ន មិនលះបង់ភាពជាបច្ចុប្បន្ន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៦] អនាគត មាន អនាគត មិនលះបង់ភាពជាអនាគត
ឬ ។ អើ ។ អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៧] បច្ចុប្បន្ន មាន បច្ចុប្បន្ន មិនលះបង់ភាពជាបច្ចុប្បន្ន
ឬ ។ អើ ។ អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣២៨] អតីតំ អត្ថំ អតីតំ អតីតភារំ ន
 ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ
 អវិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ននុ អតីតំ អនិច្ចំ អធុរំ អសស្សតំ វិបរិណាម-
 ធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អតីតំ អនិច្ចំ អធុរំ
 អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អតីតំ
 អត្ថំ អតីតំ អតីតភារំ ន ជហតីតិ ។

[៣២៩] និព្វានំ អត្ថំ និព្វានំ និព្វានភារំ ន
 ជហតីតិ ។ និព្វានំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណា-
 មធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ អត្ថំ អតីតំ អតី-
 តភារំ ន ជហតីតិ ។ អតីតំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ
 អវិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣០] អតីតំ អត្ថំ អតីតំ អតីតភារំ ន
 ជហតីតិ ។ អតីតំ អនិច្ចំ អធុរំ អសស្សតំ វិបរិ-
 ណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ អត្ថំ និព្វានំ
 និព្វានភារំ ន ជហតីតិ ។ និព្វានំ អនិច្ចំ អធុរំ
 អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

[៣២៨] អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតឬ ។
 អើ ។ អតីត ទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអតីត មិនទៀង
 មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។
 បើអតីត មិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជា
 ធម្មតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អតីត មាន អតីត
 មិនលះបង់ភាពជាអតីត ដូច្នេះទេ ។

[៣២៩] និព្វាន មាន និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វានឬ ។
 និព្វាន ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជា
 ធម្មតាឬ ។ អើ ។ អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត
 ឬ ។ អតីត ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួល
 ជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣០] អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតឬ ។ អតីត
 ជាធម្មជាតិ មិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជា
 ធម្មតាឬ ។ អើ ។ និព្វាន មាន និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វាន
 ឬ ។ និព្វាន ជាធម្មជាតិ មិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ
 តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គិកថា

[៣៣១] អត្ថំ រូបំ អត្ថំ អត្ថំ រូបំ អត្ថ-
 តការំ ន ជហត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ រូបំ
 អត្ថំ អនាគតំ រូបំ អនាគតការំ ន ជហត្ថំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ រូបំ អត្ថំ អត្ថំ
 រូបំ អត្ថតការំ ន ជហត្ថំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ
 រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បច្ចុប្បន្នការំ ន ជហត្ថំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣២] អនាគតំ រូបំ អត្ថំ អនាគតំ រូបំ
 អនាគតការំ ន ជហត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបំ
 អត្ថំ អត្ថំ រូបំ អត្ថតការំ ន ជហត្ថំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៣] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 បច្ចុប្បន្នការំ ន ជហត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបំ
 អត្ថំ អត្ថំ រូបំ អត្ថតការំ ន ជហត្ថំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

(៣៣១) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត

ឬ ។ អើ ។ រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត មិនលះបង់ភាព

ជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជា

អតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតឬ ។ អើ ។ រូប ជា

បច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនលះបង់ភាពជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នក

មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣២] រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត មិនលះបង់ភាព

ជាអនាគតឬ ។ អើ ។ រូប ជាអតីត មាន រូបជាអតីត មិនលះបង់

ភាពជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៣) រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនលះបង់

ភាពជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិន

លះបង់ភាពជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៣៣២) អតីតំ រូបំ អត្ថំ អតីតំ រូបំ អតីត-
 តភារំ ន ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ រូបំ
 និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អតីតំ រូបំ អនិច្ចំ អធុរំ អ-
 សស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហភ្នំ
 អតីតំ រូបំ អនិច្ចំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ នោ វត
 រេ វត្ថុព្វេ អតីតំ រូបំ អត្ថំ អតីតំ រូបំ អតីតភារំ
 ន ជហតីតិ ។

(៣៣៣) និព្វានំ អត្ថំ និព្វានំ និព្វានភារំ ន
 ជហតិ និព្វានំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។
 អាមន្តា ។ អតីតំ រូបំ អត្ថំ អតីតំ រូបំ អតីតភារំ
 ន ជហតិ អតីតំ រូបំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ វិបរិ-
 ណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៣៤) អតីតំ រូបំ អត្ថំ អតីតំ រូបំ អតីត-
 តភារំ ន ជហតិ អតីតំ រូបំ អនិច្ចំ អធុរំ អស-
 ស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ អត្ថំ
 និព្វានំ និព្វានភារំ ន ជហតិ និព្វានំ អនិច្ចំ អធុរំ
 អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣៣៤) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត
 ឬ ។ អើ ។ រូប ជាអតីត ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិន
 ប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
 រូបជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែង
 ប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។ បើរូប ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង
 ។ បេ ។ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតា ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតដូច្នេះទេ ។

(៣៣៥) និព្វាន មាន និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វាន និព្វាន
 ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។
 រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត រូប ជាអតីត
 ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៦) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាព
 ជាអតីត រូប ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិត
 ប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។ និព្វាន មាន និព្វាន មិន
 លះបង់ភាពជានិព្វាន និព្វាន ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិន
 ពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកា

[៣៣៧] អតីតា វេទនា អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតា
សញ្ញា អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតា សង្ខារ អត្ថំ ។ បេ ។

[៣៣៨] អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ វិញ្ញាណំ
អតីតភារំ ន ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ
វិញ្ញាណំ អត្ថំ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អនាគតភារំ ន
ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ
វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ វិញ្ញាណំ អតីតភារំ ន
ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ
បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នភារំ ន ជហតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៩] អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អនាគតំ
វិញ្ញាណំ អនាគតភារំ ន ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ វិញ្ញាណំ អតីតភារំ ន
ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៤០] បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ
វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នភារំ ន ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ វិញ្ញាណំ អតីតភារំ
ន ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣៣៧] វេទនា ជាអតីត មាន ។ បេ ។ សញ្ញា ជាអតីត
មាន ។ បេ ។ សង្ខារ ជាអតីត មាន ។ បេ ។

[៣៣៨] វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះ
បង្គោលជាអតីត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអនាគត មាន វិញ្ញាណ ជា
អនាគត មិនលះបង្គោលជាអនាគត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះបង្គោល
ជាអតីត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
មិនលះបង្គោលជាបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] វិញ្ញាណ ជាអនាគត មាន វិញ្ញាណ ជាអនាគត មិន
លះបង្គោលជាអនាគត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ
ជាអតីត មិនលះបង្គោលជាអតីត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៣៤០] វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មិន
លះបង្គោលជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជា
អតីត មិនលះបង្គោលជាអតីត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២០] អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 អតីតភារំ ន ជហតីតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 ធិច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ អតីតំ វិញ្ញាណំ អធិច្ចំ អធុរំ
 អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អតីតំ វិញ្ញាណំ អធិច្ចំ អធុរំ អសស្សតំ វិបរិណា-
 មធម្មំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ
 អតីតំ វិញ្ញាណំ អតីតភារំ ន ជហតីតំ ។

[៣២២] ធិព្វានំ អត្ថំ ធិព្វានំ ធិព្វានភារំ ន
 ជហតិ ធិព្វានំ ធិច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណាម-
 ធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ
 វិញ្ញាណំ អតីតភារំ ន ជហតិ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 ធិច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៣] អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 អតីតភារំ ន ជហតិ អតីតំ វិញ្ញាណំ អធិច្ចំ អធុរំ
 អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ធិព្វានំ អត្ថំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣៤១) វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិន
 លះបង់ភាពជាអតីតឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិទៀង
 ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងវិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង
 មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។ បើ
 វិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ
 តែងប្រែប្រួលជាធម្មតា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិញ្ញាណ
 ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត ដូច្នេះទេ ។

(៣៤២) និព្វាន មាន និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វាន
 និព្វាន ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
 ឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះបង់
 ភាពជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ
 មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៣) វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះបង់
 ភាពជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់
 មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។ និព្វាន មាន

និព្វានំ និព្វានការំ ន ជហតិ និព្វានំ អនិច្ចំ អនុរំ
អសស្សតំ វិបរិណាមនប្បន្តំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២២] អត្ថតំ ទ្ធល្អតំ ។ អាមន្តា ។ ហេត្វំ
អត្ថតំ ទ្ធល្អតំ អត្ថតំ អត្ថតំ មិច្ឆា ហេត្វំ វា បន
អត្ថំ ប្រាត្ថតំ អត្ថំ អត្ថតន្តំ មិច្ឆា ។ អនាគតំ ទ្ធល្អ-
ត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ ហេត្វំ អនាគតំ ទ្ធល្អតំ អនា-
គតំ អត្ថតំ មិច្ឆា ហេត្វំ វា បន អត្ថំ ប្រាសាគតំ
អត្ថំ អនាគតន្តំ មិច្ឆា ។

[៣២៥] អនាគតំ ហុត្វា បច្ចុប្បន្នំ ហោត្ថតិ ។
អាមន្តា ។ តញ្ញោ អនាគតំ តំ បច្ចុប្បន្នន្តំ ។ ន
ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោ អនាគតំ តំ បច្ចុ-
ប្បន្នន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហុត្វា ហោតិ ហុត្វា ហោត្ថតិ ។
ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហុត្វា ហោតិ ហុត្វា
ហោត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ន ហុត្វា ន ហោតិ ន
ហុត្វា ន ហោត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វាន និព្វាន ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀង
ទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៤] អតីត មិនមានឬ ។ អើ ។ បើអតីត មិនមានទេ
ពាក្យថា អតីត មាន ជាពាក្យខុស មួយទៀត បើអតីត មិនមាន
ពាក្យថា អតីត មាន ជាពាក្យខុស ។ អនាគត មិនមានឬ ។ អើ ។
បើអនាគត មិនមាន ពាក្យថាអនាគត មាន ជាពាក្យខុស មួយទៀត
បើអនាគត មិនមាន ពាក្យថា អនាគត មាន ជាពាក្យខុស ។

[៣៤៥] អនាគត កើតហើយ បច្ចុប្បន្ន កំពុងកើតឬ ។ អើ ។
អនាគតនោះឯង គឺបច្ចុប្បន្ននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ អនាគតនោះឯង គឺបច្ចុប្បន្ននោះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិកើត
ហើយ រមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ រមែងកើត
ឥឡូវនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតិ
កើតហើយ រមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ រមែង
កើតឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិមិនកើតហើយ រមែងមិនកើតឥឡូវ
នេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិមិនកើតហើយ រមែងមិនកើតឥឡូវនេះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣២៦] បច្ចុប្បន្នំ ហុត្វា អតីតំ ហោតីតំ ។
 អាមន្តា ។ តញ្ញោ បច្ចុប្បន្នំ តំ អតីតន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោ បច្ចុប្បន្នំ តំ អតី-
 តន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហុត្វា ហោតិ ហុត្វា ហោតីតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ហុត្វា ហោតិ ហុត្វា
 ហោតីតំ ។ អាមន្តា ។ ន ហុត្វា ន ហោតិ
 ន ហុត្វា ន ហោតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៧] អនាគតំ ហុត្វា បច្ចុប្បន្នំ ហោតិ
 បច្ចុប្បន្នំ ហុត្វា អតីតំ ហោតីតំ ។ អាមន្តា ។
 តញ្ញោ អនាគតំ តំ បច្ចុប្បន្នំ តំ អតីតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោ អនាគតំ តំ
 បច្ចុប្បន្នំ តំ អតីតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហុត្វា ហោតិ
 ហុត្វា ហោតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ហុត្វា ហោតិ ហុត្វា ហោតីតំ ។ អាមន្តា ។
 ន ហុត្វា ន ហោតិ ន ហុត្វា ន ហោតីតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣៤៦] បច្ចុប្បន្នកើតហើយ អតីតកើតឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។
 បច្ចុប្បន្ននោះឯង គឺអតីតនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ននោះឯង គឺអតីតនោះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិកើត
 ហើយ រមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ រមែងកើត
 ឥឡូវនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតិ
 កើតហើយ រមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ រមែង
 កើតឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិមិនកើតហើយ រមែងមិនកើតឥឡូវ
 នេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិមិនកើតហើយ រមែងមិនកើតឥឡូវនេះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៧] អនាគតកើតហើយ បច្ចុប្បន្នកើតឥឡូវនេះ បច្ចុប្បន្ន
 កើតហើយ អតីតកើតឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។ អនាគតនោះឯង គឺ
 អតីតនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគត
 នោះឯង គឺបច្ចុប្បន្ននោះ គឺអតីតនោះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិកើត
 ហើយ រមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ រមែងកើត
 ឥឡូវនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតិកើត
 ហើយ រមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ រមែងកើត
 ឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិមិនកើតហើយ រមែងមិនកើតឥឡូវ
 នេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិមិនកើតហើយ រមែងមិនកើតឥឡូវនេះឬ ។

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣២៨) អត្ថំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្ក-
វិញ្ញាណំ អត្ថំ អាសាសោ អត្ថំ មនសីកាវេ
អត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តេន ចក្កា អត្ថំ រូបំ
បស្សត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
សោតំ អត្ថំ សន្ទា អត្ថំ សោតវិញ្ញាណំ អត្ថំ
អាសាសោ អត្ថំ មនសីកាវេ អត្ថំ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ តេន សោតេន អត្ថំ សង្ខំ សុណាត្ថំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ យាទំ អត្ថំ កន្ធា
អត្ថំ យាទវិញ្ញាណំ អត្ថំ វាយោ អត្ថំ មនសី-
កាវេ អត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តេន យានេន
អត្ថំ កន្ធា យាយត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អត្ថំ តា ជីវ្ហា អត្ថំ រសា អត្ថំ ជីវ្ហាវិញ្ញាណំ អត្ថំ
អាចោ អត្ថំ មនសីកាវេ អត្ថំ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ តាយ ជីវ្ហាយ អត្ថំ រសំ សាយត្ថំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ តោ កាយោ អត្ថំ
ដោជ្ជញ្ញា អត្ថំ កាយវិញ្ញាណំ អត្ថំ បឋវំ អត្ថំ

សព្វមន្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៨] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាអតីត

មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញរូបជាអតីត ដោយចក្ខុជាអតីតឬ ។

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀក សំឡេង សោត-

វិញ្ញាណ អាត្មាស មនសិការៈ ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល

ស្តាប់សំឡេងជាអតីត ដោយត្រចៀកជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ច្រមុះ ក្លិន ឃានវិញ្ញាណ ខ្យល់ មនសិការៈ

ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលហិតក្លិនជាអតីត ដោយច្រមុះជា

អតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អណ្តាត រស

ដីវិញ្ញាណ ទឹក មនសិការៈ ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលលឺ

ភ្លឺរសជាអតីត ដោយអណ្តាតជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។ កាយ ផ្សព្វ កាយវិញ្ញាណ ដី មនសិការៈ ជាអតីត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មនសីការោ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ អតតេន កាយេន
 អតតំ ជេដ្ឋំ បស្សត្ថតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អតតោ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ
 វត្ថុំ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ អតតេ-
 នេន មនេន អតតំ ធម្មំ វិជានត្ថតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៧] មនាគតំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ
 ចក្កវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាលោកោ អត្ថំ មនសីការោ
 អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ មនាគតេន ចក្កេន មនាគតំ
 រូបំ បស្សត្ថតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនាគតំ
 សោតំ អត្ថំ យាទំ អត្ថំ ជីវ្ហំ អត្ថំ កាយោ អត្ថំ
 មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ
 អត្ថំ មនសីការោ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ មនាគតេន
 មនេន មនាគតំ ធម្មំ វិជានត្ថតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

អភិធម្មប៉ុដិក កថាវត្ថុ

មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលប៉ះពាល់ផ្សព្វជាអតីត ដោយកាយជាអតីត

ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចិត្ត ធម៌ មនោ-

វិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ ជាអតីត មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលដឹង

ច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ជាអតីត ដោយចិត្តជាអតីតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៩] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជា

អនាគត មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញរូបជាអនាគត ដោយចក្ខុជា

អនាគតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គ្រចៀក ច្រមុះ

អណ្តាត កាយ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ

ជាអនាគត មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជា

អនាគត ដោយចិត្តជាអនាគតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

(៣៥០) បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ
 ចក្កវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណាគា អត្ថំ មនសិកាវេ
 អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បស្សតីតិ ។
 អាមត្ថា ។ អតីតំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្កវិញ្ញាណំ
 អត្ថំ អាណាគា អត្ថំ មនសិកាវេ អត្ថំ អតី-
 តេន ចក្កំ អតីតំ រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ សោតំ អត្ថំ យាទំ អត្ថំ
 ជីវា អត្ថំ កាយោ អត្ថំ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ
 មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសិកាវេ អត្ថំ
 បច្ចុប្បន្នំ មនេន បច្ចុប្បន្នំ ធម្មំ វិជ្ជាធាតីតិ ។
 អាមត្ថា ។ អតីតោ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោ-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសិកាវេ អត្ថំ អតី-
 តេន មនេន អតីតំ ធម្មំ វិជ្ជាធាតីតិ ។ ន ហេវិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥១) បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ
 ចក្កវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណាគា អត្ថំ មនសិកាវេ
 អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បស្សតីតិ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣៥០] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាបច្ចុ-

ប្បន្ន បុគ្គលឃើញរូបជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចក្ខុជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។

ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាអតីត បុគ្គលឃើញរូបជា

អតីត ដោយចក្ខុជាអតីត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ

វត្ថុ មនសិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍

ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចិត្តជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចិត្ត ធម៌ មនោ-

វិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ ជាអតីត មាន បុគ្គលដឹងច្បាស់ នូវធម្មា-

រម្មណ៍ជាអតីត ដោយចិត្តជាអតីត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

[៣៥១] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជា

បច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលឃើញរូបជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចក្ខុជាបច្ចុប្បន្ន ។

អាមន្តា ។ អនាគតំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណាគោ អត្ថំ មនសីកាវេ
 អត្ថំ អនាគតេន ចក្កុយ អនាគតំ រូបំ បស្សតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ បច្ចប្បន្នំ សោតំ អត្ថំ
 ។ បេ ។ យាទំ អត្ថំ ជីវា អត្ថំ កាយោ អត្ថំ
 មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុ
 អត្ថំ មនសីកាវេ អត្ថំ បច្ចប្បន្នេន មនេន បច្ច-
 ប្បន្នំ ធម្មំ វិជានតីតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតោ
 មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុ
 អត្ថំ មនសីកាវេ អត្ថំ អនាគតេន មនេន អនា-
 គតំ ធម្មំ វិជានតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

(៣៥២) អតីតំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណាគោ អត្ថំ មនសីកាវេ អត្ថំ
 ន ច អតីតេន ចក្កុយ អតីតំ រូបំ បស្សតីតិ ។
 អាមន្តា ។ បច្ចប្បន្នំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណាគោ អត្ថំ មនសីកាវេ អត្ថំ ន
 ច បច្ចប្បន្នេន ចក្កុយ បច្ចប្បន្នំ រូបំ បស្សតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ចក្ក រូប ចក្កវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាអនាគត មាន

បុគ្គលឃើញរូបជាអនាគត ដោយចក្កជាអនាគតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀកជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ច្រមុះ អណ្តាត

កាយ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ មាន បុគ្គល

ដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចិត្តជាបច្ចុប្បន្នប្ត ។ អើ ។

ចិត្ត ធម៌ មនោវិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ ជាអនាគត មាន បុគ្គល

ដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជាអនាគត ដោយចិត្តជាអនាគតប្ត ។ អ្នក

មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥២) ចក្ក រូប ចក្កវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជា

អតីត មាន តែបុគ្គលមិនឃើញរូបជាអតីត ដោយចក្កជាអតីតប្ត ។

អើ ។ ចក្ក រូប ចក្កវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន

មាន តែបុគ្គលមិនឃើញរូបជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចក្កជាបច្ចុប្បន្នប្ត ។

សព្វមគ្គីកថា

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ អតីតំ សោតំ អត្ថំ
 ។ បេ ។ យាទំ អត្ថំ ជីវ្ហំ អត្ថំ កាលោ អត្ថំ
 ។ បេ ។ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ
 អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសីកាហ អត្ថំ ន ច អតី-
 តេន មនេន អតីតំ ធម្មំ វិជានាតីតំ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នោ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ
 អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសីកាហ អត្ថំ ន ច បច្ចុប្ប-
 ន្នេន មនេន បច្ចុប្បន្នំ ធម្មំ វិជានាតីតំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៣៥៣] អនាគតំ ចក្ខុំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ
 ចក្ខុវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាលោកោ អត្ថំ មនសីកា-
 ហ អត្ថំ ន ច អនាគតេន ចក្ខុនា អនាគតំ
 រូបំ បស្សតីតំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ចក្ខុំ អត្ថំ
 រូបា អត្ថំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាលោកោ អត្ថំ
 មនសីកាហ អត្ថំ ន ច បច្ចុប្បន្នេន ចក្ខុនា
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បស្សតីតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 អនាគតំ សោតំ អត្ថំ យាទំ អត្ថំ ជីវ្ហំ អត្ថំ

សព្វមន្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀកជាអតីត ។ បេ ។

ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ។ បេ ។ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ

វត្ថុ មនសិការៈ មាន តែបុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជាអតីត

ដោយចិត្តជាអតីតឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ធម៌ មនោវិញ្ញាណ វត្ថុ មន-

សិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជា

បច្ចុប្បន្ន ដោយចិត្តជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។

[៣៤៣] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជា

អនាគត មាន តែបុគ្គលមិនឃើញរូបជាអនាគត ដោយចក្ខុជាអនាគត

ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន

មាន តែបុគ្គលមិនឃើញរូបជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចក្ខុជាបច្ចុប្បន្នឬ ។

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កាយោ អត្ថំ ។ បេ ។ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោ-
វិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ ន ច
អនាគតេន មនេន អនាគតំ ធម្មំ វិជានតីតិ ។
អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នោ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ
មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ
ន ច បច្ចុប្បន្នេន មនេន បច្ចុប្បន្នំ ធម្មំ វិជាន-
តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥២] អតីតំ ញាណំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ញាណេន ញាណាករណីយំ ករេតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ញាណេន ញាណ-
ករណីយំ ករេតីតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ញាណេន
នុក្ខំ បរិជានតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ
សច្ចករេតិ មក្ខំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។

[៣៥៥] អនាគតំ ញាណំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ញាណេន ញាណាករណីយំ ករេតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាយ ជាអនាគត មាន ។ បេ ។ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ
វត្ថុ មនសិការៈ មាន តែបុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជាអនាគត
ដោយចិត្តជាអនាគតឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ
វត្ថុ មនសិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ នូវធម្មា-
រម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចិត្តជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៤] ញាណ ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើ
នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយ
ញាណ ព្រោះញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ
លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ អប់រំនូវមគ្គ ដោយ
ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ញាណ ជាអនាគត មានឬ ។ អើ ។
បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះញាណនោះឬ ។

សព្វមន្តិកាថា

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ តេន ព្យាណោន ព្យាណា-
 ករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ព្យាណោន
 ទុក្ខំ បរិជាធាតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ សង្ខ-
 ករោតិ មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៣៥៦] បច្ចុប្បន្នំ ព្យាណំ អត្ថំ តេន ព្យាណោន
 ព្យាណាករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ
 ព្យាណំ អត្ថំ តេន ព្យាណោន ព្យាណាករណីយំ
 ករោតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ
 ព្យាណំ អត្ថំ តេន ព្យាណោន ទុក្ខំ បរិជាធាតិ
 សមុទយំ បដហតិ និរោធំ សង្ខករោតិ មក្កំ
 ភាវេតីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ ព្យាណំ អត្ថំ តេន
 ព្យាណោន ទុក្ខំ បរិជាធាតិ សមុទយំ បដហតិ
 និរោធំ សង្ខករោតិ មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ ព្យាណំ អត្ថំ តេន
 ព្យាណោន ព្យាណាករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតំ ព្យាណំ អត្ថំ តេន ព្យាណោន ព្យាណា-
 ករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 បច្ចុប្បន្នំ ព្យាណំ អត្ថំ តេន ព្យាណោន ទុក្ខំ

សព្វមន្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើ
ដោយញ្ញាណ ព្រោះញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដឹង
នូវទុក្ខ លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ អប់រំនូវមគ្គ
ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥៦) ញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែល
គួរធ្វើដោយញ្ញាណ ព្រោះញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ជាអតីត
មាន បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញ្ញាណ ព្រោះញ្ញាណនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន
បុគ្គលកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ
អប់រំនូវមគ្គ ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ជាអតីត មាន
បុគ្គល កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ
អប់រំនូវមគ្គ ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញ្ញាណ
ព្រោះញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ជាអនាគត មាន បុគ្គលធ្វើ
នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញ្ញាណ ព្រោះញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បរិជាតាតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ សង្ខតកោតិ
 មក្កំ ភាវេតីតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ ញ្ញាណំ
 អត្ថំ តេន ញ្ញាណោន ទុក្ខំ បរិជាតាតិ សមុទយំ
 បដហតិ និរោធំ សង្ខតកោតិ មក្កំ ភាវេតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៧] អតីតំ ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន
 ញ្ញាណោន ញ្ញាណាភរណីយំ កោតេតីតិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន ញ្ញាណោន
 ញ្ញាណាភរណីយំ កោតេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អតីតំ ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន ញ្ញា-
 ណោន ទុក្ខំ បរិជាតាតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ
 សង្ខតកោតិ មក្កំ ភាវេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ
 ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន ញ្ញាណោន ទុក្ខំ បរិ-
 ជាតាតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ សង្ខតកោតិ
 មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៨] អនាគតំ ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន
 ញ្ញាណោន ញ្ញាណាភរណីយំ កោតេតីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ អប់រំនូវមគ្គ ដោយ
ញាណនោះឬ ។ អើ ។ ញាណ ជាអនាគត មាន បុគ្គល កំណត់
ដឹងនូវទុក្ខ លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ អប់រំនូវមគ្គ
ដោយញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥៧) ញាណ ជាអតីត មាន តែបុគ្គលមិនធ្វើ នូវអំពើដែល
គួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះញាណនោះទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ជា
បច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គលមិនធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះ
ញាណនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ជា
អតីត មាន តែបុគ្គល មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ មិនលះបង់នូវសមុទ័យ មិនធ្វើ
ឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ មិនអប់រំនូវមគ្គ ដោយញាណនោះទេឬ ។ អើ ។
ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គល មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ មិនលះបង់នូវ
សមុទ័យ មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ មិនអប់រំនូវមគ្គ ដោយញាណ
នោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥៨) ញាណ ជាអនាគត មាន តែបុគ្គលមិនធ្វើ នូវ
អំពើដែលគួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះញាណនោះទេឬ ។ អើ ។

សព្វមន្តិកថា

បច្ចុប្បន្ន ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន ញាណេន
 ញាណាករណីយំ កកោត្តតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ អនាគតំ ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន
 ញាណេន ទុក្ខំ បរិជាតាតំ សមុទយំ បដហតិ
 ធិរោធំ សង្ខតកោតិ មក្ខំ ភាវេត្តតំ ។ អាមត្តា ។
 បច្ចុប្បន្ន ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន ញាណេន
 ទុក្ខំ បរិជាតាតំ សមុទយំ បដហតិ ធិរោធំ សង្ខ-
 តកោតិ មក្ខំ ភាវេត្តតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៣៥៧] អរហតោ អតីតោ រាតោ អត្ថិតំ ។
 អាមត្តា ។ អរហា តេន រាតេន សរាតោតំ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតោ ធានោ
 អត្ថិតំ ។ អាមត្តា ។ អរហា តេន ធានេន
 សធានោតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អរហតោ
 អតីតោ មោហោ អត្ថិតំ ។ អាមត្តា ។ អរហា
 តេន មោហេន សមោហោតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ អរហតោ អតីតោ មាធ�ោ អត្ថិតំ ។
 អាមត្តា ។ អរហា តេន មាធ�េន សមាធាតំ ។

សព្វមន្តីតិកថា

ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គលមិនធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយ

ញាណ ព្រោះញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ញាណ ជាអនាគត មាន តែបុគ្គល មិនកំណត់ជីវិតនូវទុក្ខ មិនលះបង់
នូវសមុទ័យ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ មិនអប់រំនូវមគ្គ ដោយញាណ
នោះទេ ។ អើ ។ ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គល មិនកំណត់
ជីវិតនូវទុក្ខ មិនលះបង់នូវសមុទ័យ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ មិន
អប់រំនូវមគ្គ ដោយញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៣៥៧] ព្រះអរហន្ត មានរាគៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ព្រោះរាគៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានទោសៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយទោសៈ ព្រោះទោសៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានមោហៈជាអតីតប្ត ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះមោហៈនោះប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានមានៈជា
អតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយមានៈ ព្រោះមានៈនោះប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតា ទិដ្ឋិ
អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា តាយ ទិដ្ឋិយា សទិ-
ដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អរហតោ
អតីតា វិចិត្តិប្បា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា
តាយ វិចិត្តិប្បាយ សវិចិត្តិប្បោតិ ។ ន ហេរិ
វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតំ មីនំ អត្ថតិ ។
អាមន្តា ។ អរហា តេន មីនេន សមីនោតិ ។
ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតំ ឧទ្ធច្ចំ
អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា តេន ឧទ្ធច្ចេន សឧទ្ធច្ច-
ប្បោតិ^(១) ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អរហតោ
អតីតំ អហិរិកំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា តេន
អហិរិកេន សអហិរិកោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អរហតោ អតីតំ អនោត្តប្បំ អត្ថតិ ។
អាមន្តា ។ អរហា តេន អនោត្តប្បេន សអនោត្តប្បតិ ។
ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

១ ឧ. សឧទ្ធច្ចកោតិ ។ ប. សឧទ្ធច្ចកោតិ ។

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានទិដ្ឋិ ជា
អតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានវិចិត្តិច្ឆា ជា
អតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយវិចិត្តិច្ឆា ព្រោះវិចិត្តិច្ឆានោះ
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មាន
ចិនៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយចិនៈ ព្រោះ
ចិនៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរ-
ហន្ត មានទទ្ធច្ចៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
ទទ្ធច្ចៈ ព្រោះទទ្ធច្ចៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះអរហន្ត មានអហិរិកៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
ដោយអហិរិកៈ ព្រោះអហិរិកៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានអនោត្តប្បៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកាថា

(៣៦០) អនាគាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី តាយ ទិដ្ឋិយា
 សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អនាគា-
 មិស្ស អតីតា វិចីក្ខា អត្ថ អតីតោ សីលព្វតប-
 រាមាសោ អត្ថ អតីតោ អណ្តសហគតោ កាមរ-
 កោ អត្ថ អតីតោ អណ្តសហគតោ ព្យាបាទោ
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី តេន ព្យាបាទេន
 ព្យាបន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៣៦១) សក្កនាគាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាគាមី តាយ ទិដ្ឋិយា
 សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សក្ក-
 នាគាមិស្ស អតីតា វិចីក្ខា អត្ថ អតីតោ សីល-
 ព្វតបរាមាសោ អត្ថ អតីតោ ឌីឡាវកោ កាមរ-
 កោ អត្ថ អតីតោ ឌីឡាវកោ ព្យាបាទោ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ សក្កនាគាមី តេន ព្យាបាទេន ព្យា-
 បន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣៦០] អនាគាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។

អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល មានវិចិក្ខុ ជាអតីត
មានសីលពូតបរាមាសៈជាអតីត មានកាមរតៈដ៏ស្រាលស្តើង ជាអតីត
មានព្យាបាទដ៏ស្រាលស្តើងជាអតីតប្ត ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មាន
ចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៣៦១] សកទាគាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីតប្ត ។

អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល មាន
វិចិក្ខុ ជាអតីត មានសីលពូតបរាមាសៈ ជាអតីត មានកាមរតៈដ៏គ្រោត
គ្រោត ជាអតីត មានព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ សក-
ទាគាមិបុគ្គល មានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(៣៦២) សោតាបន្នស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នោ តាយ ទិដ្ឋិយា
 សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោ-
 តាបន្នស្ស អតីតា វិចីក្កា អត្ថ អតីតោ សីល-
 ព្វតបរាសោ អត្ថ អតីតោ អចាយកមនិយោ រាគោ
 អត្ថ អតីតោ អចាយកមនិយោ ឆោសោ អត្ថ អតីតោ
 អចាយកមនិយោ មោហោ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបន្នោ តេន មោហេន សមោហោតិ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៦៣) បុថុជ្ជនស្ស អតីតោ រាគោ អត្ថ
 បុថុជ្ជនោ តេន រាគេន សរាគោតិ ។ អាមន្តា ។
 អរហតោ អតីតោ រាគោ អត្ថ អរហា តេន រាគេន
 សរាគោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុថុជ្ជនស្ស
 អតីតោ ឆោសោ អត្ថ ។ បេ ។ អតីតំ អនោត្តប្បំ
 អត្ថ បុថុជ្ជនោ តេន អនោត្តប្បន អនោត្តប្បីតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហតោ អតីតំ អនោត្តប្បំ អត្ថ
 អរហា តេន អនោត្តប្បន អនោត្តប្បីតិ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣៦២] សោតាបន្តបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីតប្ត ។
 អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្តបុគ្គល មានវិចិក្ខុ
 ជាអតីត មានសីលពូកែបរមាសៈ ជាអតីត មានរាគៈ ជាដំណើរទៅកាន់
 អបាយ ជាអតីត មានទោសៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ជាអតីត មាន
 មោហៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល
 ប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះមោហៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៣] បុថុជ្ជន មានរាគៈ ជាអតីត បុថុជ្ជន ប្រកបដោយ
 រាគៈ ព្រោះរាគៈនោះប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានរាគៈ ជាអតីត
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ព្រោះរាគៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុថុជ្ជន មានទោសៈ ជាអតីត ។ បេ ។ មាន
 អនោត្តប្បៈជាអតីត បុថុជ្ជនមានអនោត្តប្បៈ ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះប្ត ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានអនោត្តប្បៈ ជាអតីត ព្រះអរហន្ត មាន
 អនោត្តប្បៈ ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គីកថា

[៣៦៤] បុទ្ទន្តស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថំ បុទ្ទន្តោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថំ អនាតាមិ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុទ្ទន្តស្ស អតីតា វិចិត្តិញ្ញា
 អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតោ អណ្តសហគតោ ព្យាបា-
 នោ អត្ថំ បុទ្ទន្តោ តេន ព្យាបាទេន ព្យាបន្នចិ-
 ត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស អតីតោ អណ្ត-
 សហគតោ ព្យាបាទោ អត្ថំ អនាតាមិ តេន ព្យា-
 បាទេន ព្យាបន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៥] បុទ្ទន្តស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថំ បុទ្ទន្តោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សក្កនាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយ-
 ទិដ្ឋិ អត្ថំ សក្កនាតាមិ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិ-
 កោតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុទ្ទន្តស្ស
 អតីតា វិចិត្តិញ្ញា អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតោ ឌីឡាវិ-
 កោ ព្យាបាទោ អត្ថំ បុទ្ទន្តោ តេន ព្យាបាទេន

សព្វមន្តិកថា

[៣៦៤] បុថុជ្ជន មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត បុថុជ្ជន ប្រកប
 ដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មាន
 សក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុថុជ្ជន មានវិចិក្ខុ
 ជាអតីត ។ បេ ។ មានព្យាបាទដ៏ស្រាលស្មើ ជាអតីត បុថុជ្ជន មានចិត្ត
 ព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មាន
 ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្មើ ជាអតីត អនាគាមិបុគ្គល មានចិត្តព្យាបាទ
 ព្រោះព្យាបាទនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៥] បុថុជ្ជន មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត បុថុជ្ជន ប្រកប
 ដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ
 ជាអតីត សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុថុជ្ជន មានវិចិក្ខុ ជាអតីត
 ។ បេ ។ មានព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ជាអតីត បុថុជ្ជន មានចិត្តព្យាបាទ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ព្យាបន្នចិត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមិស្ស
 អតីតោ ឌីន្ធករោ ព្យាបាទោ អត្ថំ សកទាតាមិ
 តេន ព្យាបាទេន ព្យាបន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេវិ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៣៦៦] បុត្តជ្ជនស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ អត្ថំ
 បុត្តជ្ជនោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបន្នស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ អត្ថំ សោតា-
 បន្នោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវិ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ បុត្តជ្ជនស្ស អតីតា វិចីកិញ្ចា អត្ថំ
 ។ បេ ។ អតីតោ អទាយកមនិយោ មោហោ អត្ថំ
 បុត្តជ្ជនោ តេន មោហេន សមោហោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សោតាបន្នស្ស អតីតោ អទាយកមនិយោ
 មោហោ អត្ថំ សោតាបន្នោ តេន មោហេន សមោ-
 ហោតិ ។ ន ហេវិ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៣៦៧] អរហតោ អតីតោ រាតោ អត្ថំ
 ន ច អរហា តេន រាគេន សរាតោតិ ។
 អាមន្តា ។ បុត្តជ្ជនស្ស អតីតោ រាតោ អត្ថំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ព្រោះព្យាបាទនោះឬ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល មានព្យាបាទដ៏គ្រោត
គ្រោត ជាអតីត សកទាគាមិបុគ្គល មានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦៦) បុថុជ្ជន មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត បុថុជ្ជន ប្រកប
ដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល មាន
សក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិ
នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុថុជ្ជន មាន
វិចិក្ខុ ជាអតីត ។ បេ ។ មានមោហៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ជា
អតីត បុថុជ្ជន ប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះមោហៈនោះឬ ។ អើ ។
សោតាបន្នបុគ្គល មានមោហៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ជាអតីត
សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះមោហៈនោះឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦៧) ព្រះអរហន្ត មានរាគៈ ជាអតីត តែព្រះអរហន្ត មិន
ប្រកបដោយរាគៈ ព្រោះរាគៈនោះឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន មានរាគៈ ជាអតីត

សព្វមគ្គីករា

ន ច បុុដ្ឋជ្ជោ តេន វាគេន សវាគោតិ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវហតោ អតីតោ នោសោ អត្ថិ
។ បេ ។ អតីតំ អនោត្ថប្បំ អត្ថិ ន ច អវហា
តេន អនោត្ថប្បេន អនោត្ថប្បីតិ ។ អាមន្តា ។
បុុដ្ឋជ្ជនស្ស អតីតំ អនោត្ថប្បំ អត្ថិ ន ច បុុដ្ឋជ្ជ-
ោ តេន អនោត្ថប្បេន អនោត្ថប្បីតិ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៨] អនាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
អត្ថិ ន ច អនាតាមី តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។
អាមន្តា ។ បុុដ្ឋជ្ជនស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ អត្ថិ
ន ច បុុដ្ឋជ្ជោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន
ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស អតីតា វិចីក្កា
អត្ថិ ។ បេ ។ អតីតោ អណុសហគតោ ព្យាបាទោ
អត្ថិ ន ច អនាតាមី តេន ព្យាបាទេន ព្យាបន្ន-
ចិត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ បុុដ្ឋជ្ជនស្ស អតីតោ អ-
ណុសហគតោ ព្យាបាទោ អត្ថិ ន ច បុុដ្ឋជ្ជោ
តេន ព្យាបាទេន ព្យាបន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

តែបុប្ផជន មិនប្រកបដោយរាគៈ ព្រោះរាគៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានទោសៈ ជាអតីត
។ បេ ។ មានអនោត្តប្បៈ ជាអតីត តែព្រះអរហន្ត មិនមានអនោត្តប្បៈ
ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះឬ ។ អើ ។ បុប្ផជន មានអនោត្តប្បៈ ជាអតីត
តែបុប្ផជន មិនមានអនោត្តប្បៈ ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦៨) អនាគាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែអនាគា-
មិបុគ្គល មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។ អើ ។ បុប្ផជន មាន
សក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែបុប្ផជន មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល
មានវិចិត្រចា ជាអតីត ។ បេ ។ មានព្យាបាទដ៏ស្រាលស្មើ ជាអតីត
តែអនាគាមិបុគ្គល មិនមានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះទេឬ ។
អើ ។ បុប្ផជន មានព្យាបាទដ៏ស្រាលស្មើ ជាអតីត តែបុប្ផជន
មិនមានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៦៩] សកទាតាមីស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថំ ន ច សកទាតាមី តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិ-
 កោតិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនស្ស អតីតា សក្កា-
 យទិដ្ឋិ អត្ថំ ន ច បុថុជ្ជនោ តាយ ទិដ្ឋិយា
 សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សកទា-
 តាមីស្ស អតីតា វិចីក្កិច្ឆា អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតោ
 ឌីឡារិកោ ព្យាបាទោ អត្ថំ ន ច សកទាតាមី
 តេន ព្យាបាទេន ព្យាបន្នចិត្តោ ។ អាមន្តា ។
 បុថុជ្ជនស្ស អតីតោ ឌីឡារិកោ ព្យាបាទោ អត្ថំ
 ន ច បុថុជ្ជនោ តេន ព្យាបាទេន ព្យាបន្នចិត្តោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៣៧០] សោតាបន្នស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថំ ន ច សោតាបន្នោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិ-
 កោតិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនស្ស អតីតា សក្កា-
 យទិដ្ឋិ អត្ថំ ន ច បុថុជ្ជនោ តាយ ទិដ្ឋិយា ស-
 ទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សោតា-
 បន្នស្ស អតីតា វិចីក្កិច្ឆា អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតោ
 អទាយកមនិយោ មោហោ អត្ថំ ន ច សោតាបន្នោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣៦៩] សកទាគាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែ
 សកទាគាមិបុគ្គល មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះទេ ។ អើ ។
 បុថុជ្ជន មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែបុថុជ្ជន មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ
 ព្រោះទិដ្ឋិនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាគាមិបុគ្គល មានវិចិក្ខា ជាអតីត ។ បេ ។ មានព្យាបាទ
 ដ៏គ្រោកគ្រាត ជាអតីត តែសកទាគាមិបុគ្គល មិនមានចិត្តព្យាបាទ
 ព្រោះព្យាបាទនោះទេ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន មានព្យាបាទដ៏គ្រោក
 គ្រាត ជាអតីត តែបុថុជ្ជន មិនមានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះទេ
 ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧០] សោតាបន្នបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែសោ-
 តាបន្នបុគ្គល មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះទេ ។ អើ ។
 បុថុជ្ជន មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែបុថុជ្ជន មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ
 ព្រោះទិដ្ឋិនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោ-
 តាបន្នបុគ្គល មានវិចិក្ខា ជាអតីត ។ បេ ។ មានមោហៈជាដំណើរ
 ទៅកាន់អប្បាយ ជាអតីត តែសោតាបន្នបុគ្គល មិនប្រកបដោយមោហៈ

សព្វមគ្គីកថា

តេន មោហេន សមោហោតិ ។ អាមន្តា ។
 បុទ្ធិជ្ជនស្ស អតីតោ អនាមិកមនិយោ មោហោ
 អត្ថំ ន ច បុទ្ធិជ្ជោ តេន មោហេន សមោ-
 ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧០] អតីតា ហត្ថា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតេសុ ហត្ថេសុ សតិ អាទាននិក្ខេបនំ បញ្ញា-
 យតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតា ចាទា
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតេសុ ចានេសុ សតិ អ-
 ភិក្កមប្បដិក្កមោ បញ្ញាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អតីតា បញ្ញា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អ-
 តីតេសុ បទ្វេសុ សតិ សម្មាសម្ពាសនំ បញ្ញា-
 យតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតោ ក្កច្ឆិ
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតស្មី ក្កច្ឆស្មី សតិ ជ័យន្ទា-
 បិទាសា បញ្ញាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អតីតោ កាយោ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតោ
 កាយោ បក្កហនិក្កហ្វលោ នេននេកេនន្ទបតោ កា-
 កេហិ ភិជ្ឈេហិ កុលលេហិ សាធារណាតិ ។

សព្វមន្តិកថា

ព្រោះមោហៈនោះទេ ។ អើ ។ បុប្ផជ្ជន មានមោហៈ ជាដំណើរ
ទៅកាន់អបាយ ជាអតីត តែបុប្ផជ្ជន មិនប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះ
មោហៈនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧១) ដែ ជាអតីត ។ អើ ។ កាលបើដែ ជាអតីត មាន
ការកាន់និងការដាក់ចុះ ក៏ប្រាកដ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ជើង ជាអតីត មាន ។ អើ ។ កាលបើជើង ជាអតីត
មាន ការឈានទៅមុខនិងការថយក្រោយ ក៏ប្រាកដ ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សន្ធាក់ ជាអតីត មាន ។ អើ ។
កាលបើសន្ធាក់ ជាអតីត មាន ការបត់ចូលនិងការលាចេញ ក៏ប្រាកដ
។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពោះ ជាអតីត មាន ។
អើ ។ កាលបើពោះ ជាអតីត មាន សេចក្តីឃ្លាននិងការស្រេក ក៏
ប្រាកដ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអតីត មាន
។ អើ ។ កាយ ជាអតីត ដែលគួរដល់ការផ្គុំឡើងនិងសង្កត់សង្កិន
គួរដល់ការដាច់ធ្លុះធ្លាយ ជាសាធារណ៍ដល់ពួកសត្វក្អែក ត្បាញនិងខ្វែង ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ អតីតោ កាយោ វិសំ កមេយ្យ
 សត្តំ កមេយ្យ អត្ថំ កមេយ្យតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ លត្តា អតីតោ កាយោ អន្តរាទន្ធនេន^(១) ពង្សិ-
 តំ វជ្ជតន្ធនេន ពង្សិតំ សង្ខលំកតន្ធនេន ពង្សិតំ
 តាមតន្ធនេន ពង្សិតំ និគមតន្ធនេន ពង្សិតំ នគរតន្ធនេន
 ពង្សិតំ ជនបទតន្ធនេន ពង្សិតំ កណ្តាប់ញាមេហិ
 តន្ធនេហិ ពង្សិតុន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៣៧២] អតីតោ អាចោ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន អាថេន អាថករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ អតីតោ តេជោ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន តេជេន តេជករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ អតីតោ វាយោ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន វាយេន វាយករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

[៣៧៣] អតីតោ រូបក្ខន្ធា អត្ថំ អនា-
 គតោ រូបក្ខន្ធា អត្ថំ បច្ចុប្បន្នោ រូបក្ខន្ធា
 អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ តាយោ រូបក្ខន្ធាតិ ។

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ គ្រឿង
 សស្រ្តាគប្បីចូលទៅ ភ្លើងគប្បីចូលទៅ ក្នុងកាយជាអតីត ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអតីត គួរបានជាប់ដោយ
 ចំណងគឺខ្លោះ ជាប់ដោយចំណងគឺខ្ពស់ ជាប់ដោយចំណងគឺប្រក់ ជាប់
 ដោយចំណងគឺស្រក ជាប់ដោយចំណងគឺនិគម ជាប់ដោយចំណងគឺ-
 នគរ ជាប់ដោយចំណងគឺជនបទ ជាប់ដោយចំណងទាំងឡាយ មាន
 ចំណងកជាគម្រប់៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧២] ទឹក ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើ
 ដែលគួរធ្វើដោយទឹក ព្រោះទឹកនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ភ្លើង ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែល
 គួរធ្វើដោយភ្លើង ព្រោះភ្លើងនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ខ្យល់ ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើ
 ដោយខ្យល់ ព្រោះខ្យល់នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៣] រូបក្ខន្ធ ជាអតីត មាន រូបក្ខន្ធ ជាអនាគត មាន
 រូបក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ រូបក្ខន្ធ មាន ៣ ឬ ។

សព្វមគ្គីកថា

ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតា បញ្ចក្ខន្ធា អត្ថ
 អនាគតា បញ្ចក្ខន្ធា អត្ថ បច្ចុប្បន្នា បញ្ចក្ខន្ធា
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ បន្ទាស ខន្ធាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧២] អតីតំ ចក្ខាយតនំ អត្ថ អនាគតំ
 ចក្ខាយតនំ អត្ថ បច្ចុប្បន្នំ ចក្ខាយតនំ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ តីណិ ចក្ខាយតនានីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតានិ ប្លាទសាយតនានិ អត្ថ
 អនាគតានិ ប្លាទសាយតនានិ អត្ថ បច្ចុប្បន្នានិ
 ប្លាទសាយតនានិ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ធនីសា-
 យតនានីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៣] អតីតា ចក្ខុធាតុ អត្ថ អនាគតា
 ចក្ខុធាតុ អត្ថ បច្ចុប្បន្នា ចក្ខុធាតុ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ តិស្សោ ចក្ខុធាតុយោតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតា អដ្ឋាស ធាតុយោ អត្ថ
 អនាគតា អដ្ឋាស ធាតុយោ អត្ថ បច្ចុប្បន្នា
 អដ្ឋាស ធាតុយោ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុប្ប-
 ពាស ធាតុយោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ចក្ខន្ធ ជាអតីត មាន បញ្ចក្ខន្ធ ជាអនាគត មាន បញ្ចក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ ខន្ធ មាន ១៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ចក្ខុយតនៈ ជាអតីត មាន ចក្ខុយតនៈ ជាអនាគត មាន ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ មាន ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ១២ ជាអតីត មាន អាយតនៈ ១២ ជាអនាគត មាន អាយតនៈ ១២ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ អាយតនៈ មាន ៣៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៥] ចក្ខុធាតុ ជាអតីត មាន ចក្ខុធាតុ ជាអនាគត មាន ចក្ខុធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុធាតុ មាន ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាអតីត មាន ១៨ ធាតុ ជាអនាគត មាន ១៨ ធាតុជាបច្ចុប្បន្ន មាន ១៨ ឬ ។ អើ ។ ធាតុ មាន ៥៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៧៦] អតីតំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អត្ថំ អនាគតំ
 ចក្ខុន្ទ្រិយំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អត្ថតិ ។
 អាមត្តា ។ តីណិ ចក្ខុន្ទ្រិយានីតិ ។ ន ហេវិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតានិ ពាវីសត្ថិន្ទ្រិយានិ អត្ថំ
 អនាគតានិ ពាវីសត្ថិន្ទ្រិយានិ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នានិ
 ពាវីសត្ថិន្ទ្រិយានិ អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ ធិស្សដ្ឋិន្ទ្រិ-
 យានីតិ ។ ន ហេវិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៧] អតីតោ រាជា ចក្កវត្ថុ អត្ថំ អនា-
 គតោ រាជា ចក្កវត្ថុ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នោ រាជា ចក្កវត្ថុ
 អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ តីណិ រាជ្ជនំ ចក្កវត្ថុនំ
 សម្មាសម្ពុត្តោ ហោតីតិ ។ ន ហេវិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៨] អតីតោ សម្មាសម្ពុត្តោ អត្ថំ អនា-
 គតោ សម្មាសម្ពុត្តោ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នោ សម្មាសម្ពុត្តោ
 អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ តីណិ សម្មាសម្ពុត្តានំ
 សម្មាសម្ពុត្តោ ហោតីតិ ។ ន ហេវិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៧៦) ចក្ខុន្ត្រិយ ជាអតីត មាន ចក្ខុន្ត្រិយ ជាអនាគត មាន
 ចក្ខុន្ត្រិយ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុន្ត្រិយ មាន ៣ ឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ២២ ជាអតីត មាន
 ឥន្ទ្រិយ ២២ ជាអនាគត មាន ឥន្ទ្រិយ ២២ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។
 ឥន្ទ្រិយ មាន ៦៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៧) ស្តេចចក្រពត្តិ ជាអតីត មាន ស្តេចចក្រពត្តិ ជាអនាគត
 មាន ស្តេចចក្រពត្តិ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ ស្តេចចក្រពត្តិ ៣
 អង្គ មានកងទ័ពពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៨) ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអតីត មាន ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ជាអនាគត មាន ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៣ ព្រះអង្គ មានកងទ័ពពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកាថា

[៣៧៩] អត្ថតំ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថ
 អត្ថតំ ។ អត្ថ សិយា អត្ថតំ សិយា ប្រាត្ថតំ ។
 អាជាធាហំ និក្ខហំ ហព្វំ អត្ថតំ អត្ថ អត្ថ សិយា
 អត្ថតំ សិយា ប្រាត្ថតំ តេជាត្ថតំ ប្រាត្ថតំ ប្រាត្ថតំ
 អត្ថតំ យំ តត្ថ វេទេសំ វត្ថុព្វ ខោ អត្ថតំ អត្ថ អត្ថ
 សិយា អត្ថតំ សិយា ប្រាត្ថតំ តេជាត្ថតំ ប្រាត្ថតំ
 ប្រាត្ថតំ អត្ថតំ មិច្ឆា ឆោ ចេ បន អត្ថតំ ប្រាត្ថតំ
 ប្រាត្ថតំ អត្ថតំ ឆោ វត រ វត្ថុព្វ អត្ថតំ អត្ថ
 អត្ថ សិយា អត្ថតំ សិយា ប្រាត្ថតំ យំ តត្ថ វេ-
 សំ វត្ថុព្វ ខោ អត្ថតំ អត្ថ អត្ថ សិយា អត្ថតំ
 សិយា ប្រាត្ថតំ តេជាត្ថតំ ប្រាត្ថតំ ប្រាត្ថតំ អត្ថតំ
 មិច្ឆា ។

[៣៨០] អនាគតំ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថ
 អនាគតំ ។ អត្ថ សិយា អនាគតំ សិយា ប្រា-
 គតំ ។ អាជាធាហំ និក្ខហំ ហព្វំ អនាគតំ អត្ថ
 អត្ថ សិយា អនាគតំ សិយា ប្រាគតំ តេជ

សព្វមត្តិកថា

[៣៧៩] អតីត មានឬ ។ អើ ។ មានអតីតឬ ។ មាន
អតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ។ ចូរអ្នកដឹងនូវកំហុសចុះ បើ
អតីតមាន មានអតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ
អតីត ទៅជាមិនមែនអតីត មិនមែនអតីត ទៅជាអតីតវិញ បណ្តាពាក្យ
ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
អតីតមាន មានអតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ
អតីត ទៅជាមិនមែនអតីត មិនមែនអតីត ទៅជាអតីតវិញ ពាក្យ
ដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស មួយទៀត បើមិនមានអតីត ទៅជាមិនមែន
អតីត មិនមែនអតីត ទៅជាអតីតវិញ ម្ចាស់អ្នកដឹងម៉ែន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា អតីតមាន មានអតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ដូច្នេះទេ
បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យ
នោះថា អតីតមាន មានអតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ព្រោះ
ហេតុនោះ អតីត ទៅជាមិនមែនអតីត មិនមែនអតីត ទៅជាអតីត
វិញ ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស ។

[៣៨០] អនាគត មានឬ ។ អើ ។ មានអនាគតឬ ។ មាន
អនាគតក៏មាន មិនមែនអនាគតក៏មាន ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ បើ
អនាគតមាន មានអនាគតក៏មាន មិនមែនអនាគតក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អនាគតំ ប្លាណាគតំ ប្លាណាគតំ អនាគតន្តំ យំ តត្ថ
 វិទេសំ វត្តព្វេ ខោ អនាគតំ អត្ថំ អត្ថំ សិយា
 អនាគតំ សិយា ប្លាណាគតំ តេន អនាគតំ ប្លាណាគតំ
 ប្លាណាគតំ អនាគតន្តំ មិច្ឆា នោ ចេ បន អនា-
 គតំ ប្លាណាគតំ ប្លាណាគតំ អនាគតន្តំ នោ វត វេ
 វត្តព្វេ អនាគតំ អត្ថំ អត្ថំ សិយា អនាគតំ សិយា
 ប្លាណាគតន្តំ យំ តត្ថ វិទេសំ វត្តព្វេ ខោ អនាគតំ
 អត្ថំ អត្ថំ សិយា អនាគតំ សិយា ប្លាណាគតំ
 តេន អនាគតំ ប្លាណាគតំ ប្លាណាគតំ អនាគតន្តំ
 មិច្ឆា ។

(៣៨០) បច្ចុប្បន្នំ អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថ
 បច្ចុប្បន្នំ ។ អត្ថំ សិយា បច្ចុប្បន្នំ សិយា នោ
 បច្ចុប្បន្នំ ។ អាជានាហំ និក្ខហំ ហញ្ចំ បច្ចុប្បន្នំ
 អត្ថំ អត្ថំ សិយា បច្ចុប្បន្នំ សិយា នោ បច្ចុប្បន្នំ
 តេន បច្ចុប្បន្នំ នោ បច្ចុប្បន្នំ នោ បច្ចុប្បន្នំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អនាគត ទៅជាមិនមែនអនាគត មិនមែនអនាគត ទៅជាអនាគត
 វិញ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា អនាគត មាន មានអនាគត ក៏មាន មិនមែន
 អនាគត ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ អនាគត ទៅជាមិនមែនអនាគត
 មិនមែនអនាគត ទៅជាអនាគតវិញ ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស មួយ
 ទៀត បើអនាគត មិនមាន ទៅជាមិនមែនអនាគត មិនមែនអនាគត
 ទៅជាអនាគតវិញ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគត
 មាន មានអនាគត ក៏មាន មិនមែនអនាគត ក៏មាន ដូច្នេះទេ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះ
 ថា អនាគតមាន មានអនាគត ក៏មាន មិនមែនអនាគត ក៏មាន
 ព្រោះហេតុនោះ អនាគត ទៅជាមិនមែនអនាគត មិនមែនអនាគត
 ទៅជាអនាគតវិញ ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស ។

[៣៨១] បច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ មានបច្ចុប្បន្នឬ ។ មាន
 បច្ចុប្បន្ន ក៏មាន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន ។ អ្នកចូរជ្រើសរើសកុំហុសចុះ
 បើបច្ចុប្បន្ន មាន មានបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន
 ព្រោះហេតុនោះ បច្ចុប្បន្ន ទៅជាមិនមែនបច្ចុប្បន្ន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន

សព្វមគ្គិកថា

បច្ចុប្បន្ននិ យំ ឥត្ត វនេសិ វត្តព្វេ ខោ បច្ចុប្បន្ន
 អត្ថំ អត្ថំ សិយា បច្ចុប្បន្នំ សិយា លោ បច្ចុប្បន្នំ
 តេន បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុ-
 ប្បន្ននិ មិច្ឆា លោ ចេ បន បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ
 លោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្ននិ លោ វត វេ វត្តព្វេ
 បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ អត្ថំ សិយា បច្ចុប្បន្នំ សិយា លោ
 បច្ចុប្បន្ននិ យំ ឥត្ត វនេសិ វត្តព្វេ ខោ បច្ចុប្បន្ន
 អត្ថំ អត្ថំ សិយា បច្ចុប្បន្នំ សិយា លោ បច្ចុប្បន្នំ
 តេន បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ
 បច្ចុប្បន្ននិ មិច្ឆា ។

(៣៨២) និព្វានំ អត្ថិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ
 និព្វាននិ ។ អត្ថំ សិយា និព្វានំ សិយា លោ
 និព្វាននិ ។ អាជានាហិ និក្កហំ ហញ្ចំ និព្វានំ
 អត្ថំ អត្ថំ សិយា និព្វានំ សិយា លោ និព្វានំ
 តេន និព្វានំ លោ និព្វានំ លោ និព្វានំ និព្វាននិ
 យំ ឥត្ត វនេសិ វត្តព្វេ ខោ និព្វានំ អត្ថំ អត្ថំ
 សិយា និព្វានំ សិយា លោ និព្វានំ តេន

សព្វមត្តិកថា

ទៅជាបច្ចុប្បន្នវិញ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បច្ចុប្បន្ន មាន មានបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន មិន មិនបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ បច្ចុប្បន្ន ទៅជាមិនមែនបច្ចុប្បន្ន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ទៅជាបច្ចុប្បន្នវិញ ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស មួយទៀត បើមិនមែនបច្ចុប្បន្ន ទៅជាមិនមែនបច្ចុប្បន្ន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ទៅជាបច្ចុប្បន្នវិញ ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា បច្ចុប្បន្ន មាន មានបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនមែនបច្ចុប្បន្នក៏មាន ដូច្នេះទេ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ នោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បច្ចុប្បន្ន មាន មានបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ បច្ចុប្បន្ន ទៅជាមិនមែនបច្ចុប្បន្ន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ទៅជាបច្ចុប្បន្នវិញ ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស ។

(៣៨២) និព្វាន មានឬ ។ អើ ។ មាននិព្វានឬ ។ មាន និព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន ។ អ្នកបូរជ័យនូវកំហុសចុះ បើ និព្វានមាន មាននិព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ និព្វាន ទៅជាមិនមែននិព្វាន មិនមែននិព្វាន ទៅជានិព្វានវិញ បណ្តា ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះ ថានិព្វានមាន មាននិព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ

និព្វានំ នោ និព្វានំ នោ និព្វានំ និព្វានន្តិ មិច្ឆា នោ
 ធម្មេ បន និព្វានំ នោ និព្វានំ នោ និព្វានំ និព្វានន្តិ
 នោ វត្ថុ វេ វត្ថុព្វេ និព្វានំ អត្ថំ អត្ថំ សិយា
 និព្វានំ សិយា នោ និព្វានន្តិ យំ តត្ថ វេទេសិ
 វត្ថុព្វេ ខោ និព្វានំ អត្ថំ អត្ថំ សិយា និព្វានំ
 សិយា នោ និព្វានំ តេន និព្វានំ នោ និព្វានំ
 នោ និព្វានំ និព្វានន្តិ មិច្ឆា ។

[៣៨៣] ន វត្ថុព្វំ អត្ថំ អត្ថំ អនាគតំ
 អត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ ភកវតា យំ កំព្វំ
 ភិក្ខុវេ រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា តហំទ្វា
 វា ឌីឡាវតំ វា សុខុមំ វា ហំនំ វា បណ្ឌិតំ វា
 យំ ទ្វារ សន្តិកេ វា អយំ វុច្ចតិ រូបក្ខន្ធា យា
 កាចិ វេទនា ។ បេ ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ បេ ។
 យេ កេចិ សង្ខារា ។ បេ ។ យំ កំព្វំ វិញ្ញាណំ
 អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា តហំទ្វា វា ឌីឡា-
 វតំ វា សុខុមំ វា ហំនំ វា បណ្ឌិតំ វា យំ
 ទ្វារ សន្តិកេ វា អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណក្ខន្ធាតិ

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

និព្វាន ទៅជាមិនមែននិព្វាន មិនមែននិព្វាន ទៅជានិព្វានវិញ ពាក្យ
ដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស មួយទៀត បើមិនមែននិព្វាន ទៅជាមិនមែន
និព្វាន មិនមែននិព្វាន ទៅជានិព្វានវិញ ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា និព្វានមាន មាននិព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន ដូច្នេះ
ទេ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែ
ពាក្យនោះថា និព្វាន មាន មាននិព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន
ព្រោះហេតុនោះ និព្វាន ទៅជាមិនមែននិព្វាន មិនមែននិព្វាន ទៅជា
និព្វានវិញ ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស ។

[៣៨៣] អ្នកមិនគួរពោលថា អតីត មាន អនាគត មានឬ ។
អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
រូបណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី
គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ខ្ពង់ខ្ពស់ក្តី រូបណា ដែលនៅ
ក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី នេះហៅថា រូបក្ខន្ធ វេទនាណាមួយ ។ បេ ។
សញ្ញាណាមួយ ។ បេ ។ សង្ខារណាមួយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណាណា
មួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោត
គ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ខ្ពង់ខ្ពស់ក្តី វិញ្ញាណាណា ដែលនៅ
ក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី នេះហៅថា វិញ្ញាណក្ខន្ធ ពាក្យដូច្នេះ

សូត្រភិក្ខុ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
 អត្ថំ អត្ថំ អនាគតំ អត្ថំ ។

(៣៨២) អត្ថំ អត្ថំ អនាគតំ អត្ថំ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភក្កវតា តយោមេ ភិក្ខុវេ
 ធិវត្ថិបថា អធិវេនបថា បញ្ញត្តិបថា អសុដ្ឋិណា
 អសុដ្ឋិណាបញ្ញា ន សុដ្ឋិយន្តំ ន សុដ្ឋិយស្សន្តំ
 អប្បជិត្តដ្ឋា សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។
 កតមេ តយោ ។ យំ ភិក្ខុវេ រូបំ អត្ថំ ធិវុទ្ធិ
 វិកតំ វិបវិណាតំ អយោសីតិ តស្ស សង្ខា អយោ-
 សីតិ តស្ស សមញ្ញា អយោសីតិ តស្ស បញ្ញត្តិ
 ន តស្ស សង្ខា អត្ថំ ន តស្ស សង្ខា ភវិស្ស-
 តតិ យា វេទនា ។ បេ ។ យា សញ្ញា ។ បេ ។
 យេ សង្ខារា ។ បេ ។ យំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ ធិវុទ្ធិ
 វិកតំ វិបវិណាតំ អយោសីតិ តស្ស សង្ខា អយោ-
 សីតិ តស្ស សមញ្ញា អយោសីតិ តស្ស បញ្ញត្តិ

៤. ព្រមផ្ដើមថា

មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អតីត មាន អនាគត មាន ។

[៣៨៤] អតីត មាន អនាគត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៣ យ៉ាងនេះ
 ជាគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់និយាយគ្នា ជាគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់ហៅ ជា
 គន្លងនៃពាក្យបញ្ញត្តិ ជាធម៌មិនច្រឡំក្រឡំ មិនធ្លាប់ច្រឡំក្រឡំ មិន
 ច្រឡំក្រឡំ ឥឡូវនេះ នឹងមិនច្រឡំក្រឡំ ក្នុងអនាគត ជាធម៌គឺអ្នក
 ប្រាជ្ញទាំងឡាយ ជាសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ មិនគិតដៀលហើយ ។ ធម៌
 ៣យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបណា ដែលកន្លង
 ទៅហើយ រលត់ទៅហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួលហើយ វាចា
 សម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា មានហើយ ក្នុងអតីត ឈ្មោះនៃរូបនោះ
 ថា មានហើយ ក្នុងអតីត បញ្ញត្តិនៃរូបនោះថា មានហើយ ក្នុងអតីត
 វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចាសម្រាប់
 ហៅនូវរូបនោះថា នឹងមិនមានក្នុងអនាគត វេទនាណា ។ បេ ។
 សញ្ញាណា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណណា
 ដែលកន្លងទៅហើយ រលត់ទៅហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែ
 ប្រួលហើយ វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា មានហើយ ក្នុង
 អតីត ឈ្មោះនៃវិញ្ញាណនោះថា មានហើយ ក្នុងអតីត បញ្ញត្តិ

អភិធម្មបដិពោ កថាវគ្គ

ន តស្ស សង្ខា អត្ថិតិ ន តស្ស សង្ខា កវិស្ស-
 ត្ថិតិ យំ ភិក្ខុវេ រូបំ អជាតំ អចាតុក្កតំ កវិស្សត្ថិតិ
 តស្ស សង្ខា កវិស្សត្ថិតិ តស្ស សមញ្ញា កវិស្ស-
 ត្ថិតិ តស្ស បញ្ញត្តិ ន តស្ស សង្ខា អត្ថិតិ ន
 តស្ស សង្ខា អហោស័តិ យា វេទនា ។ បេ ។
 យា សញ្ញា ។ បេ ។ យេ សង្ខារា ។ បេ ។ យំ
 វិញ្ញាណំ អជាតំ អចាតុក្កតំ កវិស្សត្ថិតិ តស្ស សង្ខា
 កវិស្សត្ថិតិ តស្ស សមញ្ញា កវិស្សត្ថិតិ តស្ស បញ្ញត្តិ
 ន តស្ស សង្ខា អត្ថិតិ ន តស្ស សង្ខា អហោ-
 ស័តិ យំ ភិក្ខុវេ រូបំ ជាតំ ចាតុក្កតំ អត្ថិតិ តស្ស
 សង្ខា អត្ថិតិ តស្ស សមញ្ញា អត្ថិតិ តស្ស បញ្ញត្តិ
 ន តស្ស សង្ខា អហោស័តិ ន តស្ស សង្ខា
 កវិស្សត្ថិតិ យា វេទនា ។ បេ ។ យា សញ្ញា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

នៃវិញ្ញាណនោះថា មានហើយ ក្នុងអតីត វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណ
 នោះថា មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា
 នឹងមិនមាន ក្នុងអនាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រូបណាដែលមិនទាន់កើត
 មិនទាន់កើតប្រាកដ វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា នឹងមាន ក្នុងអនា-
 គត ឈ្មោះនៃរូបនោះថា នឹងមាន ក្នុងអនាគត បញ្ចត្តិនៃរូបនោះថានឹង
 មាន ក្នុងអនាគត វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា មិនមានហើយ ក្នុងអតីត វេទនាណា
 ។ បេ ។ សញ្ញាណា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយណា ។ បេ ។
 វិញ្ញាណា ដែលមិនទាន់កើត មិនទាន់កើតប្រាកដ វាចាសម្រាប់ហៅ
 នូវវិញ្ញាណនោះថា នឹងមាន ក្នុងអនាគត ឈ្មោះនៃវិញ្ញាណនោះថា
 នឹងមាន ក្នុងអនាគត បញ្ចត្តិនៃវិញ្ញាណនោះថា នឹងមាន ក្នុងអនាគត
 វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចា
 សម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា មិនមាន ហើយក្នុងអតីត ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ រូបណា ដែលកើតហើយ កើតប្រាកដហើយ វាចាសម្រាប់
 ហៅនូវរូបនោះថា មាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះនៃរូបនោះថា មាន ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន បញ្ចត្តិនៃរូបនោះថា មាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចាសម្រាប់ហៅ
 នូវរូបនោះថា មិនមានហើយ ក្នុងអតីត វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា
 នឹងមិនមាន ក្នុងអនាគត វេទនាណា ។ បេ ។ សញ្ញាណា ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

យេ សុដ្ឋាវា ។ បេ ។ យំ វិញ្ញាណំ ជាតំ
 បាតុភូតំ អន្តិកំ តស្ស សុដ្ឋា អន្តិកំ តស្ស
 សមញ្ញា អន្តិកំ តស្ស បញ្ញតិ ន តស្ស សុដ្ឋា
 អហោសីតិ ន តស្ស សុដ្ឋា កវិស្សន្តិកំ ឥមេ ខោ
 ភិក្ខុវេ តយោ និរុត្តិបថា អធិវចនបថា បញ្ញត្តិបថា
 អសង្កណ្ណា អសង្កណ្ណាបុញ្ញា ន សង្កយន្តិ ន សង្ក-
 យិស្សន្តិ អប្បដិក្កដា សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ
 វិញ្ញាហិ យេមំ តេ ភិក្ខុវេ អហោសំ ឧក្កលា
 វស្សកញ្ញា អហោតុក្កវាណា អកិរិយវាណា នត្ថិកវាណា
 តេមិមេ តយោ និរុត្តិបថេ អធិវចនបថេ បញ្ញត្តិប-
 ថេ ន ករហិតតំ ន បដិក្កោសិតតំ អមញ្ញីសុ ។
 តំ កស្ស ហេតុ ។ ធិប្បាព្យាបេសនាឧបាស្សកយាតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្ថុតំ អតិកំ អតិ អនាគតំ អត្ថតិ ។

សព្វមន្តិកថា

សង្ខារទាំងឡាយណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណណា ដែលកើតហើយ
កើតប្រាកដហើយ វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា មាន ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះនៃវិញ្ញាណនោះថា មាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បញ្ញត្តិ
នៃវិញ្ញាណនោះថា មាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណ
នោះថា មិនមានហើយ ក្នុងអតីត វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា
នឹងមិនមាន ក្នុងអនាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៣ យ៉ាងនេះឯង ជា
គន្លងនៃពាក្យសម្រាប់និយាយគ្នា ជាគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់ហៅ ជាគន្លង
នៃពាក្យបញ្ញត្តិ ជាធម៌មិនច្រឡំក្រឡំ មិនធ្លាប់ច្រឡំក្រឡំ មិនច្រឡំក្រឡំ
ច្រឡំឥឡូវនេះ នឹងមិនច្រឡំក្រឡំ ក្នុងអនាគត ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ ជាសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ មិនគិតជឿលហើយ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងឡាយណា ជាអ្នកលើកខ្លួន មានពាក្យដូចជា
ទឹកភ្លៀង ជាអហេតុករទេ ជាអភិរយករទេ ជានតិកករទេ បុគ្គលទាំង ៣
ពួកនេះ មិនបានសំគាល់នូវពាក្យដែលគួរគិតជឿល មិនបានសំគាល់នូវ
ពាក្យដែលគួរហាមឃាត់ ក្នុងគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់និយាយ ក្នុងគន្លងនៃ
ពាក្យសម្រាប់ហៅ ក្នុងគន្លងនៃពាក្យបញ្ញត្តិទេ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះ
ហេតុអ្វី ។ ព្រោះខ្វះអំពីការនិន្ទា ការបៀតបៀន និងការប្រណាំង
ប្រជែង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ
អ្នកមិនគួរពោលថា អតីតមាន អនាគតមាន ដូច្នេះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣៨៥] អត្ថំ អត្ថំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 អាយស្សា ដក្កណា ភក្កន្តំ ឯតទោច អត្ថំ នុ ខោ
 តំ កន្តេ ចក្កំ យេន ចក្កនា អត្ថតេ ពុទ្ធេ បរិ-
 ធិពុតេ និទ្ទបបញ្ចេ និទ្ទវដ្ឋមេ បរិយាទិន្ទវដ្ឋេ សព្វ-
 ទុក្ខវត្ថវត្ថេ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេយ្យ ។ បេ ។
 អត្ថំ នុ ខោ សា កន្តេ ជីវ្ហំ ។ បេ ។ អត្ថំ នុ
 ខោ សោ កន្តេ មណោ យេន មនេន អត្ថតេ
 ពុទ្ធេ បរិធិពុតេ និទ្ទបបញ្ចេ និទ្ទវដ្ឋមេ បរិយាទិន្ទ-
 វដ្ឋេ សព្វទុក្ខវត្ថវត្ថេ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេ-
 យ្យតិ ។ នត្ថំ ខោ តំ ដក្កណា ចក្កំ យេន
 ចក្កនា អត្ថតេ ពុទ្ធេ បរិធិពុតេ និទ្ទបបញ្ចេ និទ្ទ-
 វដ្ឋមេ បរិយាទិន្ទវដ្ឋេ សព្វទុក្ខវត្ថវត្ថេ បញ្ញាបយមា-
 ណោ បញ្ញាបេយ្យ ។ បេ ។ នត្ថំ ខោ សា ដក្កណា
 ជីវ្ហំ ។ បេ ។ នត្ថំ ខោ សោ ដក្កណា មណោ
 យេន មនេន អត្ថតេ ពុទ្ធេ បរិធិពុតេ និទ្ទប-
 បញ្ចេ និទ្ទវដ្ឋមេ បរិយាទិន្ទវដ្ឋេ សព្វទុក្ខវត្ថវត្ថេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៨៥) អតីត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះផគ្គណមានអាយុ
បានក្រាបទូលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន កាលព្រះពុទ្ធ ជាអតីត មានដំណើរយឺតយូរកាត់បង់ហើយ មាន
ផ្លូវកាត់បង់ហើយ មានវដ្តៈអស់ហើយ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងហើយ
ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ បុគ្គលកាលបញ្ញត្ត គប្បីបញ្ញត្តដោយចក្ខុណា ចក្ខុ
នោះ មានឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ៏ព្រំនោះ មានឬ ។ បេ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលព្រះពុទ្ធ ជាអតីត មានដំណើរយឺតយូរ
កាត់បង់ហើយ មានផ្លូវកាត់បង់ហើយ មានវដ្តៈអស់ហើយ ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងហើយ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ បុគ្គល កាលបញ្ញត្ត
គប្បីបញ្ញត្តដោយចិត្តណា ចិត្តនោះ មានឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
ថា ម្នាលផគ្គណ កាលព្រះពុទ្ធ ជាអតីត មានដំណើរយឺតយូរកាត់បង់
ហើយ មានផ្លូវកាត់បង់ហើយ មានវដ្តៈអស់ហើយ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវទុក្ខ
ទាំងពួងហើយ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ បុគ្គល កាលបញ្ញត្ត គប្បីបញ្ញត្ត
ដោយចក្ខុណា ចក្ខុនោះ មិនមានទេ ។ បេ ។ ម្នាលផគ្គណ ដ៏ព្រំនោះ
មិនមានទេ ។ បេ ។ ម្នាលផគ្គណ កាលព្រះពុទ្ធ ជាអតីត មាន
ដំណើរយឺតយូរកាត់បង់ហើយ មានផ្លូវកាត់បង់ហើយ មានវដ្តៈអស់ហើយ
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងហើយ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ បុគ្គល កាល

សព្វមន្តិកាថា

បញ្ចាបយមាលោ បញ្ចាបេយ្យានិ អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។

អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញំ អតីតំ អន្តីតិ ។

[៣៨៦] អតីតំ អន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ

អាយស្មា នន្ទកោ ឯតទិវេត អហ្ម បុព្វេ លោ-

កោ តទហ្ម អកុសលំ សោ ឯតវហំ នត្ថិ ឥច្ឆេតិ

កុសលំ អហ្ម បុព្វេ ទោសោ ។ បេ ។ អហ្ម បុព្វេ

មោហោ តទហ្ម អកុសលំ សោ ឯតវហំ នត្ថិ

ឥច្ឆេតិ កុសលន្តិ អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេន ហំ ន វត្ថុញំ អតីតំ អន្តីតិ ។

[៣៨៧] ន វត្ថុញំ អនាគតំ អន្តីតិ ។ អា-

មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា កតជ្ឈីការេ បេ

ភិក្ខុវេ អាហារេ អត្ថំ រាគា អត្ថំ នន្ទ អត្ថំ

តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ វិរុទ្ធិយុត្ថ បតិ-

ដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ វិរុទ្ធិ អត្ថំ តត្ថ ធាមរូបស្ស អវ-

កក្កន្តិ យុត្ថ អត្ថំ ធាមរូបស្ស អវកក្កន្តិ អត្ថំ តត្ថ

សព្វមន្តិកថា

បញ្ចក្ខ គប្បីបញ្ចក្ខ ដោយចិត្តណា ចិត្តនោះ មិនមានទេ ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
អតីតមាន ដូច្នេះទេ ។

(៣៨៦) អតីត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះនន្ទ្រមានអាយុ
បានពោលពាក្យនេះថា លោកៈ មានហើយក្នុងកាលមុន លោកៈនោះ
ជាអកុសល លោកៈនោះ មិនមានក្នុងកាលឥឡូវនេះ នេះជាអកុសល
ទោសៈ មានហើយក្នុងកាលមុន ។ បេ ។ មោហៈ មានហើយក្នុងកាល
មុន មោហៈនោះ ជាអកុសល មោហៈនោះ មិនមានក្នុងកាលឥឡូវ
នេះ នេះជាអកុសល ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើ
ដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា អតីតមាន ដូច្នេះទេ ។

(៣៨៧) អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តីត្រេកត្រអាល
មាន សេចក្តីរីករាយមាន ចំណង់មាន ក្នុងកតទ្បិញ្ញាណហារ វិញ្ញាណដែល
តាំងនៅក្នុងកតទ្បិញ្ញាណហារនោះ ក៏លូតលាស់ឡើង វិញ្ញាណដែលតាំង
នៅក្នុងកតទ្បិញ្ញាណហារណា លូតលាស់ហើយ ការចុះកាន់នាមរូប ក៏មាន
ក្នុងកតទ្បិញ្ញាណហារនោះ ការចុះកាន់នាមរូប មានក្នុងកតទ្បិញ្ញាណហារណា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សង្ខារាធិ វុឌ្ឍិ យត្ថ អត្ថំ សង្ខារាធិ វុឌ្ឍិ អត្ថំ តត្ថ
 អាយតី បុណ្ណវាគិនិត្តិ យត្ថ អត្ថំ អាយតី បុណ្ណ-
 វាគិនិត្តិ អត្ថំ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ យត្ថ
 អត្ថំ អាយតី ជាតិជរាមរណំ សសោកន្តំ^(១) ភិក្ខុវេ
 សរជំ សឧបាយាសន្តិ វនាមិ ជស្ស ចេ ភិក្ខុវេ
 អាហារេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ..
 វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ អត្ថំ រាគោ អត្ថំ
 នន្ទំ ។ ចេ ។ សរជំ សឧបាយាសន្តិ វនាមិតិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វេ^(២)
 អនាគតំ អត្ថិតិ ។

[៣៨៨] អនាគតំ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វុត្ថំ ភកវតា កតាធិការេ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ
 នត្ថំ រាគោ នត្ថំ នន្ទំ នត្ថំ តណ្ហា អប្បតិដ្ឋិតំ
 តត្ថ វិញ្ញាណំ អវុឌ្ឍិ យត្ថ អប្បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ
 អវុឌ្ឍិ នត្ថំ តត្ថ ធម្មរូបស្ស អវក្កន្តិ យត្ថ

១ ឧ. សសោកន្តំ ។ ម. សសោកំ តំ ។ ២ ឧ. ន វត្ថុព្វំ ។ ម អយំ បាហេ ន ទិស្សតិ ។

ការចម្រើនឡើង នៃសង្ខារទាំងឡាយ ក៏មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ
 ការចម្រើនឡើង នៃសង្ខារទាំងឡាយ មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារណា
 ការកើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ ការកើត
 ក្នុងភពប្តីតទៅទៀត មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារណា ជាតិដរាបណាតទៅ
 ក៏មានក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ ជាតិដរាបណាតទៅ មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកា-
 ហារណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវកតទ្យង្គិកាហារនោះ
 ថា ប្រកបដោយសោក ប្រកបដោយធូលី ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងផស្ស្សហារ ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បើក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើ
 សេចក្តីត្រេកត្រអាលមាន សេចក្តីរីករាយមាន ក្នុងវិញ្ញាណាហារ ។ បេ ។
 តថាគតពោលថា ប្រកបដោយធូលី ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា អនាគត មាន ដូច្នេះទេ ។

[៣៨៨] អនាគត មានបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តីត្រេកត្រអាល មិន
 មាន សេចក្តីរីករាយ មិនមាន ចំណង់ មិនមាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារ
 វិញ្ញាណដែលមិនតាំងនៅ ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ ក៏មិនលូតលាស់
 ឡើង វិញ្ញាណដែលមិនតាំងនៅ ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារណា មិនលូត
 លាស់ហើយ ការចុះកាន់នាមរូប ក៏មិនមាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ

សព្វមង្គលិកថា

នត្ថំ ធាមរូបស្ស អវកក្កន្តំ នត្ថំ តត្ថ សម្មារាជំ វុឡ្យ
 យត្ថ នត្ថំ សម្មារាជំ វុឡ្យ នត្ថំ តត្ថ អាយតី បុ-
 នព្វវាភិនិព្វត្តិ យត្ថ នត្ថំ អាយតី បុនព្វវាភិនិព្វត្តិ
 នត្ថំ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ យត្ថ នត្ថំ
 អាយតី ជាតិជរាមរណំ អសោកន្តំ ភិក្ខុវេ អរជំ
 អនុចាយាសន្តំ វនាមិ ជស្ស ចេ ភិក្ខុវេ អាហារ-
 វេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារវេ...
 វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារវេ នត្ថំ រកោ នត្ថំ
 នន្ទំ ។ ចេ ។ អរជំ អនុចាយាសន្តំ វនាមិតិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
 អនាគតំ អត្ថិតំ ។

សព្វមង្គលិកថា ។

សព្វមន្តិកថា

ការចុះកាន់នាមរូប មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារណា សេចក្តីចម្រើន នៃ
សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារនោះ សេចក្តីចម្រើន នៃ
សង្ខារទាំងឡាយ មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារណា ការកើតក្នុងកតប្តីត
ទៅទៀត ក៏មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារនោះ ការកើតក្នុងកតប្តីតទៅ
ទៀត មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារណា ជាតិជរាមរណៈតទៅ ក៏មិន
មានក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារនោះ ជាតិជរាមរណៈតទៅទៀត មិនមាន ក្នុង
កតឡិវិញ្ញាណហារណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតតោល នូវកតឡិវិញ្ញា-
ណហារនោះថា មិនប្រកបដោយសោក មិនប្រកបដោយធូលី មិនប្រកប
ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងផស្ស្សហារ...
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បើសេចក្តីត្រេកត្រអាល មិនមាន សេចក្តីរីករាយ មិនមាន ។ បេ ។
ក្នុងវិញ្ញាណហារ គឺជាគតតោលថា មិនប្រកបដោយធូលី មិនប្រកប
ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ ភី ។
បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគត មាន ដូច្នេះទេ ។

ចប់ សព្វមន្តិកថា ។

អតីត ខន្ធពិកហ៍

[៣៨៩] អតីត ខន្ធពិកហ៍ ។ អាមន្តា ។ អតីត
 អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អតីត អា-
 យតន្ត ។ អាមន្តា ។ អតីត អតីត ។ ន ហេរី
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អតីត ធាតុត ។ អាមន្តា ។
 អតីត អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អតីត
 ខន្ធជាតុអាមន្ត ។ អាមន្តា ។ អតីត អតីត ។
 ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[៣៩០] អនាគត ខន្ធពិកហ៍ ។ អាមន្តា ។
 អនាគត អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អនា-
 គត អាមន្ត ។ អាមន្តា ។ អនាគត អតីត ។
 ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អនាគត ធាតុត ។ អា-
 មន្តា ។ អនាគត អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។
 អនាគត ខន្ធជាតុអាមន្ត ។ អាមន្តា ។ អនា-
 គត អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[៣៩១] បច្ចុប្បន្ន ខន្ធពិកហ៍ អតីត ។

អតីត ខន្ធពិកហ៍

[៣៨៩] ខន្ធចាំងឡាយ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ អតីត
មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជា
អតីតប្ត ។ អើ ។ អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាអតីត
ប្ត ។ អើ ។ អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩០] ខន្ធចាំងឡាយ ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ អនា-
គត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ
ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ អនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ អនាគត
មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ
អាយតនៈ ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ អនាគត មានប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩១] ខន្ធចាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។

អតីត ខន្ធត្រៃយ៍

អាមន្តា ។ អតីត ខន្ធត្រៃយ៍ អតីត អតីត ។ ន ហេរី
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន អាយតនំ បច្ចុប្បន្ន អតីត ។
 អាមន្តា ។ អតីត អាយតនំ អតីត អតីត ។
 ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន ធាតុ បច្ចុប្បន្ន
 អតីត ។ អាមន្តា ។ អតីត ធាតុ អតីត អតីត ។
 ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន ខន្ធធាតុអាយតនំ
 បច្ចុប្បន្ន អតីត ។ អាមន្តា ។ អតីត ខន្ធធាតុអាយតនំ
 អតីត អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[៣៧២] បច្ចុប្បន្ន ខន្ធត្រៃយ៍ អតីត ។
 អាមន្តា ។ អនាគត ខន្ធត្រៃយ៍ អនាគត អតីត ។ ន
 ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន អាយតនំ បច្ចុប្បន្ន
 អតីត ។ អាមន្តា ។ អនាគត អាយតនំ
 អនាគត អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។
 បច្ចុប្បន្ន ធាតុ បច្ចុប្បន្ន អតីត ។ អាមន្តា ។
 អនាគត ធាតុ អនាគត អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន ខន្ធធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្ន អតីត
 ។ អាមន្តា ។ អនាគត ខន្ធធាតុអាយតនំ អនាគត
 អតីត ។ ន ហេរី វត្តព្រៃ ។ បេ ។

អតីត ខន្ធតិកថា

អើ ។ ខន្ធចាំងឡាយ ជាអតីត អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។
អើ ។ អាយតនៈ ជាអតីត អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។
ធាតុ ជាអតីត អតីត មានប្ត អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ
ធាតុ អាយតនៈ ជាអតីត អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩២] ខន្ធចាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។
អើ ។ ខន្ធចាំងឡាយ ជាអនាគត អនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មាន
ប្ត ។ អើ ។ អាយតនៈ ជាអនាគត អនាគត មានប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន
មានប្ត ។ អើ ។ ធាតុ ជាអនាគត អនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន
បច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាអនាគត
អនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិកេ កថាវគ្គ

(៣៧៣) អត្ថតំ ខន្ធ អត្ថតំ នត្ថតំ ។ អា-
 មន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធ បច្ចុប្បន្នំ នត្ថតំ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថតំ អាយតនំ អត្ថតំ
 នត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ
 នត្ថតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថតំ ធាតុ
 អត្ថតំ នត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ធាតុ បច្ចុប្បន្នំ
 នត្ថតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថតំ ខន្ធ-
 ធាតុអាយតនំ អត្ថតំ នត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុ-
 ប្បន្នំ ខន្ធធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ នត្ថតំ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧៤) អនាកតំ ខន្ធ អនាកតំ នត្ថតំ ។
 អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធ បច្ចុប្បន្នំ នត្ថតំ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាកតំ អាយតនំ
 ។ បេ ។ អនាកតំ ធាតុ ។ បេ ។ អនាកតំ ខន្ធ-
 ធាតុអាយតនំ អនាកតំ នត្ថតំ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ នត្ថតំ ។ ន
 ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣៧៣] ខន្ធតាំងឡាយ ជាអតីត អតីត មិនមានឬ ។
 អើ ។ ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជាអតីត អតីត មិន
 មានឬ ។ អើ ។ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាអតីត
 អតីត មិនមានឬ ។ អើ ។ ធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិន
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ
 អាយតនៈ ជាអតីត អតីត មិនមានឬ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ
 អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ខន្ធតាំងឡាយ ជាអនាគត អនាគត មិនមាន
 ឬ ។ អើ ។ ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជាអនាគត ។ បេ ។
 ធាតុ ជាអនាគត ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាអនាគត
 អនាគត មិនមានឬ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន
 បច្ចុប្បន្ន មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីត វិជ្ជាភិក្ខុ

[៣៧៥] អតីតំ រូបំ ខណ្ឌោតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតំ រូបំ អត្តតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អតីតំ រូបំ អាយតនន្តំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ រូបំ
 អត្តតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ រូបំ
 ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ រូបំ អត្តតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ រូបំ ខន្ធជាតុអាយ-
 តនន្តំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ រូបំ អត្តតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៦] អនាគតំ រូបំ ខណ្ឌោតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតំ រូបំ អត្តតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អនាគតំ រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។ អនាគតំ រូបំ
 ធាតុ ។ បេ ។ អនាគតំ រូបំ ខន្ធជាតុអាយតនន្តំ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតំ រូបំ អត្តតិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៧] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខណ្ឌោ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្តតិ ។
 អាមន្តា ។ អតីតំ រូបំ ខណ្ឌោ អតីតំ រូបំ អត្តតិ ។
 ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។

អតីត វន្តាទិកថា

(៣៩៥) ខន្ធ គឺរូប ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអតីត
 មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺ
 រូប ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ គឺរូប ជាអតីតប្ត ។ អើ ។
 រូប ជាអតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអតីត
 មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩៦) ខន្ធ គឺរូប ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអនាគត
 មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ
 គឺរូប ជាអនាគតប្ត ។ បេ ។ ធាតុ គឺរូប ជាអនាគត ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអនា-
 គត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩៧) ខន្ធ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។
 អើ ។ ខន្ធ គឺរូប ជាអតីត រូប ជាអតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ធាតុ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធ-
 ធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថិតំ រូបំ ខន្ធធាតុអាយតនំ អត្ថិតំ រូបំ អត្ថិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៨] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធា បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ រូបំ ខន្ធា អនាគតំ
 រូបំ អត្ថិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ
 រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ធាតុ ។ បេ ។
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ រូបំ ខន្ធធាតុអាយតនំ
 អនាគតំ រូបំ អត្ថិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៩] អត្ថិតំ រូបំ ខន្ធា អត្ថិតំ រូបំ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធា បច្ចុប្បន្នំ រូបំ នត្ថិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិតំ រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។

អភិធម្មប័ណ្ណ កថាវត្ថុ

ធាតុ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មានឫ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ
 គឺរូប ជាអតីត រូប ជាអតីត មានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៣៧៨] ខន្ធ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មានឫ ។
 អើ ។ ខន្ធ គឺរូប ជាអនាគត រូប ជាអនាគត មានឫ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺ រូប ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។
 ធាតុ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មានឫ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺ
 រូប ជាអនាគត រូប ជាអនាគត មានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៩] ខន្ធ គឺរូប ជាអតីត រូប ជាអតីត មិនមានឫ ។ អើ ។
 ខន្ធ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺរូប ជាអតីត ។ បេ ។

អតីត ១ ព្រឹត្តិកថា

អតីត រូបំ ធាតុ ។ បេ ។ អតីត រូបំ ទទ្ធជាតុ-
 អាយតនំ អតីត រូបំ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ
 រូបំ ទទ្ធជាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ នត្ថិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាកតំ រូបំ ខន្ធា អនាកតំ
 រូបំ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធា
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អនាកតំ រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។ អនាកតំ រូបំ
 ធាតុ ។ បេ ។ អនាកតំ រូបំ ទទ្ធជាតុអាយតនំ អ-
 នាកតំ រូបំ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 ទទ្ធជាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតា វេទនា ។ បេ ។ អតីតា
 សញ្ញា ។ បេ ។ អតីតា សង្ខារ ។ បេ ។

[២០០] អតីតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតំ វិញ្ញាណំ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អតីតំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ ។ បេ ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 ធាតុ ។ បេ ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ ទទ្ធជាតុអាយតនំ ។
 អាមន្តា ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អតីត ខន្ធពិភា

ធាតុ គឺរូប ជាអតីត ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជាអតីត រូប
 ជាអតីត មិនមានឫ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន រូបជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ខន្ធ គឺរូប ជាអនាគត រូប ជាអនាគត មិនមានឫ ។
 អើ ។ ខន្ធ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានឫ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺរូប ជាអនាគត
 ។ បេ ។ ធាតុ គឺរូប ជាអនាគត ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ
 គឺរូប ជាអនាគត រូប ជាអនាគត មិនមានឫ ។ អើ ។ ខន្ធ
 ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានឫ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ជាអតីត ។ បេ ។
 សញ្ញា ជាអតីត ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ជាអតីត ។ បេ ។

[៤០០] ខន្ធ គឺ វិញ្ញាណ ជាអតីតឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជា
 អតីត មានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយ-
 តនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត ។ បេ ។ ធាតុ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីតឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ
 ជាអតីត មានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្បដិសេស កថាវគ្គ

[២០១] អនាគតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ ។ បេ ។
 អនាគតំ វិញ្ញាណំ ធាតុ ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ
 ខន្ធធាតុអាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ វិញ្ញា-
 ណំ អត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០២] បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ ខន្ធន្តិ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធន្តិ
 អត្ថតំ វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ ធាតុ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ ខន្ធន្តិ
 ធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធធាតុអាយតនំ
 អត្ថតំ វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៣] បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ ខន្ធន្តិ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធន្តិ
 អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្បដិក កថាវត្ថុ

[៤០១] ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត ឬ អើ ។ វិញ្ញាណ ជា
អនាគត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ
គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត ។ បេ ។ ធាតុ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត ។ បេ ។
ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត ឬ អើ ។ វិញ្ញាណ
ជាអនាគត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០២] ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
មានឬ ។ អើ ។ ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត មានឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជា
បច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ធាតុ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ
អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។
ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត មានឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៣] ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
មានឬ ។ អើ ។ ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត វិញ្ញាណ
ជាអនាគត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណំ អាយតនំ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន
 វិញ្ញាណំ ធាតុ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណំ ទន្ធាតុ-
 ភាយតនំ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតំ វិញ្ញាណំ ទន្ធាតុភាយតនំ អនាគតំ
 វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០២] អតីតំ វិញ្ញាណំ ទន្ធា អតីតំ វិញ្ញា-
 ណំ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណំ ទន្ធា
 បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណំ នត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ ។ បេ ។ អតីតំ
 វិញ្ញាណំ ធាតុ ។ បេ ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ ទន្ធាតុ-
 ភាយតនំ អតីតំ វិញ្ញាណំ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណំ ទន្ធាតុភាយតនំ បច្ចុប្បន្ន
 វិញ្ញាណំ នត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៣] អនាគតំ វិញ្ញាណំ ទន្ធា អនាគតំ
 វិញ្ញាណំ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញា-
 ណំ ទន្ធា បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណំ នត្ថតិ ។

អតីត ខន្ធតិកថា

អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ធាតុ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 មានឫ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត វិញ្ញាណ
 ជាអនាគត មានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០២) ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនមាន
 ឫ ។ អើ ។ ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 មិនមានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ
 គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត ។ បេ ។ ធាតុ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនមាន
 ឫ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ
 ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៥) ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត វិញ្ញាណ ជាអនាគត មិនមាន
 ឫ ។ អើ ។ ខន្ធ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានឫ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ
 ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ ធាតុ ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញា-
 ណំ ខន្ធធាតុអាយតនំ អនាគតំ វិញ្ញាណំ នត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ ខន្ធធាតុអាយតនំ
 បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២០៦] ន វត្ថុញ អតីតាណាគតា ខន្ធធាតុ
 អាយតនំ នត្ថិ ចេតេតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 ភកវតា តយោមេ ភិក្ខុវេ និវត្តិបថា អនិវចនបថា
 បញ្ចត្តិបថា ។ បេ ។ វិញ្ញាហិតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ អតីតាណាគតា
 ខន្ធធាតុ អាយតនំ នត្ថិ ចេតេតិ ។

[២០៧] អតីតាណាគតា ខន្ធធាតុ អាយតនំ
 នត្ថិ ចេតេតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា
 យំ កំញុ ភិក្ខុវេ រូបំ អតីតាណាគតប្បច្ចុប្បន្នំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ
 ជាអនាគត ។ បេ ។ ឆាតុ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត ។ បេ ។ ខន្ធ
 ឆាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត វិញ្ញាណ ជាអនាគត មិន
 មានឬ ។ អើ ។ ខន្ធ ឆាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៤០៦] អ្នកមិនគួរពោលថា ខន្ធ ឆាតុ អាយតនៈ ទាំង
 នេះ ជាអតីត អនាគត មិនមានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ព្យ យ៉ាងនេះ ជា
 គន្លងនៃពាក្យសម្រាប់និយាយគ្នា ជាគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់ហៅ ជាគន្លង
 នៃបញ្ញត្តិ ។ បេ ។ ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ មិនគិតដៀលហើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 មិនគួរពោលថា ខន្ធ ឆាតុ អាយតនៈ ទាំងនេះ ជាអតីត អនាគត
 មិនមាន ដូច្នេះឡើយ ។

[៤០៧] ខន្ធ ឆាតុ អាយតនៈ ទាំងនេះ ជាអតីត អនាគត
 មិនមានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ រូបណាមួយ ជាអតីត អនាគត នឹងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។

ឯកប្បមត្តិកថា

អយំ វុច្ចតិ រូបកូន្មោ យា កាចិ វេទនា ។ បេ ។
 យា កាចិ សញ្ញា ។ បេ ។ យេ កេចិ សង្ខា-
 រា ។ បេ ។ យំ កំណុំ វិញ្ញាណំ អតីតានាគត-
 ប្បុរ្មប្បន្នំ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណកូន្មោតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្ថុញ្ចំ អតីតានាគតា ឧបា ជាតុ អាយតនំ នត្ថំ
 ចេតេតិ

អតីតំ ឧត្តាតិកថា ។

ឯកប្បមត្តិកថា

[២០៨] អតីតំ អត្ថតិ ។ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ
 នត្ថំ ។ ឯកច្ចំ និរុទ្ធិំ ឯកច្ចំ ន និរុទ្ធិំ ឯកច្ចំ
 វិគតំ ឯកច្ចំ អវិគតំ ឯកច្ចំ អត្ថដ្ឋតំ ឯកច្ចំ ន
 អត្ថដ្ឋតំ ឯកច្ចំ អព្ពត្ថដ្ឋតំ ឯកច្ចំ ន អព្ពត្ថដ្ឋតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២០៩] អតីតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ អតីតា អវិបក្កវិចារកា ធម្មា ឯកច្ចេ
 អត្ថំ ឯកច្ចេ នត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

ឯកច្ចមវត្ថុតិកថា

នេះហៅថា រូបក្ខន្ធ វេទនាណាមួយ ។ បេ ។ សញ្ញាណាមួយ ។ បេ ។
 សង្ខារទាំងឡាយណាមួយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណណាមួយ ជាអតីត អនាគត
 និងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ នេះហៅថា វិញ្ញាណក្ខន្ធ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ខន្ធ
 ធាតុ អាយតនៈ ទាំងនេះ ជាអតីត អនាគត មិនមាន ដូច្នេះឡើយ ។

ចប់ អតីត វត្ថុតិកថា ។

ឯកច្ចមវត្ថុតិកថា

[៤០៨] អតីត មានឬ ។ មានខ្លះ មិនមានខ្លះ ។ អតីត
 រលត់ខ្លះ មិនរលត់ខ្លះ ទៅប្រាសខ្លះ មិនទៅប្រាសខ្លះ វិនាសខ្លះ
 មិនវិនាសខ្លះ សូន្យខ្លះ មិនសូន្យខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៤០៩] អតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំង
 ឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២០០] អតីតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ អតីតា អរិយក្កវិចារា ធម្មា ឯកច្ចេ
 អត្ថំ ឯកច្ចេ នត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០១] អតីតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ អតីតា អរិយក្កវិចារា ធម្មា ឯកច្ចេ អត្ថំ
 ឯកច្ចេ នត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០២] អតីតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ កី អត្ថំ កី នត្ថិតំ ។ អតីតា
 អរិយក្កវិចារា ធម្មា តេ អត្ថំ អតីតា អរិយក្កវិ-
 ចារា ធម្មា តេ នត្ថិតំ ។

[២០៣] អតីតា អរិយក្កវិចារា ធម្មា តេ
 អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតា អរិយក្កវិចារា ធម្មា
 តេ អត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៤] អតីតា អរិយក្កវិចារា ធម្មា តេ
 អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតា អរិយក្កវិចារា ធម្មា តេ
 អត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្បដិក កថាវត្ថុ

[៤១០] អតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១១] អតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១២] អតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ អ្វីមាន អ្វីមិនមាន ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ តែងមាន ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ តែងមិនមាន ។

[៤១៣] ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៤] ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឯកច្ចមភ្នំតិកថា

[២០៥] អតីតា អរិបក្កវិហាកា ធម្មា តេ
 នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា អរិបក្កវិហាកា
 ធម្មា តេ នត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អតីតា អរិបក្កវិហាកា ធម្មា តេ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតា អរិហាកា ធម្មា តេ នត្ថតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] អតីតា អរិបក្កវិហាកា ធម្មា តេ
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតីតា អរិបក្កវិហាកា
 ធម្មា និរុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អតីតា អរិ-
 បក្កវិហាកា ធម្មា និរុទ្ធា លោ វត រេ វត្ថុព្វេ អតី-
 តា អរិបក្កវិហាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ អត្ថតិ ។

[២០៧] អតីតា អរិបក្កវិហាកា ធម្មា និរុទ្ធា
 តេ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា អរិបក្កវិហាកា
 ធម្មា និរុទ្ធា តេ អត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អតីតា អរិបក្កវិហាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ អតីតា អរិហាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ អត្ថតិ ។

ឯកច្ចមន្តីតិកថា

(៤១៥) ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤១៦) ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អើ ។ ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ បើធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមាន ដូច្នេះឡើយ ។

(៤១៧) ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក មិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អ្នកមិន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អតីតា វិបក្កវិបាកា-
 កា ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្ថតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អតីតា វិបក្កវិបាកា
 ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា អវិ-
 បាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ
 ។ បេ ។

(២៧៨) អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា និរុទ្ធា
 តេ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា វិបក្កវិបាកា
 ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា
 ឯកទេសំ វិបក្កវិបាកា ធម្មា ឯកទេសំ អវិបក្ក-
 វិបាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ ឯកច្ចេ អត្ថំ ឯកច្ចេ
 នត្ថតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់
 ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម៌
 ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំង
 នោះ មិនមានឬ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំង
 ឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មិន
 មានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត រលត់
 ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៤១៨) ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត
 រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ
 មានវិបាកចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។
 អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ចំណែកមួយ ជាអតីត
 ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ចំណែកមួយ រលត់ហើយ ធម៌
 ទាំងនោះ មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(២០៩) ន វត្ថុព្វំ អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា
 តេ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតីតា អវិបក្កវិ-
 បាកា ធម្មា វិបច្ចិស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា វិបច្ចិស្សន្តិ តេន វត
 រេ វត្ថុព្វំ អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា តេ អត្ថតិ ។
 អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា វិបច្ចិស្សន្តិ កត្វា
 តេ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ វិបច្ចិស្សន្តិ កត្វា បច្ចុ-
 ប្បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។ វិបច្ចិស្សន្តិ
 កត្វា បច្ចុប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នា ធម្មា
 ជិវុស្សន្តិ កត្វា តេ នត្ថតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

(២២០) អនាគតំ អត្ថតិ ។ ឯកច្ចំ អត្ថ
 ឯកច្ចំ នត្ថតិ ។ ឯកច្ចំ ជាតំ ឯកច្ចំ អជាតំ
 ឯកច្ចំ សញ្ញាតំ ឯកច្ចំ អសញ្ញាតំ ឯកច្ចំ និព្វត្តំ
 ឯកច្ចំ អនិព្វត្តំ ឯកច្ចំ ចាតុក្កតំ ឯកច្ចំ អចាតុ-
 ក្កតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

ឯកច្ចមន្តីតិកថា

[២១៧] អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក
 មិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះមាន ដូច្នេះឬ ។ អើ ។
 ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក មិនទាន់ចាស់ ជាអតីត នឹងឲ្យផល
 ក្នុងអនាគតឬ ។ អើ ។ បើធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក មិនទាន់ចាស់
 ជាអតីត នឹងឲ្យផល ក្នុងអនាគត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគប្បីពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត
 ធម៌ទាំងនោះមាន ដូច្នេះដែរ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះមាន ព្រោះអាងថា
 ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក មិនទាន់ចាស់ ជាអតីត នឹងឲ្យផល ក្នុង
 អនាគត ដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន ព្រោះអាងថា
 នឹងឲ្យផល ក្នុងអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន ព្រោះអាងថា នឹងឲ្យផល ក្នុងអនាគតឬ ។
 អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ មិនមាន ព្រោះអាងថា ធម៌ទាំងឡាយ
 ជាបច្ចុប្បន្ន នឹងរលត់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២០] អនាគត មានឬ ។ មានខ្លះ មិនមានខ្លះ ។ កើតខ្លះ
 មិនកើតខ្លះ ដុះដាលខ្លះ មិនដុះដាលខ្លះ លូតលាស់ខ្លះ មិនលូត
 លាស់ខ្លះ កើតប្រាជ្ញខ្លះ មិនកើតប្រាជ្ញខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២២១] អនាគតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។

អាមន្តា ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា ឯកច្ចេ
អត្ថំ ឯកច្ចេ នត្ថិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អនាគតំ ឯកច្ចំ ។ បេ ។ អនុប្បាទិណោ ធម្មា ។ បេ ។

[២២២] អនាគតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។

អាមន្តា ។ កី អត្ថំ កី នត្ថិតំ ។ អនាគតា
ឧប្បាទិណោ ធម្មា តេ អត្ថំ អនាគតា អនុប្បាទិណោ
ធម្មា តេ នត្ថិតំ ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា
តេ អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ។
ធម្មា តេ អត្ថិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អនាគតា អនុប្បាទិណោ ធម្មា តេ នត្ថិតំ ។
អាមន្តា ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា តេ នត្ថិតំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា
តេ អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាគតា ឧប្បាទិ-
ណោ ធម្មា អនាគតា ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អនា-
គតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា អនាគតា លោ វត ។
វត្ថុព្វេ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា តេ អត្ថិតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៤២១) អនាគត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ ធម៌
 ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគត មានខ្លះ ។ បេ ។
 ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ។ បេ ។

(៤២២) អនាគត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ អ្វីមាន អ្វី
 មិនមាន ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌ទាំងនោះ
 មាន ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌ទាំង
 នោះ មិនមាន ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌
 ទាំងនោះ មានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ជា
 អនាគត ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌ទាំងនោះ
 មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត
 ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌ទាំងឡាយនោះ
 មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត
 មិនកើតឬ ។ អើ ។ បើធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត
 មិនកើតទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌ទាំងនោះមាន ដូច្នេះទេ ។

[២២៣] អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា អជាតា
 តេ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតា អនុប្បាទិណោ
 ធម្មា អជាតា តេ អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ អនាគតា អនុប្បាទិណោ ធម្មា អជាតា
 តេ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ
 ធម្មា អជាតា តេ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។

[២២៤] ន វត្ថុព្វំ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា
 តេ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាគតា ឧប្បា-
 ទិណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តេន វត
 រេ វត្ថុព្វ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា តេ អត្ថិតិ ។

[២២៥] អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិតិ កត្វា តេ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិតិ កត្វា បច្ចុប្បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ កត្វា បច្ចុប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។

ឯកច្ចមឆ្លើយថា

(២២៣) ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មិនកើតទេ ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មិនកើតទេ ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មិនកើតទេ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មិនកើតទេ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៤) អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌ទាំងនោះ មាន ដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត នឹងកើតឬ ។ អើ ។ បើធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត នឹងកើត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា ធម៌ទាំងឡាយដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌ទាំងនោះ មាន ដូច្នេះដែរ ។

(២២៥) ធម៌ទាំងនោះ មាន ព្រោះអាងថា ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត នឹងកើតឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន ព្រោះអាងថា នឹងកើតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន ព្រោះអាងថា នឹងកើត មានឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបំណែ កថាវគ្គ

បច្ចុប្បន្នា ធម្មា ធិរុដ្ឋិស្សន្តិតិ កត្វា តេ ធន្តិតិ ។
ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឯកច្ចមត្តិកថា ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

[២២៦] សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អាមន្តា ។
សព្វេ ធម្មា សតិ សតិទ្រុយំ សតិពលំ សម្មាសតិ
សតិសម្មាជ្ឈន្តោ ឯកាយនមត្តោ ខយតាមី ពោធិ-
តាមី អបចយតាមី អនាសវា អសញ្ញាជនិយា អគន្ធិ-
និយា អនោយនិយា អយោគនិយា អជីវណិយា
អបរាមជ្ជា អនុចាធានិយា អសង្កលេសិកា សព្វេ
ធម្មា ពុទ្ធានុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ
សីលានុស្សតិ ចាតានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ អាណាចា-
នស្សតិ មរណានុស្សតិ កាយភតាសតិ ឧបសមា-
នុស្សតិតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អវិជ្ជាបិដក កថាវត្ថុ

ធម៌ទាំងនោះ មិនមាន ព្រោះគាត់ថា ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន
នឹងរលត់បួ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឯកចូមផ្ដិតថា ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

[៤២៦] ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អើ ។
ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិ សតិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ
សតិសម្មាជ្ឈង្គ ដែលជាផ្លូវជាទីទៅនៃបុគ្គលម្នាក់ ដល់នូវការអស់ទៅ
ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិនសន្សំកូនឡើង មិនមានអាសវៈ
មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ជាធម៌ដែលគន្លះ មិនគប្បីដោតក្រង
ដែលឱ្យមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង មិន
ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ជាធម៌ដែលបរាមាសៈមិនស្តាប់អង្គុល មិន
ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ធម៌ទាំងអស់
ឈ្មោះថា ពុទ្ធនុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ សីលានុស្សតិ
វាគានុស្សតិ ខេវតានុស្សតិ អាណាបាទនុស្សតិ មរណានុស្សតិ កាយ-
គតាសតិ វេទនាសមាសនុស្សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានាថា

(២២៧) សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខាយតនំ សតិប្បដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេរិ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ សតិប្បដ្ឋានន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខាយតនំ សតិ សត្តិជ្រៀយំ សត្តតលំ
សម្មាសតិ សតិសម្មាជ្ឈដ្ឋោ ឯកាយនមក្កោ ខយ-
តាមី ពោធិតាមី អបចយតាមី អនាសរិ អសញ្ញា-
ជនិយំ ។ បេ ។ អសង្កលេសិកំ ចក្ខាយតនំ ពុទ្ធានុ-
ស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ សីលានុស្សតិ
ចាតានុស្សតិ នេវតានុស្សតិ អាណាចានុស្សតិ មរ-
ណានុស្សតិ កាយគតាសតិ ឧបសមាទុស្សតីតិ ។
ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។
យានាយតនំ ជីវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ ។ បេ ។
រូចាយតនំ សន្តាយតនំ កត្វាយតនំ រសាយតនំ
ដោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បេ ។ រាគោ នោសោ មោហោ
មាណោ ទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហរិកំ ។ បេ ។
អនោត្ថប្បំ សតិប្បដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

[៤២៧] ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អើ ។

ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។ ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានឬ ។ អើ ។

ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិ សតិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិ-
សម្ពោជ្ឈន្ត ដែលជាផ្លូវជាទីទៅ នៃបុគ្គលម្នាក់ ដល់នូវការអស់ទៅ

ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិនសន្សឹកពូនឡើង មិនមានអាសវៈ

មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង

ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា ពុទ្ធនុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ

សីលានុស្សតិ ចាគានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ អានាបានុស្សតិ មរណា-

នុស្សតិ កាយគតាសតិ ឧបសមាទុស្សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ ឃានាយតនៈ

ជីវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ ។ បេ ។ រូបាយតនៈ សទ្ធាយតនៈ គន្ធា-

យតនៈ វសាយតនៈ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ វគ្គៈ ទោសៈ មោហៈ

មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិត្តិចា បីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ

ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អនោត្តប្បំ សតិប្បដ្ឋានំ និ ។ អាមន្តា ។ អនោត្តប្បំ
 សតិ សតិទ្រិយំ សតិតលំ សម្មាសតិ ។ បេ ។
 កាយភតាសតិ ឧបសមាទុស្សតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៨] សតិ សតិប្បដ្ឋានា សា ច សតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ចក្ខាយតនំ សតិប្បដ្ឋានំ តព្វ
 សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សតិ សតិប្ប-
 ដ្ឋានា សា ច សតីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាយ-
 តនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ រូបាយតនំ ។ បេ ។
 ដោដ្ឋព្វាយតនំ រាគោ ខោសោ មោហោ មាណ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សតិប្បដ្ឋានំ តព្វ សតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៩] ចក្ខាយតនំ សតិប្បដ្ឋានំ តព្វ ន
 សតីតិ ។ អាមន្តា ។ សតិ សតិប្បដ្ឋានា សា ច
 ន សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាយ-
 តនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ រូបាយតនំ ។ បេ ។
 ដោដ្ឋព្វាយតនំ រាគោ ខោសោ មោហោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អនោត្តប្បៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អើ ។ អនោត្តប្បៈ ឈ្មោះ
ថា សតិ សត្តិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ។ បេ ។ កាយគតាសតិ
ឧបសមាទុស្សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៨] សតិ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ
ឈ្មោះថា សតិ ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំង
សតិប្បដ្ឋាននោះ ឈ្មោះថា សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ សតិ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ ឈ្មោះថា
សតិ ឬ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ រូបាយ-
តនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ វគ្គៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ។ បេ ។
អនោត្តប្បៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ ឈ្មោះថា
សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៩] ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាន
នោះ មិនឈ្មោះថា សតិ ទេឬ ។ អើ ។ សតិ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន
ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ មិនឈ្មោះថា សតិ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ រូបាយ-
យតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ វគ្គៈ ទោសៈ មោហៈ ។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានវគ្គ

អនោត្តប្បំ សតិប្បដ្ឋានំ តញ្ច ន សតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ សតិ សតិប្បដ្ឋានា សា ច ន សតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៣០] ន វត្ថុតំ សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋា-
នាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ សព្វេ ធម្មេ អារត្ត
សតិ សន្តិដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សព្វេ
ធម្មេ អារត្ត សតិ សន្តិដ្ឋតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[៤៣១] សតំ ធម្មំ អារត្ត សតិ សន្តិដ្ឋតិ
សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អាមន្តា ។ សតំ
ធម្មំ អារត្ត ជស្សោ សន្តិដ្ឋតិ សព្វេ ធម្មា ជស្ស-
ប្បដ្ឋានាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៣២] សតំ ធម្មំ អារត្ត សតិ សន្តិដ្ឋតិ
សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អាមន្តា ។ សតំ
ធម្មំ អារត្ត វេទនា សន្តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ សញ្ញា សន្តិ-
ដ្ឋតិ ។ បេ ។ ចេតនា សន្តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ ចិត្តំ សន្តិ-
ដ្ឋតិ សព្វេ ធម្មា ចិត្តប្បដ្ឋានាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

អនោត្តប្បៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ មិនឈ្មោះថា សតិ ទេឬ ។ អើ ។ សតិ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាន នោះ មិនឈ្មោះថា សតិ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣០] អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិ- ប្បដ្ឋានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសតិកាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធទូរធម៌ ទាំងអស់ឬ ។ អើ ។ បើសតិកាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធទូរធម៌ទាំងអស់ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ដូច្នេះដែរ ។

[៤៣១] សតិកាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធទូរធម៌ទាំងអស់ ព្រោះ ហេតុនោះ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ កាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធទូរធម៌ទាំងអស់ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ទាំង អស់ ឈ្មោះថាជាទីកាំងនៅ នៃផស្សៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣២] សតិកាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធទូរធម៌ទាំងអស់ ព្រោះ ហេតុនោះ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានឬ ។ អើ ។ វេទនាកាំង នៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធទូរធម៌ទាំងអស់ ។ បេ ។ សញ្ញាកាំងនៅនឹង ។ បេ ។ ចេតនាកាំងនៅនឹង ។ បេ ។ ចិត្តកាំងនៅនឹង ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថាជាទីកាំងនៃចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៣] សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សព្វេ សត្តា ឧបដ្ឋិតស្សតិដោ សតិយា
សមន្តាគតា សតិយា សមោហិតា សព្វេសំ សត្តានំ
សតិ បច្ចុប្បដ្ឋិតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣៤] សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា អមតន្តេ ភិក្ខុវេ ន
បរិក្ខញ្ញនំ យេ កាយគតាសតិ^(១) ន បរិក្ខញ្ញនំ អម-
តន្តេ ភិក្ខុវេ បរិក្ខញ្ញនំ យេ កាយគតាសតិ បរិ-
ក្ខញ្ញនំតិ អន្តវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេ
សត្តា កាយគតាសតិ បរិក្ខញ្ញនំ បដិលត្តនំ អា-
សេវនំ ភាវនំ ពហុលីករោន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។

[២៣៥] សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា ឯកាយោ អយំ
ភិក្ខុវេ មន្តា សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវនំ
សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោមនស្សានំ អត្តផ្គមាយ ញា-
យស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សង្ខតិរិយាយ យទំទំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៣៣] ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានប្ត ។ អើ ។
 សត្វទាំងអស់ មានសតិទាំងមាំ ប្រកបដោយសតិ ខ្ជាប់ខ្ជួនដោយសតិ
 សតិរបស់សត្វទាំងអស់ ឈ្មោះថា តាំងមាំប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៤] ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានប្ត ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ
 ណា មិនបរិភោគកាយគតាសតិ ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថាមិនបរិភោគ
 អមតៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វណា បរិភោគកាយគតាសតិ ពួក
 សត្វនោះ ឈ្មោះថាបរិភោគអមតៈ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។
 អើ ។ សត្វទាំងអស់ បរិភោគ បានចំពោះ សេពគប់ អប់រំ ធ្វើឲ្យ
 ច្រើន នូវកាយគតាសតិប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៥] ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានប្ត ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវនេះឯង
 សម្រាប់ជាទីទៅនៃបុគ្គលម្នាក់ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដោយវិសេស នៃ
 សត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លង នូវសេចក្តីសោក និងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
 ដើម្បីរំលត់ នូវទុក្ខ និងទោមនស្សៈ ដើម្បីបាន នូវអរិយមគ្គ ប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ ប្រការ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វាន ផ្លូវនេះ

សតិប្បដ្ឋានកថា

ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សព្វេ ធម្មា ឯកាយនមត្តោតិ ។ ន
ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ ថេ ។

(២៣៦) សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា រញ្ជោ ភិក្ខុវេ ចក្ក-
វត្ថុស្ស ចាតុកាលេ សត្តន្ធិ រតនានិ ចាតុកាលេ ហោតិ ។
កតមេសំ សត្តន្ធិ ។ ចក្កវតនស្ស ចាតុកាលេ
ហោតិ ហត្ថវតនស្ស ចាតុកាលេ ហោតិ អស្សវត-
នស្ស ចាតុកាលេ ហោតិ មណីវតនស្ស ចាតុកា-
លេ ហោតិ ឥន្ទ្រវតនស្ស ចាតុកាលេ ហោតិ កហ-
បតិវតនស្ស ចាតុកាលេ ហោតិ បរិណាយកវតនស្ស
ចាតុកាលេ ហោតិ រញ្ជោ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្ថុស្ស
ចាតុកាលេ ឥមេសំ សត្តន្ធិ រតនានិ ចាតុកាលេ
ហោតិ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ ចាតុកាលេ អរហ-
តោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សត្តន្ធិ ពោជ្ឈន្តរតនានិ
ចាតុកាលេ ហោតិ ។ កតមេសំ សត្តន្ធិ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងអស់
ឈ្មោះថា ផ្លូវជាទីទៅនៃបុគ្គលម្នាក់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៤៣៦) ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន បូ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើត
ប្រាកដ នៃរតនៈ ៧ ប្រការ ព្រោះការកើតប្រាកដ នៃស្តេចចក្រ-
ពត្តិ ។ រតនៈ ៧ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ ការកើតប្រាកដនៃចក្ករតនៈ១
ការកើតប្រាកដនៃហត្ថរតនៈ១ ការកើតប្រាកដនៃអស្សរតនៈ១ ការ
កើតប្រាកដនៃមណីរតនៈ១ ការកើតប្រាកដនៃឥន្ទ្ររតនៈ១ ការកើត
ប្រាកដនៃឧបាសគរតនៈ១ ការកើតប្រាកដនៃបរិណាយករតនៈ១ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតប្រាកដនៃរតនៈ ៧ ប្រការនេះឯង ព្រោះ
ការកើតប្រាកដនៃព្រះរាជាចក្រពត្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតប្រា-
កដនៃពោជ្ឈង្គរតនៈ ៧ ព្រោះការកើតប្រាកដនៃព្រះតថាគត អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ការកើតប្រាកដនៃពោជ្ឈង្គ ៧ តើដូចម្តេច ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សតិសម្មាជ្ឈង្គវតនស្ស ចាតុកាលោ ហោតិ ធម្មវិចយ-
 សម្មាជ្ឈង្គវតនស្ស ចាតុកាលោ ហោតិ វិរិយសម្មា-
 ជ្ឈង្គវតនស្ស ចាតុកាលោ ហោតិ បីតិសម្មាជ្ឈង្គវត-
 នស្ស ចាតុកាលោ ហោតិ បស្សន្តិសម្មាជ្ឈង្គវតនស្ស
 ចាតុកាលោ ហោតិ សមាធិសម្មាជ្ឈង្គវតនស្ស ចាតុ-
 កាលោ ហោតិ ឧបេក្ខាសម្មាជ្ឈង្គវតនស្ស ចាតុកាលោ
 ហោតិ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ ចាតុកាលោ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ឥវេសំ សត្តន្តំ ពោជ្ឈង្គវតនាធិ
 ចាតុកាលោ ហោតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តថាគតស្ស ចាតុកាលោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
 សព្វេ ធម្មា សតិសម្មាជ្ឈង្គវតនា ហោន្តិតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។
 អាមត្តា ។ សព្វេ ធម្មា សម្មប្បដ្ឋានា ។ បេ ។
 ឥន្ទ្រិទានា ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយា ។ បេ ។ តលា ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គវតនិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា ។

អភិធម្មបដិក កថាវត្ថុ

ការកើតប្រាកដនៃសតិសម្មាជ្ឈង្គតនៈ ១ ការកើតប្រាកដនៃធម្មវិបយ-
សម្មាជ្ឈង្គតនៈ ១ ការកើតប្រាកដនៃវិរិយសម្មាជ្ឈង្គតនៈ ១ ការ
កើតប្រាកដនៃប័តិសម្មាជ្ឈង្គតនៈ ១ ការកើតប្រាកដនៃបស្សន្តិសម្មា-
ជ្ឈង្គតនៈ ១ ការកើតប្រាកដនៃសមាធិសម្មាជ្ឈង្គតនៈ ១ ការកើត
ប្រាកដនៃឧបេក្ខាសម្មាជ្ឈង្គតនៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតប្រាកដ
នៃពោជ្ឈង្គតនៈ ៧ នេះ ព្រោះការកើតប្រាកដនៃព្រះតថាគត អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របួន ។ អើ ។ ធម៌ទាំងអស់
ឈ្មោះថា សតិសម្មាជ្ឈង្គតនៈ ព្រោះការកើតប្រាកដនៃព្រះតថាគត
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធបួន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌
ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានបួន ។ អើ ។ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា
សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ពលៈ
។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គបួន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សតិប្បដ្ឋានកថា ។

ហៅព្រឹត្តិកថា

[២៣៧] អត្ថតំ អត្ថតិ ។ ហៅវត្ថុ ហៅ ធម្មតិ ។
 សេវត្ថុ សេវ ធម្មតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 សេវត្ថុ សេវ ធម្មតិ ។ អាមណ្ឌ ។ អត្ថដ្ឋា ធម្ម-
 ដ្ឋា ធម្មដ្ឋា អត្ថដ្ឋា អត្ថភារោ ធម្មភារោ ធម្មភា-
 រោ អត្ថភារោ អត្ថតិ វា ធម្មតិ វា ធម្មតិ វា
 អត្ថតិ វា ឯសេ សេ ឯកជ្ជេ សមេ សមភារេ
 តដ្ឋាតេតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

[២៣៨] អនាគតំ អត្ថតិ ។ ហៅវត្ថុ ហៅ
 ធម្មតិ ។ សេវត្ថុ សេវ ធម្មតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា
 ។ បេ ។ សេវត្ថុ សេវ ធម្មតិ ។ អាមណ្ឌ ។
 អត្ថដ្ឋា ធម្មដ្ឋា ធម្មដ្ឋា អត្ថដ្ឋា អត្ថភារោ ធម្មភារោ
 ធម្មភារោ អត្ថភារោ អត្ថតិ វា ធម្មតិ វា ធម្មតិ វា
 អត្ថតិ វា ឯសេ សេ ឯកជ្ជេ សមេ សមភារេ
 តដ្ឋាតេតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

ហេវីត្តិកថា

(៤៣៧) អត្ថក មានប្តូរ ។ អត្ថក មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
យ៉ាងនេះ ។ អត្ថកនោះមាន អត្ថកនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានប្តូរ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អត្ថកនោះមាន អត្ថកនោះឯង
ឈ្មោះថា មិនមានប្តូរ ។ អើ ។ អត្ថក មាន ឈ្មោះអត្ថក មិនមាន
អត្ថកមិនមាន ឈ្មោះអត្ថក មាន ភាពមាន ឈ្មោះថា ភាពមិនមាន
ភាពមិនមាន ឈ្មោះថា ភាពមាន ពាក្យថា មានក្តី ថា មិនមានក្តី ឬថា
មិនមានក្តី ថា មានក្តី សភាវៈទាំងនេះ មានអត្ថកតែមួយស្មើគ្នា មានចំណែក
ស្មើគ្នា មានកំណើតជាមួយគ្នា ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៣៨) អនាគត មានប្តូរ ។ អនាគត មានយ៉ាងនេះ មិន
មានយ៉ាងនេះ ។ អនាគតនោះមាន អនាគតនោះឯង ឈ្មោះថា មិន
មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគតនោះមាន
អនាគតនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានប្តូរ ។ អើ ។ អត្ថក មាន ឈ្មោះ
អត្ថក មិនមាន អត្ថក មិនមាន ឈ្មោះអត្ថក មាន ភាពមាន ឈ្មោះ
ថា ភាពមិនមាន ភាពមិនមាន ឈ្មោះថា ភាពមាន ពាក្យថា មានក្តី
ថា មិនមានក្តី ឬថា មិនមានក្តី ថា មានក្តី សភាវៈទាំងនេះ មានអត្ថ
កតែមួយ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានកំណើតជាមួយគ្នា ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២៣៧) បច្ចុប្បន្នំ អត្ថិតំ ។ ហេវុត្ថំ ហេវុ នត្ថិតំ ។
 សេវុត្ថំ សេវុ នត្ថិតំ ។ ន ហេវុ វុត្ថព្វេ ។ បេ ។
 សេវុត្ថំ សេវុ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថជ្ជោ នត្ថ-
 ជ្ជោ ។ បេ ។ សមេ សមភាកេ តជ្ជាតេតិ ។ ន
 ហេវុ វុត្ថព្វេ ។ បេ ។

(២២០) អត្ថិតំ ហេវុត្ថំ ហេវុ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។
 កំណត្ថំ កំណត្ថំ នត្ថិតំ ។ អត្ថិតំ អត្ថិតំ ហេវុត្ថំ អត្ថិតំ
 អនាគតំ ហេវុ នត្ថិតំ អត្ថិតំ បច្ចុប្បន្នំ ហេវុ
 នត្ថិតំ ។ សេវុត្ថំ សេវុ នត្ថិតំ ។ ន ហេវុ វុត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ សេវុត្ថំ សេវុ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថជ្ជោ នត្ថជ្ជោ នត្ថជ្ជោ អត្ថជ្ជោ អត្ថិកាវេ នត្ថិ-
 កាវេ នត្ថិកាវេ អត្ថិកាវេ អត្ថិតំ វា នត្ថិតំ វា
 នត្ថិតំ វា អត្ថិតំ វា ឯសេ សេ ឯកេជ្ជេ សមេ
 សមភាកេ តជ្ជាតេតិ ។ ន ហេវុ វុត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៤៣៩) បច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
យ៉ាងនេះ ។ បច្ចុប្បន្ននោះ មាន បច្ចុប្បន្ននោះឯង ឈ្មោះថា មិន
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ននោះ មាន
បច្ចុប្បន្ននោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះ
អត្ថថា មិនមាន ។ បេ ។ ស្មីតា មានចំណែកស្មីតា មានកំណើត
ជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤០) អតីត មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។
អតីត មានដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។ អតីត មានយ៉ាងនេះ គឺអតីត
នៅជាអតីត អតីត មិនមាន យ៉ាងនេះ គឺអតីត ជាអនាគត អតីត មិន
មាន យ៉ាងនេះ គឺអតីត ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អតីតនោះ មាន អតីតនោះឯង
ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អតីតនោះ មាន អតីតនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថ
ថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន អត្ថថា មិនមាន ឈ្មោះអត្ថថា មាន
ភាពមាន ឈ្មោះថា ភាពមិនមាន ភាពមិនមាន ឈ្មោះថា ភាពមាន
ពាក្យថា មានក្តី ថា មិនមានក្តី ឬថា មិនមានក្តី ថា មានក្តី សភាវៈ
ទាំងនេះ មានអត្ថតែមួយ ស្មីតា មានចំណែកស្មីតា មានកំណើត
ជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ហេវត្ថីតិកថា

[២២០] អនាគតំ ហេវត្ថំ ហេវ នត្ថិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ កំណត្ថំ កំណត្ថំ នត្ថិតំ ។ អនាគតំ អនាគ-
 តន្តំ ហេវត្ថំ អនាគតំ អតីតន្តំ ហេវ នត្ថិតំ អនាគតំ
 បច្ចុប្បន្នន្តំ ហេវ នត្ថិតំ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថុដ្ឋា នត្ថុដ្ឋា នត្ថុដ្ឋា អត្ថុដ្ឋា
 ។ បេ ។ សមេ សមភាកេ តជ្ជាតេតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២២] បច្ចុប្បន្នំ ហេវត្ថំ ហេវ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។
 កំណត្ថំ កំណត្ថំ នត្ថិតំ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តំ ហេវត្ថំ
 បច្ចុប្បន្នំ អតីតន្តំ ហេវ នត្ថិតំ បច្ចុប្បន្នំ អនាគតន្តំ
 ហេវ នត្ថិតំ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថុដ្ឋា នត្ថុដ្ឋា ។ បេ ។ សមេ សមភាកេ តជ្ជា-
 តេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

ហេតុតិកថា

[៤៤១] អនាគត មាន យ៉ាងនេះ មិនមាន យ៉ាងនេះឬ ។
 អើ ។ អនាគត មានដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។ អនាគត មាន
 យ៉ាងនេះ គឺអនាគត នៅជាអនាគត អនាគត មិនមានយ៉ាងនេះ គឺ
 អនាគត ជាអតីត អនាគត មិនមានយ៉ាងនេះ គឺអនាគត ជាបច្ចុប្បន្ន ។
 អនាគតនោះមាន អនាគតនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគតនោះមាន អនាគតនោះឯង
 ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន
 អត្ថថា មិនមាន ឈ្មោះអត្ថថា មាន ។ បេ ។ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា
 មានកំណើតជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤២] បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។
 បច្ចុប្បន្ន មានដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។ បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ
 គឺបច្ចុប្បន្ន នៅជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមានយ៉ាងនេះ គឺបច្ចុប្បន្ន ជា
 អតីត បច្ចុប្បន្ន មិនមានយ៉ាងនេះ គឺបច្ចុប្បន្ន ជាអនាគត ។ បច្ចុប្បន្ន
 នោះមាន បច្ចុប្បន្ននោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ននោះមាន បច្ចុប្បន្ននោះឯង ឈ្មោះថា
 មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន ។ បេ ។
 ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានកំណើតជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២២៣] ន វត្ថុព្វំ អតីតំ ហេវុត្ថំ ហេវ នត្ថំ
 អនាគតំ ហេវុត្ថំ ហេវ នត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ហេវុត្ថំ ហេវ
 នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ អនាគតន្តំ ហេវុត្ថំ
 អតីតំ បច្ចុប្បន្នន្តំ ហេវុត្ថំ អនាគតំ អតីតន្តំ ហេ-
 វុត្ថំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នន្តំ ហេវុត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អតីតន្តំ
 ហេវុត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អនាគតន្តំ ហេវុត្ថិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វំ ។ បេ ។ តេន ហិ អតីតំ ហេវុត្ថំ ហេវ
 នត្ថំ អនាគតំ ហេវុត្ថំ ហេវ នត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ហេវុត្ថំ
 ហេវ នត្ថិតិ ។

[២២៤] រូបំ អត្ថិតិ ។ ហេវុត្ថំ ហេវ នត្ថិតិ ។
 សេវុត្ថំ សេវ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។
 សេវុត្ថំ សេវ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថុដ្ឋា
 នត្ថុដ្ឋា នត្ថុដ្ឋា អត្ថុភារោ នត្ថុភារោ
 នត្ថុភារោ អត្ថុភារោ អត្ថិតិ វា នត្ថិតិ វា នត្ថិតិ
 វា អត្ថិតិ វា ឯសេ សេ ឯកេជ្ឈេ សមេ សម-
 ភាកេ តជ្ឈាតេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

[៤៤៣] អ្នកមិនគួរពោលថា អតីត មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
 យ៉ាងនេះ អនាគត មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ បច្ចុប្បន្ន មាន
 យ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។ អតីត មានយ៉ាងនេះ គឺអតីត
 ជាអនាគត អតីត មានយ៉ាងនេះ គឺអតីត ជាបច្ចុប្បន្ន អនាគត មានយ៉ាង
 នេះ គឺអនាគត ជាអតីត អនាគត មានយ៉ាងនេះ គឺអនាគត ជាបច្ចុប្បន្ន
 បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ គឺបច្ចុប្បន្ន ជាអតីត បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ គឺ
 បច្ចុប្បន្ន ជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើ
 ដូច្នោះ អតីត មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ អនាគត មានយ៉ាងនេះ
 មិនមានយ៉ាងនេះ បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ ។

[៤៤៤] រូប មានឬ ។ រូប មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ ។
 រូបនោះ មាន រូបនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបនោះ មាន រូបនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។
 អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន អត្ថថា មិនមាន ឈ្មោះ
 អត្ថថា មាន ភាពមាន ឈ្មោះថា ភាពមិនមាន ភាពមិនមាន ឈ្មោះ
 ថា ភាពមាន ពាក្យថា មានក្តី ថា មិនមានក្តី ឬថា មិនមានក្តី ថា
 មានក្តី សភាវៈទាំងនេះ មានអត្ថតែមួយ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា
 មានកំណើតជាមួយគ្នា ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ហេវត្ថិកថា

វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។ ហេវត្ថិ ហេវ នត្ថិតិ ។ សេវត្ថិ
 សេវ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សេវត្ថិ សេវ
 នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តដ្ឋា នត្តដ្ឋា ។ បេ ។ សមេ
 សមភាគេ តដ្ឋាតេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 រូបំ ហេវត្ថិ ហេវ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ កំណត្ថិ
 កំណត្ថិ នត្ថិតិ ។ រូបំ រូបន្តិ ហេវត្ថិ រូបំ វេទនាតិ
 ហេវ នត្ថិ ។ បេ ។ រូបំ សញ្ញាតិ ហេវ នត្ថិ
 ។ បេ ។ រូបំ សង្ខារតិ ហេវ នត្ថិ ។ បេ ។ រូបំ
 វិញ្ញាណន្តិ ហេវ នត្ថិតិ ។ សេវត្ថិ សេវ នត្ថិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សេវត្ថិ សេវ នត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្តដ្ឋា នត្តដ្ឋា ។ បេ ។ សមេ
 សមភាគេ តដ្ឋាតេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។

ហេតុតិកថា

វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ មានឬ ។ វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ ។
 វិញ្ញាណនោះមាន វិញ្ញាណនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនោះមាន វិញ្ញាណនោះឯង
 ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន
 ។ បេ ។ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានកំណើតជាមួយគ្នាឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
 យ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។ រូប មានដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។
 រូប មានយ៉ាងនេះ គឺរូប នៅជារូប រូប មិនមានយ៉ាងនេះ គឺរូប
 ជាវេទនា ។ បេ ។ រូប មិនមានយ៉ាងនេះ គឺរូប ជាសញ្ញា រូប
 មិនមានយ៉ាងនេះ គឺរូប ជាសង្ខារ ។ បេ ។ រូប មិនមានយ៉ាងនេះ
 គឺរូប ជាវិញ្ញាណ ។ រូបនោះមាន រូបនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបនោះមាន រូប
 នោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះ
 អត្ថថា មិនមាន ។ បេ ។ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មាន
 កំណើតជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។

អភិធម្មប្បទាន រាជវគ្គ

វិញ្ញាណំ ហេវុត្តំ ហេវុ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ កំណត្តិ
 កំណត្តិ នត្ថិតិ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណន្តំ ហេវុត្តំ វិញ្ញា-
 ណំ រូបន្តំ ហេវុ នត្ថិតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វេទនាតិ
 ហេវុ នត្ថិតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សញ្ញាតិ ហេវុ នត្ថិតិ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សង្ខារតិ ហេវុ នត្ថិតិ ។ សេ-
 វុត្តិ សេវុ នត្ថិតិ ។ ន ហេវុ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 សេវុត្តិ សេវុ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តជ្ជា នត្ត-
 ជ្ជា ។ បេ ។ សមេ សមភាគេ តជ្ជាតេតិ ។ ន
 ហេវុ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២២៥) ន វត្ថុព្វំ រូបំ ហេវុត្តំ ហេវុ នត្ថិតិ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ ហេវុត្តំ ហេវុ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
 វេទនាតិ ហេវុត្តំ ។ បេ ។ រូបំ សញ្ញាតិ ហេវុត្តំ
 ។ បេ ។ រូបំ សង្ខារតិ ហេវុត្តំ ។ បេ ។ រូបំ វិញ្ញា-
 ណន្តំ ហេវុត្តំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណំ
 រូបន្តំ ហេវុត្តំ វិញ្ញាណំ វេទនាតិ ហេវុត្តំ ។ បេ ។

អភិធម្មបដិក កថាវគ្គ

វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ មាន
ដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។ វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ នៅជា
វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ មិនមានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ ជារូប ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
មិនមានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ ជាវេទនា ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនមានយ៉ាង
នេះ គឺវិញ្ញាណ ជាសញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនមានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ
ជាសង្ខារ ។ វិញ្ញាណនោះមាន វិញ្ញាណនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនោះមាន
វិញ្ញាណនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះ
អត្ថថា មិនមាន ។ បេ ។ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានកំណើត
ជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៥) អ្នកមិនគួរពោលថា រូប មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
យ៉ាងនេះ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។
វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។ រូប មានយ៉ាង
នេះ គឺរូប ជាវេទនា ។ បេ ។ រូប មានយ៉ាងនេះ គឺរូប ជាសញ្ញា ។ បេ ។
រូប មានយ៉ាងនេះ គឺរូប ជាសង្ខារ ។ បេ ។ រូប មានយ៉ាងនេះ គឺរូប
ជាវិញ្ញាណ វេទនា មានយ៉ាងនេះ គឺវេទនា ជាសញ្ញា ជាសង្ខារ ជា
វិញ្ញាណ ជារូប វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ ជាវេទនា ។ បេ ។

ហេវីភ្នំពិភព

វិញ្ញាណំ សង្ខារតិ ហេវត្ថិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ តេន ហិ វ្យបំ ហេវត្ថិ ហេវ នត្ថិ
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណំ ហេវត្ថិ ហេវ
 នត្ថិតិ ។

ហេវីភ្នំពិភព ។

បឋមោ មហាវគ្គោ ។

ពិស្ស ឧទ្ទាដំ

ឧបលត្តោ បរិហានំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវសោ ឌីធិសោ បរិញ្ញា
 កាមរាគប្បហានំ សព្វត្ថិ
 វនោ អាយតនំ អតីតា-
 នាគតេសុ កាតោ សព្វ ធម្មា
 សតិប្បដ្ឋានា ហេវត្ថិ ហេវ នត្ថិតិ ។

ហេតុផល

វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ ជាសង្ខារ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នេះ រូប មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
យ៉ាងនេះ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណមាន យ៉ាងនេះ
មិនមានយ៉ាងនេះ ។

ចប់ ហេតុផល

ចប់ មហាវគ្គទី ១

ឧទ្ទានកថាផែនមហាវគ្គទី ១

ពោលអំពីបុគ្គល ១ ការសាបសូន្យ ១ ការនៅដោយ
ព្រហ្មចរិយៈ ១ ការលះកាមរាគ ដោយការកំណត់
ដឹងដោយចំណែក ១ វាទៈទាំងអស់មាន ១ ភាយតនៈ
ជាចំណែកក្នុងអតីត អនាគត ១ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា
សតិប្បដ្ឋាន ១ សភាវៈ មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
យ៉ាងនេះ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ

កថាវត្ថុស្ស បរិមោ ភាគោ

មាតិកាបត្រានិ

មាតិកា មហាបណ្ណាសកោ អង្កេ

មហាវគ្គោ

បុគ្គលកថា	១
បរិហានិកថា	១៣៧
ព្រហ្មចរិយកថា	១៨០
ធិនសោកថា	១៩៧
ជហតិកថា	២០៨
សព្វមត្តិកថា	២១៨
អតីតំ ខន្ធាតិកថា	២៦៦
ឯកច្ចមត្តិកថា	២៧៥
សតិប្បដ្ឋានកថា	២៨២
ហេវត្តិកថា	២៨៩

អភិធម្មបិដក

កថាវគ្គ បឋមភាគ
១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា មហាបណ្ណសកៈ ទំព័រ
មហាវគ្គ

បុគ្គលកថា	១
បរិហានិកថា	១៣៧
ព្រហ្មចរិយកថា	១៨០
ធុរិយសោកថា	១៩៧
ដហតិកថា	២០៨
សព្វមត្តិកថា	២១៨
អតីត ខន្ធាតិកថា	២៦៦
ឯកបូមត្តិកថា	២៧៥
សតិប្បដ្ឋានកថា	២៨២
ហេតុតិកថា	២៨៩

វិវត្តន៍វិវត្តបត្តិ

វិវត្តបាហ្ម	អវិវត្តបាហ្ម	អង្គ	រដ្ឋលេខាយ
បយំ	មយំ	៦	២
នហេវំ	នហេវំ	៧៥	៧
វត្តព្វាតិ ច	វត្តព្វាតិ ។	៨២	១២
ចក្ខុន្ទិយំ	ចក្ខុន្ទិយំ	២៥៤	៣
ឧប្បាទនោ ។	អនុប្បាទនោ	២៨០	១០

សន្និកម្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
មិនដឹងបាន	ដឹងបាន	៦	១០
បុគ្គល	បុគ្គល ណា	១០	៣
គេដឹងបាន	គេមិនដឹងបាន	៥២	២
គេដឹងបាន	គេមិនដឹងបាន	៥៣	២
”	”	៥៤	១១
មានកង់បុគ្គល ឬ	មានកង់បុគ្គល ឬ ។	៥៥	១០
កង់នរក ឬ	កង់នរក គេដឹងបាន ឬ ។	១០៥	១៣
មិនមានការសូន្យទៅប្រាកដ ។ មិនមានការសូន្យទៅប្រាកដ ១២២ ១២			
បើព្រះអរហន្ត	ព្រះអរហន្ត	១៤១	១១
ជាសមយវិមុត្ត	ជាអសមយវិមុត្ត	១៦៧	១១
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។	យ៉ាងនេះទេ ។	”	១២
ជាសមយវិមុត្ត	ជាអសមយវិមុត្ត	១៧២	២
ដែលជាជនបទមានគតិ	ដែលជាជនបទមិនមានគតិ	១៧០	៧

**សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖**

Printing costs were met through the gift of

Wat. Sotoshu Chuōji Temple

The Rev. Shunkou Tsubota

1 Nishi 2-chome, Minami 6-jo, Chuo-ku, Sapporo-shi, Hokkaido 064
Japan

この本は次の方によって復刻されました。

曹洞宗 中央寺 住職 坪田俊好

〒064 北海道札幌市中央区南6条西2丁目1番地

☎011-512-7321

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 84 (of 110 volumes total)

"ABHIDHAMMA PITAKA"

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition December 8, 1994

Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第84巻アビダンマピタカ（論部）

発 行：プノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発 行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

